Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Chata Kociewia”

Nowa Wieś Rzeczna grudzień 2015r.

Zmiany: 15.06.2016 r., 12.06.2017 r., 06.09.2018 r., 17.12.2018 r., 26.06.2019 r., 26.06.2019 r., 19.08.2020 r. 29.09.2021 r., 05.05.2022 r.

Spis treści:

Rozdział I. Charakterystyka LGD……3
1. Nazwa LGD.....3
2. Opis obszaru.....3
3. Mapa obszaru objętego LSR. 3
4. Opis procesu tworzenia partnerstwa wraz z dotychczasowymi doświadczeniami grupy/jej członków we wdrażanie podejścia LEADER/osi 4. 3
5. Opis struktury LGD.....5
6. Skład organu decyzyjnego.....5
7. Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym. 6
8. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD. 7
Rozdział II. Partycypacyjny charakter LSR……..7
1.Dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze LSR wykorzystane do opracowania LSR. 7
2. Opis partycypacyjnych metod konsultacji z podstawowymi informacjami dotyczącymi przebiegu konsultacji. ..7
3. Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji. .....……10
Rozdział III. Diagnoza……10
1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup.....10
2. Opis zagospodarowania przestrzennego/układu osadniczego.....11
3. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym.....11
4. Opis rynku pracy. 16
5. Przedstawienie działalności sektora społecznego, integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego.....17
6. Wskazanie problemów społecznych (z uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego). 19
7. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz opis potencjału dla rozwoju turystyki. 20
8. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna). 22
Rozdział IV. Analiza SWOT……. ....……...22
Rozdział V. Cele i wskaźniki……28
1.Proces formułowania celów i przedsięwzięć – logika LSR. ..……28
2. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.....30
3.Zgodność celów z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.....35
4. Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania. 36
5. Opis przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS, sposób ich realizacji wraz z uzasadnieniem. 36
6. Specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych. 41
7. Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników……..... 51
Rozdział VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru…….. 51
1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych. 56
2.Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru operacji. 56
3.Innowacyjność.....60
Rozdział VII. Plan działania……..60
Rozdział VIII Budżet LSR……60
1. Ogólna charakterystyka budżetu, wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR. 61
2. Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR. 61
Rozdział IX. Plan komunikacji……..61
1. Cele planu komunikacji.....61
2. Wskaźniki działań komunikacyjnych.....62
3. Grupy docelowe. 62
Rozdział X. Zintegrowanie……62
1. Opis zgodności i komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami obszaru. ...……62
2. Sposób integrowania sektorów, partnerów, zasobów w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.……65
Rozdział XI. Monitoring i ewaluacja……66
1. Ewaluacja.……..66
2. Monitoring.……66
3. Wykorzystanie wyników i planowane kryteria ewaluacyjne.……...66
Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko……....67
Procedura aktualizacji LSR……..68
Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu dla LSR LGD Chata Kociewia na lata 2014-2020……69
Plan działania……..71
Budżet LSR……75
Plan komunikacji (LSR dla LGD Chata Kociewia na lata 2014-2020)……...75

Rozdział I. Charakterystyka LGD.

1. Nazwa LGD. Lokalna Grupa Działania „Chata Kociewia" zwana dalej LGD zgodnie z ustawą z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ustawie o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności z dnia 20 lutego 2015 r. jest stowarzyszeniem "specjalnym" posiadającym osobowość prawną. W naszym stowarzyszeniu członkami są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Partnerstwo tworzą przedstawiciele trzech sektorów: publicznego, społecznego, gospodarczego oraz mieszkańcy. Organ w Stowarzyszeniu to: Walne Zebranie, Zarząd LGD, Komisja Rewizyjna, oraz Rada, która podejmuje decyzje w sprawie wyboru operacji realizowanych w ramach LSR.

2. Opis obszaru. LGD obejmuje centralne i pd. tereny woj. Pomorskiego, o spójności których decydują walory kulturowe, środowisko przyrodnicze oraz przynależność administracyjna. Obszar LGD obejmuje swoim zasięgiem teren 14 gmin – cały powiat starogardzki (12 gmin bez miasta Starogard Gd.) oraz 2 gminy powiatu kościerskiego. Obszar LGD zajmuje powierzchnię 1 643 km^2, to stanowi nieco ponad połowę powierzchni Kociewia (ok. 3 100 km^2).

Tab. Powierzchnia i typ gmin objętych działaniem LGD Chata Kociewia.

Lp.	Gmina	Typ gminy	Powiat	Powierzchnia w km^2	Liczba mieszkańców wg. stanu na koniec 2013r.
1	Bobowo	wiejska	starogardzki	52	3069
2	Czarna Woda	miejsko – wiejska*	starogardzki	28	3284
3	Kaliska	wiejska	starogardzki	111	5279
4	Liniewo	wiejska	kościerski	110	4652
5	Lubichowo	wiejska	starogardzki	161	6299
6	Osieczna	wiejska	starogardzki	123	2907
7	Osiek	wiejska	starogardzki	156	2483
8	Skarszewy	miejsko-wiejska	starogardzki	169	14677
9	Skórcz	wiejska	starogardzki	97	3599
10	Skórcz	miejska	starogardzki	4	4641
11	Smętowo Gr.	wiejska	starogardzki	86	5327
12	Stara Kiszewa	wiejska	kościerski	213	6647
13	Starogard Gd.	wiejska	starogardzki	195	15627
14	Zblewo	wiejska	starogardzki	138	11466

*do 31.12.2013 gmina miejska. *Źródło:Opracowanie własne na podstawie danych GUS.*

3. Mapa obszaru objętego LSR.

Rys. Mapa obrazującej granice administracyjne obszaru LGD. *Źródło: Opracowanie własne.*

4. Opis procesu tworzenia partnerstwa wraz z dotychczasowymi doświadczeniami grupy/jej członków we wdrażanie podejścia LEADER/osi 4. **Ciągłość Partnerstwa**. Działania dotyczące tworzenia partnerstwa obejmującego początkowo 11 gmin Powiatu Starogardzkiego trwały od 2003r. **Głównym celem**, jaki stał się podstawą zrzeszenia się jednostek samorządu terytorialnego (jst) było uporządkowanie dorzecza rzeki Wierzycy ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu ochronę środowiska oraz potrzeb turystycznych. Pierwotnym zamiarem

było powołanie związku gmin. Na tworzenie partnerstwa Gmina Starogard Gd. otrzymała dofinansowanie w ramach AGRO-INFO w wysokości 10 000,00 zł.
Inicjatorem utworzenia LGD była Gmina Starogard Gd., która od grudnia 2004r. jako jednostka wiodąca w Partnerstwie realizowała wniosek w ramach **I schematu Pilotażowego Programu LEADER+.** W ramach projektu sformalizowano działania partnerstwa, rozszerzono jego skład o podmioty spoza sektora publicznego. Dotacja posłużyła realizacji zadania pt. Kociewie silne mądrością ludzi mającego na celu stworzenie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Kociewia w oparciu o LGD – dofinansowanie na kwotę **123 520 zł.**
W styczniu 2005r. podpisano nieformalne porozumienie partnerskie, wybrano władze Partnerstwa, któremu pierwotnie nadano nazwę Kociewskie Partnerstwo Dorzecza Rzek Wdy i Wierzycy. **W dniu 29.03.2006 r. zarejestrowano stowarzyszenie LGD „Chata Kociewia"**. Początkowo w skład LGD wchodziło 62 członków z terenu 10 gmin z powiatu starogardzkiego: Bobowo, Kaliska, Lubichowo, Osieczna, Osiek, Skórcz, Skarszewy, Smętowo Gr., Starogard Gd., Zblewo i 1 gmina z terenu powiatu kościerskiego: Stara Kiszewa. Od lutego 2007 r. LGD wdrażało **umowę nr L/02/058/2006** w ramach projektu „Pełna Chata – system zintegrowanych działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich terenu LGD „Chata Kociewia", dofinansowanego ze środków SPO ROL 2004-2006, działanie **Pilotażowy Program Leader+ w ramach schematu II** - w kwocie **577 700 zł**. Główne operacje realizowane w ramach II schematu to: stworzenie systemu informacyjno– szkoleniowego mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, rolników i organizacji pozarządowych, utworzenie sieci współpracy lokalnych przedsiębiorców oraz systemu stałej wewnętrznej promocji marki „Z Kociewia'', stworzenie systemu procedur do uruchomienia i promocji marki „Z Kociewia", wsparcie i popularyzacja folkloru kociewskiego, opracowanie przewodnika o zasobach dziedzictwa kulturowego i naturalnego Kociewia, uporządkowanie części zasobów naturalnych i kulturowych obszaru LGD, utworzenie i aktualizacja portalu internetowego LGD- www.chatakociewia.pl. Zadania angażowały 3 sektory.
We wrześniu 2007 r. LGD poszerzyło skład o 3 gminy: Liniewo (Powiat Kościerski), miasto Czarna Woda oraz miasto Skórcz (Powiat Starogardzki). Ponadto gminy, będące członkami wspierającymi stały się na mocy ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich członkami zwykłymi LGD.
W 2008 r. LGD realizowało na zlecenie Gminy Zblewo w ramach umowy nr **1/LSR/06/2008** projekt **„Aktywizowanie społeczności wiejskiej poprzez funkcjonowanie partnerstwa międzysektorowego"** dofinansowany przez Urząd Marszałkowski. W ramach projektu opracowano LSR na lata 2007-2014. Odbył się cykl 14 spotkań informacyjnych na temat Osi 4 Leader PROW 2007-2014 w gminach z terenu LGD. Przygotowano bazę potencjalnych projektów w ramach LSR na fiszek projektowych złożonych przez podmioty zainteresowane ubieganiem się o środki z PROW – wydatkowane środki – **35 000 zł**.
29.05.2009r. LGD podpisało **umowę ramową nr 6933-UM1100007/08** z Samorządem Woj. Pom. o warunkach i sposobie realizacji LSR, w której otrzymało **wsparcie na realizację LSR 2007-2013** w wysokości **9 885 752 zł**. W marcu 2013r. na podstawie **aneksu nr 11** do umowy ramowej LGD **otrzymało dodatkowe środki na realizację LSR** podpisując umowę z SW. Na realizację LSR 2007-2013 łącznie LGD otrzymało 12 985 752 zł, 255 666 zł na realizację projektów współpracy oraz 2 671 438 zł na funkcjonowanie. Dzięki środkom na wdrażanie LSR zrealizowano strategiczne działania LGD tj.: a) polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami poprzez podnoszenie wartości lokalnych produktów zmierzające do ułatwienia małym jednostkom produkcyjnym dostępu do rynków; b) wykorzystanie kociewskich zasobów naturalnych i kulturowych w kreowaniu nowych kierunków rozwoju oraz wzmacnianiu istniejących kierunków turystyki i działalności gospodarczej, produkcyjnej usługowej, agroturystycznej; c) aktywizacja **społeczności** wiejskiej zmierzająca do poprawy warunków życia i budowania systemów wartości opartych o poczucie identyfikacji z Kociewiem. LSR zrealizowaliśmy w 86,8% jeżeli chodzi o stopień wykorzystania budżetu (11 272 226,12 zł) oraz w 82 % biorąc pod uwagę założone wskaźniki LSR.
Od 2009r. do 30.06.2015r. LGD realizowało również zapisy umowy nr **00028-6932-UM110007/09** zawartej z SW w ramach działania **431 Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja objętego PROW 2007-2013**. W ramach umowy LGD zrealizowało cykl przedsięwzięć polegających na informowaniu o LGD i LSR, promujących LGD i LSR oraz aktywizujących mieszkańców.
LGD realizowało **4 następujące projekty współpracy** z 4 partnerami z Kociewia i Kaszub: a) „W Kaszubskich i Kociewskich progach - katalog turystyki wiejskiej" – projekt 4 partnerów: LGD STK – lider, LGD Stolem, LGD Wstęga Kociewia – dofinansowanie dla LGD Chata Kociewia – 23 561,09zł; b) „Kampania promocyjna nt. Kociewia" – projekt międzyregionalny realizowany z LGD „Wstęga Kociewia" oraz LGD Gminy Powiatu Świeckiego (Woj. Kujawsko-Pomorskie), LGD „Chata Kociewia" była tu liderem – dofinansowanie dla naszego LGD – 115 666,07zł; c) projekty: przygotowawczy i realizacyjny – „Zagospodarowanie spławnego odcinka rzeki Wierzycy". Projekty realizowane z LGD „Wstęga Kociewia'' – lider projektu. Dofinansowanie dla naszego LGD na projekt przygotowawczy – 8 850,30 zł, dofinansowanie projektu – 108 126,25zł.
Dodatkowe działania LGD na rzecz partnerstwa. W okresie 07-11.2008r. LGD realizowało projekt **„Od problemu do rozwiązania- aktywizowanie społeczności wiejskiej"** Umowa nr **UDA-POKL.09.05.00-22-118/07-00** w ramach **POKL**. W ramach projektu przedstawiciele różnych podmiotów nabyli umiejętności z rozpoznawania problemów i potrzeb, tworzenia projektów, pisania wniosków, zarządzania projektami z praktycznym. Wartość projektu **49 900 zł.**
Od 2008r. do chwili obecnej LGD realizuje działania w programie **Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Działaj Lokalnie".** Jego celem jest aktywizowanie społeczności wiejskiej w oparciu o partnerstwo sektora publicznego, organizacji społecznych i przedsiębiorców na rzecz budowania wspólnoty lokalnej. LGD dystrybuowało

środki w postaci regrantingu na realizację projektów dla grup formalnych i nieformalnych z obszaru LGD. W tych latach na realizację programu wydano łącznie **633 308,68 zł.**
Umowa nr **UDA-RPPM.08.01.02-00-008/09-04** na realizację projektu „Rekonstrukcja grodziska średniowiecznego w miejscowości Owidz". Zadanie realizowała Gmina Starogard Gdański w partnerstwie z LGD. Zadaniem LGD było przygotowanie 1 osoby do wykonywania zadań przewodnika. Zadanie realizowano w ramach RPO WP jego wartość wykonywania przez LGD **4000,00** zł. Umowa nr **UDA-RPPM.08.01.02-00-034/12-00** – zadanie realizowane w ramach RPO WP przez Gminę Starogard Gdański. Tytuł projektu „Rekonstrukcja grodziska średniowiecznego w miejscowości Owidz – etap III". LGD realizowało zadanie w ramach partnerstwa – szkolenie dla przewodników po terenie Kociewia. Wartość zadania realizowanego przez LGD to **69 170,00 zł**.
Zasada ciągłości Partnerstwa. Partnerstwo trójsektorowe budowane jest od początku istnienia nieformalnego podmiotu do dziś. LGD cały czas ewaluuje w kierunku pełniejszej współpracy pomiędzy partnerami i członkami, jakimi są podmioty publiczne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i rolnicy. Dotychczas zbudowany potencjał wykorzystano przy budowaniu nowej LSR. Znając silne i słabe strony, posiadając wiedzę nt. stopnia osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu LGD zamierza kontynuować obrane od początku kierunki rozwoju służące przede wszystkim: a) podniesieniu atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru LGD; b) rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych oraz tworzenie miejsc pracy; c) wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze LGD; d) Podniesienie świadomości społecznej na temat działalności LGD oraz LEADERa.
5. Opis struktury LGD. LGD liczy 105 członków. W jego skład wchodzą sektory: publiczny, gospodarczy i społeczny oraz mieszkańcy. Sektor publiczny reprezentowany jest przez 14 gmin wymienionych w pkt. 2 (opis obszaru) niniejszego rozdziału, Powiat Starogardzki oraz Gminny Ośrodek Kultury w Kaliskach. Sektor składa się łącznie z 16 podmiotów, co stanowi 15,24% ogółu wszystkich członków. Sektor społeczny składa się z 20 członków (19,05%), sektor gospodarczy reprezentowany jest przez 25 podmiotów (23,81%), sektor mieszkańcy - 44 osoby (41,90 %).
Większość członków jest w LGD od początku jego istnienia. Znają oni mocne i słabe strony naszej działalności, wiedzą jakie mamy potrzeby oraz znany jest im zakres tematyczny instrumentu RLKS i wynikające z niego wyzwania stawiane przed LGD. Bardzo aktywnie uczestniczyli w spotkaniach informacyjnych, warsztatach i pracach grupy roboczej, podczas których formułowano zakres tematyczny naszych działań w LSR.
Szczególny nacisk położono na grupy defaworyz. Metody komunikacji adresowane są do wszystkich beneficjentów, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyz. Zostały one szczegółowo opisane w Planie komunikacji (rozdział IX LSR oraz zał. nr 5 do LSR). Punkt IV.4.Planu komunikacji poświęcony jest kontaktom z grupami defaworyz. i określa zadania informacyjne adresowane wyłącznie do tych grup. W LSR jako grupy defaworyz. określono: osoby w wieku do lat 30, osoby w wieku pow. 50 lat. W ramach planowanych działań w LSR grupy defaworyz. zostały uwzględnione na każdym poziomie działań. 31 % środków LSR czyli 3,1 mln zł przeznaczono na realizację działań dla i z osobami z grup defaworyz. w ramach wszystkich przedsięwzięć LSR.
6. Skład organu decyzyjnego.

Lp.	Gmina	Imię i Nazwisko	Reprezentowana jednostka	Członek Rady jest przedstawicielem
1	Bobowo	Joanna Filc - Borowska	KR-KGW w Jabłówku	sektora społecznego oraz mieszkańców
2	Czarna Woda	Zofia Baczyńska	Gmina Czarna Woda	sektora publicznego oraz mieszkańców
3	Kaliska	Mirosława Borucka	Gminny Ośrodek Kultury w Kaliskach	sektora publicznego oraz mieszkańców
4	Lubichowo	Łukasz Gaszkowski	Stowarzyszenie Przyjaciół Ocypla	sektora społecznego oraz mieszkańców
5	Liniewo	Elżbieta Licznerska	Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi Wysin	sektora społecznego oraz mieszkańców
6	Osieczna	Katarzyna Dunst-Kelsz	Gmina Osieczna	sektora publicznego
7	Osiek	Bożena Chyła	KGW w Osieku	sektora społecznego
8	Skarszewy	Kamil Szynwelski	Ochotnicza Straż Pożarna w Skarszewach	sektora społecznego
9	Skórcz g.	Justyna Hałas	KGW w Wielkim Bukowcu	sektora społecznego oraz mieszkańców
10	Skórcz m.	Sylwia Rynkiewicz	Gmina Miejska Skórcz	sektora publicznego oraz mieszkańców
11	Stara Kiszewa	Alicja Wacholc	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Ziemi Kiszewskiej	sektora społecznego
12	Smętowo Gr.	Mateusz Mielke	-	mieszkańców

13	Starogard Gd.	Natalia Brożek	KR- KGW Lipinki Szlacheckie	sektora społecznego
14	Zblewo	Rita Gollus	Gmina Zblewo	sektora publicznego oraz mieszkańców
15	Powiat Starog.	Anna Wysocka	PW AGRO-BART S.C. Zygmunt Wysocki, Anna Wysocka	sektora gospodarczego

Rada składa się z przedstawiciela Powiatu Starogardzkiego oraz po jednym przedstawicielu z każdej gminy, wchodzącej w skład obszaru wiejskiego objętego LSR. Spośród 15 członków Rady 5 osób reprezentuje sektor publiczny, co stanowi 33,33% składu Rady. Sektor społ. jest reprezentowany przez 8 członków (53,33% składu Rady), sektor gospod. przez 1 członka (13,33% składu Rady). LGD w składzie Rady wykazuje się obecnością: kobiety, osoby pon. 35 roku życia, przedsięb. oraz mieszkańca obszaru wiejskiego objętego LSR.

7. Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym. LGD zatrudnia pracowników lub zleca część zadań osobom zaangażowanym w pracę na rzecz LGD, które posiadają kompetencje i zasoby do tworzenia i zarządzania procesami rozwoju na poziomie lokalnym. W organie decyzyjnym, Zarządzie i Biurze LGD wszystkie osoby posiadają kwalifikacje do pełnienia swoich funkcji, które w szczegółach określają Regulamin Pracy Biura, procedura naboru pracowników z zakresami obowiązków kierownika biura i pracowników, Statut oraz Regulamin Rady z procedurami wyboru operacji.

Organ decyzyjny to 15 osobowa Rada. Większość jej członków oceniała wnioski w ramach PROW 2007-2013 i ma duże doświadczenie w tym zakresie. Pozostali członkowie Rady uczestniczyli w warsztatach i pracach grupy roboczej nad opracowywaniem LSR, dokumentów strategicznych i procedur oceny wniosków lub ich zmianami.

Zarząd liczy 5 członków, spośród których 2 sprawuje funkcję od początku LGD, tzn. od 2006r. Zarząd angażował się w proces tworzenia LSR, ma wieloletnie doświadczenie w pracy w LGD i realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Na potrzeby funkcjonowania **biura** w ramach PROW 2014-2020 przewiduje się zatrudnienie w ramach 5 etatów na stanowiskach: Kierownik Biura – 1 etat, Stanowisko ds. aktywizowania społeczności – 1 etat, Stanowisko ds. promocji – 0,5 etatu; Doradca ds. PROW – 1,5 etatu; Pracownik biurowy – 1 etat. Szczegółowy opis stanowisk pracy precyzuje Regulamin zatrudniania pracowników w zakresie PROW 2014-2020.

- Kierownik biura (1etat). Zakres obowiązków: Zarządzanie biurem i zespołem ds. PROW, zarządzanie środkami przyznanymi w ramach programów pomocowych, wykonywanie zadań kierownika Biura przypisanych mu w dokumentach przyjętych przez Radę i Zarząd LGD, nadzór nad rozliczaniem projektów w ramach działań pomocowych, aktualizacja strategii, nadzór nad sporządzaniem wniosków o dofinansowanie na potrzeby PROW dla LGD, ewaluacja działań z realizacji LSR, nadzorowanie organizacji prac Rady, dbanie o poprawność dokumentacji konkursowej przekazywanej do Urzędów.
- Pracownik ds. promocji (0,5 etatu). Zakres obowiązków: prowadzenie działań promocyjnych LSR, aktualizacja strony internetowej LGD**,** obsługa systemów komputerowych, udzielanie informacji na temat działalności LGD ze szczególnym uwzględnieniem informacji dotyczących PROW, prowadzenie polityki informacyjnej LGD – w tym zamieszczanie ogłoszeń, informowanie w prasie i innych mediach o działalności LGD**,** bieżące tworzenie internetowej bazy adresów osób zainteresowanych działalnością LGD i przekazywanie im cyklicznych informacji oraz informowanie o bieżących zdarzeniach, które mogłyby zainteresować beneficjentów wraz z opracowaniem ww. informacji, opracowywanie wniosków o płatność w ramach przyznanych środków pomocowych oraz środków na funkcjonowanie LGD.
– Pracownik biurowy (1 etatu). Zakres obowiązków: prowadzenie biura LGD, udzielanie podstawowych informacji na temat LGD, biura oraz władz LGD, prowadzenie naboru wniosków o dofinansowanie w ramach ogłoszonych konkursów wraz z pełną obsługą biurową, organizacja posiedzeń Rady LGD, dokumentacji niezbędnej do prawidłowego przeprowadzenia procedury weryfikacji wniosków przez LGD, czuwanie nad terminami w realizacji procedur związanych z przeprowadzeniem konkursów ogłoszonych przez LGD oraz oceny wniosków przez LGD.
- Doradca ds. PROW (1,5 etatu). Zakres obowiązków: prowadzenie doradztwa dla beneficjentów w zakresie wniosków o dofinansowanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń z wypełniania wniosków, pomoc beneficjentom w rozliczaniu realizowanych projektów w ramach działania LEADER, przygotowywanie dokumentacji konkursowej, monitoring i sprawozdawczość w ww. zakresie.
- Pracownik ds. aktywizowania społeczności (1 etat). Zakres obowiązków: poradnictwo w zakresie animacji społecznej; organizację szkoleń i warsztatów dla liderów, młodzieży i osób po 50 roku życia z terenu LGD, przygotowanie i realizacja projektów współpracy: organizacja spotkań, sprawozdawczość, działania w ramach projektu, sprawozdawczość dla Zarządu, zarządzanie, realizacja, rozliczanie i inne czynności niezbędne do realizacji.

Dla zapewnienia spełnienia wyżej opisanych wymagań dot. doświadczenia stawianych członkom organu decyzyjnego, Zarządowi oraz pracownikom biura, LGD zastosuje instrumenty opisane w Statucie, Regulaminie Rady oraz Regulaminie zatrudniania. Dobierając nowych członków organów oraz pracowników, LGD zapewni dbałość o zachowanie wymogów dla doświadczenia przypisanych do opisanych tu osób. Ponadto wszystkie nowe osoby otrzymają wsparcie merytoryczne poprzez uczestnictwo w szkoleniach dla Rady, Zarządu i pracowników biura, które określa plan szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura oraz udziału w warsztatach związanych z

aktywizowaniem społeczności lokalnej - kursy pisania i zarządzania projektami, kursy na lidera. Na stanowisku pracy związanym z udzielaniem doradztwa sposób, pomiar ilości udzielonego doradztwa będzie określony zgodnie z zapisami Regulaminu Pracy Biura LGD Rozdział 14 Ocena efektywności świadczonego doradztwa.

8. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD. LGD „Chata Kociewia" funkcjonuje w oparciu o szereg dokumentów wewnętrznych zamieszczonych w tabeli poniżej:

Lp.	Rodzaj dokumentu/ Regulowane kwestie – (dokumenty 1-4 stanowią załączniki do wniosku na realizację LSR)	Uchwalanie/ zmiany
1.	**Statut LGD**- Postanowienia ogólne: cel działalności, miejsce, siedziba, minimalny zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym, organ nadzoru- wskazanie właściwego Marszałka województwa; zasady działania stowarzyszenia; zasady nabywania i utraty członkostwo w stowarzyszeniu oraz jej organach; władze w Stowarzyszeniu wraz ze sposobem zwoływania Walnego Zebrania Członków, określeniem parytetów, podziałem kompetencji organów decyzyjnych tj. Walne Zebranie, Zarząd, Komisja Rewizyjna, Rada; określenie organu LGD kompetentnego w zakresie uchwalenia LSR, jej aktualizacji oraz kryteriów wyboru operacji; zasady wynagradzania członków Zarządu i Rady; procedura wyborcza do władz stowarzyszenia; majątek i rozwiązanie stowarzyszenia	**Uchwała Walnego Zebrania Członków**
2.	**Regulamin Rady** – członkostwo w Radzie; informacja nt. odwołania Rady i członka Rady; utrata członkostwa w Radzie; obowiązki Członka Rady i Przewodniczącego; załącznikiem są procedury wyboru operacji dla Konkursów Otwartych, Projektów Grantowych i Operacji Własnych ze wzorami dokumentów obejmujące: zaś. podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (ocena wniosków, jej dokumentowanie); sposób organizacji naborów wniosków (tryb ogłaszania, czas trwania naboru, miejsce składania wniosków); protest (warunki i sposób wniesienia oraz terminy); wskazano osoby, których zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej. Uwzględniono w nich **zasady:** jawności postępowania z podawaniem do publicznej wiadomości protokołów z posiedzeń; bezstronności członków organu decyzyjnego w wyborze operacji (w tym przesłanki wyłączenia z oceny operacji); prowadzenia rejestru interesów; zachowania parytetu sektorowego przy podejmowaniu decyzji;	**Uchwała Zarządu**
3.	**Regulamin Pracy Biura LGD** – zasady funkcjonowania Biura oraz zakres działania i kompetencji Kierownika oraz pozostałych pracowników; obowiązki pracowników Biura i pracodawcy; organizacja pracy; usprawiedliwianie nieobecności w pracy i zwolnienia od pracy; udzielanie urlopów; uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem; odpowiedzialność pracowników; nagrody i wyróżnienia; czas pracy; plan szkoleń Biura i organów LGD; ocena efektywności świadczonego doradztwa wraz z pomiarem jakości; zadania i metody pomiaru zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy.	**Uchwała Zarządu**
4.	**Procedura zatrudniania pracowników w zakresie PROW 2014-2020 w Biurze LGD**- Tryb zatrudniania pracowników; Załączniki do procedury naboru pracowników: Treść ogłoszenia, wzór kwestionariusza osobowego, ogłoszenia o wynikach naboru; opis stanowisk pracy (informacje ogólne, wymogi kwalifikacyjne, zasady współzależności służbowej, zakres zadań wykonywanych na stanowisku, zakres uprawnień, wymogi kwalifikacyjne/umiejętności)	**Uchwała Zarządu**
5.	**Polityka bezpieczeństwa informacji**- zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD uwzględniające zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych	**Uchwała Zarządu**
6.	**Polityka rachunkowości**- zasady rachunkowości dla LGD „Chata Kociewia"; instrukcja obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych	**Uchwała Zarządu**

Rozdział II. Partycypacyjny charakter LSR.

1.Dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze LSR wykorzystane do opracowania LSR.

Na poszczególnych stronach LSR przedstawiono merytoryczne wyniki prowadzonych badań w ramach konsultacji społ. Zastosowano szereg różnych metod, które zostały wykorzystane do budowania LSR. Dane z prowadzonych konsultacji społ. wykorzystano, a ich wyniki i opisy przytoczono w następujących rozdziałach niniejszej LSR: III. Diagnoza (w każdym punkcie jej opisu kursywą przywołane są wyniki konsultacji i wnioski z nich); IV. Analiza SWOT (cała analiza powstała w oparciu o konsultacje społ.); V. Cele i wskaźniki (cele, przedsięwzięcia, wskaźniki powstały wyłącznie w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, konsultacje społ. oraz wyniki ewaluacji dotychczasowych działań LGD opisanych w rozdziale I); VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru – zarówno kryteria wyboru operacji, jak i procedury opracowano w ramach konsultacji społ.; VII. Plan działania i VIII. Budżet powstały w wyniku powyżej opisanych działań w ramach konsultacji społ.; IX. Plan komunikacji w całości powstał w oparciu o wyniki konsultacji społ. oraz wyniki ewaluacji dotychczasowych działań LGD, wszystkie elementy konsultacji są opisane kursywą; XI. Monitoring i ewaluacja oraz zasady aktualizacji LSR były szczegółowo również konsultowane, wyniki konsultacji opisano w odpowiednim rozdziale i/lub załączniku LSR. Wszystkie zastosowane metody konsultacji nawzajem się uzupełniają i są od siebie zależne. Należy podkreślić, że niniejsze LSR było budowane przez LGD samodzielnie, bez udziału podmiotu zewnętrznego.

2. Opis partycypacyjnych metod konsultacji z podstawowymi informacjami dotyczącymi przebiegu konsultacji.

a) diagnoza i analiza SWOT,

Badanie ankietowe (diagnoza potrzeb)– przeprowadzone na próbie 200 mieszkańców obszaru LGD – przedstawicieli sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego. Uczestniczyli w nim także przedstawiciele grup defaworyz. Badanie polegało na wypełnieniu kwestionariusza zawierającego pytania dotyczące potrzeb i problemów obszaru

LGD. Przebieg badania nadzorowało biuro LGD. Wyniki są opisane w rozdziałach LSR dotyczących diagnozy i analizy SWOT. Są one podstawą do stworzenia analizy SWOT i diagnozy, w których w całości je uwzględniono.

Spotkania konsultacyjne – prowadzone z mieszkańcami obszaru LGD dwukrotnie – na potrzeby diagnozy w dniach 22.05-08.06.2015r., 219 uczestników. W dniach 03-16.09.2015r. prowadzono spotkania wielotematyczne: diagnoza, SWOT, założenia celów, wstępna prop. kryteriów (204 uczestników). Obydwie rundy spotkań odbyły się w 14 gminach na 14 objętych LSR. Odbyły się w dogodnym dla społeczności czasie. Prowadził je Zarząd LGD, pierwszy cykl spotkań z udziałem eksperta. Mieszkańcy, po uzyskaniu informacji o planach dyskutowali na temat potrzeb (1 spotkanie), oraz m. in. analizy SWOT (II spotkanie). Materiał zebrany podczas konsultacji wraz z wynikami badania ankietowego został zaakceptowany (grupa robocza i warsztaty oceny partycypacyjnej) i w całości uwzględniony w ramach dalszych prac konsultacyjnych.

Warsztaty (ocena partycypacyjna)– przeprowadzono 3 warsztaty poświęcone analizie potrzeb, problemów w kontekście przyszłych działań, które miały ogromny wpływ na wszystkie pozostałe uzgodnienia dotyczące LSR. Odbyły się w dniach 12-13.05.2015r.- 20 uczestników (sektory: 9 publiczny, 7 społeczny, 2 gospodarczy, 2 mieszkańców); 27-28.05.2015r.- 15 uczestników (sektory: 11 publiczny, 3 społeczny, 1 mieszkaniec), 24-26.06.2015– 28 uczestników (sektory: 14 publiczny, 6 społeczny, 2 gospodarczy, 1 mieszkaniec). Podczas warsztatów poruszano następującą tematykę: podsumowanie działalności LGD w okresie ostatnich lat – informowanie; podsumowanie działalności w okresie ostatnich lat – promocja; diagnoza stanu obecnego obszaru LGD; wstępna diagnoza problemów na obszarze LGD; identyfikacja mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń; fiszki projektowe; identyfikacja głównych problemów obszaru LGD; identyfikacja czynników, które pozwolą na rozwiązanie głównych problemów; wyznaczanie głównych metod rozwiązania podstawowych problemów; wyznaczanie listy najbardziej pożądanych i najpilniejszych kierunków rozwoju obszaru LGD; Wskazanie narzędzi realizacji kierunków rozwoju obszaru LGD.

Grupa Robocza – to 11 członków LGD, którzy spotykali się regularnie od maja do grudnia 2015r. Grupa składa się z Zarządu (5 osób) oraz innych członków LGD (6 osób). To przedstawiciele wszystkich sektorów reprezentowanych w LGD oraz uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie w ramach LSR. Grupa przygotowywała wstępne materiały, analizowała zebrane dane, ustalała ich hierarchię, tworzyła kształt ostatecznych wersji dokumentów. Na poziomie opracowywania diagnozy zajęła się pracą nad podsum. badań ankietowych, ustaleniem zakresu prac dla warsztatów oceny partycypacyjnej, analizą przepisów w kontekście możliwości ubiegania się o realizację LSR.

b) <u>określanie celów i wskaźników dla LSR oraz plan działania</u>.

Badanie ankietowe (fiszki projektowe) – badanie w postaci składania fiszek projektowych przeprowadzono w lipcu 2015r. Do LGD wpłynęły 192 fiszki. W tym od sektora społecznego 58 fiszek, od sektora gospodarczego 31 fiszek i 103 fiszki od sektora publicznego. Ankieta pozwoliła na szeroką analizę wielu elementów niezbędnych do uzgodnienia na poziomie tworzenia celów, przedsięwzięć i wskaźników: jakie typy projektów mają być realizowane, jakie działania deklarują beneficjenci do realizacji, jakie grupy beneficjentów są zainteresowane korzystaniem z oferty LSR, jakie można planować w LSR wskaźniki. Wyniki tej ankiety opracowane w ramach warsztatów oceny partycypacyjnej i grupy roboczej w całości były podstawą do budowania opisanych tu elementów LSR.

Badanie ankietowe (uwagi do projektu LSR z załącznikami) – prowadzone było w okresie od 25.11-09.12.2015. Wszyscy uczestnicy spotkań otrzymali elektroniczną wersję LSR wraz z załącznikami do weryfikacji. Wysłano 186 maili z LSR i załącznikami. Mieszkańcy – przedstawiciele wszystkich sektorów złożyli 9 uwag do LSR, załączników i innych dokumentów będących załącznikami do LSR i wniosku o dofinansowanie na realizację LSR. Materiał analizowała grupa robocza, która oceniła zasadność wniesionych uwag. Przyjęła 7 uwag, 2 odrzuciła. Inform. o wyniku oceny biuro LGD przesłało wszystkim uczestnikom konsultacji. Zaakceptowane uwagi naniesiono w LSR.

Spotkania konsultacyjne z warsztatami **–** w dniach 03-15.09.2015r. odbył się cykl 14 warsztatów, które skupiały przedstawicieli wszystkich sektorów i jednocześnie mieszkańców wszystkich gmin należących do LGD. Uczestniczyły w nich łącznie 204 osoby. Zgodnie z informacją zawartą w informacji o sporządzaniu diagnozy, były one poświęcone wielu tematom, w tym konsultacjom propozycji celów i wskaźników. Zbierano na nich uwagi, które następnie analizowano podczas prac warsztatowych i prac Grupy Roboczej oraz uwzględniano w LSR.

Warsztaty (ocena partycypacyjna) - w dniach 10-11.08.2015r. (18 uczestników: 14 przedstawicieli instytucji publicznych, 7 przedstawicieli organizacji społecznych, 3 przedstawicieli sektora gospodarczego i 4 mieszkańców bez sektora) i 12-13.10.2015r. (20 uczestników: 11 przedstawicieli instytucji publicznych, 5 przedstawicieli organizacji społecznych, 2 przedstawicieli sektora gospodarczego i 2 mieszkańców bez sektora) odbył się cykl warsztatów poświęconych najważniejszym elementom LSR, w tym celom, przedsięwzięciom i wskaźnikom. Informacje zebrane podczas konsultacji oraz badań ankietowych zostały w trakcie warsztatów zestawione z obowiązującymi przepisami prawa oraz wiedzą uczestników warsztatów zebraną podczas ich pracy we własnym środowisku. Te zasoby pozwoliły na nadanie kształtu celom, wskaźnikom i przedsięwzięciom. W warsztatach uczestniczyli przedstawiciele wszystkich sektorów. Na tych warsztatach zapadły wiążące decyzje dotyczące ostatecznego kształtu najważniejszej części LSR.

Grupa Robocza – pracowała w składzie opisanym w części poświęconej diagnozie. Jej zadaniem było uszczegółowienie zapisów właściwych dla celów, przedsięwzięć i wskaźników. Wypracowała cele, wskaźniki oraz plan działania dla LSR na podstawie opisanych to zebranych materiałów w ramach konsultacji społecznych.

c) <u>opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru</u>

Badanie ankietowe (fiszki projektowe) – zgodnie z opisem dot. celów, wskaźników i przedsięwzięć fiszki projektowe, badanie diagnostyczne i analiza SWOT pozwoliły wypracować kształt zasad realizacji LSR oraz metodologii i zasad jej oceniania. To materiał, który w oparciu o plany beneficjentów pozwolił ocenić zapotrzebowanie na konkursy

Pozwolił również ustalić sposób oceny projektów i kryteria ich wyboru. W przypadku planów dotyczących wszystkich celów ogólnych LSR: fiszki są uzasadnieniem dla kryteriów jakościowych, takich jak kryterium dotyczące łączenia kilku ofert turystycznych, czy kryterium preferowania NGO i organizacji nieformalnych w ramach aktywizacji społecznej. Beneficjenci deklarując przyszłe działania wyznaczyli kierunki, na które ma mieć wpływ LGD działając na rzecz rozwoju turystyki, przedsiębiorczości i aktywizacji społeczności.

Badanie ankietowe (uwagi do projektu LSR z załącznikami) – badanie przebiegało zgodnie z opisem zawartym w części opisu partycypacji przy tworzeniu celów, wskaźników, przedsięwzięć. Część ankiety została poświęcona zasadom wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru. Zgłoszono w tej sprawie 4 uwagi, 2 zaakceptowała Grupa Robocza, 2 odrzuciła. Informacje przekazano do uczestników konsultacji. Zaakceptowane poprawki naniesiono w kryteriach wyboru operacji i LSR.

Spotkania konsultacyjne z warsztatami – podczas 14 warsztatów, które odbyły się we wrześniu 2015r. (omówiono je w części dotyczącej partycypacji społecznej przy budowaniu celów), analizowano kryteria i sposób wybierania operacji. Mieszkańcy składali uwagi, które następnie omawiano na warsztatach partycypacyjnych i nad którymi pracowała Grupa Robocza. Część uwag została podczas warsztatów i przez Grupę Roboczą zaakceptowana, a rozwiązania uwzględniono w Regulaminie Rady wraz z załącznikami w postaci procedur.

Warsztaty (ocena partycypacyjna)–to warsztaty, które odbyły się w dniach 12-13.10.2015r. (skład uczestników opisano powyżej). Podczas warsztatów pracowano nad propozycjami Grupy Roboczej dotyczącymi kształtu procedur. Weryfikowano je w oparciu o obowiązujące przepisy, dotychczasowe doświadczenia LGD w przeprowadzaniu oceny. Opracowaniu warsztatowemu podlegały Regulamin Rady, statut stowarzyszenia, regulamin biura LGD, Procedury wyboru projektów, które stanowią załączniki do Regulaminu Rady. Omawiano najistotniejsze kwestie dotyczące deklaracji bezstronności, zachowania parytetu sektorowego na poziomie Rady oraz podczas głosowania, nad ogólnym kształtem i zasadami procedur, odwołań. Podczas warsztatów pracowano nad kształtem kryteriów wyboru, zasadami ich ustalania oraz zmiany z uwzględnieniem zasady partycypacji społecznej. Ustalono, jakimi kryteriami będziemy się posługiwać, jakie nadać im punktacje, wagi, jak je definiować. Wszystko było prowadzone w oparciu o zgromadzony na wcześniejszych etapach konsultacji i przeanalizowany szczegółowo podczas warsztatów materiał.

Grupa Robocza – jej zadaniem było opracowanie procedur jako materiał wyjściowy dla prac w ramach warsztatów, uszczegółowienie zapisów kryteriów, nadanie ostatecznego kształtu dokumentom będącym podstawą do podejmowania uchwał przez Zarząd i Walne Zebranie Członków LGD. Pracował nad uwagami złożonymi przez społeczność w ramach badania ankietowego dot. Uwag do propozycji treści LSR z załącznikami.

d) <u>opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji,</u>

Badanie ankietowe (uwagi do projektu LSR z załącznikami) **-** badanie przebiegało zgodnie z opisem zawartym w części opisu partycypacji przy tworzeniu celów, wskaźników, przedsięwzięć. Część ankiety została poświęcona zasadom monitorowania i ewaluacji. Uwagi do tej części zgłosiły 2 podmioty, była to akceptacja zastosowanych rozwiązań. Grupa robocza pracująca w celu opracowania LSR odniósł się do nich, przeanalizowała je, zaakceptowała i biuro powiadomiło wszystkich uczestników konsultacji.

Spotkania konsultacyjne z warsztatami – 14 warsztatów w gminach we wrześniu 2015r. również poświęcono zasadom monitorowania i ewaluacji LSR. Konsultowano: jak będą weryfikowane operacje, ich przebieg, na czym polegać będzie praca biura, zachęcano do korzystania z prac doradcy. Najczęstsze zagadnieniu tu poruszane wiązały się z planem ewaluacji i częstotliwością zmian LSR, bezpośrednio powiązaną z planowaną ewaluacją. To powiązanie tych dwóch działań ze sobą wyniknęło z zapotrzebowania deklarowanego podczas spotkań konsultacyjnych uwzględnionego w LSR.

Warsztaty (ocena partycypacyjna) – tematyce zasad monitorowania i ewaluacji poświęcono ostanie warsztaty, które odbyły się w październiku 2015r. Tam analizowano materiał przygotowany wstępnie przez Grupę Roboczą pod kątem zakresu, częstotliwości, metodologii oraz sposobu realizacji planowanych badań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji.

Grupa Robocza – prowadziła bieżącą pracę nad opracowaniem materiałów w zakresie monitoringu i ewaluacji przedstawianych podczas konsultacji społecznych oraz warsztatów partycypacyjnych. Następnie dokonała podsumowania przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych i warsztatów, oraz uwzględniała zebrane uwagi w kształcie LSR. Należy podkreślić, że grupa pracując nad ostatecznym kształtem zasad monitorowania i ewaluacji bardzo mocno uwzględniała w swoich pracach dotychczasowe doświadczenia LGD.

e) <u>przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR</u>

Biały wywiad – LGD jako jedno ze stanowisk pracy ma stanowisko ds. promocji. Zatrudniona na tym miejscu osoba ma za zadania zbierać systematycznie informacje o najnowocześniejszych i dostępnych metodach informowania społeczności. Ten materiał stanowił podstawę do prowadzenia bieżącej działalności LGD w zakresie informowania i promowania oraz przyczynił się do powstawania opracowanego na potrzeby niniejszej LSR Planu Komunikacji.

Badanie ankietowe (uwagi do projektu LSR z załącznikami)– przebieg badania opisano w części opisu partycypacji przy tworzeniu celów, wskaźników, przedsięwzięć. Część ankiety poświęcono planowi komunikacji ze szczególnym uwzględnieniem metod informowania i promocji, które mają trafić do grup defaworyz. Uwagi do tej części zgłosiły 2 podmioty, była to akceptacja zastosowanych rozwiązań. Grupa robocza pracujący w celu opracowania LSR odniosła się do nich, przeanalizowała je, zaakceptowała i biuro powiadomiło wszystkich uczestników konsultacji.

Spotkania konsultacyjne połączone z warsztatami – 14 warsztatów we wrześniu obejmowało także konsultacje dotyczące sposobu informowania. Rozmowy z uczestnikami spotkań poświęcone były dotychczasowym działaniom

LGD w tym zakresie ze szczególnym uwzględnieniem planów dotyczących zmian i innowacji oraz działaniom poświęconym informowaniu i promocji prowadzonych wobec grup defaworyz. Wyniki konsultacji zostały omówione na warsztatach partycypacyjnych i wprowadzone do Planu Komunikacji.

Warsztaty (ocena partycypacyjna)– praca warsztatowa nad planem komunikacji była wielostopniowa. Diagnozując stan LGD podczas warsztatów w maju (12-13.05, 27-28.05) oraz czerwcu (24-26.06) część prac poświęcono podsumowaniu działań informacyjnych. Ten zasób, dotyczący zasadniczo dotychczasowych doświadczeń LGD znalazł się w szerokim materiale diagnostycznym, który powstał po zakończeniu pracy opisanych tu grup warsztatowych. W międzyczasie grupa robocza pracowała nad kształtem Planu komunikacji. Wstępny plan został zaprezentowany podczas październikowych warsztatów. Tam szczegółowo omawiano realizację poszczególnych celów, wskaźników, zadań przewidzianych w planie. Osobno skupiono się na działaniach adresowanych do grup defaworyz. Opracowano wstępny materiał, nad którego szczegółami pracowała grupa robocza.

Grupa Robocza – skład j.w. Spotkania trwały systematycznie przez czas prac nad strategią. Jej zadaniem było wypracowanie materiałów na spotkania konsultacyjne, warsztaty (diagnostyczne, jak i opracowanie propozycji treści planu). Potem pracował nad uwagami społeczności do planu, odnosząc się do nich i zamieszczając te informacje na stronach LGD. Wyniki pracy Grupy ocenili mieszkańcy obszaru LGD składając uwagi do elektronicznej wersji LSR.

3. Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji.

a) Analiza przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji. Przez cały czas trwania konsultacji społecznych trzymano się zasady analizy i uwzględniania wniosków z prowadzonych konsultacji społecznych:

- ankiety – wyniki wszystkich badań ankietowych zostały uwzględnione w LSR, co wprost wynika z uzasadnień zawartych w poszczególnych rozdziałach LSR.
- spotkania konsultacyjne – uwagi zbierano na bieżąco, analizowała je grupa robocza, na bieżąco uwzględniając te uwagi w opracowywanych materiałach.
- warsztaty (ocena partycypacyjna) – to wspólna praca wszystkich zainteresowanych sektorów. Ona stanowi podstawę do zbudowania LSR z jej wszystkimi elementami. Uszczegółowienia dokonała Grupa Robocza.
- grupa robocza – praca bieżąca grupy. Jej praca stanowiła wyjściową dla wszelkich działań w zakresie procesu konsultacji społ., a potem nadała ostateczny kształt LSR.

b) Konsultacje LSR ze społecznością lokalną przy jej aktualizacji. W załączniku dot. aktualizacji LSR zawarto szczegółowy zakres przebiegu konsultacji społecznych, zaplanowanych w ramach działań w zakresie jej aktualizacji.

c) Uwzględnienie wyników badań własnych i ewaluacji. Na potrzeby działalności w latach 2007-2013 LGD prowadziło badania ewaluacyjne: w 2011r. „Ewaluacja z postępów w realizacji LSR LGD "Chata Kociewia" (dalej LSR) i w 2014r. „Ewaluacja z postępów w realizacji LSR LGD „Chata Kociewia". Te badania stanowią materiał wyjściowy do tworzenia niniejszej LSR. Przy pracach nad poszczególnymi jej częściami braliśmy pod uwagę nasze dotychczasowe doświadczenia i doświadczenia naszych beneficjentów w kontekście zapisów nowego PROW. W szczególności na pierwszych spotkaniach konsultacyjnych i warsztatach szczegółowo podsumowywano dotychczasową pracę LGD w oparciu o przeprowadzoną w 2014r. ewaluację. Wyznaczanie kierunków, celów, diagnoza, analiza SWOT, kryteria wyboru projektów są oparte o opisane działania w zakresie konsultacji społecznych, ale z uwzględnieniem analizy i podsumowania dotychczasowej działalności LGD wynikającą z badań ewaluacyjnych. Na ewaluacji bardzo mocno oparto zapisy Planu Komunikacji. Dotychczasowe doświadczenia w zakresie projektów współpracy ułatwiły dobór partnerów do projektów współpracy. Ewaluacja wpływa na każdy etap tworzenia LSR.

LGD przeprowadziła następujące badania własne: Badanie ankietowe - diagnoza potrzeb; Badanie ankietowe - fiszki projektowe, Badanie ankietowe - uwagi do propozycji treści LSR wraz z załącznikami. Wyniki merytoryczne zostały zawarte w poszczególnych rozdziałach LSR, zaś opis ich przebiegu w nin. rozdziale.

Rozdział III. Diagnoza.

1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup. Na etapie przygotowania LSR zidentyfikowano wykaz oraz hierarchię grup docelowych, do których w pierwszej kolejności skierowana będzie interwencja w ramach LSR.

Uwzględniając wyniki konsultacji społecznych poparte analizą danych statystycznych dot. takich kwestii jak np. sytuacja na rynku pracy, czy poziom zaangażowania społecznego należy wskazać, że najbardziej istotną z punktu widzenia realizacji LSR grupą docelową są 2 kategorie mieszkańców zaliczone do grup defaworyz. tj. młodzież do 30 roku życia oraz osoby powyżej 50 roku życia. Zgodnie z zapisami Rozdziału I te 2 grupy osób z uwagi na swoją pozycję społeczną, trudny dostęp do rynku pracy oraz utrudnienia natury społecznej, zaliczono do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją społ., w tym ubóstwem. Do głównych problemów, cechujących sytuację tych grup należą:

Młodzież do 30 roku życia wg SWOT i diagnozy	Dorośli pow. 50 roku życia wg SWOT i diagnozy
W – 11, 28, 30, 36, 44; T -8; bardzo wysoki udział wśród bezrobotnych osób najmłodszych, w wieku do 30 roku życia.	W – 2, 28, 30; wysoki udział wśród bezrobotnych osób starszych, mających szczególne trudności w znalezieniu pracy z uwagi na wiek.

Wychodząc naprzeciw obecnej, złej sytuacji grup defaworyz. w ramach LSR część interwencji ukierunkowano na wsparcie tych grup społecznych – w części przedsięwzięć wyznaczono kryteria wyboru operacji, które preferują udział w nich osób pochodzących z grup defaworyz. Zakres tej interwencji (rodzaj przedsięwzięcia) oraz sposób wsparcia tych grup opisano poniżej:

Przedsięwzięcia 1.1.1, 2.1.1: jedno z kryteriów wyboru premiuje osoby z tych grup rozpoczynające działalność gospodarczą . Ten obszar interwencji odnosi się bezpośr. do trudnej sytuacji grup defaworyz. na rynku pracy – także w kontekście niskiego poziomu rozwoju przedsiębiorczości na terenie LGD (samozatrudn.),

Poza grupami defaworyz. ważną grupą docelową, istotną z punktu widzenia wdrażania LSR w życie, są organizacje pozarządowe i grupy nieformalne. Jak wykazuje niniejsza diagnoza znaczna część problemów o charakterze społecznym na terenie LGD dotyczy niskiej aktywności społeczności lokalnej– świadczą o tym takie problemy jak np.: mała na tle województwa liczba działających organizacji pozarządowych, mała liczba i aktywność grup nieformalnych, brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych w tym brak miejsc/instytucji wspierania organizacji społecznych. Wychodząc naprzeciw tej sytuacji w ramach LSR wyznaczono szereg obszarów interwencji, które dotyczą wsparcia sektora organizacji pozarządowych, wskazując jako grupę docelową organizacje pozarządowe. Założenia LSR wskazują w tym zakresie chęć pobudzenia aktywności tych organizacji i aktywizacji wokół nich większej części społeczeństwa.

Jednocześnie ważne dla realizacji LSR są inne grupy docelowe pochodzące z sektora publicznego – JST oraz ich jednostki organizacyjne, które poza pełnieniem roli głównego inwestora w publiczną, niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną czy kulturową mają za zadanie w ramach LSR pełnić także rolę koordynującą działania prospołeczne i aktywizujące mieszkańców. Kolejną ważną grupą docelową objętą LSR są przedsiębiorcy istniejący oraz osoby zainteresowane rozpoczęciem działalności gospodarczej. Wsparcie tych podmiotów wpłynie na pobudzenie aktywności gospodarczej i tworzenie nowych miejsc pracy w regionie. Tym samym wyeliminuje zidentyfikowane problemy w tym zakresie.

2. Opis zagospodarowania przestrzennego/układu osadniczego. LSR realizowana przez LGD „Chata Kociewia" obejmuje swoim zasięgiem spójny przestrzennie teren 14 sąsiadujących z sobą gmin wymienionych w rozdziale I. Charakterystyka. Położenie komunikacyjne obszaru LGD wyznacza przede wszystkim jego lokalizacja wzdłuż autostrady A1 (2 węzły autostradowe) oraz położenie w osi drogi krajowej nr 22 oraz drogi wojewódzkie: 222, 229, 224. Lokalizacja świadczy o bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej tego obszaru, zwłaszcza w kontekście dostępu do Trójmiasta czy portów: lotniczego w Gdańsku i morskiego w Gdyni. Siatkę połączeń drogowych uzupełnia dobra sieć dróg lokalnych: powiatowych i gminnych łącząca gminy terenu LGD.

Pod względem fizyczno-geograficznym Kociewie obejmuje obszar Pojezierza Starogardzkiego (podział wg J. Kondrackiego), część Wysoczyzny Świeckiej i zachodni fragment Borów Tucholskich. Kociewie leży w dorzeczu dwóch, uchodzących do Wisły rzek: Wierzycy i Wdy. Teren LGD należy przede wszystkim do Pojezierza Starogardzkiego, ale na zachodzie sięga również do granicy Borów Tucholskich.

Atrakcyjność położenia obszaru LGD w regionie potwierdziły wyniki konsultacji społecznych. Mieszkańcy wskazali po stronie atutów regionu na bliskość Trójmiasta oraz położenie wzdłuż najważniejszej trasy drogowej województwa – autostrady A1. Opinie te potwierdziły także wyniki badań ankietowych wśród mieszkańców, którzy spośród trzech najważniejszych obecnie atutów obszaru LGD wskazali na korzystne położenie w kontekście bliskości Trójmiasta – opinię tą wyraziło 33% ankietowanych osób. Szczególnie ważne dla mieszkańców w trakcie prowadzonych spotkań okazało się wykorzystanie w przyszłości szansy związanej z atrakcyjnym położeniem, które przy dobrej dostępności komunikacyjnej może stanowić znaczącą przewagę konkurencyjną obszaru LGD nad innymi regionami województwa.

3. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości, branż z potencjałem rozwojowym.

3.1. Gospodarka i przedsiębiorczość- charakterystyka. Według danych GUS liczba podm. gospodarczych zarejestrowanych na terenie LGD wynosi łącznie 6 812 szt. (dane z 2014r.), przy 275 990 zarejestrowanych w woj. pomorskim. W zakresie bezwzględnej liczby podmiotów gospodarczych, największa ich ilość jest w gminach: Starogard Gd. (1371), Skarszewy (1061) i Zblewo (946), najmniej w gminach: Osieczna (169), Bobowo (204) i Osiek (207). Ilość podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców na diagnozowanym obszarze mieści się w przedziale 55 – 105, ten wskaźnik dla woj. pomorskiego jest znacznie wyższy i wynosi 120. Najwięcej podmiotów gospodarczych na obszarze LGD przypada na 1000 mieszkańców w gminie miejskiej Skórcz (105), najmniej w gminie Skórcz (55). Poziom omawianego wskaźnika na całym obszarze działania LGD jest równy 75, jest więc o 37,5 % niższy od tegoż wskaźnika dla województwa.

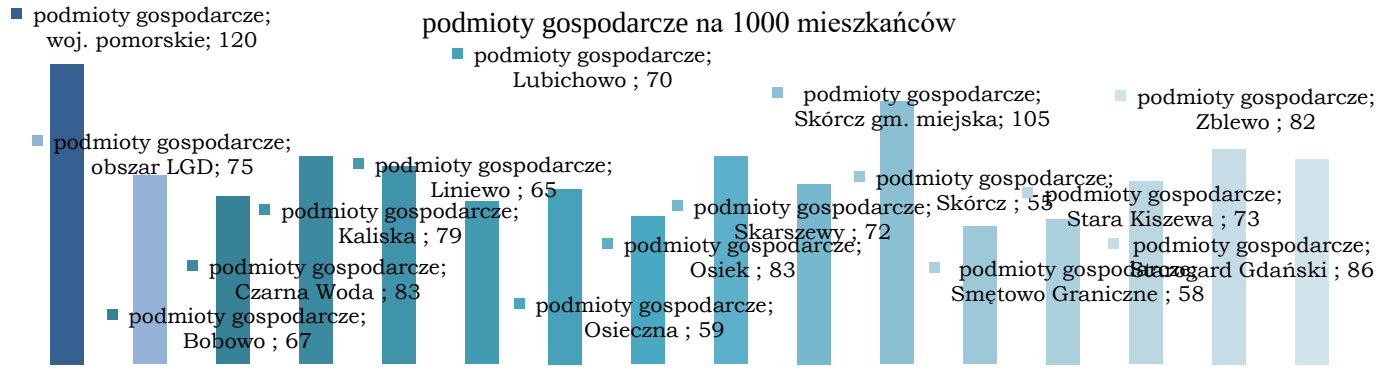

Rys. Liczba podm. gospod. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminach LGD na tle woj. pomorskiego.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując liczbę podmiotów gospodarczych, wskazać należy na trend zmiany ich ilości na przestrzeni ostatnich lat. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców na badanym obszarze w ciągu ostatnich 10 lat odnotował wzrost o 31,6 % - z poziomu 57 do poziomu 75. Ten sam wskaźnik w woj. pomorskim w tym samym czasie wzrósł o 16,5 % - z poziomu 103 do poziomu 120. Oznacza to dynamiczny rozwój terenu LGD w tym zakresie na tle rozwoju województwa, pomimo stale niższego poziomu omawianego wskaźnika. Pod względem wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach, sytuacja jest zrównoważona, tzn. liczba ta niemal stale rośnie. Struktura wielkości przedsiębiorstw na obszarze LGD wskazuje na zdecydowaną przewagę ilościową małych firm. Analogiczna jest sytuacja w woj. pomorskim. Największy udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych na terenie LGD mają firmy zatrudniające od 0 do 9 osób, stanowią one 95,42% przedsiębiorstw, w woj. pomorskim – 95,82 %, pozostałe grupy są zdecydowanie mniej liczne i łącznie stanowią 5,58% przedsiębiorstw działających na analizowanym terenie (przy czym nie ma tu żadnego przedsiębiorstwa zatrudniającego co najmniej 1000 osób). Liczba przedsiębiorstw zatrudniających poniżej 50 osób stanowi 99,4 % ogółu firm.

Pod względem struktury własnościowej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na obszarze LGD w sektorze prywatnym dominuje działalność prowadzona przez osoby fizyczne. Przedsiębiorstwa te stanowią w sumie 79,5% wszystkich firm zarejestrowanych na badanym terenie. Przy tak dużej przewadze pozostałe podmioty charakteryzują się symbolicznym udziałem w strukturze przedsiębiorstw w sektorze prywatnym. Struktura ta jest zbliżona do średniej dla woj. pomorskiego, cechując się jednak większą dominacją osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i niższym udziałem spółek handlowych.

W przypadku struktury zarejestrowanych na obszarze LGD podmiotów gospodarczych wg rodzaju prowadzonej działalności (sekcji PKD) dane wskazują na zdecydowaną dominację trzech sekcji: dwie z nich to G. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego; F. budownictwo, sekcje te razem stanowią 45 % wszystkich zarejestrowanych firm na terenie LGD (w woj. 34 %); trzecia to Sekcja C - przetwórstwo przemysłowe, której podmioty stanowią w sumie 10,79 % wszystkich firm działających w obszarze LGD (w województwie 11,95 %). W sumie stanowią one ponad 57 % wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie LGD (w województwie 45 %).

W strukturze podmiotów gospodarczych na terenie LGD w porównaniu z województwem uwidaczniają się pewne rozbieżności (różnice od 0,01 do 8,03 punktu procentowego). Najistotniejsza jest różnica w odsetku firm zarejestrowanych w sektorze F (budownictwo) – na obszarze LGD ich udział w ogólnej liczbie firm jest o 8,03 punktu procentowego większy niż w woj. pomorskim. Znaczne różnice występują również w sekcjach L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) i M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), odpowiednio – 4,65 i 5,14 punktu procentowego. W zakresie podmiotów działających w branżach okołoturystycznych, tzn. sekcji I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) oraz R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją), obszar LGD cechuje się stosunkowo niskim ich odsetkiem w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. W porównaniu z woj. pomorskim w sekcji I działa na obszarze LGD 161 firm (to jest 2,36 % ogółu podm. gospod.), dla woj. pomorskiego wskaźnik ten jest równy 5,13 %. W sekcji R na diagnozowanym obszarze działa 106 firm, co daje 1,56 % ogółu i jest to poziom zbliżony do woj. pomorskiego (1,65 %).

Tab. Struktura podm. gospod. zarejestrowanych na obszarze LGD na tle woj. pomorskiego, wg sekcji PKD w 2014 r.

Sekcja PKD	Województwo		Obszar LGD	
	Szt.	%	Szt.	%
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4528	1,64%	291	4,27%
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	269	0,10%	5	0,07%
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	29788	10,79%	814	11,95%
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	723	0,26%	8	0,12%
Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	820	0,30%	28	0,41%
Sekcja F – Budownictwo	34060	12,34%	1388	20,38%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	60011	21,75%	1694	24,87%
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	17468	6,33%	403	5,92%
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterow. i usługami gastronom.	14166	5,13%	161	2,36%
Sekcja J – Informacja i komunikacja	7476	2,71%	58	0,85%
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8775	3,18%	161	2,36%
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	19807	7,18%	172	2,52%
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25291	9,16%	274	4,02%
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administr. i dział. wspierająca	7264	2,63%	142	2,08%
Sekcja O – Adm. publ. i obrona narodowa; obowiązk. zabezpiecz. społ.	1246	0,45%	98	1,44%
Sekcja P – Edukacja	9255	3,35%	233	3,42%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14159	5,13%	234	3,44%
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4567	1,65%	106	1,56%

Sekcja S – Pozostała działalność usługowa i Sekcja T – Gospod. domowe zatrudniające pracowników…	16286	5,90%	542	7,96%
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	16	0,01%	0	0,00%
Razem	275976	100%	6812	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura podmiotów gospodarczych na obszarze LGD zarówno pod względem ich własności jak i rodzaju prowadzonej przez nie działalności jest zbliżona do struktury dla województwa. Wskazuje się na dominację małych firm o charakterze handlowo – usługowym.

Rozwój przedsiębiorczości to jeden z głównych tematów poruszanych podczas konsultacji społecznych, dotyczących oceny stanu rozwoju gospodarczego obszaru LGD. Analiza ilościowa wynikająca z przeprowadzonych badań ankietowych wśród lokalnej społeczności wskazała, że problem rozwoju przedsiębiorczości stanowi 1 z 3 głównych problemów rozwojowych obszaru LGD. 33% mieszkańców wskazało, że niski poziom rozwoju przedsiębiorczości stanowi jeden z najważniejszych problemów dla lokalnej społeczności. Uszczegółowieniem tych danych jest analiza jakościowa przeprowadzona podczas spotkań z mieszkańcami. Spotkania ujawniły, że mieszkańcy – poza kwestią niedorozwoju usług turystycznych opisaną w dziale „Turystyka"– widzą szczególny problem dotyczący rozwoju przedsiębiorczości w 3 dziedzinach: przetwórstwa rolno–spożywczego w tym ekologicznego, deficytu usług wysokiej jakości oraz braku spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych. Dwie pierwsze kwestie dotyczą braków branżowych i nawiązują – w przypadku przetwórstwa - do generalnego odczucia mieszkańców związanego z niedostatecznym wykorzystaniem posiadanych zasobów dla rozwoju regionu, w tym rozwoju gospodarczego. Jako szczególnie ważny mieszkańcy wskazali natomiast niedorozwój przedsiębiorczości społecznej, która byłaby szczególnie przydatna w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Kolejną ważną kwestią związaną z przedsiębiorczością jest – zdaniem mieszkańców - niski poziom innowacyjności lokalnych firm i mała liczba działań innowacyjnych podejmowanych przez przedsiębiorców. Jest to jeden z czynników decydujących o niskiej konkurencyjności lokalnej gospodarki. Z brakiem innowacyjności wiąże się –zdaniem mieszkańców –także niska świadomość społeczeństwa - w tym przedsiębiorców - dotycząca innowacyjnych rozwiązań i potrzeba podjęcia działań edukacyjnych i informacyjnych w tym zakresie. Mieszkańcy - w tym głównie sami przedsiębiorcy - w kontekście podnoszenia wiedzy, wskazywali na niewystarczającą znajomość zagadnień rozwoju przedsiębiorczości, wynikającą nie tylko z winy przedsiębiorców, ale mającą swoje źródło także w niewystarczającej ofercie edukacji praktycznej z zakresu przedsiębiorczości dostępnej w regionie. Mieszkańcy wskazywali na duże zróżnicowanie w zakresie dostępu do tego typu wiedzy na terenie LGD– generalnie lepsza jest sytuacja w tym zakresie w większych gminach regionu: Starogard Gd., Skarszewy, Lubichowo.

Na spotkaniach z mieszkańcami poruszano też problematykę dot. uwarunkowań zewnętrznych tj. szanse i zagrożenia dla rozwoju gospodarczego. Jako szansę mieszkańcy wskazywali najczęściej na możliwość wykorzystania środków UE dla pobudzenia rozwoju regionu przez samorządy gmin, powiatów i przedsiębiorców. Szczególną uwagę zwrócono na możliwość pozyskania środków z działania LEADER dzięki przynależności do LGD i realizacji LSR. Mieszkańcy wskazywali, że środki LGD będą w wielu aspektach najbardziej atrakcyjną formą dofinansowania ze źródeł zewnętrznych oddolnych inicjatyw mieszańców (przedsiębiorczości, wsparcie NGO). Jednocześnie wskazywano na problemy przy ubieganiu się o środki w ramach LGD, jakie wynikały w okresie wdrażania LSR *2007-2013. Wskazywano na: słabe zainteresowanie aplikowaniem o środki LGD głównie przez osoby i podmioty prywatne, czy znaczny odsetek wniosków o dofin., które wybrane przez LGD nie przeszły pozytywnie oceny formalnej na dalszym etapie ich rozpatrywania. Jako przyczyny tych zjawisk wskazano: niedostateczną wiedzę mieszkańców nt. możliwości aplikowania o środki LGD, brak wiedzy mieszkańców nt. przygotowania i realizacji operacji w ramach LGD, ciągle zmieniające się przepisy prawne i zasady wdrażania LSR w życie. Przedstawiciele LGD wskazali na potrzebę ciągłego podnoszenia i aktualizacji wiedzy osób zaangażowanych w proces wdrażania* LSR *w życie przez LGD.*

Innym zauważonym przez mieszańców zagrożeniem rozwoju jest często podnoszona zwłaszcza przez przedsiębiorców kwestia skomplikowanych, niesprzyjających przepisów dot. prowadzenia działalności gospodarczej oraz częste zmiany prowadzonej polityki rozwoju ze strony władz lokalnych i krajowych. Z tego wynika brak poczucia stabilizacji i możliwości długookresowego planowania rozwoju. Opinię tę podzielają także przedstawiciele sektora publicznego - w tym jst - wskazując na niepokojące zjawisko związane z marginalizacją obszarów wiejskich w strategiach rozwoju woj. pomorskiego. Przykładem tego jest np. kwestia wydatkowania funduszy UE w perspektywie finansowej 2014-2020, w której zdecydowanie dominującym beneficjentem pomocy są miasta. Zdaniem mieszkańców długofalowe utrzymanie się tej tendencji grozi pogłębieniem się dysproporcji w rozwoju między miastami a wsią.

3.2. Turystyka. Szczególne znaczenie rozwojowe w zakresie gospodarki obszaru LGD ma branża turystyczna. Analizując potencjał obszaru LGD pod kątem rozwoju turystyki należy wziąć pod uwagę głównie bazę noclegową. Według danych GUS na obszarze LGD działają 23 obiekty noclegowe, w tym 14 całorocznych (61%). Najwięcej obiektów noclegowych jest w gminie Lubichowo (5, w tym 2 całoroczne) oraz w Zblewie (4, w tym 3 całoroczne). Obiekty noclegowe funkcjonują także w gminach: Starogard Gd. (3), Stara Kiszewa (3), Skarszewy (3), Osiek (2), Skórcz (2), Czarna Woda (1). Łącznie obiekty te dysponują 1165 miejscami noclegowymi, z czego 640 to miejsca noclegowe całoroczne. Największą ilością miejsc noclegowych dysponują obiekty na terenie gminy Lubichowo, przy czym 83% z nich to miejsca noclegowe sezonowe. Największą ilością całorocznych miejsc noclegowych dysponują z kolei obiekty turystyczne w gminie Skarszewy – 90 całorocznych na 211 ogółem. W sumie udzielono 70903 noclegów 23740 turystom korzystającym z nich. Najwięcej noclegów udzielono w gminach Stara Kiszewa (17857, co stanowi

25,2% wszystkich udzielonych na terenie LGD noclegów) oraz Zblewo (17765, co stanowi 25,1 % wszystkich udzielonych na terenie LGD noclegów). Jeśli chodzi o turystów zagranicznych, to na 300 osób, które nocowały na obszarze LGD, aż 291 (97 %) skorzystało z noclegów w Starogardzie Gd.

Tab. Turystyczne obiekty noclegowe w gminach na obszarze LGD na tle woj. pomorskiego w 2014 r.

Jednostka terytorialna	Obiekty ogółem	Obiekty całoroczne	Miejsca noclegowe	Miejsca noclegowe całoroczne	Udzielone noclegi	Udzielone noclegi turystom zagranicznym	Korzystający z noclegów	Korzystający z noclegów turyści zagraniczni
Obszar LGD	23	14	1165	640	70903	350	23740	300
Bobowo	0	0	0	0	0	0	0	0
Czarna Woda	1	0	16	0	367	0	120	0
Kaliska	0	0	0	0	0	0	0	0
Liniewo	0	0	0	0	0	0	0	0
Lubichowo	5	2	266	44	10495	21	2932	3
Osieczna	0	0	0	0	0	0	0	0
Osiek	2	1	24	13	9539	28	1147	2
Skarszewy	3	1	211	90	7848	0	1681	0
Skórcz	2	2	30	30	623	0	139	0
Skórcz miasto	0	0	0	0	0	0	0	0
Smętowo Gr.	0	0	0	0	0	0	0	0
Stara Kiszewa	3	2	167	152	17857	0	5659	0
Starogard Gd.	3	3	84	84	6409	295	5237	291
Zblewo	4	3	367	227	17765	6	6825	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dokonano porównania wyposażenia obszaru LGD w obiekty noclegowe z innymi regionami woj. pomorskiego – porównania przeprowadzono na podstawie zestawienia danych GUS dotyczących liczby turystycznych obiektów noclegowych, liczby miejsc i wielkości ruchu turystycznego w tych obiektach – zestawienia dokonano na poziomie powiatów ziemskich woj. pomorskiego. Poniższa tabela przedstawia dane z 2014 r.

Tab. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarze powiatów ziemskich woj. pomorskiego w 2014 roku.

Jednostka terytorialna	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych	Liczba turystów
p. gdański	25	1856	65244
p. kartuski	54	2730	46523
p. nowodworski	157	11794	105509
p. pucki	462	21215	276444
p. wejherowski	43	2360	87335
p. bytowski	29	1315	17822
p. chojnicki	50	3019	36875
p. człuchowski	19	2233	19820
p. lęborski	150	9956	93080
p. słupski	138	11828	138630
p. kościerski	50	4739	77841
p. kwidzyński	12	474	11745
p. malborski *	15	1056	32254
p. starogardzki	22	1104	24264
p. tczewski	22	920	40206
p. sztumski *	5	87	1002

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wynika z przedstawionych danych obszar LGD cechuje się bardzo słabym wyposażeniem w podstawową infrastrukturę turystyczną w postaci miejsc noclegowych na tle innych powiatów ziemskich województwa. Sytuacja ta dotyczy głównie powiatu starogardzkiego (większość gmin należących do LGD (12 z 14). Powiat starogardzki w tym zestawieniu zajmuje dopiero 12 miejsce na 16 powiatów pod względem liczby turystycznych obiektów noclegowych na swoim terenie. Mamy tylko 22 obiekty tego typu. Znamienne jest, że powiaty sąsiednie, z którymi Kociewie konkuruje wprost o turystów tj. powiat kartuski (serce Kaszub) oraz powiat chojnicki (Bory Tucholskie), posiadają prawie dwukrotnie więcej tego typu obiektów. Sytuację tę pogarsza fakt, że na terenie LGD istnieje niewiele gospodarstw agroturystycznych i pokoi na wynajem (nie obejmuje ich przedstawione zestawienie GUS), a które licznie występują np. w powiecie kartuskim – co dodatkowo potęguje dużą różnicę w zagospodarowaniu turystycznym tym terenów. Podobne – 12 miejsce – zajmuje powiat starogardzki wśród powiatów pod względem liczby turystów, którzy skorzystali z istniejących miejsc noclegowych – w całym powiecie obiekty te odwiedziło jedynie 24 264 osób co powodowało, że mniejszą liczbę turystów notują tylko powiaty o bardzo małym potencjalne i zagospodarowaniu turystycznym: kwidzyński, sztumski, bytowski, człuchowski. Podobnie, jak miało to miejsce w przypadku liczby obiektów – także w tym zestawieniu obszar LGD wypada bardzo słabo na tle powiatów sąsiednich, w których liczba

turystów jest niemal dwukrotnie większa (powiat kartuski i chojnicki). Złą sytuację w tym zakresie wzmacnia fakt, że dynamika zmian liczby turystów na obszarze LGD w ostatnich latach jest znacznie niższa niż średnio w województwie – w latach 2010–2014 liczba turystów w powiatach ziemskich województwa wzrosła o ponad 24%, a na terenie LGD zmieniła się jedynie o 13%. Sytuacja ta wskazuje na pogłębiającą się różnicę w zagospodarowaniu turystycznym obszaru LGD w porównaniu z województwem, czego efektem jest mniejsza atrakcyjność turystyczna obszaru.

Zagospodarowanie atrakcji turystycznych było szeroko poruszane podczas prowadzonych konsultacji społecznych LSR. Mieszkańcy wskazując na rozwijającą się mimo wszystko bazę turystyczną, małą gastronomię, czy kwatery agroturystyczne – jako ich zdaniem silną stronę regionu – zaznaczają, że rozwój ten jest zbyt wolny i ma zakres ograniczony do najbardziej znanych i uczęszczanych turystycznie miejsc. Ogólny niedorozwój tej gałęzi gospodarki potwierdzają wprost wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wśród lokalnej społeczności – ich analiza w odniesieniu do głównych problemów – słabych stron obszaru LGD wskazuje, iż mieszkańcy do najważniejszych czynników w tym zakresie zaliczyli: słabą jakość oferty usług turystycznych i okołoturystycznych (28%) oraz słabą dostępność do rekreacji dla mieszkańców jako problem „niewystarczającej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców" (33% odpowiedzi).

Szczegółowa analiza materiału ze spotkań z mieszkańcami potwierdza opinię o małej liczbie obiektów noclegowych, jednocześnie wskazując na ich niski standard. Mieszkańcy wskazali na ogólny niedostatek obiektów oferujących wysokiej jakości miejsca noclegowe wyposażone też w infrastrukturę towarzyszącą w postaci atrakcji dla turystów takich jak: SPA, basen, kort tenisowy itp. One, ich zdaniem, obecnie decydują o konkurencyjności oferty danego regionu. Mieszkańcy wskazali na dwa główne problemy rozwoju turystyki na terenie LGD: niewystarczającą całoroczną ofertę turystyczną oraz generalny deficyt usług turystycznych wysokiej jakości. Pierwszy z problemów dotyczy koncentracji ruchu turystycznego głównie w sezonie letnim i praktyczny jego zanik w innych porach roku, uwarunkowany brakiem atrakcji turystycznych niezależnych od warunków pogodowych. Drugi z problemów w opinii mieszkańców dotyka nie tylko wspomnianej kwestii miejsc noclegowych, ale odnosi się do ogólnego deficytu wszelkiego rodzaju usług turystycznych – które poza turystyką wodną i spływami kajakowymi – są w regionie słabo rozwinięte. Dodatkowo mieszkańcy wskazywali na dwie szczegółowe kwestie związane z obecną sytuacją branży turystycznej: potrzebę wprowadzenia innowacyjnych form turystyki do oferty turystycznej, czy innowacyjnego wykorzystania lokalnych zasobów dla rozwoju turystyki – tego, zdaniem mieszkańców brakuje w obecnej ofercie na terenie LGD, faktu, iż dostępna oferta turystyczna nie stanowi kompleksowego, spójnego produktu związanego np. z brakiem: wzajemnie połączonych ścieżek rowerowych; powiązań między istniejącymi szlakami turystycznymi i ogólnym współpracy między poszczególnymi samorządami obszaru LGD w zakresie kształtowania oferty turystycznej.

Część osób – zwłaszcza seniorów – wskazywała na problem słabej oferty turystycznej i rekreacyjnej dla osób w ich wieku. To znacznie ogranicza możliwości aktywizacji i wzajemnej integracji tej grupy osób, a jednocześnie pomija ważną grupę turystów – zwłaszcza zagranicznych, która posiadając czas i środki finansowe, chętnie korzysta z przygotowanych dla nich, zorganizowanych ofert turystycznych. Podobne opinie miały miejsce w przypadku oferty turystycznej i rekreacyjnej skierowanej do ludzi młodych – mieszkańcy w tym zakresie wprost wskazywali na brak ofert spędzania wolnego czasu dla młodych i niewykorzystanie istniejącej infrastruktury w postaci świetlic czy boisk. Szczególnie dużą uwagę zwrócono na kwestie wybudowania w ostatnich latach wielu obiektów o charakterze społecznym (np. świetlic wiejskich) m.in. ze środków PROW, które nie w pełni wykorzystują swój potencjał – w tym zakresie zdaniem mieszkańców widoczny jest ogólny brak wypełnienia infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej treścią, która zorganizowałaby i uatrakcyjniła pobyt w powstałej infrastrukturze zainteresowanych turystów lub mieszkańców.

Mimo prowadzonych w ostatnich latach licznych zabiegów – mieszkańcy wskazali na ciągle aktualny problem słabego wykorzystania posiadanych walorów naturalnych dla turystyki – ocena ta dotyczyła głównie turystyki wodnej, ale odniosła się także do kwestii licznych obszarów leśnych czy miejscami dużych deniwelacji terenu.

Analizując diagnozę stanu obecnego w zakresie turystyki mieszkańcy wskazali także na problem pozainwestycyjny związany z promocją regionu Kociewia. Zdaniem mieszkańców jednym z głównych powodów małego obecnie znaczenia turystyki w gospodarce regionu jest słabo wypromowana marka Kociewia i brak w tym zakresie współpracy międzygminnej, międzysektorowej i międzyregionalnej. Brak zgodnego, wspólnego pomysłu na promowanie zasobów Kociewia, czy brak wspólnej promocji regionu są zdaniem mieszkańców obecnie dużym problemem a indywidualne działania podejmowane przez poszczególne podmioty, które zamiast współpracować często wzajemnie konkurują, osłabiają tym pozycję regionu na mapie turystycznej województwa czy kraju. Jednocześnie mieszkańcy wskazali na słabą współpracę w zakresie promocji posiadanych walorów z innymi sąsiednimi regionami – zwłaszcza z innymi LGD, które obejmują swoim zasięgiem teren Kociewia. Ocena ta dotyczyła – mimo podejmowanych w ostatnich latach przez LGD działań w tym zakresie – niewystarczającej współpracy z sąsiednimi LGD w kontekście wspólnej promocji regionu. Jednocześnie mieszkańcy zwrócili uwagę na możliwość i potrzebę wymiany doświadczeń z zakresu rozwoju turystki z innymi – zwłaszcza lepiej turystycznie rozwiniętymi regionami, nie tylko w kraju ale także za granicą.

W trakcie dyskusji dot. posiadanych walorów turystycznych i perspektyw rozwoju w oparciu o nie usług turystycznych, mieszkańcy wskazywali także na szanse na rozwój regionu wynikające z uwarunkowań zewnętrznych – w tym zakresie wskazywano przede wszystkim na wciąż duże i rosnące zapotrzebowanie na wypoczynek na wsi wśród turystów w kraju i za granica, które należycie wykorzystane i poparte rozwojem infrastruktury turystycznej na wsi może stać się w przyszłości ważnym motorem napędowym lokalnej gospodarki. Jednocześnie – w kontekście posiadanych walorów kulturowych stanowiących część oferty turystycznej regionu – mieszkańcy wskazali możliwość wykorzystania szansy związanej z rosnącą w ostatnich latach modą na regionalizm. W kontekście posiadanych licznych walorów kultury

kociewskiej ma ona szansę stać się ważnym elementem oferty turystycznej regionu. Część mieszkańców – głównie należących do młodszej części społeczeństwa – wskazywała na dużą szansę dla rozwoju oferty turystycznej regionu w coraz łatwiejszym dostępie do informacji i rozwoju usług IT. One stwarzają w ich opinii nowe możliwości promocji i informacji o ofercie turystycznej regionu oraz dają szanse na nowe formy współpracy między podmiotami branży turystycznej, tworzenie sieciowych produktów turystycznych, wzajemnie uzupełniających się ofert turystycznych, itp.
W kontekście zidentyfikowanych zagrożeń dla rozwoju obszaru LGD – mieszkańcy odpowiadając na pytania w tym zakresie w odniesieniu do turystyki, zwracali szczególną uwagę na ważny aspekt zewnętrzny związany z rosnącą konkurencją ze strony regionów sąsiednich w tym głównie regionu Kaszub. W opinii mieszkańców, wysoka rozpoznawalność i wyrobiona marka tego regionu w kraju i za granicą oraz dobre i stale rosnące zagospodarowanie turystyczne powodują, iż jako region sąsiadujący z Kociewiem i posiadający podobne walory przyrodnicze, Kaszuby mogą stanowić dużą konkurencję dla oferty Kociewia.
3.3. Charakterystyka rolnictwa i rynku rolnego. Ważną dziedziną gospodarki na terenie LGD, podobnie jak w całym regionie, jest rolnictwo, które stanowi jedno z głównych źródeł utrzymania mieszkańców obszsaru LGD. W zakresie struktury użytkowania gruntów według danych GUS z 2005r. na terenie LGD dominują lasy i grunty leśne (42%) oraz grunty orne (39%). Podobnie wygląda ta struktura w wojew.: lasy i grunty leśne- 37%, grunty orne- 40%. Łącznie użytki rolne zajmują na obszarze LGD 48% powierzchni (w woj. pomorskim 50 %) i poza gruntami ornymi swój udział mają tu pastwiska (3%) oraz łąki (6%). Sady zajmują zaledwie 0,2 % powierzchni.
Pod względem wielkości gospodarstw rolnych struktura obszaru LGD jest zbliżona do struktury woj. pomorskiego. Największy jest ilościowy udział gospodarstw o pow. do 1 ha: na terenie LGD – 32% gospodarstw (Woj. Pom. – 30%). Podobnie kształtuje się udział gospodarstw o pow. od 1 do 5 ha, 25% dla LGD (Woj. Pom. 26%). Małe gospodarstwa rolne do 5 ha stanowią 57% liczby gospodarstw rolnych znajdujących się na terenie LGD (w wojew. 56%). Mamy też znaczny ilościowy udział gospodarstw dużych, o pow. powyżej 15 ha, zarówno w województwie jak i na terenie LGD – w obu przypadkach 18 %. Procentowe udziały pozostałych gospodarstw są niższe, ale wszystkie przekraczają próg 10%. Struktura ilościowa gospodarstw pod względem wielkości jest urozmaicona, bez przewagi jednej kategorii. Pod względem powierzchni zajmowanej przez różne rodzaje uprawy na obszarze LGD dominują zasiewy zbóż, zajmując 58% ogólnej powierzchni upraw. Drugą co do wielkości zajmowanej powierzchni kategorią są ziemniaki, zajmując 32% powierzchni przeznaczonej pod uprawy. Łącznie zboża i ziemniaki uprawiane są na 90 % powierzchni do tego przeznaczonej. Pozostałe uprawy zajmują w sumie 10 % powierzchni. W tym zakresie struktura obszaru LGD jest zbliżona do struktury woj. pomorskiego.
4. Opis rynku pracy. Jednym ze wskaźników świadczących o sytuacji gospodarczej obszaru LGD jest poziom bezrobocia wśród jego mieszkańców. Dane GUS (2014r.) wskazują, że na terenie LGD jest zarejestrowanych w sumie 5 083 bezrobotnych, co stanowi 8,8% mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dominują kobiety, to około 60% bezrobotnych (w woj. pomorskim kobiety to 56% bezrobotnych). Porównanie danych w poszczególnych gminach LGD w tym zakresie w liczbach bezwzględnych pokazuje, że liczba bezrobotnych jest proporcjonalna do liczby mieszkańców gmin. Zestawienie względne wskaźników bezrobocia odnoszących liczbę bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym wskazuje, że gmina Osieczna ze wskaźnikiem 13,4% należy do terenów o najwyższym poziomie bezrobocia. Powyżej średniej dla obszaru LGD – 8,8% (a także średniej dla powiatów starogardzkiego – 8,1% i kościerskiego – 7,8% oraz woj. pomorskiego – 6,7%) znalazły się również gminy: Bobowo, Czarna Woda, Kaliska, Lubichowo, Osiek, Skórcz, Skórcz gm. miejska, Zblewo. Jednocześnie należy wskazać, że poziom bezrobocia we wszystkich gminach na obszarze działania LGD, jest wyższy od średniej dla woj. pomorskiego (poza Starogardem Gd., gdzie jest równy). Wśród bezrobotnych wszędzie przeważają kobiety.

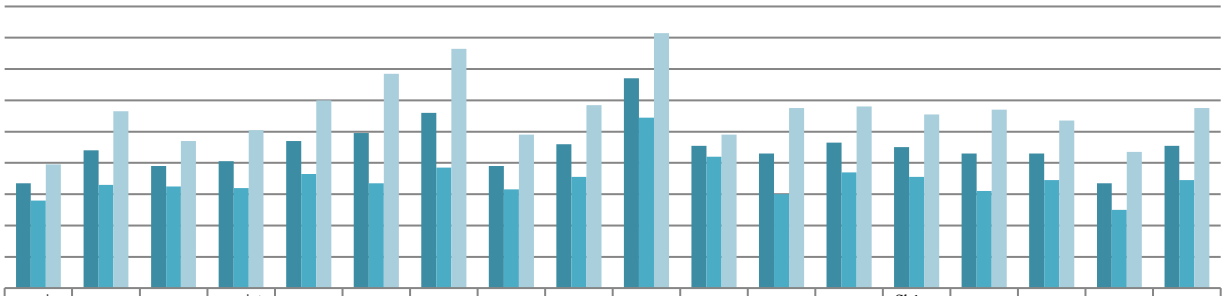

	woj. pomorskie	obszar LGD	powiat kościerski	powiat starogardzki	Bobowo	Czarna Woda	Kaliska	Liniewo	Lubichowo	Osieczna	Osiek	Skarszewy	Skórcz	Skórcz gm. miejska	Smętowo Graniczne	Stara Kiszewa	Starogard Gdański	Zblewo
ogółem	6,7	8,8	7,8	8,1	9,4	9,9	11,2	7,8	9,2	13,4	9,1	8,6	9,3	9,0	8,6	8,6	6,7	9,1
mężczyźni	5,6	6,6	6,5	6,4	7,3	6,7	7,7	6,3	7,1	10,9	8,4	6,0	7,4	7,1	6,2	6,9	5,0	6,9
kobiety	7,9	11,3	9,4	10,1	12,0	13,7	15,3	9,8	11,7	16,3	9,8	11,5	11,6	11,1	11,4	10,7	8,7	11,5

Rys. Procent bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w gminach na obszarze LGD na tle powiatów starogardzkiego, kościerskiego i woj. pomorskiego w 2014. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.
Stopa bezrobocia w powiatach: starogardzkim i kościerskim (obszar częściowo pokrywający się z obszarem LGD) wynosi odpowiednio 13,2 i 11,4 i jest tym samym wyższa niż w woj. pomorskim (10,3), co plasuje powyższe powiaty odpowiednio na 13 i 8 miejscu na 18 (licząc od najniższej) w woj. pod względem wysokości stopy bezrobocia.
Problem związany z występowaniem bezrobocia na terenie LGD szczególnie silnie zauważono podczas konsultacji społecznych. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w ich ramach wskazują, że wysokie bezrobocie jest

najważniejszym problemem, jaki wskazali mieszkańcy regionu. 53% osób zaznaczyło ten problem jako najważniejszy z punktu widzenia rozwoju obszaru LGD. Szczegółowa analiza opinii mieszkańców wskazuje, że przyczynę problemu bezrobocia mieszkańcy upatrują w dwóch kwestiach: słabość lokalnego rynku pracy oraz ogólny niedostatek miejsc pracy generowanych przez firmy w regionie. Jednocześnie mieszkańcy wskazali na niską mobilność zawodową mieszkańców; problem z przekwalifikowaniem się ludności na inne – bardziej popularne na rynku pracy zawody; niechęć do mobilności przestrzennej związanej z dojazdem do oddalonych miejsc pracy. W kontekście grup szczególnie narażonych na bezrobocie mieszkańcy wskazali natomiast jednoznacznie i solidarnie dwie główne grupy osób: - młodzież, w tym absolwentów szkół – osoby, które nie posiadają doświadczenia zawodowego, a w konsekwencji mają bardzo utrudniony dostęp do rynku pracy, - seniorów – osoby starsze - które z uwagi na swój wiek w przypadku utraty pracy mają bardzo duży problem z ponownym znalezieniem zatrudnienia i są zagrożone długotrwałym bezrobociem.
Trudną sytuację ludzi młodych oraz seniorów na rynku pracy potwierdzają szczegółowe dane statystyczne dot. struktury bezrobotnych w poszczególnych powiatach obszaru województwa. Dane te wskazują np. że w powiecie kościerskim notowany jest najwyższy w województwie udział wśród bezrobotnych osób w wieku do 30 lat (39,5%). Nieco lepsza sytuacja występuje w tym zakresie na terenie powiatu starogardzkiego gdzie ta grupa stanowi 32,8% ogółu bezrobotnych (średnia dla woj. - 28,8%). Podobna sytuacja na tle całego regionu ma miejsce na obszarze LGD w przypadku osób starszych w wieku po 50 roku życia – także w odniesieniu do tej grupy wiekowej sytuacja na obszarze LGD należy do najgorszych w regionie – w powiecie starogardzkim 25,8% a w kościerskim 21,5% osób bezrobotnych stanowią osoby starsze, mające szczególne problemy ze znalezieniem zatrudnienia.

5. Przedstawienie działalności sektora społecznego, integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

5.1. Demografia Według danych GUS na koniec 2013r. obszar objęty działaniem LGD, zamieszkiwało w sumie 89 957 osób (w tym 15,5% w miastach), w tym 45 129 mężczyzn i 44 828 kobiet i podobnie, jak w przypadku powierzchni, jest to obszar bardzo zróżnicowany pod względem liczby ludności w poszczególnych gminach. Najwięcej ludności jest w gminie Starogard Gd. (15 627) - najmniej w Osieku (2 488).

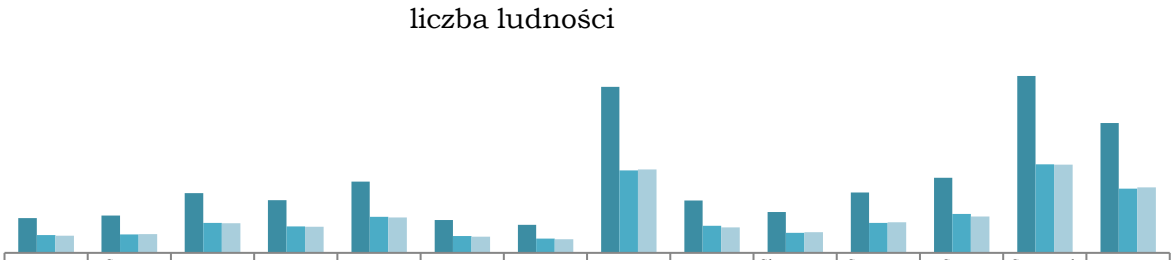

	Bobowo	Czarna Woda	Kaliska	Liniewo	Lubichowo	Osieczna	Osiek	Skarszewy	Skórcz	Skórcz gm. miejska	Smętowo Graniczne	Stara Kiszewa	Starogard Gdański	Zblewo
liczba ludności	3069	3284	5279	4652	6299	2907	2483	14677	4641	3599	5327	6647	15627	11466
mężczyźni	1561	1618	2648	2348	3173	1480	1266	7297	2386	1773	2636	3445	7823	5675
kobiety	1508	1666	2631	2304	3126	1427	1217	7380	2255	1826	2691	3202	7804	5791

Rys. Liczba ludności w gminach objętych działaniem LGD „Chata Kociewia" w 2013r., według danych GUS.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W zakresie liczby kobiet i mężczyzn w poszczególnych gminach, wskazać można na niewielkie zróżnicowanie w większości gmin. Współczynnik feminizacji przyjmuje w poszczególnych gminach wartości od 92 do 104 kobiet na 100 mężczyzn. Średnia wartość wskaźnika gęstości zaludnienia dla obszaru LGD wynosi 55 osób na 1 km^2 i jest ponad dwukrotnie niższa niż analogiczna wartość dla woj. pomorskiego (125).
Liczba ludności na omawianym obszarze systematycznie rośnie w ostatnich latach. W ciągu ostatnich 9 lat łącznie wzrosła o 6,5 %, jednak sytuacja w poszczególnych gminach różni się od obrazu całości.

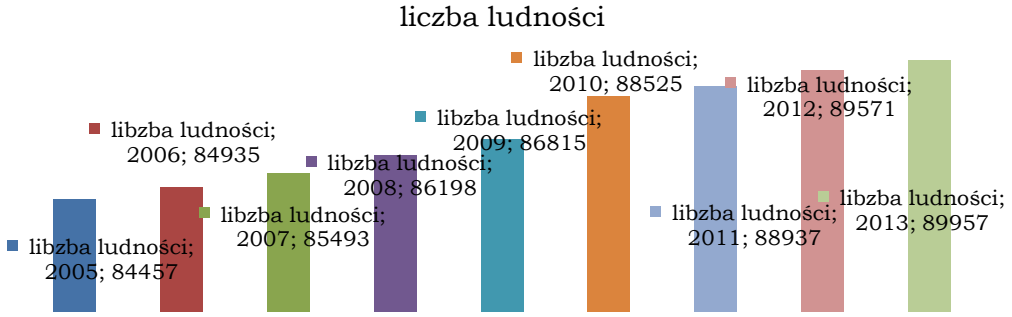

Rys. Liczba ludności łącznie w gminach objętych działaniem LGD „Chata Kociewia" w latach 2005 - 2013.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ze strukturą liczby ludności w latach wiąże się saldo migracji (różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców). W 2013r. wskaźnik ten zarówno na obszarze LGD, jak i w woj. pomorskim był dodatni i wynosił odpowiednio 0,90 i 0,81. Wartość wskaźnika migracji w poszczególnych gminach mieści się w przedziale -6,68 – 10,24 i jest tu widoczne duże zróżnicowanie. Najniższy jest w gminach: Skórcz (-6,68), Osieczna (-

6,54) i Smętowo Gr. (-4,88), najwyższe w gminach Starogard Gd. (10,24) oraz Lubichowo (6,03). Na obszarze LGD średnie saldo migracji w latach 2005 – 2013 było stale dodatnie.

Wzrastająca liczba ludności na obszarze LGD jest m. in. wynikiem dodatniego przyrostu naturalnego, który na przestrzeni lat 2005-2013 był wyższy niż analogiczny wskaźnik dla woj. pomorskiego. Dla obszaru objętego LSR przyrost naturalny plasował się w przedziale 2,7–6 na 1000 mieszkańców (różnica pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów), kiedy dla woj. pomorskiego przedział ten wynosił 1,7–3,6. Wysoki przyrost naturalny jest wypadkową przyrostów naturalnych w poszczególnych badanych gminach. Podobnie jak w przypadku migracji, i tu jednostki bardzo różnią się między sobą. Z analizy wielkości przyrostu naturalnego za 2013r. wynika, że gminą o najwyższym parametrze jest Lubichowo (6,2), kolejnymi są Starogard Gd. (3,7) i Skarszewy (3,7). Najniższy przyrost odnotowano w gminie Osiek (-6,1) i Smętowo Gr. (-0,4).

Wskaźnikiem świadczącym o realnej zmianie liczby ludności na obszarze LGD jest wskaźnik przyrostu rzeczywistego, tzn. suma salda migracji i przyrostu naturalnego. W latach 2005–2013 wskaźnik ten był na obszarze LGD stale wyższy niż na terenie woj. pomorskiego. Zdecydowanie najwyższy przyrost rzeczywisty w ostatnich latach odnotowano w gminie Starogard Gd. (stale powyżej 10%), wysoki jest również w gminie Lubichowo (w ostatnich latach powyżej lub bliski 10%). Stale dodatnim przyrostem rzeczywistym w latach 2005-2013 charakteryzują się gminy Kaliska, Skarszewy, Stara Kiszewa i Zblewo. Stosunkowo dobra sytuacja jest w gminie Bobowo – tylko w 2012r. rzeczywisty przyrost był ujemny. W pozostałych gminach przyrost rzeczywisty spada poniżej zera lub nie osiąga 10%. Najgorzej sytuacja kształtuje się w gminie Osieczna, w której w ciągu ostatnich 5 lat przyrost rzeczywisty był ujemny, natomiast w gminach Czarna Woda i Smętowo Gr. wskaźnik ten był ujemny w latach 2011-2013.

Struktura wieku mieszkańców obszaru objętego działaniem LGD wskazuje na relatywnie młodą społeczność na tle woj. pomorskiego. Na terenie LGD udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności sięga 23% i jest wyższy niż analogiczny wskaźnik w województwie– 20%. Podobnie kształtuje się ilość osób w wieku produkcyjnym: na obszarze LGD– 64%, w woj. pomorskim– 63%. Uzupełnieniem takiego rozkładu jest ilość osób w wieku poprodukcyjnym, która na obszarze LGD stanowi 13% społeczności, przy wskaźniku dla woj. sięgającym 17%.

Analizując wyniki badań ilościowych dotyczące sytuacji obszaru LGD, mieszkańcy podczas przeprowadzonych spotkań gminnych wskazali na niewidoczne wprost w danych statystycznych, zagrożenie związane z problemem migracji, w tym szczególnie ludzi młodych, często lepiej wykształconych poza obszar LGD – głównie z terenów typowo wiejskich, oddalonych od Trójmiasta i Starogardu Gd. Wskazywano w tym zakresie na - jak to określili mieszkańcy - „łatwość w podejmowaniu decyzji o emigracji", mogącą świadczyć o słabej więzi części mieszkańców z regionem. Jednocześnie w kontekście migracji zarobkowych wskazywano na kwestie relatywnie niskiej konkurencyjności lokalnego rynku pracy dla głównie ludzi młodych i fakt istnienia nowych, lepszych miejsc pracy zarówno za granicą jak i w innych regionach kraju. Zdaniem mieszkańców zastopowanie tej tendencji jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań dla rozwoju regionu.

5.2. Społeczeństwo obywatelskie. Miarą aktywności społecznej mieszkańców danego obszaru jest liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych. Równie ważnym współczynnikiem w tym zakresie jest poziom uczestnictwa mieszkańców gminy w życiu politycznym mierzony poziomem udziału społeczeństwa w wyborach powszechnych.

Na obszarze objętym działaniem LGD działa łącznie 230 organizacji pozarządowych, w tym 14 fundacji i 216 stowarzyszeń i organizacji społecznych (dane GUS, 2014). Organizacje pozarządowe tu działające to głównie stowarzyszenia i organizacje społeczne. Liczba organizacji jest bardzo zróżnicowana w gminach. Największa ich liczba działa w gminie Skarszewy (39), kolejna pod względem ilości powyższych organizacji jest gmina Starogard Gd. (26) i Zblewo (21). Wyraźnie najmniejsza liczba organizacji zarejestrowana jest w gminie Bobowo. Poziom zaangażowania społecznego mieszkańców określa między innymi liczba NGO przypadająca na 1000 osób. Rozkład tego czynnika kształtuje się odmiennie niż rozkład bezwzględnej liczby organizacji. Najwięcej organizacji pozarządowych przypada na 1000 mieszkańców w gminach Osieczna (5,51) i Osiek (5,24) – wskaźnik ten jest w tych gminach ponad dwukrotnie wyższy niż dla całego obszaru LGD (2,55). Powyżej średniej dla obszaru LGD znajdują się również gminy: Czarna Woda, Liniewo, Lubichowo, gmina miejska Skórcz, Skarszewy, Smętowo Gr., Stara Kiszewa. Najniżej plasuje się pod tym względem gmina Bobowo (1,63). Niemal równie nisko plasuje się gmina Starogard Gd. Liczba organizacji pozarządowych na diagnozowanym obszarze systematycznie wzrasta, co świadczy o wzroście zaangażowania społecznego jego mieszkańców. Podobnie, jak dla całego obszaru, tak i we wszystkich gminach objętych działaniem LGD ta tendencja jest rosnąca.

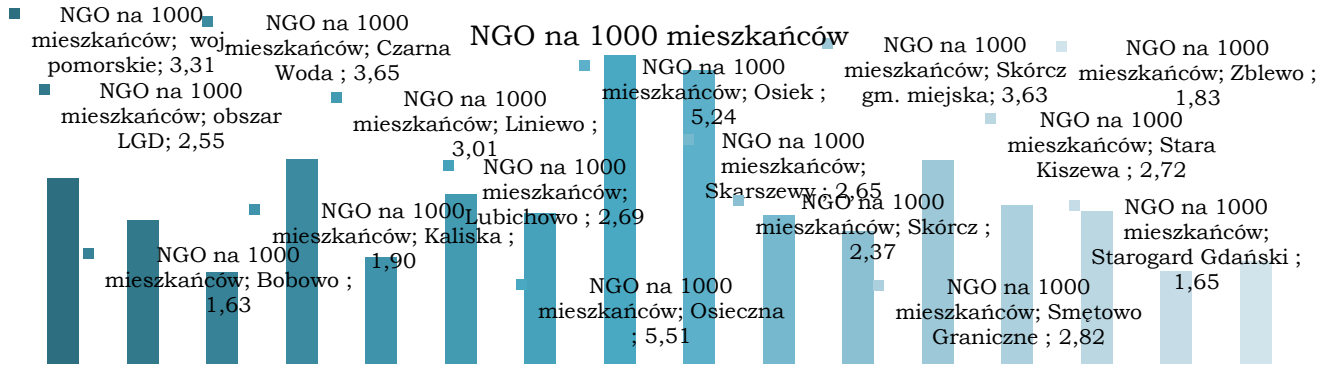

Rys. Liczba organizacji pozarządowych w gminach LGD przypadająca na 1000 mieszkańców na tle województwa pomorskiego w 2014r. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarze LGD liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wzrosła w latach 2010–2014 z 2,13 do 2,55 (wzrost o 19,7%), jest ona jednak nadal niższa (o 23%) od wskaźnika 3,31% dla województwa.

Kolejnym wskaźnikiem świadczącym o społecznym zaangażowaniu mieszkańców jest frekwencja wyborcza. Według danych PKW frekwencja wyborcza w Polsce w pierwszej turze wyborów prezydenckich w 2015r. wyniosła 48,96%, w woj. pomorskim– 50,11%, w powiatach: starogardzkim – 45,81%, kościerskim – 49,04%, na obszarze LGD – 45,73%. W gminach obszaru LGD frekwencja wyborcza w powyższych wyborach była niższa od wojewódzkiej, a w większości również od krajowej. Najniższa frekwencja była w gminie Smętowo Gr. (41,53%), najwyższa w Starogardzie Gd. (49,80%). W tym zakresie zaangażowanie społeczne ludności zamieszkującej diagnozowany obszar jest poniżej poziomu krajowego.

Aktywność społeczna była także jedną z głównych kwestii poruszanych podczas konsultacji społecznych LSR z przedstawicielami społeczności lokalnej. Mieszkańcy oceniali generalnie bardzo nisko poziom aktywności społecznej w regionie. Widoczna jest, zdaniem mieszkańców, na niektórych terenach chęć do angażowania się w różne przedsięwzięcia w miejscach życia i zmiany warunków na wsi oraz w małych miastach, która dotyczy np. części przedsiębiorców, czy niewielkiego grona lokalnych liderów. To jednak jedyna pozytywna ocena w tym zakresie. Ogólnie mieszkańcy we wszystkich gminach na obszarze LGD potwierdzali wynikający z danych statystycznych problem relatywnie małej liczby działających organizacji pozarządowych, wskazując ponadto na słabość organizacji istniejących – zarówno odnoszącą się do ich potencjału organizacyjnego jak i kadrowego. To przejawia się bardzo małą liczbą organizacji dużych, aktywnie działających zwłaszcza takich, które obejmują swoją działalnością teren wykraczający poza teren jednej gminy. Wskazując na powody takiej sytuacji mieszkańcy zaznaczyli jako główny problem, praktyczny brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych, w tym brak miejsc/instytucji wspierania organizacji społecznych na terenie LGD. Dotyczy to braku wsparcia zarówno dla osób zamierzających założyć tego typu organizacje jak i dla organizacji już istniejących. Analizując tą sytuację mieszkańcy wskazali jednocześnie na bardziej ogólny problem na terenie LGD dotyczący niskiej aktywności mieszkańców przejawiający się zbyt małym zainteresowaniem działalnością LGD i samorządów. Stwierdzono negatywne nastawienie lokalnej społeczności wynikające z mentalności, przejawiające się brakiem odpowiedzialności społecznej, roszczeniową postawą, czy skrajnymi poglądami na sprawy społeczne i gospodarcze. Szczególnie duże znaczenie w tym kontekście ma wskazane przez mieszkańców zjawisko niskiego zainteresowania młodzieży aktywnością społeczną w tym wolontariatem. Ta grupa społeczna bardzo rzadko angażuje się w tego typu działania – zjawisko to jest widoczne w każdej gminie LGD i stanowi jedną z podstaw do uznania młodzieży jako jednej z grup defaworyzowanych na tym obszarze. Mieszkańcy - zwłaszcza działający w istniejących organizacjach – wskazywali także na problem zbyt słabego umocowania liderów lokalnych, którzy mimo często posiadanej szerokiej wiedzy i kwalifikacji nie posiadają narzędzi i zdolności instytucjonalnych do szerszego wpływania na aktywność ogółu lokalnej społeczności. Mieszkańcy pytani o szczegółowe kwestie, których brakuje im najbardziej w przypadku działalności społecznej i funkcjonowania NGO wskazywali na: słabą ofertę społeczną i rekreacyjną dla seniorów, brak podejmowanych innowacyjnych działań związanych z aktywizacją społeczną czy niska świadomość ekologiczna mieszkańców w odniesieniu do wdrażania rozwiązań proekologicznych oraz działań związanych z ochroną środowiska. Jako szczególnie ważne mieszkańcy – podczas warsztatów nad tworzeniem założeń LSR– wskazali na słabą współpracę między poszczególnymi sektorami gospodarki na terenie LGD. Jako powód wskazano brak zaufania, inną filozofię myślenia, brak narzędzi do współpracy itp. Problem ten ma szczególne znaczenie– jak zauważyli uczestnicy spotkań - dla samej LGD, która będąc partnerstwem wielosektorowym staje przed trudnym zadaniem pobudzenia tego typu współpracy.

Analizując w ramach konsultacji społecznych diagnozę zwrócono uwagę w kontekście sfery społecznej także na szereg pojawiających się szans na rozwój – mieszkańcy wskazywali w tym temacie na dwie główne kwestie - z jednej strony, jako przeciwwagę dla zauważonego zagrożenia emigracji ludzi z terenu LGD, zwrócono uwagę na występujący proces napływu ludzi spoza Kociewia i obszarów miejskich, którzy chętnie angażują się w życie wsi i rozwój lokalnych społeczności. Szansa ta ma swoje źródło w rosnącej tendencji do osiedlania się ludzi z miast na terenach wiejskich. To widać też w gminach wiejskich obszaru LGD, głównie tych zlokalizowanych bliżej Trójmiasta – Skarszewy, czy Starogard Gd. Napływ ludzi spoza Kociewia, głównie z miast dotyczy często ludzi lepiej wykształconych, aktywnych którzy przenoszą swoje zainteresowania i chęć do działania na obszar swojego nowego zamieszkania – w tym zakresie uczestnicy konsultacji społecznych potrafili wskazać wiele przykładów na tego typu działalność. W drugim kontekście odnoszącym się do szans na rozwój mieszkańcy wskazali na możliwości dla rozwoju sfery społecznej związane ze współpracą trójsektorową w ramach LGD, która posiadając zdolności organizacyjne, zaplecze techniczne i doświadczenie w tym zakresie może stymulować współpracę międzygminną oraz pomiędzy poszczególnymi sektorami w regionie. W tym kontekście uwidoczniło się, że mieszkańcy przywiązują dużą wagę do funkcjonowania Grupy powiązanej z potrzebą współpracy na terenie LGD.

6. Wskazanie problemów społecznych (z uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego).

Najważniejszym wskaźnikiem charakteryzującym kondycję społeczności lokalnej jest poziom udzielanej pomocy społecznej. Pomoc społeczna stanowi ważny system wsparcia osób i grup społecznych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są oni w stanie przezwyciężyć i rozwiązać samodzielnie. Ośrodki pomocy społecznej działające na badanym obszarze udzieliły pomocy w 2013r., łącznie 12 116 osobom, co stanowiło 13,5% ludności zamieszkującej te tereny. Zasięg pomocy społecznej (procentowy udział ludności objętej pomocą w ogólnej liczbie

ludności) jest na terenie LGD znacznie wyższy niż w woj. Pomorskim (tu pomocą społ. objęto w 2013r. 8,7% ludności). Wskaźnik ten w ciągu ostatnich 5 lat ulegał jedynie niewielkim wahaniom na terenie LGD, zatem poziom udzielanej pomocy jest niemal stały. Znaczny zasięg udzielanej pomocy społecznej na całym badanym obszarze wynika z wysokości tego zasięgu w poszczególnych gminach. Odsetek ludności objętej opieką społeczną jest zróżnicowany w skali gmin. Najwyższy jest w gminie Osieczna (23,2%), a najniższy w gminie Bobowo (9,8%). We wszystkich gminach wskaźnik przekracza wartość dla wojew., co świadczy o słabej kondycji lokalnej społeczności.
Innym ze ważniejszych wskaźników świadczących o rozwoju sfery społecznej danego obszaru jest poziom i struktura wykształcenia jego mieszkańców. Dane GUS z 2011r. (Narodowy Spis Powszechny) wskazują, że wykształcenie mieszkańców powiatów starogardzkiego i kościerskiego jest niższe od średniej dla całego woj. Pomorskiego. To jest charakterystyczne dla mieszkańców obszarów wiejskich regionu. Struktura wykształcenia dla obu powiatów jest bardzo podobna (występujące różnice są równe co najwyżej 1 punkt procentowy). Wśród populacji powiatów przeważają osoby z wykształceniem podstawowym, średnim i policealnym, które stanowią w sumie ok. 60% mieszkańców każdego z powiatów (w woj. pomorskim- 56%). Kolejne miejsce zajmują mieszkańcy z wykształceniem podstawowym, stanowiący w każdym z powiatów 22% mieszkańców (w wojew. 19%). Jednocześnie stosunkowo niski odsetek mieszkańców posiada wykształcenie wyższe – 11% mieszkańców powiatu kościerskiego i 12% mieszkańców powiatu starogardzkiego (w wojew. 19%). W zakresie struktury wykształcenia mieszkańców w powiatach starogardzkim i kościerskim w porównaniu z woj. pomorskim, większy jest odsetek ludności z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym – łącznie 52% i 53%, przy odsetku dla wojew. – 42%, mniejszy natomiast jest udział ludności z wykształceniem średnim i policealnym oraz wyższym.
Jako podsumowanie kwestii społecznych należy wskazać opinie mieszkańców uzyskane podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych. Mieszkańcy wskazali na mogące się pojawić w konsekwencji występujących problemów społecznych zagrożenia wśród lokalnych społeczności związane z patologiami, np. narkomanią, alkoholizmem; rosnącą przemocą w rodzinie, jednocześnie podkreślano duże znaczenie sfery społecznej dla przeciwdziałania tym, negatywnym zjawiskom. Kwestię zagrożeń szerzej poruszano podczas konsultacji społecznych w odniesieniu do zewnętrznych czynników jakie oddziałują na życie mieszkańców na terenie LGD. Przedstawiciele lokalnej społeczności – zwłaszcza osoby aktywnie działające społecznie – wskazały na szereg zagrożeń związanych ze zmianą stylu życia wskazując wprost zagrożenie – głównie dla ludzi młodych – związane z postępującą globalizacją także w sferze społecznej, która prowadzi do opisanego spadku aktywności społecznej i postępujących, zanikających kontaktów międzyludzkich. Mieszkańcy wskazywali jako główne przejawy tej sytuacji alienację młodzieży i jej koncentrację wokół kultury masowej przy jednoczesnym braku zainteresowania np. działalnością społeczną czy lokalną kulturą – potęgowanie tej sytuacji jest – zdaniem mieszkańców – jednym z głównych zagrożeń dla rozwoju społecznego w przyszłości.

7. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz opis potencjału dla rozwoju turystyki.

7.1. Potencjał turystyczny. Najważniejszym potencjałem obszaru LGD dla rozwoju turystyki są przede wszystkim posiadane wybitne walory środowiska przyrodniczego. Ukształtowanie powierzchni Kociewia jest efektem zlodowacenia bałtyckiego. Lądolód skandynawski pozostawił tu olbrzymie masy skalnego gruzu, żwiru i gliny, a także głazy narzutowe. Po lodowcu zostały liczne piękne jeziora, głównie rynnowe (Pojezierze Starogardzkie). Pd część wysoczyzny morenowej obejmuje płaską, sandrową Równinę Borów Tucholskich, powstałą na przedpolu lodowca.
Pod względem fizycznogeograficznym na terenie Kociewia wyróżnić należy dwa podregiony - mniejszy, lewobrzeżnej Doliny Dolnej Wisły, oraz większy, centralny: wysoczyzny denno morenowej, w skład której wchodzą Pojezierze Starogardzkie oraz przyległa część Borów Tucholskich. To tereny objęte diagnozą.
Jeziora na Kociewiu są pozostałością zlodowacenia, stąd większość z nich leży w polodowcowych rynnach sandrowych, są również jeziora moreny dennej, o urozmaiconej linii brzegowej. Oprócz naturalnych jezior utworzono na Kociewiu kilka niewielkich, sztucznych zbiorników na rzece Wierzycy, Świeckiej Strudze i Szpęgawie. Jeziora na Kociewiu poza tym, że są rezerwuarem czystej wody, mają znaczenie dla turystyki i rekreacji. Wiele jezior dobrze zagospodarowano, są tu plaże, kąpieliska, sprzęt wodny, co czyni ten region atrakcyjnym turystycznie. Charakterystyczną cechą Pojezierza Starogardzkiego jest stosunkowo nieduża jak na pojezierze, **jeziorność, łącznie na Kociewiu jest około 200 jezior o powierzchni w sumie ok. 50 km2**. Skupienie kilku większych jezior (Godziszewskie, Damaszka, Duży Mergiel, Zduńskie i in.) znajduje się na pn. od Starogardu Gd. Na pd.-zach. krańcu regionu, w strefie przejściowej z Borami Tucholskimi, występuje zespół jezior: Borzechowskie Wielkie, Sumińskie, Steklin i kilka mniejszych zbiorników. Ważnym potencjałem geograficznym obszaru LGD są liczne cieki wodne z rzeką Wierzycą na czele, posiadającą duży potencjał do rozwoju funkcji turystycznej, który już obecnie jest wykorzystywany na potrzeby np. turystyki kajakowej.
Głównym elementem kociewskiego krajobrazu są lasy z drugim co do wielkości obszarem leśnym w Polsce, Borami Tucholskimi, zajmującymi około 1170 km2 powierzchni, z czego 30% mieści się w granicach Kociewia. Ponad 80% drzewostanu Borów stanowią kultury sosnowe z domieszką brzozy, dębu, osiki. Rosną one na terenach piaszczystych. Na żyźniejszych glebach występują lasy mieszane, składające się z grabów, dębów, buków i świerków. Występuje także bogate poszycie leśne. W runie leśnym przeważają borówki oraz wiele gatunków grzybów jadalnych.
Na terenie LGD lasy i grunty leśne stanowią łącznie 42% powierzchni, co przekracza średnią dla woj. pomorskiego (36 %). Na terenie poszczególnych gmin wskaźnik ten ma różną wysokość. Do gmin o największej lesistości należą: Osieczna, Osiek, Kaliska, Lubichowo i Czarna Woda. Najmniejsza lesistość jest w gminie Bobowo i mieście Skórcz.

Na ziemi kociewskiej znajduje się 28 rezerwatów przyrody, w tym dziesięć leśnych, siedem florystycznych, trzy krajobrazowe, cztery torfowiskowe i cztery faunistyczne.
W granicach Kociewia mieści się Wdecki Park Krajobrazowy, niewielki fragment wschodniej części Tucholskiego Parku Krajobrazowego oraz w strefie krawędziowej doliny Wisły, od okolic Nowego po Świecie - północna część Zespołu Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Wisły. W tychże granicach znajduje się ponad 300 pomników przyrody, w tym głównie sędziwe drzewa (dęby, buki, lipy, topole, klony, sosny i inne) oraz ponad 20 dużych głazów narzutowych. Najwięcej drzew pomnikowych jest w gminie Skarszewy (25), tam też występuje najwięcej głazów narzutowych (10) położonych w lasach pomiędzy Pogódkami a jeziorem Duży Mergiel. Na Kociewiu wydzielone zostały też liczne obszary chronionego krajobrazu, m. in.: „Borów Tucholskich" (w obrębie gmin: Stara Kiszewa, Zblewo, Osieczna, Lubichowo, Osiek, Skórcz i Smętowo Gr.), „Doliny Wietcisy", „Polaszkowski" (wokół Jezior Polaszkowskich), „Doliny Wierzycy" (atrakcyjny krajobrazowo środkowy odcinek doliny), „Przywidzki" (na pograniczu Kociewia i Kaszub), „Gniewski" (w dolnym odcinku Wierzycy, w obrębie gmin: Gniew, Pelplin i Morzeszczyn) oraz "Nadwiślański" (w bogato rozciętej erozją strefie krawędziowej doliny Wisły).
Na badanym terenie występują obecnie różnorodne formy prawnej ochrony przewidziane dla walorów naturalnych, które potwierdzają jakość środowiska przyrodniczego w regionie. Jest nimi objęte 45,5% powierzchni LGD (w województwie 32,7 %). Najszerzej stosowaną formą ochrony przyrody na terenie LGD są obszary chronionego krajobrazu (98% obszarów chronionych), pozostałe formy to: rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe oraz użytki ekologiczne. Część terenów LGD objęto ochroną w ramach programu „Natura 2000", tworząc następujące jednostki: Bory Tucholskie (PLB220009), Dolina Wierzycy (PLH220094), Grądy nad Jeziorami Zduńskim i Szpęgawskim (PLH220067), Krzewiny (PLH040022), Sandr Wdy (PLH040017), Szczodrowo (PLH220101), Zielenina (PLH220065), Dolina Środkowej Wietcisy (PLH220009), Lubieszynek (PLH 220074), Jeziora Wdzydzkie (PLH220034), Jezioro Krąg (PLH220070), Stary Bukowiec (PLH220082), Wilcze Błota (PLH220093).
Potwierdzeniem wysokich walorów środowiska przyrodniczego obszaru LGD są opinie mieszkańców w tym zakresie. Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wśród lokalnej społeczności wskazują, że największa liczba badanych (67%) wskazała atrakcyjne walory naturalne (lasy, rzeki, jeziora, czyste środowisko) jako główny atut i mocną stronę obszaru LGD. Na drugim miejscu w tym zestawieniu (49% odpowiedzi) znalazł się potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji na terenie LGD, oparty o posiadane zasoby. Jednocześnie mieszkańcy podczas konsultacji często zwracali uwagę na jakość posiadanych walorów naturalnych i czystość środowiska – decyduje o tym wg nich zarówno np. brak uciążliwego przemysłu, mogącego negatywnie oddziaływać na środowisko – co jako silną stronę regionu wskazało 28% ankietowanych osób jak i pojawiające się często podczas spotkań z mieszkańcami opinie dotyczące generalnej czystości powietrza, wód w rzekach i jeziorach i mało przekształconego antropogenicznie środowiska naturalnego – które zdaniem mieszkańców jest bardzo ważnym walorem regionu, odróżniającym go pozytywnie wśród innych regionów kraju o podobnych, aczkolwiek bardziej zdegradowanych walorach przyrodniczych. Mieszkańcy wskazali na pojawiające się odstępstwa od tej reguły związane z rosnącym ruchem turystycznym i wzrostem zagospodarowania turystycznego oraz rozwojem przedsiębiorczości. Część mieszkańców – zwłaszcza zamieszkująca atrakcyjne turystycznie miejscowości - wskazała na widoczną dużą i rosnącą presję turystyki na środowisko, w tym posiadane walory naturalne. W tym zakresie zwrócono uwagę, na wzmagający się ruch turystyczny, który poza swoimi pozytywnymi aspektami ekonomicznymi ma też negatywne następstwa w postaci rosnącej antropopresji będącej jego źródłem, czego efektem jest niszczenie fauny i flory, zanieczyszczenie wód, powietrza czy emisja nadmiernego hałasu w sezonie turystycznym, to grozi stopniową degradacją posiadanych walorów i obniżeniem ich rangi. Jednocześnie mieszkańcy w trakcie spotkań przeprowadzonych w poszczególnych gminach zwrócili też uwagę na ogólną niską świadomość ekologiczną wśród lokalnych przedsiębiorców i słabą dbałość z ich strony o walory środowiskowe przejawiającą się np. małą liczbą stosowanych rozwiązań proekologicznych zwłaszcza w większych przedsiębiorstwach (np. w postaci OZE). To w ujęciu długofalowym wpływa negatywnie na posiadane walory środowiskowe.
7.2. Opis dziedzictwa kulturowego/zabytków. Teren Kociewia, który w sensie etnicznym określa głównie gwara, jako najbardziej uchwytny element lokalnej kultury, zamieszkany jest przez grupę etniczną zwaną Kociewiakami. Grupę tę podzielono na 3 zasadnicze grupy: kociewską, kociewsko – borowiacką i nizin nadwiślańskich. Nazwa Kociewie zaczęła się upowszechniać w XIX wieku. Omawiając dziedzictwo kulturowe Kociewia uwzględnić należy jego zasadnicze elementy: tradycję, kulturę duchową i materialną. Świadectwem dawnej tradycji, kultury i sztuki ludowej Kociewia są zachowane do dziś zwyczaje i obrzędy, charakterystyczne elementy drewnianej zabudowy wsi, zachowane elementy twórczości ludowej, mające swój wyraz w malarstwie, rzeźbie, hafciarstwie, plecionkarstwie, garncarstwie, kowalstwie, architekturze. Dialekt kociewski w 3 swych odmianach (południowa, środkowa i północna), nie występuje obecnie w dawnej postaci, jednak wiele jego cech zachowało się w codziennej mowie Kociewiaków. Współczesną formą ożywienia kociewskiej gwary są liczne gadki oraz inne teksty w prasie lokalnej. Gwara kociewska jest dziś podstawą tożsamości regionalnej. Obyczaje i obrzędy związane są ściśle z tradycją chrześcijańską, pracą na roli i obserwacją przyrody. Do kociewskich obrzędów obecnych do dziś w kulturze należą: pochody gwizduchów (odwiedziny kolędników w domowych zagrodach); łamanie się opłatkiem, a wcześniej podpłomykiem przy wigilijnym stole; żegnanie starego roku wróżbami i przepowiedniami na nadchodzący rok; sylwestrowe psoty; karnawał, będący tradycyjnie czasem wesel i zalotów; zapustny wtorek, zwany śledzikiem; noc świętojańska. W celebrowaniu świąt i rozmaitych uroczystości ważną rolę odgrywa tradycyjna kuchnia. Kuchnia kociewska, podobnie jak w innych częściach Pomorza nie miała charakteru autonomicznego, gdyż powszechnie znane na Kociewiu potrawy

powstały w wyniku wymieszania się obyczajów kulinarnych i tradycji różnych kultur. O wpływach obcej kuchni zadecydował w dużej mierze zabór pruski. Do tradycyjnych kociewskich potraw należały zupa z brukwi, krupnik, parzybroda, czarnina, okrasa z gęsiny. Bardzo popularne były na Kociewiu dania jednogarnkowe. Ważnym elementem dziedzictwa kulturowego Kociewia są zabytki architektury ludowej. Tradycyjna kociewska chałupa budowana w konstrukcji zrębowej, rozplanowana była na rzucie prostokąta, w środku mieścił się charakterystyczny szeroki komin, wokół którego grupowały się izby. Całość kryto dwuspadowym dachem. Oprócz chałupy w zagrodzie znajdowały się stajnia z oborą, stodoła, szopa. Cała zagroda otoczona była najczęściej płotem sztachetowym, z bramą wjazdową.
Na obszarze LGD znajduje się wiele różnorodnych i wartych odwiedzenia zabytków architektury. W większości są to kościoły, zespoły pałacowe i dworskie, domy, ale można tu zobaczyć również zabytkową kuźnię, dawny układ urbanistyczny i wiele innych interesujących obiektów, atrakcyjnych turystycznie.
Na szczególną uwagę wśród obiektów o znaczeniu kulturalnym i historycznym na terenie LGD zasługuje Grodzisko Owidz, które staje się najważniejszym produktem turystycznym regionu. Grodzisko położone jest w miejscowości Owidz (gmina Starogard Gd.) i należy do największych na tym terenie - stanowi ono pozostałość jednego z ważniejszych grodów, jakie istniały na Kociewiu we wczesnym średniowieczu. Grodzisko zostało założone w XI w. i funkcjonowało do połowy XII w. Obecnie po dokonanej rekonstrukcji Grodzisko dysponuje rozbudowaną infrastrukturą, zapleczem gastronomicznym, noclegowym i sanitarnym i staje się główną atrakcją turystyczną regionu.
7.3. Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych. Elementem potwierdzającym bogate dziedzictwo kulturowe Kociewia, a tym samym przywiązanie mieszkańców regionu do tradycji jest bogata lista produktów tradycyjnych. Aby produkt trafił na tę listę jego jakość lub wyjątkowe cechy i właściwości muszą wynikać ze stosowania tradycyjnych metod produkcji, wykorzystywanych od co najmniej 25 lat (okres ten odnosi się do produktu) oraz produkt ten powinien stanowić element dziedzictwa kulturowego regionu, w którym jest wytwarzany i być elementem tożsamości społeczności lokalnej. Lista Produktów Tradycyjnych Województwa Pomorskiego zawiera łącznie 170 produktów, z czego 23 (13,5%) zarejestrowano na terenie LGD. Receptura produktu tradycyjnego nie jest przypisana jednemu producentowi, stanowi dziedzictwo kulinarne całego regionu.
Europejska Sieć Regionalnego Dziedzictwa Kulinarnego to zrzeszenie producentów, przetwórców i restauratorów z poszczególnych regionów członkowskich Europy, mające na celu zachowanie i rozwój tradycji kulinarnych charakterystycznych dla danych regionów. Na obszarze LGD działają przedsiębiorstwa należące do tej sieci, a tym samym promujące lokalne tradycje kulinarne. Są to: Karczma „Pod Wygodą" (Sumin, gmina Starogard Gd.), Gospodarstwo agroturystyczne Kociewiak (Szteklin, gmina Lubichowo), Gospodarstwo agroturystyczne Winnica „Pod Orzechem" (Zblewo), Kwatera agroturystyczna „Pokoje u Dagmary" (Mermet, Lubichowo), Gospodarstwo rolne Marian Cieśliński (Więckowy, gmina Skarszewy), Spółdzielnia Mleczarska w Skarszewach, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Herold".
Potwierdzeniem wysokich walorów środowiska kulturowego obszaru LGD są także wyniki konsultacji społecznych. Badania ankietowe wskazały, że bogate walory kulturowe w postaci kultury Kociewia stanowią jeden z głównych atutów tego obszaru i jego silnych stron. Mieszkańcy wskazywali w tym zakresie na fakt odmienności lokalnej kultury, zachowania i kultywowania jej tradycyjnych elementów do dnia dzisiejszego. Jednocześnie widoczna jest prawidłowość, iż zainteresowanie lokalną tradycją i kulturą przejawiają głównie ludzie starsi – seniorzy. Pozostałe grupy wiekowe, w tym zwłaszcza młodzież, wykazują się generalnie słabą znajomością tradycji i deklarują niskie utożsamianie się z Kociewiem. Zjawisko to jest bardzo niekorzystne i grozi w dłuższej perspektywie stopniowym zanikiem lokalnej tradycji, zwyczajów, obrzędów czy gwary. Mieszkańcy zwrócili uwagę na potrzebę podjęcia działań zmierzających do większego zainteresowania młodszych grup społecznych lokalną kulturą.
8. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna). O wewnętrznej spójności obszaru LGD – poza samą spójnością przestrzenną świadczą dwa zasadnicze elementy: spójność środowiska przyrodniczego oraz kulturowa związana z kulturą kociewską. W tym zakresie przedstawiony powyżej opis świadczy o tym, że:
- obszar LGD cechuje się bardzo podobnymi walorami naturalnymi i predyspozycjami do rozwoju na ich bazie funkcji turystycznej – czystość środowiska naturalnego, duża powierzchnia lasów, liczne zbiorniki i cieki wodne powodują, że region ten jako całość predysponowany jest do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej,
- teren LGD obejmuje zwarty i jednolity a jednocześnie odróżniający się na tle obszarów sąsiednich obszar tradycyjnej kultury i tradycji Kociewia – powyższa diagnoza wskazała na wyraźnie widoczne wyróżniki kultury Kociewia na tle innych kultury uniwersalnej, które stanowią o tożsamości tego obszaru – a jednocześnie decydują, że są one ważnym potencjałem do wykorzystania w przyszłości.
Ponadto należy wskazać na spójność gospodarczą obszaru LGD, który charakteryzuje się podobnymi uwarunkowaniami rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa czy rynku pracy i posiada jednocześnie podobne problemy – niski poziom rozwoju przedsiębiorczości czy wysokie bezrobocie, które cechują cały obszar LGD.
Rozdział IV. Analiza SWOT
Przedstawioną poniżej analizę SWOT oparto o zamieszczony w Diagnozie opis obecnego stanu obszaru LGD i charakterystyki elementów decydujących o jego spójności i odmienności od regionów sąsiednich. Wyniki przeprowadzonej analizy SWOT przedstawia poniższa tabela, w której zamieszczono szczegółowe powiązanie analizy z diagnozą. Należy w tym zakresie zaznaczyć, iż poza danymi statystycznymi, *bardzo ważnym źródłem wyników przedmiotowej analizy SWOT były wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych, które zostały zamieszczone w Diagnozie - dotyczące zarówno badan ilościowych (ankietowych) jak i analiza badań jakościowych*.

Przedstawiona analiza SWOT obszaru LGD wskazuje, że do najważniejszych mocnych stron regionu należą jego walory naturalne oraz kulturowe. Diagnoza stanu obecnego regionu udowadnia duże znaczenie tych walorów – liczne rzeki (z Wierzycą na czele) oraz jeziora w połączeniu z dużymi powierzchniami leśnymi i urozmaiconym ukształtowaniem terenu stanowią o wysokiej atrakcyjności tych zasobów przyrodniczych. Szczególnie ważna jest w tym zakresie wysoka jakość środowiska naturalnego. Mała gęstość zaludnienia i brak uciążliwego przemysły powodują, iż ważnym walorem obszaru LGD jest także czyste środowisko. Jakość środowiska wzmacnia występowanie szeregu form przyrody podlegających prawnej ochronie, w tym obszarów należących do sieci Natura 2000. W odniesieniu do walorów kulturowych widoczne są natomiast przede wszystkim walory wynikające z bogatej kultury kociewskiej, która jest dobrze zachowana i kultywowana od pokoleń – w tym zakresie widoczne są na całym obszarze LGD przejawy kultywowania tradycji kociewskiej w postaci np.: kuchni kociewskiej, rękodzieła, działalności twórców ludowych, gwary kociewskiej, tożsamości kulturowej, tradycji, itp. Poza tradycyjnymi formami lokalnej kultury i tradycji ważne są także formy nowe w postaci np. Grodziska Owidz, które stanowi nowy, wysokiej jakości produkt turystyczny w skali całego obszaru LGD. Mając na uwadze powyższe uwarunkowania analiza SWOT wskazuje jednocześnie na potencjał regionu do rozwoju turystyki i rekreacji bazujących na wspomnianych walorach.
Analizując mocne strony obszaru LGD należy wskazać także na dobrą sytuację demograficzną regionu wynikającą z ogólnego, systematycznego wzrostu liczby mieszkańców obszaru, będącego wynikiem utrzymującego się dodatniego salda migracji i wysokiego dodatniego poziomu przyrostu naturalnego (należy jednak wskazać na znaczne zróżnicowanie tych parametrów między gminami wewnątrz LGD). Efektem tej sytuacji jest także młoda struktura wieku mieszkańców regionu – co jest korzystnym zjawiskiem w kontekście perspektyw co do rozwoju społecznego i gospodarczego regionu w przyszłości.
W kontekście najważniejszych dla rozwoju regionu mocnych stron należy wskazać także na dobre skomunikowanie obszaru LGD, tak wewnętrzne przez sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, jak i zewnętrzne, związane z usytuowaniem wzdłuż autostrady A1, drogi krajowej nr 22 i dróg wojew. nr: 214, 222, 229, 224.
Podsumowując należy wskazać, że za najważniejsze mocne strony obszaru LGD należy uznać następujące kwestie:
a. Wysokie, atrakcyjne walory naturalne i kulturowe,
b. Dobra na tle województwa średnia sytuacja demograficzna,
c. Dogodne położenie komunikacyjne.
Na tle opisanych mocnych stron regionu jawi się jednak także szereg jego słabych stron wynikających z diagnozy. Elementy te można podzielić na trzy zasadnicze kwestie.
Pierwsza z nich dotyczy niewystarczającej oferty turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z dziedzictwem kulturowym - zwłaszcza w porównaniu z posiadanymi możliwościami w tym zakresie. Słabe strony w tej kwestii odnoszą się zarówno do oferty komercyjnej jak i niekomercyjnej – ogólnodostępnej, są związane głównie z niewykorzystaniem istniejących w regionie walorów naturalnych i kulturowych do rozwoju oferty turystycznej. Widoczne jest w tym zakresie zbyt mało usług turystycznych wysokiej jakości świadczonych na terenie LGD, w tym usług innowacyjnych – odpowiadających potrzebom turystów. W zakresie usług komercyjnych daje się zauważyć głównie mała liczba i niedostateczny standard obiektów noclegowych oraz koncentracja oferty głównie w sezonie letnim, co przekłada się na niski udział turystyki w lokalnej gospodarce i generowaniu nowych miejsc pracy. W odniesieniu do usług niekomercyjnych, w tym względzie daje się zauważyć, zarówno brak niezbędnej infrastruktury turystycznej jak i rekreacyjnej - skierowanej na potrzeby zagospodarowania wolnego czasu dla mieszkańców regionu. Jednocześnie widoczny jest problem słabej promocji regionu Kociewia, jako marki turystycznej i generalnie słabej znajomości regionu wśród turystów. Potęguje to wciąż zbyt mała liczba działań związanych ze współpracą międzyregionalną i wymianą doświadczeń z innymi podobnymi obszarami w kraju i za granicą.
W drugim aspekcie słabe strony obszaru LGD odnoszą się do kwestii gospodarki regionu i są związane z widocznym - w porównaniu ze średnią dla województwa - niskim poziomem rozwoju przedsiębiorczości mierzonym liczbą działających firm przypadających na 1000 mieszkańców oraz – szczególnie podkreślanym przez mieszkańców – wysokim poziomem bezrobocia i niedostatku ofert pracy wśród lokalnych przedsiębiorców. Zjawiska te potęgowane są przez dającą się zauważyć niedostateczną wiedzę lokalnych przedsiębiorców dotyczącą rozwoju przedsiębiorczości, której skutki widać np. w postaci niskiej innowacyjności lokalnych firm i dbałości o walory środowiska naturalnego.
Ostatnia grupa słabych stron zidentyfikowanych na etapie diagnozy dotyczy kwestii aktywności społecznej i ma swoje odzwierciedlenie zarówno w niskiej aktywności i generalnej słabości lokalnych organizacji – zarówno formalnie działających NGO jak i grup nieformalnych – ale odnosi się także do niskiej aktywności lokalnej społeczności. W zakresie działalności organizacji pozarządowych widoczna jest przede wszystkim niewielka ich liczba na tle średniej dla województwa oraz niskie zaangażowanie mieszkańców w działalność tego typu organizacji przy jednoczesnym braku zorganizowanego systemu wsparcia dla tych instytucji. Ponadto widoczne jest małe zainteresowanie ze strony mieszańców działalnością społeczną w postaci takich zjawisk jak: niskie zaangażowanie w działalność samej LGD, czy samorządów, niskie zaangażowanie w wolontariat czy generalne negatywne nastawienie do wspólnego działania i współpracy. Szczególnie ważna w tym zakresie jest słaba znajomości tradycji Kociewia i utożsamiania się z nim przez młodzież oraz migracje tej części społeczeństwa poza obszar LGD w celach edukacyjnych lub zarobkowych.
Podsumowując kwestie słabych stron należy zwrócić uwagę na jej trzy zasadnicze aspekty:
a. niewystarczająco atrakcyjna komercyjna oferta turystyczna i rekreacyjna w tym niewykorzystane zasoby naturalne dla jej rozwoju,
b. niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, wysokie bezrobocie, niski poziom wiedzy z zakresu przedsiębiorczości,

c. niska aktywność społeczna mieszkańców.

W zakresie szans dla rozwoju społecznego i gospodarczego LGD diagnoza stanu obecnego wskazuje głównie na kwestie związane z dobrym położeniem komunikacyjnym oraz administracyjnym regionu – bliskość autostrady A1 i 2 zjazdy na terenie LGD powodują łatwą dostępność tego obszaru dla osób z zewnątrz np. turystów. Jednocześnie bardzo ważna jest bliskość Trójmiasta i dobre skomunikowanie z aglomeracją zwłaszcza w kontekście dużego rynku zbytu dla usług z terenu LGD np. usług turystycznych i rekreacyjnych –zdaniem mieszkańców te uwarunkowania wykorzystane w przyszłości dają szansę na rozwój regionu. Drugim ważnym aspektem szans na rozwój są kwestie związane z atrakcyjności turystyczną i kulturalną obszaru LGD –widoczne w skali nie tylko kraju ale całej Europy tendencje w turystyce związane ze stale rosnącym zapotrzebowaniem na wypoczynek na wsi w połączeniu z modą na regionalizm oraz rozwojem usług IT w zakresie przepływu informacji dają szansę dla rozwoju regionu Kociewia. W tym zakresie posiadany stricte wiejski charakter większości gmin w regionie w połączeniu z niepowtarzalną kulturą i tradycją Kociewia uwidaczniają duży potencjał do wykorzystania tych walorów w przyszłości. Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy obszaru LGD wskazywali także na duże – ich zdaniem – szanse na rozwój regionu w postaci zacieśnienia współpracy międzysektorowej i międzygminnej dla realizacji wspólnych działań prorozwojowych, w których szczególną rolę odgrywać może LGD. Jednocześnie dostępne do wykorzystania środki UE w tym środki inicjatywy Leader do roku 2022 dają szansę na pobudzenia rozwoju regionu.

Wśród zidentyfikowanych na etapie tworzenia analizy SWOT głównych zagrożeń dla rozwoju obszaru LGD mieszkańcy solidarnie wskazywali na dużą i rosnącą konkurencję w zakresie rozwoju usług turystycznych, rekreacyjnych i kulturowych ze strony regionów sąsiednich, w tym przede wszystkim Kaszub. Wyrobiona marka regionu, dobre zagospodarowanie turystyczne i posiadane wybitne walory przyrodnicze powodują, że Kaszuby stanowią obecnie region konkurencyjny dla Kociewia zwłaszcza w kontekście rywalizacji o turystów z Trójmiasta – widoczna jest w tym zakresie obawa o wzrost tej konkurencji i rosnącą marginalizację obszaru LGD w tym zakresie. Drugim ważnym typem zagrożeń uwidocznionych na etapie analizy SWOT są zagrożenia związane z uwarunkowaniami społecznymi – takie zjawiska jak: alienacja młodzieży, zanikające kontakty międzyludzkie w połączeniu z rosnącą globalizacją wpływają negatywnie na rozwój sfery społecznej regionu widoczny w ogólnie słabym zaangażowaniu mieszkańców w życie społeczne. Skutkiem tego stanu rzeczy jest występujące na terenie LGD negatywne zjawisko związane z migracją mieszkańców w tym głównie ludzi młodych w inne regiony kraju i zagranicy o lepszej dostępności do dobrze płatnych miejsc pracy. Diagnoza wskazuje także na ważne zagrożenie dla rozwoju regionu związane z niestabilnością działań władz różnych szczebli i ciągle zmieniającymi się przepisami prawa, które utrudniają i zniechęcają ludzi do działania.

(S) Mocne strony	„Diagnoza” w LSR	(W) Słabe strony	„Diagnoza” w LSR
1. walory naturalne: rzeki, jeziora, położenie, czyste środowisko, lasy, obszary chronione (Natura 2000, rezerwaty itp.) 2. potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji, 3. czyste środowisko naturalne, 4. brak uciążliwego przemysłu	Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki (działy 7, 8)	1. mała liczba oraz niski standard działających obiektów noclegowych, 2. słaba oferta turystyczna i rekreacyjna dla seniorów, 3. dostępna oferta turystyczna nie stanowi kompleksowego, spójnego produktu (np. brak powiązań między istniejącymi szlakami turystycznymi – brak sieciowania), 4. niewystarczająca całoroczna oferta turystyczna, 5. deficyt usług turystycznych wysokiej jakości, 6. niewykorzystanie posiadanych walorów naturalnych dla rozwoju turystyki, 7. brak innowacyjnych form oferty turystycznej/innowacyjnego wykorzystania lokalnych zasobów dla rozwoju turystyki, 8. niski udział turystyki w lokalnej gospodarce i generowaniu miejsc pracy, 9. słabo wypromowana marka Kociewia; brak zgodnego wspólnego pomysłu na promowanie zasobów Kociewia; brak wspólnej promocji regionu (brak koordynacji),] 10. brak wypełnienia infrastruktury rekreacyjno – kulturalnej treścią w tym przede wszystkim infrastruktury powstałej w ramach PROW, 11. brak ofert spędzania czasu dla młodych; niewykorzystanie świetlic, boisk, 12. brak wzajemnie połączonych ścieżek rowerowych (ciągów pieszo – jezdnych), 13. słaba współpraca międzyregionalna w zakresie promocji posiad. walorów	Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości – turystyka (dział 3.2)
5. walory kulturowe: kuchnia, rękodzieło, twórcy ludowi, gwara kociewska, tożsamość kulturowa, tradycja; rozbudzone poczucie tożsamości i identyfikacji z Kociewiem 6. Grodzisko Owidz,	Opis dziedzictwa kulturowego/zabytków (dział 7.2)	14. duża i rosnąca presja turystyki na środowisko w tym posiadane walory naturalne, 15. niska dbałość przedsiębiorców o walory środowiskowe – mała liczba stosowanych rozwiązań proekologicznych,	Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki(działy 7, 8)
7. dobre skomunikowanie obszaru LGD: drogi wojewódzkie, autostrada, drogi powiatowe i lokalne; dobry układ komunikacyjny: autostrada A1, droga krajowa nr 22, drogi wojewódzkie: 214, 222, 229, 224,	Opis zagospodarowania przestrzennego/układu osadniczego (dział 2)	16. wysoki na tle województwa poziom bezrobocia na terenie LGD; brak ofert pracy, 17. niska mobilność zawodowa,	Opis rynku pracy (dział 4)
8. rosnąca liczba przedsiębiorstw,	Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (dział	18. niski poziom przedsiębiorczości, zwłaszcza na niektórych terenach w regionie, 19. brak spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych,	Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości - gospodarka i

	3.1.)	20. niska świadomość społeczeństwa nt. innowacyjnych rozwiązań, 21. niewystarczająca oferta edukacji praktycznej z zakresu przedsiębiorczości 22. niewystarczająca wiedza lokalnych przedsiębiorców dotycząca rozwoju przedsiębiorczości, 23. niski poziom (lub brak) przetwórstwa rolno – spożywczego szczególnie ekologicznego, 24. deficyt usług wysokiej jakości, 25. mała liczba działań innowacyjnych podejmowanych przez przedsiębiorców, 26. niedostateczna wiedza mieszkańców dotycząca możliwości aplikowania o środki LGD, 27. brak wiedzy mieszkańców nt. przygotowania i realizacji operacji w ramach LGD,	przedsiębiorczość-charakterystyka (działy 3.1; 3.3)
		28. zagrożenie patologiami, np. narkomanią, alkoholizmem; rosnąca przemoc w rodzinie, 29. duży odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej, 30. niski poziom wykształcenia mieszkańców obszaru	Wskazanie problemów społecznych (dział 6)
9. rosnąca liczba mieszkańców obszaru 10. dodatnie średnie saldo migracji na terenie LGD 11. wysoki dodatni średni poziom przyrostu naturalnego 12. młoda struktura wieku mieszkańców,	Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego. (dział 5)	31. słaba współpraca między sektorami (brak zaufania, inna filozofia myślenia, brak narzędzi), 32. mała na tle województwa liczba działających organizacji pozarządowych oraz mała liczba i aktywność grup nieformalnych, 33. słabe organizacje pozarządowe, 34. brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych w tym brak miejsc/instytucji wspierania organizacji społecznych,, 35. słaba oferta społeczna i rekreacyjna dla seniorów, 36. niskie zainteresowanie młodzieży aktywnością społeczną w tym wolontariatem, 37. zbyt słabe umocowanie liderów lokalnych, 38. małe zainteresowanie mieszkańców działalnością LGD i samorządów, 39. niska aktywność mieszkańców mierzona poziomem frekwencji wyborczej 40. negatywne nastawienie mieszkańców - mentalność; brak odpowiedzialności społecznej, 41. brak podejmowanych innowacyjnych działań związanych z aktywizacją społeczną, 42. brak społecznych form zatrudnienia 43. niska świadomość ekologiczna mieszkańców w odniesieniu do wdrażaniem rozwiązań proekologicznych, w zakresie ochrony środowiska,	Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego. (dział 5.2.)

13. chęć do zaangażowania się mieszkańców w różne przedsięwzięcia w miejscach życia i zmiany warunków na wsi i w małych miastach,	Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego. (dział 5.2.)	44. dominująca niska znajomości tradycji kociewskiej i utożsamiania się z Kociewiem,	Opis dziedzictwa kulturowego/zabytków (dział 7.2.)
14. rozwijająca się baza turystyczna: mała gastronomia, kwatery agroturystyczne	Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości – turystyka (dział 3.2)	45. ujemne saldo migracji w części gmin regionu 46. emigracja młodzieży	Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego (dział 5.1)
(O) Szanse	**„Diagnoza" w LSR**	**(T) Zagrożenia**	**„Diagnoza" w LSR**
1. bliskość do autostrady A1 (2 zjazdy), 2. bliskość Trójmiasta (rynek zbytu),	Opis zagospodarowania przestrzennego/ układu osadniczego (dział 2)	1. skomplikowane, niesprzyjające przepisy dotyczące działalności gospod., 2. ciągle zmieniające się przepisy prawne i zasady wdrażania LSR w życie, 3. zmiana polityki władz wiążąca się z całkowitą zmianą zasad i stylu zarządzania krajem i samorządem, co wprowadza brak poczucia stabilizacji, 4. marginalizacja obszarów wiejskich w strategiach rozwoju regionu,	Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości - gospodarka i przedsiębiorczość- charakterystyka (działy 3.1, 3.3)
3. środki z UE (w tym LEADER), przynależność do LGD i realizacja LSR,	Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości - gospodarka i przedsiębiorczość- charakterystyka (rozdział 3)	5. nowe, lepsze miejsca pracy za granicą i w innych regionach kraju, 6. ciągłe migracje ludności; łatwość w decyzji o emigracji,	Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego (dział 5.2, 4)
4. napływ ludzi spoza Kociewia i obszarów miejskich którzy chcą angażować się w życie wsi, 5. współpraca trójsektorowa przez LGD,	Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego (dział 5)	7. globalizacja, 8. alienacja młodzieży, 9. zanikające kontakty międzyludzkie,	Wskazanie problemów społecznych (dział 5.1., 6)
6. zapotrzebowanie na wypoczynek na wsi, 7. łatwy przepływ informacji (rozwój IT), 8. moda na regionalizm,	Charakterystyka gospodarki/ przedsiębiorczości – turystyka (dział 7)	10. rosnąca konkurencja ze strony regionów sąsiednich w tym przede wszystkim Kaszub,	Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości – turystyka (dział 3.2)

Rozdział V. Cele i wskaźniki

1. Proces formułowania celów i przedsięwzięć – logika LSR.

Cele i przedsięwzięcia w ramach LSR sporządzono w oparciu o diagnozę stanu obecnego obszaru LGD oraz przygotowaną na jej podstawie analizę SWOT. *Na potrzeby diagnozy, analizy SWOT oraz definiowania celów i wskaźników prowadzono szerokie konsultacje społeczne wśród społeczności lokalnej obszaru LGD, pracę zespołu warsztatowego i grupy roboczej. Na bazie tych materiałów strukturę logiczną LSR opracowano na podstawie zalecanej „metody problemowej”.*

I etap tego procesu to identyfikacja głównych problemów dotykających mieszkańców obszaru LGD i jakości ich życia wynikających z braków w zasobach. Sformułowano 6 głównych obszarów problemowych dla rozwoju LGD. Zestawienie tych obszarów wraz z wynikami analizy SWOT, z których te problemy wynikają przedstawiono w tabeli nr 1. Zidentyfikowane problemy to:

Tabela 1. Zależność między wynikami analizy SWOT a zidentyfikowanymi gł. obszarami problemowymi, nr przypisane poszczególnym danym z tabeli analizy SWOT.

Obszar problemowy	Odniesienie do analizy SWOT
Niewykorzystane zasoby naturalne, niewystarczająco atrakcyjna komercyjna oferta turystyczna i rekreacyjna	**S**(1, 2, 3, 4, 6); **W** (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 14) **O** (1, 2, 6, 7, 8) **T** (10)
Niewykorzystane zasoby naturalne, niewystarczająco atrakcyjna niekomercyjna oferta turystyczna i rekreacyjna oraz słabo wypromowana marka Kociewia.	**S** (1, 2, 3, 4, 5, 6), **W** (3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 44), **O** (1, 2, 3) **T** (10)
Niski poziom przedsiębiorczości, wysokie bezrobocie oraz niski poziom edukacji i praktyki z zakresu przedsiębiorczości	**S**(7), **W** (15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 44), **O** (1, 2, 3) **T** (1, 2, 3, 4)
Niewystraczająca aktywność i słabość organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	**S** (9, 10, 11, 12), **W**(10, 11, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 45), **O**(3, 4, 5) **T** (7, 9)
Niewystraczająca aktywność społeczna w tym aktywność oparta o lokalne walory Kociewia	**S** (12, 13), **W** (2, 10, 11, 28, 31, 38, 39, 40,41), **O** (4, 5) **T** (5, 6, 8)
Niewystarczająca aktywizacja społeczności lokalnej wokół idei Leader skutkująca zbyt słabym aplikowaniem o środki LGD	**S** (5, 7, 12), **W** (26, 26), **O** (4, 5) **T** (2, 6, 8, 9)

Na bazie tak sformułowanych problemów wyznaczono cele szczegółowe. Są one propozycją rozwiązania danego problemu. Następnie wskazano przyczyny zidentyfikowanych problemów, jako braki w zasobach materiałowych, infrastrukturalnych, usługowych: Niedobór komercyjnej infrastruktury w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego; Niedobór niekomercyjnej infrastruktury w zakresie jak wyżej; Niedobór komercyjnej, małej infrastruktury w zakresie jak wyżej; Niewystarczające informowanie i promocja o walorach i marce Kociewia; Niewystarczająca promocja Kociewia w zakresie turystyki, kultury, przedsiębiorczości i produktów lokalnych w ramach współpracy z innymi LGD w kraju i za granicą; Słabo rozwinięty rynek pracy w przedsiębiorstwach na terenie LGD oraz niskie kompetencje przedsiębiorców zwłaszcza w zakresie rozwiązań innowacyjnych i proekologicznych; Słabe wsparcie dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych; Niska aktywność lokalnej społeczności w oparciu o kultywowanie dziedzictwa lokalnego i podnoszenie świadomości ekologicznej zwłaszcza w obiektach powstałych w ramach PROW; Zbyt mała liczba infrastruktury kulturalnej; Zbyt słabe zainteresowanie aplikowaniem o środki LGD przede wszystkim ze strony podmiotów prywatnych - potrzeba ciągłego podnoszenia i aktualizacji wiedzy osób zaangażowanych w proces wdrażania LSR.

Na bazie tak wskazanych przyczyn problemów zidentyfikowano propozycje dotyczące uzupełnienia braków w zasobach w formie przedsięwzięć przeznaczonych do realizacji w ramach LSR.

Następnie rozpoznano możliwe, negatywne następstwa istnienia zidentyfikowanych problemów. W tym zakresie na bazie wniosków z przeprowadzonej analizy SWOT (przede wszystkim słabych stron i zagrożeń) oraz biorąc pod uwagę wyniki konsultacji społecznych zidentyfikowano możliwe następstwa, jakie mogą się pojawić w wyniku nie podjęcia działań mających na celu rozwiązanie wskazanych problemów: Obniżenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru LGD m.in. w odniesieniu do dużej presji turystów na środowisko; Słaby rozwój lokalny spowodowany spadkiem poziomu przedsiębiorczości i wysokim bezrobociem; Obniżenie poziomu kapitału społecznego na terenie LGD; Obniżenie świadomości społecznej na temat działalności LGD oraz działania LEADER w ramach PROW 2014-2020.

Wskazane następstwa stały się w kolejnym etapie analizy podstawą do wyznaczenia celów ogólnych LSR.

W tabeli nr 2 przedstawiono zależność przyczynowo – skutkową pomiędzy celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami w ramach LSR.

Tabela 2. Zależności przyczynowo - skutkowe pomiędzy celami szczegółowymi, celami ogólnymi i przedsięwzięciami w ramach LSR.

Przyczyny problemu	usunięcie = przedsięwzięcie	Problem szczegółowy	rozwiązanie = cel szczegółowy	Negatywne następstwo problemu	Propozycje rozwiązania = cel ogólny
Niedobór komercyjnej infrastruktury w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego	1.1.1.	Niewykorzystane zasoby naturalne, niewystarczająco atrakcyjna komercyjna oferta turystyczna i rekreacyjna	1.1.	Obniżenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru LGD m.in. w odniesieniu do dużej presji turystów na środowisko	I.
Niedobór niekomercyjnej infrastruktury w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego	1.2.1.	Niewykorzystane zasoby naturalne, niewystarczająco atrakcyjna niekomercyjna oferta turystyczna i rekreacyjna oraz słabo wypromowana marka Kociewia.	1.2.		
Niedobór niekomercyjnej, małej infrastruktury w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego	1.2.2.				
Niewystarczające informowanie i promocji o walorach i marce Kociewia	1.2.3.				
Niewystarczająca promocja Kociewia w zakresie turystyki, kultury, przedsiębiorczości i produktów lokalnych w ramach współpracy z innymi LGD w kraju i za granicą	1.2.4.				
Słabo rozwinięty rynek pracy w przedsiębiorstwach na terenie LGD oraz niskie kompetencje przedsiębiorców zwłaszcza w zakresie rozwiązań innowacyjnych i proekologicznych	2.1.1	Niski poziom przedsiębiorczości, wysokie bezrobocie oraz niski poziom edukacji i praktyki z zakresu przedsiębiorczości	2.1.	Słaby rozwój lokalny spowodowany spadkiem poziomu przedsiębiorczości i wysokim bezrobociem	II.
Słabe wsparcie dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	3.1.1.	Niewystraczająca aktywność i słabość organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	3.1.	Obniżenie poziomu kapitału społecznego na terenie LGD	III.
Niska aktywność lokalnej społeczności w oparciu o kultywowania dziedzictwa lokalnego i podnoszenie świadomości ekologicznej zwłaszcza w obiektach powstałych w ramach PROW	3.2.1.	Niewystraczająca aktywność społeczna w tym aktywność oparta o lokalne walory Kociewia	3.2.		
Zbyt mała liczba infrastruktury kulturalnej	3.2.2.				
Potrzeba ciągłego podnoszenia i aktualizacji wiedzy osób zaangażowanych w proces wdrażania LSR	4.1.1.	Niewystarczająca aktywizacja społeczności lokalnej wokół idei Leader skutkująca niskim zainteresowaniem aplikowaniem o środki LGD	4.1.	Obniżenie świadomości społecznej na temat działalności LGD oraz działania LEADER w ramach PROW 2014-2020	IV.
Słabe zainteresowanie aplikowaniem o środki LGD przede wszystkim ze strony osób i podmiotów prywatnych.	4.1.2.				

Źródło: Opracowanie własne

2. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Na bazie przedstawionej w powyższym punkcie logiki LSR wyznaczono 4 cele ogólne, na które ma ona odpowiadać:

a. **Cel ogólny I:** Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru LGD wraz z ochroną środowiska poprzez kierunkowanie antropopresji,
b. **Cel ogólny II:** Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych oraz tworzenie nowych miejsc pracy,
c. **Cel ogólny III:** Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania,
d. **Cel ogólny IV:** Podniesienie świadomości społecznej na temat działalności LGD „Chata Kociewia" oraz działania LEADER w ramach PROW 2014-2020.

Poniżej przedstawiono specyfikację i opis celów ogólnych wraz z przypisaniem im celów szczegółowych i przedsięwzięć – wszystkie zostały zidentyfikowane na bazie przeprowadzonej diagnozy obszaru LGD, analizy SWOT oraz *konsultacji ze społecznością lokalną*.

Ad. a. Cel ogólny I. Cel wychodzi naprzeciw zagrożeniu związanemu z obniżeniem atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru LGD m.in. w odniesieniu do dużej presji turystów na środowisko. Z zapisów diagnozy, analizy SWOT oraz danych statystycznych, *popartych wynikami konsultacji społecznych* wynika, że walory turystyczne obszaru LGD – naturalne i kulturowe – są jedną z najważniejszych mocnych stron regionu. Dane liczbowe wskazują przede wszystkim na bardzo atrakcyjne i urozmaicone walory naturalne (lasy, rzeki, jeziora, ukształtowanie terenu), które w połączeniu z czystym środowiskiem naturalnym oraz brakiem uciążliwego przemysłu stanowią o dużym potencjale do rozwoju turystyki i rekreacji na tym obszarze. Uzupełniają elementy kultury Kociewia, z kociewskim rękodziełem, kuchnią i gwarą na czele. Z wyników badań ankietowych wiemy, że mieszkańcy, jako największy atut wskazali na atrakcyjne walory naturalne regionu, zaś potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji – jako drugą najważniejszą silną stronę obszaru LGD. Jednak, mimo posiadanych zasobów, widoczny jest w ofercie turystycznej regionu problem związany ze słabym ich wykorzystaniem dla rozwoju turystyki. Przejawia się to w postaci słabego zagospodarowania regionu w infrastrukturę turystyczną oraz ograniczonej ilości i niedostatecznej jakości świadczonych usług turystycznych. Wnioski z diagnozy wskazują wprost na bardzo słabe zagospodarowanie regionu w najważniejszą pod kątem rozwoju turystyki infrastrukturę dot. miejsc noclegowych. Obszar LGD należy do 5 najgorzej zagospodarowanych turystycznie regionów woj. pomorskiego. Również liczba turystów odwiedzających ten obszar, jest bardzo niska w relacji do posiadanego potencjału turystycznego. *Dane te potwierdzają opinie mieszkańców, którzy wskazują na następujące słabe strony obecnego rozwoju turystyki: brak innowacyjnych form oferty turystycznej/innowacyjnie wykorzystujących lokalne zasoby dla rozwoju turystyki; niewystarczająca całoroczna oferta turystyczna, czy fakt, że dostępna oferta turystyczna nie stanowi kompleksowego, spójnego produktu turystycznego. W badaniach ankietowych mieszkańcy jako 3 w kolejności najważniejszy problem na terenie LGD wskazali słabą jakość oferty usług turystycznych i rekreacyjnych.* Potwierdza to wynikający z diagnozy niski udział turystyki w lokalnej gospodarce i generowaniu miejsc pracy mierzony np. odsetkiem przedsiębiorstw działających w branży turystycznej w relacji do wszystkich firm w regionie na tle województwa. Innym elementem słabych stron obszaru LGD jest słaba znajomość marki Kociewia i walorów regionu w kraju i za granicą. *Kwestię tę poruszali uczestnicy konsultacji społecznych, warsztatów i grupy roboczej. Jako jej powód wskazano uwarunkowania wewnętrzne, związane z brakiem wspólnej promocji Kociewia przez wszystkie gminy obszaru LGD oraz brak koordynacji działań w tym zakresie. Kwestia ta wynika – zdaniem mieszkańców – także z uwarunkowań zewnętrznych związanych ze słabą współpracą międzyregionalną w zakresie promocji posiadanych walorów.* Skutkiem tej sytuacji jest słaba konkurencyjność regionu w stosunku do bardziej znanych obszarów sąsiednich, czy niewykorzystanie potencjału związanego z możliwością realizacji wspólnych działań o charakterze turystycznym z regionami sąsiednimi.

Wychodząc naprzeciw opisanej sytuacji w ramach przedmiotowego celu założono kompleksowe wsparcie rozwoju oferty turystycznej, rekreacyjnej i związanej z dziedzictwem kulturowym obszaru LGD w odniesieniu zarówno do kwestii poprawy ilościowej i jakościowej w zakresie komercyjnej i niekomercyjnej infrastruktury jak i realizację działań nieinwestycyjnych związanych z kompleksową promocją Kociewia w tym współpracą w tym zakresie z innymi regionami i LGD w kraju i za granicą.

Opisane podejście ma swoje odzwierciedlenie *we wnioskach z przeprowadzonych konsultacji społecznych, gdzie mieszkańcy wskazywali na pilną potrzebę rozwoju funkcji turystycznej obszaru LGD. Założenia celu wynikają z przeprowadzonych badań ankietowych wśród mieszkańców obszaru LGD, które wskazują, że jako jedne z ważniejszych potrzeb rozwojowych mieszkańcy wskazali: rozbudowę infrastruktury turystycznej oraz rozwój oferty turystyki aktywnej i rekreacji, zaś jako pożądane kierunki rozwoju regionu wskazali szereg działań w tym zakresie: rozwój turystyki aktywnej, agroturystyki, turystyki w zakresie: hotele, pensjonaty itp.*

Na bazie tak zidentyfikowanego celu ogólnego na potrzeby jego realizacji wyznaczono 2 cele szczegółowe:

- **Cel szczegółowy 1.1:** Rozwój komercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego Kociewia,
- **Cel szczegółowy 1.2:** Rozwój niekomercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej, związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego oraz promocja walorów i marki Kociewia.

Ad. Cel szczegółowy 1.1. Realizacja jego wynika z potrzeby rozwiązania problemu „Niewykorzystania zasobów naturalnych, niewystarczająco atrakcyjnej komercyjnej ofercie turystycznej i rekreacyjnej". *Cel odpowiada na wyzwania regionu wynikające z jego diagnozy i wynika wprost ze zidentyfikowanych na jej bazie elementów analizy SWOT, w postaci przede wszystkich takich słabych stron (W) dotyczących zbyt niskiej jakości oferty turystycznej, jak opisane pod poszczególnymi nr w tabeli SWOT: 1, 4, 5, 7,8. Diagnoza stanu obecnego wskazuje w tym zakresie na bardzo słabe zagospodarowanie turystyczne regionu i niedostatek komercyjnych usług turystycznych – w tym noclegowych, czy usług dotyczących turystyki aktywnej. Wnioski z konsultacji społecznych potwierdzają te kwestie i wskazują na potrzebę realizacji działań nakierunkowanych na takie aspekty, jak rozwój turystyki aktywnej, rozwój agroturystyki, zwiększenie liczby i standardu miejsc noclegowych czy generalny rozwój infrastruktury turystycznej.*
Realizacja celu dotyczy obszaru interwencji PROW związanego z rozwojem przedsiębiorczości przez: podejmowanie działalności gospodarczej, rozwijanie działalności gospodarczej oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług turystycznych – które to kwestie wprost odpowiadają tematycznie potrzebom, z jakich wynika realizacja celu.
W ramach celu przewiduje się realizację komercyjnych zadań, których efektem będzie ilościowy i jakościowy rozwój oferty turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z dziedzictwem kulturowym.
Cel przewiduje w tym zakresie działania typowo inwestycyjne: budowę/przebudowę/remont budynków oraz zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby świadczenia komercyjnych usług turystycznych, rekreacyjnych, związanych z dziedzictwem kulturowym.
Interwencja w ramach celu skierowana będzie do wszystkich potencjalnych osób/podmiotów, które prowadzą działalność gospodarczą lub planują ją rozpocząć w wyniku otrzymania wsparcia tj.: osób fizycznych zamierzających podjąć działalność gospodarczą i podmiotów gospodarczych. Efektem celu będzie rozwój infrastruktury usług turystycznych, rekreacyjnych, związanych z dziedzictwem kulturowym na terenie LGD.
W ramach realizacji wyznaczonego w ten sposób celu szczegółowego dla wyeliminowania przyczyny zidentyfikowanego problemu wyznaczono jedno przedsięwzięcie:
1.1.1. Komercyjna infrastruktura w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego (turystyka, rekreacja, dziedzictwo kulturowe, gastronomia).
Ad. Cel szczegółowy 1.2. Jego realizacja wynika z potrzeby rozwiązania obszaru problemowego mówiącego o „Niewykorzystaniu zasobów naturalnych, niewystarczająco atrakcyjnej niekomercyjnej ofercie turystycznej i rekreacyjnej oraz słabo wypromowanej marce Kociewia".
Cel jest odpowiedzią na wyzwania regionu wynikające z jego diagnozy i wynika wprost ze zidentyfikowanych na bazie diagnozy elementów analizy SWOT, w postaci przede wszystkich takich słabych stron również dotyczących zbyt słabego rozwoju turystyki w kontekście bardzo wysokiej jakości zasobów turystycznych. W SWOT przypisano im następujące nr w słabych stronach (W): 3, 5, 6, 9, 11, 12, 13. Diagnoza wskazuje na słabe zagospodarowanie turystyczne obszaru LGD w podstawową infrastrukturę i niedobór wysokiej jakości usług turystycznych i rekreacyjnych – m.in. w odniesieniu do potrzeb lokalnej społeczności w zakresie możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu. *Jednocześnie problemy te potwierdzają wnioski z konsultacji społecznych, które wskazują na słabą ofertę turystyczną i rekreacyjną dla seniorów, czy brak atrakcji turystycznych poza sezonem letnim, rozszerzających sezon turystyczny także na inne pory roku. Jednocześnie cel odnosi się do poruszanych kwestii słabej znajomości Kociewia jako regionu atrakcyjnego turystycznie.*
Realizacja celu dot. obszaru interwencji PROW związanego z budową lub przebudową ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej oraz promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych. To wprost odpowiada potrzebom, z jakich wynika realizacja celu.
W ramach celu przewiduje się realizację niekomercyjnych zadań, których efektem będzie ilościowy i jakościowy rozwój niekomercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z dziedzictwem kulturowym wraz z promocją regionu w kraju i za granicą.
Cel przewiduje w tym zakresie realizację zróżnicowanych działań: inwestycyjnych, związanych z budową/przebudową/remontem budynków oraz zakupem sprzętu i wyposażenia na potrzeby świadczenia niekomercyjnych usług turystycznych, rekreacyjnych, związanych z dziedzictwem kulturowym jak i związanych z promocją regionu i współpracą w tym zakresie z innymi regionami.
Interwencję w ramach celu skierowano do szerokiego grona odbiorców (przy jej niekomercyjnym charakterze). Jako grupy docelowe wskazano: osoby fizyczne, JST, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej.
Efektem realizacji celu będzie rozwój infrastruktury niekomercyjnej usług turystycznych, rekreacyjnych, związanych z dziedzictwem kulturowym na terenie LGD oraz promocja regionu. W ramach realizacji celu szczegółowego dla wyeliminowania przyczyny problemu wyznaczono cztery przedsięwzięcia:
1.2.1. Niekomercyjna infrastruktura w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego (turystyka, rekreacja, zabytki),
1.2.2. Niekomercyjna mała infrastruktura w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego,
1.2.3. Informowanie i promocja o walorach i marce Kociewia,
1.2.4. Promocja Kociewia w zakresie turystyki, kultury, przedsiębiorczości i produktów lokalnych w ramach współpracy w kraju i za granicą.

Ad b. Cel ogólny II. Wyznaczony cel wychodzi naprzeciw zagrożeniu jakim jest słaby rozwój lokalny spowodowany spadkiem poziomu przedsiębiorczości i wysokim bezrobociem. Diagnoza stanu obecnego wskazuje jednoznacznie na dwie zasadnicze kwestie problemowe dotyczące lokalnego rozwoju gospodarczego. Dane statystyczne wskazują na niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD w relacji do wartości średnich dla województwa mierzony liczbą przedsiębiorstw w przeliczeniu na liczbę mieszańców. Ujawniają też ponadprzeciętny poziom bezrobocia w relacji do całego regionu mierzony stopą bezrobocia w skali powiatów i/lub udziałem liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców na poziomie gminnym. *Dane te potwierdzają wyniki konsultacji społecznych. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców, jako najważniejszy obszar problemowy dla rozwoju regionu wskazują wysokie bezrobocie. Jednocześnie to samo badanie wskazuje na duży problem związany z niskim poziomem rozwoju przedsiębiorczości na terenie LGD. W opinii mieszkańców stanowi on 3 w kolejności najważniejszy problem do rozwiązania. Uszczegółowieniem tych informacji są wyniki jakościowych konsultacji społecznych – mieszkańcy w kontekście działalności gospodarczej szczególną uwagę zwracali na niski poziom przetwórstwa rolno – spożywczego w regionie, w tym szczególnie ekologicznego oraz deficyt usług wysokiej jakości dostępnych dla mieszkańców. Ponadto, w kontekście konkurencyjności zdaniem mieszkańców widoczna jest mała liczba działań innowacyjnych podejmowanych przez przedsiębiorców, co ogranicza ich zdolności rozwojowe. W kwestii miejsc pracy uczestnicy konsultacji wskazywali także – poza wysokim bezrobociem– na niską mobilność zawodową mieszkańców. Bardzo ważną, uzupełniającą kwestią w tym zakresie jest także poruszany problem dotyczący niewystarczającej wiedzy lokalnych przedsiębiorców w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i potrzeba jej podniesienia w odniesieniu głównie do praktycznych zasad prowadzenia działalności gospodarczej.*

Wychodząc naprzeciw opisanej sytuacji w ramach przedmiotowego celu założono wsparcie działań rozwojowych w przedsiębiorstwach na terenie LGD w tym działań ukierunkowanych na tworzenie nowych firm oraz wzrost zatrudnienia w podmiotach już istniejących.

Opisane podejście ma odzwierciedlenie we wnioskach z przeprowadzonych konsultacji społecznych - wnioski z badań ankietowych wśród mieszkańców obszaru LGD wskazują, że dwie z trzech najważniejszych potrzeb rozwoju regionu dotyczą tworzenia nowych miejsc pracy (najważniejsza potrzeba) oraz rozwoju przedsiębiorczości. Potwierdzają to priorytetowe kierunki rozwoju obszaru LGD wskazane w badaniu przez mieszkańców. Na pierwszym miejscu wskazali wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw. Na bazie tak zidentyfikowanego celu ogólnego na potrzeby jego realizacji wyznaczono jeden cel szczegółowy:

- **Cel szczegółowy 2.1: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz podnoszenie kwalifikacji z zakresu przedsiębiorczości.**

Ad. Cel szczegółowy 2.1. Realizacja jego wynika z potrzeby rozwiązania obszaru problemowego mówiącego o „Niskim poziomie przedsiębiorczości, wysokim bezrobociu oraz niskim poziomie edukacji i praktyki z zakresu przedsiębiorczości". Cel jest odpowiedzią na wyzwania regionu wynikające z jego diagnozy i wynika wprost ze zidentyfikowanych problemów dot. rynku pracy i obszaru działalności gospodarczej zdefiniowanych w słabych stronach (W) SWOT jako nr: 16, 18, 22. Diagnoza dla celu wskazuje na zbyt małą liczbę istniejących przedsiębiorstw jak i niewystarczającą ich siłę do tworzenia nowych miejsc pracy dla mieszkańców regionu. Skutkiem tego jest zbyt mała liczba ofert pracy i słabość wewnętrznego rynku w tym zakresie. *We wnioskach z konsultacji społ. mieszkańcy jednoznacznie potwierdzają, że bezrobocie i niski poziom rozwoju przedsiębiorczości to obecnie jedne w trzech najważniejszych problemów do rozwiązania na terenie LGD – widoczne są one w kontekście zidentyfikowanego przez mieszkańców niskiego poziomu przetwórstwa rolno-spożywczego i słabego dostępu do usług.*

Interwencja w ramach celu dotyczy obszaru interwencji PROW związanego z rozwojem przedsiębiorczości przez: podejmowanie działalności gospodarczej, rozwój, tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych oraz podnoszenie kompetencji osób realizujących w/w operacje. Kwestie te wprost odpowiadają tematycznie potrzebom, z jakich wynika realizacja celu.

W ramach celu przewiduje się realizację komercyjnych zadań (z wyłączeniem branży turystycznej), których efektem będzie tworzenie lub rozwój istniejących przedsiębiorstw w kontekście nowych miejsc pracy.

Cel przewiduje w tym zakresie działania inwestycyjne: budowę/przebudowę/remont budynków oraz zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby zakładania lub rozwoju działalności gospodarczej oraz – jako zakres towarzyszący – podnoszenie kompetencji przedsiębiorców.

Interwencja w ramach celu skierowana będzie do wszystkich potencjalnych osób/podmiotów, które prowadzą działalność gospodarczą lub planują ją rozpocząć w wyniku otrzymania wsparcia, w tym: osób fizycznych zamierzających podjąć działalność gospodarczą, podm. gospodarczych oraz organizacji pozarządowych. Efektem będzie wzrost liczby istniejących przedsiębiorstw oraz stworzenie nowych miejsc pracy. W ramach realizacji wyznaczonego w ten sposób celu dla wyeliminowania przyczyny problemu wyznaczono przedsięwzięcie:

2.1.1. Tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach (z wyłączeniem działalności turystycznej, rekreacyjnej, dziedzictwa kulturowego i gastronomii) oraz podnoszenie kompetencji beneficjentów, z uwzględnieniem rozwiązań innowacyjnych, promujących ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Ad c. Cel ogólny III. Wyznaczony cel wychodzi naprzeciw zagrożeniu związanemu z obniżeniem poziomu kapitału społecznego na terenie LGD. Diagnoza stanu regionu wskazała na relatywnie dobrą sytuację

demograficzną regionu. *Konsultacje kwestii rozwoju społecznego z mieszkańcami wskazały na widoczną chęć do angażowania się mieszkańców w różne przedsięwzięcia w miejscu życia i potrzebę zmiany warunków na wsi i w małych miastach. Zidentyfikowano też szansę na rozwój związaną z napływem na teren LGD ludzi spoza Kociewia i obszarów miejskich, którzy chcą angażować się w życie wsi.* Diagnoza wskazała jednocześnie na znaczny niedorozwój społeczny, którego wymiernym odzwierciedleniem jest mniejsza od średniej dla województwa liczba funkcjonujących na terenie LGD organizacji pozarządowych oraz np. niższa frekwencja wyborcza (jedna z miar aktywności lokalnej społeczności). Sytuację tę dopełnia duża liczba korzystających z pomocy społecznej na terenie LGD. *Potwierdzeniem danych statystycznych są wyniki konsultacji społecznych (badania ilościowe i jakościowe). W przypadku badań ilościowych mieszkańcy wskazali w badaniu ankietowym na takie negatywne kwestie społeczne jak: niska zaradność mieszkańców, ubóstwo, zanik i asymilacja kultury kociewskiej. W ujęciu jakościowym spotkania z mieszkańcami na etapie konsultacji społecznych ujawniły szereg obszarów problemowych do rozwiązania. Mieszkańcy wskazali – poza kwestią małej liczebności organizacji pozarządowych także małą liczbę i aktywność grup nieformalnych oraz generalną słabość istniejących organizacji, której powodem jest m.in. brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych, brak miejsc/instytucji wspierania organizacji społecznych. Poza problemami organizacyjnymi mieszkańcy wskazali także na niską aktywność społeczną samych mieszkańców, czy negatywne nastawienie mieszkańców i brak z ich strony odpowiedzialności społecznej. Szczególną uwagę mieszkańcy zwracali na sytuację grup defaworyz., na widoczną słabą ofertę społeczną i rekreacyjną dla seniorów jak i niskie zainteresowanie młodzieży aktywnością społeczną w tym wolontariatem. Uzupełnieniem tych kwestii jest niska znajomość tradycji kociewskiej i utożsamiania się z Kociewiem wśród lokalnej społeczności.*

Wychodząc naprzeciw opisanej sytuacji w ramach celu założono realizację działań zmierzających do rozwoju aktywności społecznej na terenie LGD zarówno w odniesieniu do liczby i aktywności istniejących organizacji pozarządowych jak i aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.

Opisane podejście ma swoje odzwierciedlenie we wnioskach z prowadzonych konsultacji społecznych, podczas których mieszkańcy zwracali uwagę na potrzebę zwiększenia zaangażowania mieszkańców w życie społeczne i kulturalne na terenie LGD, przy jednoczesnym wsparciu działalności organizacji pozarządowych. Szczególnie cenne zdaniem mieszkańców są w tym zakresie kwestie kultywowania lokalnego dziedzictwa lokalnego i podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Na bazie tak zidentyfikowanego celu ogólnego na potrzeby jego realizacji wyznaczono w ramach niego dwa cele szczegółowe:

- **Cel szczegółowy 3.1. Wzmocnienie działalności sektora organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,**
- **Cel szczegółowy 3.2. Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej opartej o walory Kociewia.**

Ad. Cel szczegółowy 3.1. Realizacja celu wynika z potrzeby rozwiązania obszaru problemowego „Niewystraczającej aktywności i słabości organizacji pozarządowych i grup nieformalnych". Cel jest odpowiedzią na wyzwania regionu wynikające z diagnozy i wynika wprost ze zidentyfikowanych na jej bazie elementów analizy SWOT dot. słabości rozwoju społ., nr w SWOT w słabych stronach (W) to: 32., 33., 34. Zapisy diagnozy wskazują na wyniki danych statystycznych dotyczące małej liczby działających oficjalnie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców obszaru w stosunku do śr. wartości dla woj. *Jednocześnie wyniki konsultacji społecznych wskazują na małą liczbę organizacji i grup nieformalnych, które powinny odgrywać dużą rolę w aktywizacji lokalnej społeczności. Mieszkańcy wskazali na niską jakość i mały potencjał istniejących organizacji pozarządowych, z których tylko bardzo nieliczne działają aktywnie i obejmują swoim zasięgiem większy obszar.*

Interwencja PROW dotyczy wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych. Wprost odpowiada to tematycznie potrzebom, z jakich wynika realizacja celu.

Wychodząc naprzeciw problemom uzasadniającym cel przewiduje się realizację działań niekomercyjnych zmierzających do wsparcia rozwojowego istniejących organizacji pozarządowych dotyczące np. ich bieżącej działalności oraz metod aktywizacji lokalnej społeczności.

Cel przewiduje w tym zakresie działania nieinwestycyjne związane ze wsparciem o charakterze doradczym, edukacyjnym i szkoleniowym uzupełnionym o możliwość prowadzenia indywidulanych konsultacji dla przedstawicieli sektora NGO.

Interwencja skierowana będzie do podm. i osób, które są zainteresowane realizacją działań zmierzających do wsparcia sektora organizacji pozarządowych tj. osób fizycznych, JST, jednostek organizacyjnych JST, organizacji pozarządowych, sformalizowanych grup nieposiadających osobowości prawnej oraz samej LGD. Efektem realizacji celu będzie wzrost potencjału i wzmocnienie działalności sektora NGO. W ramach realizacji celu szczegółowego dla wyeliminowania przyczyny zidentyfikowanego problemu wyznaczono przedsięwzięcie:

3.1.1. Wsparcie rozwojowe w tym doradcze i edukacyjne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.

Ad. Cel szczegółowy 3.2. Realizacja celu wynika z potrzeby rozwiązania obszaru problemowego mówiącego o „Niewystraczającej aktywności społecznej w tym aktywności opartej o lokalne walory Kociewia". Cel jest odpowiedzią na wyzwania regionu wynikające z diagnozy i ma źródło w zidentyfikowanych na bazie diagnozy elementach analizy SWOT. Zaliczamy do nich takie słabe strony (W), jak wskazane w SWOT pod nr: 28., 39., 44. Diagnoza w tym zakresie wskazuje na niską aktywność lokalnej społeczności. Jest to widoczne w danych dot. udziału mieszkańców w wyborach, który na terenie LGD jest mniejszy niż ma to miejsce śr. w woj. pomorskim. Wskazane powyżej zagrożenia patologiami społecznymi mają odzwierciedlenie w kwestii dużej liczby osób

korzystających z pomocy społecznej. *Opisane problemy uszczegóławiają wyniki konsultacji społecznych. Wskazują na, wynikającą z badań ankietowych, niską zaradność mieszkańców, ubóstwo czy brak poczucia bezpieczeństwa. Mieszkańcy wskazywali też na szereg kwestii o wymiarze jakościowym odnoszących się do słabej współpracy mieszkańców i instytucji z terenu LGD, małego zainteresowania mieszkańców działalnością LGD i samorządów, czy niskiego zainteresowania działalnością społeczną wśród młodzieży. Uwidoczniły się tu problemy tematyczne dotyczące niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców, czy słabej znajomości lokalnych tradycji zwłaszcza wśród ludzi młodych. Bardzo ważną kwestią poruszaną przez mieszkańców był także brak wypełnienia infrastruktury rekreacyjno – kulturalnej treścią w tym przede wszystkim infrastruktury powstałej w ramach PROW.*
Obszar interwencji PROW dla danego celu dotyczy wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społ. lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych. Te kwestie wprost odpowiadają tematycznie potrzebom realizacji celu.
W ramach celu przewiduje się realizację niekomercyjnych działań ukierunkowanych na aktywizację i integrację lokalnej społeczności oraz zachęcenie mieszkańców do większego angażowania się w życie społ. czy kulturalne.
Cel przewiduje w tym zakresie działania inwestycyjne: budowę/przebudowę/remont budynków oraz zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby rozwoju niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej. Planuje się również realizację działań nieinwestycyjnych: warsztatów, szkoleń i edukacyjnych związanych z aktywizacją społeczności oraz opracowanie koncepcji Smart Villages.
Interwencja w ramach celu skierowana będzie do szerokiego grona odbiorców, którzy mogą realizować założenia przedmiotowego celu tj.: osób fizycznych, JST, jednostek organizacyjnych JST, organizacji pozarząd., kościołów, związków wyznaniowych, sformalizowanych grup nieposiadających osobow. prawnej. Efektem realizacji celu będzie zwiększenie aktywności społecznej przedstawicieli lokalnej społeczności. W ramach realizacji celu dla wyeliminowania przyczyny zidentyfikowanego problemu wyznaczono trzy przedsięwzięcia:

3.2.1. Działania na rzecz aktywizacji społeczności w tym w oparciu o kultywowanie dziedzictwa lokalnego i podnoszenie świadomości ekologicznej ze szczególnym uwzględnieniem ich lokalizacji w obiektach dotowanych w ramach PROW,
3.2.2. Niekomercyjna infrastruktura kulturalna,
3.2.3. Koncepcje Smart Villages.

Ad d. Cel ogólny IV. Realizacja celu ma wesprzeć proces wdrażania LSR w życie w zakresie pozostałych 3 celów ogólnych. Zasadność jego realizacji wynika z analizy przeprowadzonej na potrzeby diagnozy sytuacji LGD. Wskazuje ona na potrzebę wsparcia doradczego, informacyjnego i szkoleniowego dla wnioskodawców ubiegających się o wsparcie w ramach środków, jakimi dysponuje LGD – na każdym etapie wnioskowania, realizacji i rozliczania projektów. *Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy wskazali na bardzo dobrą działalność w tym zakresie LGD w latach 2007-2013.Określili potrzebę kontynuowania tych działań w kolejnym okresie programowania. Jednocześnie wyniki ewaluacji efektów wdrażania w życie LSR 2007-2013 wskazały na potrzebę intensyfikacji tego typu działań wraz z realizacją cyklicznych zadań związanych ze stałym podnoszeniem kwalifikacji pracowników biura oraz członków organów. Tym samym w ramach przygotowanej dokumentacji LGD wyznaczyła zadania do realizacji na rzecz przedmiotowego celu.*
Wychodząc naprzeciw opisanej sytuacji w celu założono realizację działań związanych zarówno ze stałym doradztwem i animacją lokalnej społeczności w zakresie aplikowania o środki w ramach LGD jak i ciągłym podnoszeniem kwalifikacji pracowników oraz członków organów LGD. Na bazie tak zidentyfikowanego celu ogólnego na potrzeby jego realizacji wyznaczono jeden cel szczegółowy:

- **Cel szczegółowy 4.1. Informowanie, promocja, komunikacja na rzecz zaktywizowania społeczności wokół idei LEADER.**

Ad. Cel szczegółowy 4.1. Realizacja celu wynika z potrzeby rozwiązania problemu „Niewystarczającej aktywizacji społeczności lokalnej wokół idei Leader skutkującej niskim zainteresowaniem aplikowaniem o środki LGD". Cel odpowiada potrzebom wynikającym z diagnozy i wynika ze zidentyfikowanych na bazie diagnozy słabych stron (W) wskazanych w analizie SWOT pod nr: 26, 27., czy wskazany w zagrożeniach (T) pod nr 1. Zapisy diagnozy oraz *wyniki konsultacji społecznych wskazują na słabe zainteresowanie aplikowaniem o środki LGD ze strony osób i podmiotów prywatnych. Widoczny też jest znaczny odsetek wniosków o dofinansowanie, które wybrane przez LGD nie przeszły pozytywnie oceny formalnej na dalszym etapie rozpatrywania wniosku.* Doświadczenie LGD opisane w ewaluacji wskazuje potrzebę ciągłego podnoszenia i aktualizacji wiedzy osób zaangażowanych w proces wdrażania LSR w życie po stronie LGD.
Obszar interwencji PROW związany jest tu z poddziałaniem „Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji" i wprost odpowiada tematycznie opisanym tu potrzebom. Wychodząc im naprzeciw w ramach celu przewiduje się realizację działań niekomercyjnych mających za zadanie wsparcie doradcze, informacyjne, szkoleniowe i konsultacyjne dla mieszańców oraz pracowników i członków organów decyzyjnych LGD.
Interwencja w celu skierowana będzie przede wszystkim do: mieszkańców obszaru LGD w tym podmiotów i osób, które mogą być zainteresowane aplikowanie o środki LGD; pracowników biura LGD, członków organów. Efektem realizacji celu będzie wzrost świadomości na temat działalności LGD i wdrażania LSR. W ramach realizacji celu, dla wyeliminowania przyczyny zidentyfikowanego problemu wyznaczono dwa przedsięwzięcia:

4.1.1. Bieżąca działalność LGD.
4.1.2. Animacja społeczna i współpraca lokalna.

3. Zgodność celów z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

Cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach LSR są zgodne z trzema celami przekrojowymi PROW 2014-2020, w ramach którego finansowania będzie LSR, tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz innowacyjność. Zgodność ta odnosi się do następujących celów i problemów jakie obejmują:

a. Cele przekrojowe PROW 2014-2020: „Ochrona środowiska" oraz „Przeciwdziałanie zmianom klimatu" – zgodność LSR z przedmiotowymi celami widoczna jest w zapisach celu ogólnego I. Jego założeniem jest kierowanie ruchu turystycznego tak, by nie zagrażał środowisku naturalnemu i dbałości o wyznaczanie kierunków rozwoju turystycznego. Ponadto zawarte są w celu szczegółowym 2.1. LSR „Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz podnoszenie kwalifikacji z zakresu przedsiębiorczości" oraz wyznaczonym w ramach niego przedsięwzięciu „Tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach (z wyłączeniem działalności turystycznej, rekreacyjnej, dziedzictwa kulturowego i gastronomii) oraz podnoszenie kompetencji beneficjentów, z uwzględnieniem rozwiązań innowacyjnych, promujących ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu". Zadaniem tego celu jest również realizacja projektów, które obniżą negatywny wpływ rozwoju przedsiębiorczości na środowisko przyrodnicze obszaru LGD. Jednocześnie założenia celu wynikają z potrzeby podniesienia wiedzy i świadomości przedsiębiorców dotyczącej posiadanych walorów środowiskowych i ekologii w działalności gospodarczej. Ochrona środowiska, do której nawiązuje realizacja przedmiotowego celu wynika z obszarów problemowych zidentyfikowanych na etapie diagnozy i analizy SWOT: niska dbałość przedsiębiorców o walory środowiskowe, mała liczba stosowanych rozwiązań proekologicznych, niska świadomość ekologiczna mieszkańców w tym przedsiębiorców w odniesieniu do wdrażania rozwiązań proekologicznych. Realizacja celu wspiera w konsekwencji działania proekologiczne i ograniczające wpływ przedsiębiorczości na środowisko. To przełoży się na ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu. Dbałość o klimat weryfikują również kryteria oceny projektów. Zakładamy punktowanie w każdym celu ogólnym rozwiązań proekologicznych.

Cel przekrojowy PROW 2014-2020: „Innowacyjność" – zgodność LSR z celem PROW widoczna jest głównie w zapisach celu szczegółowego 2.1. LSR „Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz podnoszenie kwalifikacji z zakresu przedsiębiorczości" oraz wyznaczonym w ramach niego przedsięwzięciu 2.1.1. „Tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach (z wyłączeniem działalności turystycznej, rekreacyjnej, dziedzictwa kulturowego i gastronomii) oraz podnoszenie kompetencji beneficjentów, z uwzględnieniem rozwiązań innowacyjnych, promujących ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu". Jak wynika z treści zapisów przedsięwzięcia jednym z jego założeń jest wspieranie rozwiązań innowacyjnych, które podniosą innowacyjność lokalnych przedsiębiorstw i zwiększą ich konkurencyjność na rynku. Jednocześnie zwiększą możliwość generowania nowych miejsc pracy.

W tym zakresie przez innowacyjne rozwiązania rozumie się wdrożenie w wyniku realizacji operacji, nowego na obszarze gminy, na której realizowana będzie operacja lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych lub zmobilizowania lokalnych zasobów społecznych poprzez innowację: a) procesową– wnioskodawca zakłada opracowanie, wdrożenie lub zastosowanie nowej lub znacząco ulepszonej technologii, b) produktową – wnioskodawca zakłada opracowanie i wprowadzenie do produkcji nowego lub znacząco udoskonalonego produktu lub usługi (w tym zastosowanie nowatorskiej metodologii), c) organizacyjną - wnioskodawca zakłada zastosowanie nowych lub znacząco udoskonalonych rozwiązań organizacyjnych, d) marketingowa - wnioskodawca zakłada zastosowanie nowych lub znacząco udoskonalonych technik marketingowych. Opis zastosowania innowacyjnych rozwiązań powinien znaleźć się we wniosku o przyznanie pomocy. Za innowacyjne nie będą traktowane rozwiązania uznane powszechnie jako standardowe, w zakresie branży/tematyki, której dotyczy operacja.

Potrzeba realizacji działań innowacyjnych w ramach przedmiotowego celu wynika także wprost z diagnozy oraz wyników analizy SWOT, które wskazują na np. małą liczbę działań innowacyjnych podejmowanych przez przedsiębiorców na terenie LGD czy niską świadomość społeczeństwa w tym przedsiębiorców nt. innowacyjnych rozwiązań. Realizacja tak wyznaczonego celu i przedsięwzięcia wychodzi na wprost tym uwarunkowaniom i wspiera działania innowacyjne realizowanego przez obecnie istniejące lub nowopowstałe podmioty gospodarcze.

Jednocześnie podkreślamy, że **kryteria wyboru oraz wskaźniki** LSR zapewniają bezpośrednie osiągnięcie wskaźników określonych dla tych celów.

Innowacyjność - w ramach 8 z 10 przedsięwzięć zawartych w LSR wskazano **kryteria wyboru** które promują wprost operacje o charakterze innowacyjnym. Dotyczy to przedsięwzięć o nr: 1.1.1., 1.2.1, 1.2.2., 1.2.3, 2.1.1, 3.1.1., 3.2.1., 3.2.2. Takie preferowanie operacji innowacyjnych świadczy o bardzo dużej wadze, jaką przywiązano do kwestii innowacyjności w LSR. Wychodząc naprzeciw wynikom SWOT, zapisom diagnozy i konsult. społ., za innowacyjne uznano w ramach kryteriów wyboru operacje, które spełniają wymogi wyżej przytoczonej definicji innowacyjności. Efektem zastosowanego mechanizmu przy dużej wadze, jaka została przypisana przedmiotowemu kryterium będzie wybór do realizacji operacji o innowacyjnym charakterze, wnoszącym dodatkową wartość dodaną do LSR. To przekłada się na **wskaźnik produktu** „Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje wskazany dla przedsięwzięć: 1.1.1, 1.2.1., 2.1.1. i 3.2.1.

Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu – w ramach LSR podobnie jak w przypadku innowacyjności w odniesieniu do 8 z 10 przedsięwzięć wskazano **w kryteriach wyboru** operacji kryteria

premiujące wdrażanie rozwiązań proekologicznych, w zakresie ochrony środowiska lub/i zmian klimatycznych w ramach realizowanych operacji. Dotyczy to przedsięwzięć o nr: 1.1.1., 1.2.1, 1.2.2., 1.2.3., 2.1.1., 3.1.1., 3.2.1., 3.2.2. W ramach tak wskazanego kryterium premiowane będą w konsekwencji zarówno działania inwestycyjne, jak i promocyjno-informacyjne, komercyjne oraz niekomercyjne związane z propagowaniem rozwiązań związanych z ochroną środowiska i przeciwdziałaniem zmianom klimatu – co ma bezpośrednie odniesienie do celu PROW. Przekłada się to na **wskaźnik produktu:** Liczba operacji uwzględniających rozwiązania dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu zaplanowany do osiągnięcia w przedsięwzięciach 1.1.1, 1.2.1., 2.1.1. i 3.2.1.

4. Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania.

Poniżej przedstawiono cele ogólne i szczegółowe LSR z podziałem na źródła finansowania:

Źródło finans.	Cel szczegółowy	Cel ogólny
PROW	1.1. Rozwój komercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego Kociewia	I
PROW	1.2. Rozwój niekomercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej, związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego oraz promocja walorów i marki Kociewia	
PROW	2.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz podnoszenie kwalifikacji z zakresu przedsiębiorczości	II
PROW	3.1. Wzmocnienie działalności sektora organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	III
PROW	3.2. Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej opartej i walory Kociewia	
PROW	4.1. Informowanie, promocja, komunikacja na rzecz zaktywizowania społeczności wokół idei LEADER	IV

5. Opis przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS, sposób ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Przedsięwzięcia zaprezentowano wg. poniższego porządku:

Cel ogólny:	*1.*
Cel szczegółowy:	*2.*
Przedsięwzięcie:	
3. Opis i sposób realizacji	
4. Uzasadnienie w odniesieniu do diagnozy problemów, (w tym wniosków z konsultacji społecznych), grup docelowych i obszarów interwencji.	
5. Grupy docelowe	
6. Sposób realizacji	
7. Budżet	

Poniżej przedstawiono opis każdego z przedsięwzięć w formie tabelarycznej wraz z uzasadnieniem i wskazaniem sposobu ich realizacji.

1.	Cel ogólny I.	2.	Cel szczegółowy 1.1.
Przedsięwzięcie 1.1.1.			
Ad. 3. Przedsięwzięcie zakłada realizację działań inwestycyjnych, których efektem będzie rozwój usług komercyjnych związanych z czterema dziedzinami gospodarki obejmującymi turystykę, rekreację, dziedzictwo kulturowe, gastronomię. W zakresie możliwych do realizacji działań, przedsięwzięcie przewiduje operacje o charakterze inwestycji w środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne służące rozwojowi lub zakładaniu działalności gospodarczej w w/w dziedzinach tj. budowę/przebudową/remont/modernizację budynków, zakup sprzętu i wyposażenia oraz nabycie wartości niemat. i prawnych (oprogram. komputerowego, praw autorskich).			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanych problemów jak: niewykorzystanie zasobów naturalnych, niewystarczająco atrakcyjna komercyjna oferta turystyczna i rekreacyjna. Jest ono bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu, jaką jest niedobór komercyjnej infrastruktury w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego. Diagnoza stanu obecnego obszaru LGD, *w tym przeprowadzone konsultacje ze społecznością lokalną, wskazują w tym zakresie wprost na potrzebę realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia. Potwierdzają to następujące zidentyfikowane problemy regionu: mała liczba oraz niski standard działających obiektów noclegowych; niewystarczająca całoroczna oferta turystyczna; deficyt usług turystycznych wysokiej jakości*. Typowo komercyjny charakter przedmiotowego przedsięwzięcia, jako grupy docelowe pozwala wskazać dwa główne typy beneficjentów wskazane w pkt.5.Wybór grup docelowych wynika ze specyfiki zakresu możliwych do realizacji działań oraz tematyki przedsięwzięcia ograniczonej do kwestii rozwoju usług turystycznych i okołoturystycznych. Obszary interwencji przedsięwzięcia odnoszą się wprost do założonego w PROW rozwoju przedsiębiorczości poprzez zaplanowane w ramach niego podejmowanie działalności gospodarczej oraz rozwijanie działalności gospodarczej. Jednocześnie dobrane narzędzia realizacji przedsięwzięcia w postaci działań typowo inwestycyjnych wynikają wprost z konsultacji społecznych i zidentyfikowanych potrzeb przedsiębiorców.			
Ad. 5. osoby fizyczne zamierzające podjąć działalność gospodarczą; podmioty gospodarcze.			
6.	Konkurs otwarty	7.	620 000,00 EUR

1.	Cel ogólny I.	2.	Cel szczegółowy 1.2.
Przedsięwzięcie 1.2.1.			
Ad. 3.Przedsięwzięcie zakłada realizację działań o charakterze inwestycyjnym. Ich efektem będzie poprawa dostępności mieszkańców i turystów do niekomercyjnej infrastruktury obejmującej 3 dziedziny gospodarki: turystykę, rekreację i infrastrukturę dziedzictwa kultur. (zabytki). Działania możliwe do realizacji w ramach przedsięwzięcia będą związane z inwestycjami w środki trwałe: budową/przebudową/remontem/modernizacją obiektów oraz zakupem sprzętu i wyposażenia na potrzeby w/w usług turystycznych i okołoturystycznych. W ramach przedsięwzięcia nie przewiduje się realizacji działań nieinwestycyjnych.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu mówiącego o niewykorzystanych zasobach naturalnych i niewystarczająco atrakcyjnej niekomercyjnej ofercie turystycznej i rekreacyjnej. Jest bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu, jaką jest utrzymujący się niedobór niekomercyjnej infrastruktury w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego. Szeroka diagnoza stanu obecnego obszaru LGD, *oparta m.in. o wyniki konsultacji społecznych wskazuje na problemy dotyczące niekomercyjnych usług turystycznych, jak: deficyt usług turystycznych wysokiej jakości; brak ofert spędzania czasu dla młodych; niewykorzystanie świetlic, boisk; słaba oferta turystyczna i rekreacyjna dla seniorów; brak innowacyjnych form oferty turystycznej/innowacyjnego wykorzystania lokalnych zasobów dla rozwoju turystyki.* Grupy docelowe wskazane w pkt.5 określono w oparciu o charakter przedsięwzięcia, możliwe do realizacji w ramach niego ogólnodostępne działania niekomercyjne, ograniczone do operacji inwestycyjnych. Są to podmioty, które w ramach swojej działalności zajmują się budową i eksploatacją tego typu infrastruktury. Obszary interwencji, które obejmuje przedsięwzięcie, zależą od jego zakresu oraz problemu, jaki ma rozwiązać. Zakłada się, na bazie diagnozy, że poprawa dostępu do wysokiej jakości usług turystycznych może być zrealizowana przede wszystkim poprzez rozbudowę infrastruktury tego typu. Tym zaplanowano realizację działań inwestycyjnych związanych z budową lub przebudową ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej.			
5.	JST; jednostki organizacyjne JST; organizacje pozarządowe; kościoły, związki wyznaniowe.		
6.	Konkurs otwarty	7.	845 706,58 EUR
Przedsięwzięcie 1.2.2.			
Ad. 3. Przedsięwzięcie zakłada wyłącznie realizację działań o charakterze inwestycyjnym, których efektem będzie poprawa dostępności mieszkańców i turystów do niekomercyjnej, małej infrastruktury obejmującej 3 dziedziny gospodarki: turystykę, rekreację, infrastrukturę dziedzictwa kulturowego (zabytki). Działania możliwe do realizacji w ramach przedsięwzięcia dot. inwestycji w środki trwałe: budowa/przebudowa/remont/modernizacja obiektów oraz zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby w/w usług turystycznych i okołoturystycznych.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika z zidentyfikowanego problemu mówiącego o niewykorzystanych zasobach naturalnych i niewystarczająco atrakcyjnej niekomercyjnej ofercie turystycznej i rekreacyjnej. Jest ono bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu jaką jest niedobór niekomercyjnej infrastruktury w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego. *Diagnoza stanu obecnego obszaru LGD w tym przeprowadzone na jej potrzeby konsultacje społeczne, wskazują, na problemy dotyczące niekomercyjnych usług turystycznych jak: deficyt usług turystycznych wysokiej jakości; brak ofert spędzania czasu dla młodych; niewykorzystanie świetlic, boisk; słaba oferta turystyczna i rekreacyjna dla seniorów, brak innowacyjnych form oferty turystycznej/innowacyjnego wykorzystania lokalnych zasobów dla rozwoju turystyki.* Grupy docelowe określono biorąc pod uwagę charakter przedsięwzięcia, możliwe do realizacji w ramach niego ogólnodostępne działania głównie o charakterze niekomercyjnym, ograniczone do działań typowo inwestycyjnych, związanych z małą infrastrukturą. Wyznaczono na nie podmioty wymienione w pkt.5, które zajmują się w ramach swojej działalności budową i eksploatacją tego typu infrastruktury. Obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie wynikają z jego zakresu oraz problemu, jaki ma rozwiązać. Na bazie diagnozy, zakładamy, że poprawa jakości dostępu do usług turystycznych, może być realizowana przede wszystkim poprzez rozbudowę infrastruktury tego typu. Tym samym zgodnie z PROW założono realizację działań inwestycyjnych związanych z budową lub przebudową ogólnodostępnej i niekomercyjnej, małej infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/kulturalnej.			
5.	JST; jednostki organizacyjne JST; organizacje pozarządowe; kościoły, związki wyznaniowe; osoby fizyczne.		
6.	Konkurs otwarty	7.	200 000,00 EUR
Przedsięwzięcie 1.2.3.			
Ad. 3. Przedsięwzięcie zakłada realizację działań o charakterze niekomercyjnym, związanych z kreowaniem marki Kociewia jako regionu atrakcyjnego turystycznie w tym propagowaniem i informowaniem o jego walorach. Działania możliwe do realizacji w ramach przedsięwzięcia to operacje nieinwestycyjne, dotyczące wszelkiego rodzaju działań promocyjno-informacyjnych np. promocją regionu w mediach, Internecie, publikacją materiałów promocyjnych, organizacją wyjazdów na targi o tematyce turystycznej, organizacją imprez promocyjnych itp. Przedsięwzięcie nie zakłada realizacji działań o charakterze inwestycyjnym.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu mówiącego o słabo wypromowanej marce Kociewia i jest bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu jaką jest niewystarczające informowanie i promocja o walorach i marce Kociewia. Diagnoza stanu obecnego obszaru LGD *z wynikami konsultacji społecznych wskazują na problemy dot. niekomercyjnych usług turystycznych jak: słabo wypromowana marka*			

Kociewia; brak zgodnego wspólnego pomysłu na promowanie zasobów Kociewia; brak wspólnej promocji regionu (brak koordynacji w tym zakresie). Charakter przedsięwzięcia oraz duży wachlarz podmiotów i instytucji, które mogą zająć się promocją regionu powoduje, że jako grupy docelowe wyznaczono wszystkie możliwe, zidentyfikowane podmioty w tym zakresie wskazane w pkt.5. Takie podejście podmiotowe do kwestii promocji pozwoli na kompleksowe propagowanie i kreowanie marki regionu. Obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie dopasowano do jego zakresu oraz problemu jaki ma rozwiązać. Odnoszą się one wprost do zapisów PROW mówiących o promowaniu obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych.			
5.	osoby fizyczne; JST; jednostki organizacyjne JST; organizacje pozarządowe; kościoły, związki wyznaniowe; sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej.		
6.	Konkurs otwarty	7.	65 921,03 EUR
Przedsięwzięcie 1.2.4.			
Ad. 3. Przedsięwzięcie zakłada realizację zadań o charakterze nieinwestycyjnym. Są to projekty współpracy LGD z innymi LGD w kraju i za granicą w zakresie promocji i wymiany doświadczeń dotyczących takich dziedzin jak: turystyka, kultura, przedsiębiorczość, produkty lokalne. W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację projektów współpracy między LGD w kraju i za granicą, które polegają głównie na realizacji operacji promocyjno-informacyjnych. Uzupełnieniem tego typu działań mogą być także inwestycje w środki trwałe pod warunkiem, że przyczynią się one do propagowania marki i walorów obszaru LGD.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu mówiącego o słabo wypromowanej marce Kociewia. Jest odpowiedzią na przyczynę tego problemu, jaką jest niewystarczająca promocja Kociewia w zakresie turystyki, kultury, przedsiębiorczości i produktów lokalnych w ramach współpracy z innymi LGD w kraju i za granicą. *Realizacja przedsięwzięcia wynika wprost z wyników przeprowadzonych konsultacji społecznych na etapie konstruowania diagnozy stanu obecnego. Ich uczestnicy wskazywali na ogólną słabą współpracę międzyregionalną w zakresie promocji posiadanych walorów Kociewia*. Przedsięwzięcie będzie realizowane w ramach projektów współpracy LGD z innymi LGD w kraju i za granicą, stąd biorąc pod uwagę charakter projektu jego jedyna grupa docelowa (pkt.5). Obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie odnosi się do potrzeby realizacji wspólnych projektów współpracy między LGD – założenia przedsięwzięcia wskazują, że obejmie ono przede wszystkim współpracę między LGD z terenu Kociewia (3 LGD) oraz 1 LGD z Niemiec w ramach wspólnej promocji marki tego regionu.			
5.	Lokalna Grupa Działania		
6.	Projekt współpracy x 2 (w tym 1 międzynarodowy)	7.	50 000,00 EUR

1.	Cel ogólny II.	2.	Cel szczegółowy 2.1.
Przedsięwzięcie 2.1.1.			
Ad. 3. Przedsięwzięcie zakłada realizację działań o charakterze komercyjnym przez istniejące lub powstające podmioty gospodarcze. Ich efektem ma być powstanie nowych miejsc pracy w podmiotach gospodarczych na terenie LGD (w tym samozatrudnienie). Działania w ramach przedsięwzięcia to operacje o charakterze inwestycyjnym związane z budową/przebudową/modernizacją obiektów; zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej (z wyłączeniem działalności turystycznej, rekreacyjnej, dziedzictwa kulturowego i gastronomii, objętych wsparciem w przedsięwzięciu 1.1.1). Możliwa też będzie realizacja zadań nieinwestycyjnych, polegających na podnoszeniu kwalifikacji (element uzupełniający działania inwestycyjne i tylko w powiązaniu z nimi).			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu mówiącego o niskim poziomie przedsiębiorczości, wysokim bezrobociu, niskim poziomie edukacji i praktyki z zakresu przedsiębiorczości. Jest bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu, jaką jest słabo rozwinięty rynek pracy w przedsiębiorstwach na terenie LGD oraz niskie kompetencje przedsiębiorców, zwłaszcza w zakresie rozwiązań innowacyjnych i proekologicznych. *Diagnoza stanu obecnego obszaru LGD wraz z wynikami konsultacji społecznych wskazują na problemy dot. rozwoju gospodarczego w postaci: wysokiego na tle województwa poziomu bezrobocia na terenie LGD; brak ofert pracy; niskiego poziomu przedsiębiorczości, zwłaszcza na niektórych terenach w regionie; niewystarczającej oferty edukacji praktycznej z zakresu przedsiębiorczości*. Komercyjny charakter przedsięwzięcia oraz jego typowo inwestycyjny zakres decydują, że jako grupy docelowe wskazano w tym przypadku wprost podmioty prowadzące lub zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (patrz pkt 5). Wskazując na obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie dla osiągnięcia zakładanych celów LSR objęto nim działania mające na celu pobudzenie inwestycji w przedsiębiorstwach oraz wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych na terenie LGD. Biorąc pod uwagę zakres interwencji PROW przedsięwzięcie obejmuje zakres związany z tworzeniem i rozwojem działalności komercyjnej tj. rozwój przedsiębiorczości w tym: podejmowanie działalności gospodarczej, tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych, rozwijanie działalności gospodarczej, podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje oraz wspieranie współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR w tym: w ramach krótkich łańcuchów dostaw, w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych.			

5.	osoby fizyczne; podmioty gospodarcze; organizacje pozarządowe.		
6.	Konkurs otwarty	7.	1 522 045,46 EUR

1.	Cel ogólny III.	2.	Cel szczegółowy 3.1.
Przedsięwzięcie 3.1.1.			
Ad. 3. Przedmiotem przedsięwzięcia są działania niekomercyjne, prospołeczne, związane ze wsparciem rozwoju organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych na terenie LGD. Przedsięwzięcie zakłada realizację działań o charakterze nieinwestycyjnym – głównie edukacyjnym, warsztatowym i szkoleniowym wraz z indywidualnymi konsultacjami i doradztwem podnoszącym kwalifikacje członków organizacji pozarządowych, grup nieformalnych. W ramach przedsięwzięcia nie przewiduje się realizacji działań o charakterze inwestycyjnym.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu niewystraczającej aktywności i słabości organizacji. Jest bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu – słabe wsparcie dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Diagnoza obecnego stanu obszaru LGD *wraz z konsultacjami społecznymi założeń LSR wskazały na potrzebę realizacji działań związanych ze wzmocnieniem sektora NGO oraz ogólny rozwój systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych – w tym zakresie opinie mieszkańców wskazują wprost na problemy rozwojowe obszaru LGD tj.: mała na tle województwa liczba działających organizacji pozarządowych oraz mała liczba i aktywność grup nieformalnych; słabe organizacje pozarządowe; brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych w tym brak miejsc/instytucji wspierania organizacji społecznych*. W kontekście grup docelowych, do których skierowane będzie przedmiotowe przedsięwzięcie wzięto pod uwagę głównie fakt, że przedsięwzięcie ma charakter niekomercyjny i jest skierowane do sektora NGO. Tym samym wsparciem objęto instytucje, które mogą w najbardziej efektywny sposób prowadzić działania wspierające ten sektor. Mając na uwadze powyższe uwarunkowania jako grupy docelowe wskazano podmioty określone w pkt.5. Wskazując na obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie dla osiągnięcia zakładanych celów LSR objęto nim działania mające na celu podniesienie wiedzy i kompetencji sektora NGO – warsztaty, szkolenia, doradztwo i inne działania edukacyjne dla tego sektora. Jednocześnie biorąc pod uwagę zakres interwencji PROW przedmiotowe przedsięwzięcie obejmuje zakres związany ze wzmocnieniem kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych – jako adekwatny do problemu jakiemu odpowiada przedsięwzięcie.			
5.	JST; jednostki organizacyjne JST; organizacje pozarządowe; osoby fizyczne; sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej; LGD.		
6.	Konkurs otwarty/projekt własny	7.	50 000,00 EUR

1.	Cel ogólny III.	2.	Cel szczegółowy 3.2.
Przedsięwzięcie 3.2.1			
Ad. 3. Przedsięwzięcie zakłada realizację działań o charakterze niekomercyjnym, skierowanych do mieszkańców obszaru LGD, którego zadaniem jest aktywizacja i integracja lokalnej społeczności oraz zachęcenie jej do aktywnego udziału w życiu społecznym regionu. W ramach przedsięwzięcia założono realizację działań o charakterze nieinwestycyjnym, są to działania edukacyjno-aktywizacyjne: warsztaty, szkolenia, doradztwo itp.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu niewystraczającej aktywności i słabości organizacji. Jest bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu – słabe wsparcie dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Diagnoza stanu obecnego obszaru LGD *wraz z konsultacjami społecznymi założeń LSR wskazały na potrzebę realizacji działań związanych ze wzmocnieniem sektora NGO oraz ogólny rozwój systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych – w tym zakresie opinie mieszkańców wskazują wprost na problemy rozwojowe obszaru LGD tj.: mała na tle województwa liczba działających organizacji pozarządowych oraz mała liczba i aktywność grup nieformalnych; słabe organizacje pozarządowe; brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych w tym brak miejsc/instytucji wspierania organizacji społecznych*. W kontekście grup docelowych, do których skierowane będzie przedmiotowe przedsięwzięcie wzięto pod uwagę głównie fakt, że przedsięwzięcie ma charakter niekomercyjny i jest skierowane do sektora NGO. Tym samym wsparciem objęto instytucje, które mogą w najbardziej efektywny sposób prowadzić działania wspierające ten sektor. Mając na uwadze powyższe uwarunkowania jako grupy docelowe wskazano podmioty określone w pkt.5. Wskazując na obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie dla osiągnięcia zakładanych celów LSR objęto nim działania mające na celu podniesienie wiedzy i kompetencji sektora NGO – warsztaty, szkolenia, doradztwo i inne działania edukacyjne dla tego sektora. Jednocześnie biorąc pod uwagę zakres interwencji PROW przedmiotowe przedsięwzięcie obejmuje zakres związany z wzmocnieniem kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych – jako adekwatny do problemu jakiemu odpowiada przedsięwzięcie.			
5.	osoby fizyczne; JST; jednostki organizacyjne JST; organizacje pozarządowe; kościoły, związki wyznaniowe; sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej.		
6.	Konkurs otwarty	7.	192 193,28 EUR

Przedsięwzięcie 3.2.2.			
Ad. 3. Realizacja przedsięwzięcia ma charakter niekomercyjny. Zadaniem jego jest rozszerzenie bazy ogólnodostępnej, publicznej infrastruktury kulturalnej na terenie LGD. Przedsięwzięcie zakłada realizację działań inwestycyjnych związanych z budową/przebudową/remontem/modernizacją budynków lub obiektów połączone z zakupem sprzętu i wyposażenia o charakterze kulturalnym. Przedsięwzięcie jest inwestycyjne.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu niewystraczającej aktywności społecznej. Jest bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu: niedostatek dobrze przygotowanej infrastruktury kulturalnej w regionie. Diagnoza stanu *oparta o konsultacje społeczne wskazała na ciągły niedosyt infrastruktury o charakterze kulturalnej i społecznej, przeznaczonej na potrzeby organizacji czasu wolnego dla mieszkańców w oparciu o kulturę. Świadczą o tym zidentyfikowane obszary problemowe tj.: słaba oferta społeczna i rekreacyjna dla seniorów, brak ofert spędzania czasu dla młodych; niewykorzystanie świetlic, boisk, które wskazują, że mimo podejmowanych w ostatnich latach działań, na wielu obszarach (zwłaszcza mniejszych wsi) widoczny jest brak podstawowej infrastruktury kulturalnej w postaci np. świetlic wiejskich. Jednocześnie podczas spotkań z mieszkańcami przedstawiciele części samorządów wskazywali na słabej jakości infrastrukturę kulturalną na ich obszarze odnoszącą się do stanu infrastruktury instytucji kultury, co znacznie utrudnia lub często uniemożliwia aktywizację mieszkańców.* Grupy docelowe przedsięwzięcia to: wszystkie grupy podmiotów (patrz pkt.5), których działalność związana jest z kulturą organizowaną na potrzeby mieszkańców. Należy podkreślić, że końcowym odbiorcą powstałej infrastruktury będą mieszkańcy regionu w tym głównie młodzież i seniorzy, którzy stanowią 2 grupy defaworyz. na terenie LGD. Wskazując na obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie w odniesieniu do przyczyny problemu jaki ma rozwiązać, dotyczy ono wprost rozwoju publicznej infrastruktury kulturalnej, w której koncentrować się będzie życie kulturalne i społeczne danej gminy/sołectwa/wsi. Biorąc pod uwagę zakres interwencji PROW przedmiotowe przedsięwzięcie obejmuje zakres związany z budową lub przebudową ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej, na której finansowanie w ramach działań dotyczących usług nie przeznaczono środków dla woj. pomorskiego.			
5.	JST; jednostki organizacyjne JST; organizacje pozarządowe; kościoły, związki wyznaniowe.		
6.	Konkurs otwarty	7.	185 633,65 EUR
Przedsięwzięcie 3.2.3			
Ad. 3. Przedsięwzięcie zakłada realizację działań o charakterze niekomercyjnym i jest skierowane do mieszkańców obszaru LGD. Będzie polegało na opracowaniu koncepcji Smart Villages. Opracowanie tej koncepcji będzie realizowane w formie projektów grantowych, a pomoc będzie miała formę płatności zryczałtowanej.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu niewystraczającej aktywności społecznej. Diagnoza stanu oparta *o konsultacje społeczne wykazała niski poziom aktywności społecznej w regionie oraz niewielkie grono lokalnych liderów.* Przedsięwzięcie jest również odpowiedzią na pojawienie się nowego zakresu wsparcia dotyczącego oddolnych koncepcji rozwoju lokalnego w skali mikro. Zasadniczym celem oddolnych koncepcji jest wprowadzenie efektywnych i niestandardowych rozwiązań miejscowych problemów dzięki innowacyjnemu podejściu. Rozwiązania te będą uwzględniać użycie nowych technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepsze wykorzystanie wiedzy, wykorzystywać korzyści dla lokalnej społeczności.			
5.	osoby fizyczne; JST; jednostki organizacyjne JST; organizacje pozarządowe; kościoły, związki wyznaniowe; sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej.		
6 .	Konkurs grantowy	7.	14 000,00 EUR

1.	Cel ogólny IV.	4.	Cel szczegółowy 4.1.
Przedsięwzięcie 4.1.1			
Ad. 3. Przedsięwzięcie ma charakter niekomercyjny i polega na podniesieniu wiedzy nt. działalności LGD i wdrażania działania Leader na terenie LGD. Zakłada realizację działań nieinwestycyjnych związanych z prowadzeniem biura LGD, realizacją planu komunikacji, szkoleń/warsztatów/indywidualnego doradztwa/kursów i spotkań informacyjnych dla mieszkańców, pracowników biura oraz członków organów statutowych LGD .			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu mówiącego o potrzebie aktywizacji społeczności lokalnej dla idei Leader. Jej brak skutkuje ciągle zbyt małym zainteresowaniem aplikowaniem o środki LGD i jest bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu jaką są zmieniające się przepisy prawa i wytyczne dot. wdrażania LSR. Diagnoza stanu obecnego obszaru LGD *z wynikami konsultacjami społecznymi biorącymi pod uwagę wyniki badań ewaluacyjnych wdrażania LSR w okresie 2007-2013 wskazała na potrzebę ciągłego podnoszenia i aktualizacji wiedzy osób zaangażowanych w proces wdrażania LSR w życie.* Grupą docelową przedsięwzięcia jest LGD jako jedyny podmiot mogący ubiegać się o dofinansowanie w ramach poddziałania „Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji" PROW 2014-2020. Wskazując na obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie w odniesieniu do przyczyny problemu jaki ma rozwiązać, obejmuje ono wsparcie działalności i funkcjonowania LGD. Biorąc pod uwagę zakres interwencji PROW przedmiotowe przedsięwzięcie obejmuje zakres związany wprost z poddziałaniem PROW „Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji".			
5.	LGD		
6.	Prowadzenie biura LGD	7.	Budżet na biuro LGD 307 785,00 EUR

Przedsięwzięcie 4.1.2			
Ad. 3. Przedsięwzięcie ma charakter niekomercyjny. Polega na podniesieniu wiedzy mieszkańców obszaru LGD nt. działalności LGD i wdrażania działania Leader na terenie LGD. Zakłada realizację działań nieinwestycyjnych związanych z prowadzeniem szkoleń/warsztatów/indywidualnego doradztwa/kursów i spotkań informacyjnych dla mieszkańców.			
Ad. 4. Przedsięwzięcie wynika ze zidentyfikowanego problemu niewystarczającej aktywizacji społeczności lokalnej wokół idei Leader skutkującej zbyt niskim zainteresowaniem aplikowaniem o środki LGD. Jest bezpośrednią odpowiedzią na przyczynę tego problemu, jaką jest niedostateczna wiedza mieszkańców dot. zasad aplikowania o środki w ramach LGD. Diagnoza stanu obecnego obszaru LGD *z wynikami konsultacji społecznych oraz wynikami ewaluacji wdrażania LSR w latach 2007-2013, wskazuje na niedostateczną wiedzę mieszkańców dot. możliwości aplikowania o środki LGD, brak wiedzy mieszkańców nt. przygotowania i realizacji operacji w ramach LGD.* Grupą docelową przedsięwzięcia jest LGD jako jedyny podmiot uprawniony do ubiegania się o dofinansowanie w ramach poddziałania „Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji" PROW 2014-2020. Wskazując na obszary interwencji, jakie obejmuje przedsięwzięcie w odniesieniu do problemu, jaki ma rozwiązać, obejmuje ono wsparcie działalności i funkcjonowania LGD. Jednocześnie biorąc pod uwagę zakres interwencji PROW przedmiotowe przedsięwzięcie obejmuje zakres związany wprost z poddziałaniem PROW „Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji".			
5.	LGD		
6.	Prowadzenie biura LGD	7.	Budżet na biuro LGD 331 875,00 EUR

6.Specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono specyfikację każdego ze wskaźników produktu, rezultatu oraz oddziaływania wraz z uzasadnieniem wyboru konkretnego wskaźnika w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć, źródła pozyskania danych do pomiaru, sposobu i częstotliwości dokonywania pomiaru, uaktualniania danych, stanu początkowego wskaźników oraz wyjaśnienie sposobu ich ustalenia oraz stanu docelowego wskaźnika wraz z wyjaśnieniem dotyczącym sposobu jego ustalenia.

6.1. Wskaźniki produktu.

Informacja w niniejszym rozdziale została zawarta wg. następującego porządku:

Cel ogólny …., Cel szczegółowy …… Przedsięwzięcie ……..
Wskaźnik Produktu (dalej jako P): ……..
Specyfikacja wskaźników, z uzasadnieniem w kontekście adekwatności do przedsięwzięcia
Stan docelowy wskaźnika, wyjaśnienie dot. sposobu ustalania oraz termin osiągnięcia wartości docelowych.

Informacje ogólne dotyczące założeń przyjętych na potrzebę szacowania, sposobu realizacji i pozyskiwania wiedzy na temat wskaźników produktu:

- **Sposób i częstotliwość monitorowania realizacji wskaźników** - PROW - Pomiar osiągnięcia każdego z wymienionych poniżej wskaźników (postęp realizacji) będzie prowadzony na bazie procedury monitoringu i ewaluacji. Pomiar zostanie dokonany przez pracowników biura LGD na podstawie analizy sprawozdań końcowych z realizacji operacji składanych przez beneficjentów oraz własnych działań biura LGD w zakresie monitorowania realizacji działania koszty bieżące i aktywizacja. Regularnie prowadzony też będzie przez Biuro w oparciu o prowadzone rejestry.

- ***ad.2. – wielkości wskaźników produktu określonych dla przedsięwzięć 1.1.1., 1.2.1., 1.2.3., 2.1.1., 3.1.1., 3.2.1. oraz 3.2.2.*** *są wynikiem informacji zebranych podczas konsultacji społecznych założeń LSR w tym m.in. na bazie zebranych i przeanalizowanych fiszek projektowych złożonych przez potencjalnych wnioskodawców określających ich zainteresowania aplikowaniem o środki w ramach LSR oraz badań ewaluacyjnych LSR 2007-2013.*

- ***ad.2 – wielkość wskaźnika produktu dla przedsięwzięcia 1.2.4. (projekt współpracy)****– wielkości te są wprost wynikiem informacji zebranych podczas konsultacji społecznych założeń LSR. Jednocześnie wielkość wskaźnika odzwierciedla wyniki przeprowadzonych przez LGD rozmów z innymi LGD i wstępne ustalenia dotyczące ilości projektów, ich zakresu oraz partnerów biorących w nich udział.*

- ***ad.2. - Wielkość wskaźnika produktu dla przedsięwzięć 4.1.1. i 4.1.2.*** *jest gównie wynikiem konsultacji społecznych założeń LSR w tym zidentyfikowanych potrzeb dotyczących korzystania potencjalnych beneficjentów z indywidualnego doradztwa świadczonego przez LGD oraz bieżącej działalności i aktywizacji prowadzonej dotychczas przez biuro LGD.*

- **ad. wszystkie przedsięwzięcia –** wart. docelową wskaźników produktu osiągniemy w terminach od 2021 do 2023r., szczegóły zawarto w opisach poszczególnych wskaźników. Wartość docelową wskaźników określiliśmy proporcjonalnie do planowanej wielkości zaangażowania środków PROW w budżecie LSR. **Wysokość planowanego wsparcia dla wszystkich przedsięwzięć jest zgodna z założeniami PROW.**

Cel ogólny I, Cel szczegółowy 1.1. Przedsięwzięcie: 1.1.1.
P.: Liczba nowych, lub rozwiniętych – zmodernizowanych /rozbudowanych /wyremontowanych /doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego (20szt.), (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu) z wyłączeniem miejsc noclegowych (6szt.).
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby nowych lub rozwiniętych (zmodernizowanych /rozbudowanych /wyremontowanych /doposażonych) obiektów komercyjnej infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego, jakie powstaną w ramach przedsięwzięcia. Ma on bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego przedsięwzięcia, które polega na realizacji operacji związanych z budową/modernizacją/remontem lub wyposażaniem infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki przedsięwzięcia i mierzy jego rzeczowe efekty. Dodatkowo wskaźnik obejmuje pomiar liczby operacji innowacyjnych oraz uwzględniających rozwiązania dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu, zaplanowanych do realizacji w ramach przedsięwzięcia. Bezpośrednio odnosi się do przedsięwzięcia, które, podobnie jak całe LSR, zakłada stosowanie rozwiązań innowacyjnych i nakierowanych na ochronę środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu. Wśród preferowanych działań w kryteriach wyboru działań są operacje wdrażające innowacje oraz operacje wdrażające rozwiązania proekologiczne.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na bazie przewidywanej do realizacji ilości operacji dotyczących przedsięwzięcia oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na jego sfinansowanie. Szacowanie wartości nastąpi na podstawie danych ze sprawozdań końcowych beneficjentów. Wskaźnik osiągniemy do 2023r.
Produkt: Liczba nowych lub rozwiniętych obiektów z nowymi miejscami noclegowymi (2szt.), (miejsc noclegowych – 4szt.) (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i zapobieganie zmianom klimatu – 2szt.).
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby nowych lub rozwiniętych obiektów noclegowych. Kolejny oddaje liczbę nowych miejsc noclegowych, powstałych w wyniku realizacji operacji objętych przedsięwzięciem. Wskaźnik bezpośrednio odnosi się do wyznaczonego przedsięwzięcia, które zakłada m.in. inwestycje w infrastrukturę turystyczną, wśród których jednymi z preferowanych w kryteriach wyboru działań będą operacje związane z rozbudową bazy noclegowej na terenie LGD i tworzeniem miejsc noclegowych. Dodatkowo wskaźnik obejmuje pomiar liczby operacji innowacyjnych oraz uwzględniających rozwiązania dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu, zaplanowanych do realizacji w ramach przedsięwzięcia. Bezpośrednio odnosi się do przedsięwzięcia, które, podobnie jak całe LSR, zakłada stosowanie rozwiązań innowacyjnych i nakierowanych na ochronę środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu. Wśród preferowanych działań w kryteriach wyboru działań są operacje wdrażające innowacje oraz operacje wdrażające rozwiązania proekologiczne.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na bazie przewidywanej do realizacji ilości operacji dotyczących przedsięwzięcia oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na jego sfinansowanie. Szacowanie wartości nastąpi na podstawie danych ze sprawozdań końcowych beneficjentów. Wskaźnik osiągniemy do 2021 r.
Cel ogólny I, Cel szczegółowy 1.2. Przedsięwzięcie: 1.2.1.
P.: Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej /rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego (40szt.) (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu) z wyłączeniem zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii (13szt.).
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego, jakie powstaną w ramach przedsięwzięcia. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do przedsięwzięcia, które polega na realizacji operacji związanych z budową/modernizacją/remontem lub wyposażaniem infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki przedsięwzięcia i mierzy jego rzeczowe efekty. Dodatkowo wskaźnik obejmuje pomiar liczby operacji innowacyjnych oraz uwzględniających rozwiązania dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu, zaplanowanych do realizacji w ramach przedsięwzięcia. Bezpośrednio odnosi się do przedsięwzięcia, które, podobnie jak całe LSR, zakłada stosowanie rozwiązań innowacyjnych i nakierowanych na ochronę środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu. Wśród preferowanych działań w kryteriach wyboru działań są operacje wdrażające innowacje oraz operacje wdrażające rozwiązania proekologiczne.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na podst. planowanej ilości operacji do zrealizowania oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na sfinansowanie przedsięwzięcia, które ten wskaźnik obejmuje. Szacowanie tej wartości nastąpi w oparciu o sprawozdania końcowe beneficjentów, z których wyniknie liczba przeprowadzonych działań. Zostanie ona osiągnięta do 2023 r.
P.: Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii – 3 szt.

Ad.1. Wskaźnik wskazuje liczbę zabytków (wpisanych do rejestru lub ewidencji), jaka zostanie poddana pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku zrealizowanych operacji. Wskaźnik bezpośrednio odnosi się do przedsięwzięcia obejmującego m.in. inwestycje w niekomercyjną infrastrukturę dziedzictwa kulturowego w zakresie renowacji zabytków na terenie LGD. Realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki przedsięwzięcia.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na bazie przewidywanej ilości zrealizowanych operacji dotyczących przedsięwzięcia oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na jego sfinansowanie. Szacowanie wartości nastąpi na podstawie danych ze sprawozdań końcowych składanych przez beneficjentów dot. liczby przeprowadzonych działań. Wartość docel. zostanie osiągnięta do 2023r.
Cel ogólny I, Cel szczegółowy 1.2. Przedsięwzięcie: 1.2.2.
P.: Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/ rekreacyjnej/ dziedzictwa kulturowego z wyłączeniem zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii – 14 szt.
Ad.1.Wskaźnik obejmuje pomiar liczby nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów niekomercyjnej, małej infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego, jakie powstaną w ramach przedsięwzięcia. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do przedsięwzięcia, polegającego na realizacji operacji związanych z budową/modernizacją/remontem, wyposażaniem małej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. Jego realizacja wprost odnosi się do specyfiki przedsięwzięcia i mierzy jego rzeczowe efekty.
Ad.2.Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na podstawie przewidywanej ilości zrealizowanych operacji dotyczących wskaźnika oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na sfinansowanie przedsięwzięcia, które ten wskaźnik obejmuje. Szacowanie wartości wskaźnika nastąpi na bazie liczby przeprowadzonych działań, wskazanych przez beneficjentów w sprawozdaniu końcowym. Jego wartość docel. osiągniemy do 2023r.
P.: Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii – 2 szt.
Ad.1. Wskaźnik wskazuje liczbę zabytków (wpisanych do rejestru gminnego lub wojewódzkiego), jaka zostanie poddana pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku zrealizowanych operacji. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego przedsięwzięcia, które obejmuje m.in. inwestycje w niekomercyjną, małą infrastrukturę dziedzictwa kulturowego odnoszącą się do kwestii renowacji zabytków na terenie LGD. Tym samym jego realizacja wprost odnosi się do specyfiki przedsięwzięcia.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* i na bazie planowanej do realizacji w ramach przedsięwzięcia liczby operacji oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na jego sfinansowanie. Badanie stopnia realizacji tej wartości nastąpi na bazie liczby przeprowadzonych działań przez beneficjentów, które zostaną wskazane w sprawozdaniu końcowym z realizacji operacji. Zostanie ona osiągnięta do 2021r.
Cel ogólny I, Cel szczegółowy 1.2. Przedsięwzięcie: 1.2.3.
P.: Liczba przeprowadzonych działań z zakresu informowania i promocji o walorach i marce Kociewia 6szt.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby przeprowadzonych działań w ramach przedsięwzięcia związanych z informowaniem i promocją walorów i marki Kociewia. W bezpośredni sposób mierzy on efekty rzeczowe realizacji przedsięwzięcia, które odnoszą się do informowania i promocji o walorach i marce Kociewia i przewiduje realizację kompleksowych działań promocyjno-informacyjnych. Tym samym przedmiotowy wskaźnik jest wprost adekwatny do przedsięwzięcia, który mierzy.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje społeczne*, i na bazie planowanej w ramach przedsięwzięcia liczby operacji oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na sfinansowanie przedsięwzięcia. Stopień realizacji wskaźnika będziemy badać w oparciu o ilość zadeklarowanych przez beneficjentów w sprawozdaniu operacji z zakresu informowania i promocji. Wartość docel. osiągniemy do 2021r.
Cel ogólny I, Cel szczegółowy 1.2. Przedsięwzięcie: 1.2.4.
P.: Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej – 2szt. (w tym liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy w pierwszym 4 partnerów, w drugim 3 partnerów).
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar zrealizowanych projektów współpracy LGD z innymi LGD w kraju i za granicą w ramach działania „Wdrażanie projektów współpracy". W bezpośredni sposób mierzy on efekty rzeczowe realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, które odnosi się do realizacji projektów współpracy. Ponadto obejmuje pomiar liczby LGD, jakie wezmą udział w realizowanych projektach partnerskich. W bezpośredni sposób mierzy efekty rzeczowe realizacji przedsięwzięcia, które odnosi się wprost do realizacji projektów współpracy z innymi LGD. Realizacja wskaźnika odnosi się do specyfiki przedsięwzięcia.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika ustalono na podst. planowanej do realizacji liczby operacji w ramach proj. współpracy, w kontekście budżetu, jaki na nie przeznaczono. Zaplanowano 2 projekty – jeden międzynarodowy, drugi międzyregionalny. Ponadto wartość wskaźnika ustalono na podstawie planowanej do realizacji liczby operacji w ramach projektów współpracy oraz zakładanej liczby partnerów tych projektów. W międzyregionalnym proj. współpracy przewidujemy 3 partnerów, w międzynarodowym 4. Ze względu na to, że krajowi partnerzy powtarzają się w obu

projektach, łączna liczba LGD uczestniczących w realizacji projektów współpracy to 4.
Szacowanie wartości wskaźnika nastąpi na bazie ilości zrealizowanych operacji przez LGD i liczby partnerów w tym zakresie, które zostaną wskazane w sprawozdaniu końcowym. Wartość docelową osiągniemy do 2021r.

Cel ogólny II, Cel szczegółowy 2.1. Przedsięwzięcie: 2.1.1.
P.: Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – 66szt., (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu – 25szt.).
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby operacji zrealizowanych w ramach przedsięwzięcia polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa przez osoby fizyczne. Wskaźnik w bezpośredni sposób mierzy efekty rzeczowe realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, które zakłada tworzenie miejsc pracy (w tym samozatrudnienie przez osoby fizyczne) w nowopowstałych przedsiębiorstwach. Realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki przedsięwzięcia. Dodatkowo wskaźnik obejmuje pomiar liczby operacji innowacyjnych oraz uwzględniających rozwiązania dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu, zaplanowanych do realizacji w ramach przedsięwzięcia. Bezpośrednio odnosi się do przedsięwzięcia, które, podobnie jak całe LSR, zakłada stosowanie rozwiązań innowacyjnych i nakierowanych na ochronę środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu. Wśród preferowanych działań w kryteriach wyboru działań są operacje wdrażające innowacje oraz operacje wdrażające rozwiązania proekologiczne.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na podst. planowanej do realizacji ilości operacji w ramach przedsięwzięcia oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na ich sfinansowanie. Przedsięwzięcie będzie realizowane za pomocą otwartych konkursów. Badanie stopnia realizacji wskaźnika nastąpi na bazie sprawozdania beneficjentów. Wartość docelową osiągniemy do 2023r.
P.: Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – 8szt. (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu – 5szt).
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby operacji do realizacji w ramach przedsięwzięcia polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i podmioty prawne. Wskaźnik w bezpośredni sposób mierzy efekty rzeczowe realizacji przedsięwzięcia, które zakłada tworzenie miejsc pracy w m.in. istniejących przedsiębiorstwach. Realizacja wskaźnika wprost odnosi się do jego specyfiki. Dodatkowo wskaźnik obejmuje pomiar liczby operacji innowacyjnych oraz uwzględniających rozwiązania dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu, zaplanowanych do realizacji w ramach przedsięwzięcia. Bezpośrednio odnosi się do przedsięwzięcia, które podobnie jak całe LSR, zakłada stosowanie rozwiązań innowacyjnych i nakierowanych na ochronę środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu. Wśród preferowanych działań w kryteriach wyboru działań są operacje wdrażające innowacje oraz operacje wdrażające rozwiązania proekologiczne.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na podst. przewidywanej do realizacji ilości operacji dotyczących przedsięwzięcia oraz ich wartości w budżecie, jaki przeznaczono na jego sfinansowanie. Przedsięwzięcie będzie realizowane za pomocą otwartych konkursów. Badanie stopnia osiągnięcia wartości wskaźnika nastąpi na bazie ilości zrealizowanych projektów. Wartość docelową osiągniemy do 2021r.

Cel ogólny III, Cel szczegółowy 3.1. Przedsięwzięcie: 3.1.1.
P.: Liczba szkoleń i warsztatów oraz innych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych- 4szt.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby przeprowadzonych w wyniku realizacji przedsięwzięcia szkoleń, warsztatów oraz innych form wsparcia (np. doradztwa) dla sektora NGO oraz grup nieformalnych. Wskaźnik w bezpośredni sposób mierzy efekty rzeczowe realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia które zakłada wsparcie doradcze i edukacyjne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki przedsięwzięcia.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na podst. planowanej do realizacji ilości operacji w ramach przedsięwzięcia oraz ich wartości w kontekście budżetu, jaki przeznaczono na ich sfinansowanie. Przedsięwzięcie będzie realizowane za pomocą otwartych konkursów lub / oraz operacji własnych. Badanie stopnia realizacji wskaźnika nastąpi na bazie sprawozdania beneficjentów. Wartość docelową osiągniemy do 2023r.
Cel ogólny III, Cel szczegółowy 3.2. Przedsięwzięcie: 3.2.1.
P.: Liczba inicjatyw społecznych/edukacyjnych/ promocyjnych/ w tym z zachowania dziedzictwa kulturowego/ twórczości kulturalnej i świadomości ekologicznej – 46szt. (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu – 15 szt.).
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby planowanych w ramach przedsięwzięcia inicjatyw społecznych, edukacyjnych i/lub promocyjnych związanych z aktywizacją lokalnej społeczności. Wskaźnik w bezpośredni sposób mierzy efekty rzeczowe realizacji przedsięwzięcia, które zakłada bezpośrednie wsparcie skierowane do mieszkańców regionu i realizowane w postaci „miękkich" projektów aktywizujących. Dodatkowo wskaźnik obejmuje pomiar liczby operacji innowacyjnych oraz uwzględniających rozwiązania dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu, zaplanowanych do realizacji w ramach przedsięwzięcia.

Bezpośrednio odnosi się do przedsięwzięcia, które, podobnie jak całe LSR, zakłada stosowanie rozwiązań innowacyjnych i nakierowanych na ochronę środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu. Wśród preferowanych działań w kryteriach wyboru działań są operacje wdrażające innowacje oraz operacje wdrażające rozwiązania proekologiczne.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na podst. przewidywanej do realizacji ilości operacji dotyczących przedsięwzięcia oraz ich wartości w budżecie, jaki przeznaczono na jego sfinansowanie. Przedsięwzięcie będzie realizowane za pomocą otwartych konkursów. Badanie stopnia osiągnięcia wartości wskaźnika nastąpi na bazie ilości zrealizowanych projektów. Wartość docelową osiągniemy do 2021r.
Cel ogólny III, Cel szczegółowy 3.2. Przedsięwzięcie: 3.2.2.
P.: Ilość obiektów niekomercyjnej infrastruktury kultury przebudowanych /wyremontowanych /doposażonych w ramach projektu – 12 szt.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby obiektów niekomercyjnych w zakresie infrastruktury kultury, które zostaną objęte wsparciem w ramach przedsięwzięcie – budową, remontem lub wyposażeniem. Wskaźnik w bezpośredni sposób mierzy efekty rzeczowe realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia które zakłada rozwój niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej na terenie LGD.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika, którą osiągniemy do 2021r., *ustalono podczas konsultacji* oraz na podst. zakładanej do realizacji liczby operacji w przedmiotowym przedsięwzięciu, i ich wartości w budżecie, jaki przeznaczono na ich sfinansowanie. Przy założeniu, że przedsięwzięcie będzie realizowane za pomocą konkursu otwartego. Weryfikacja wskaźnika nastąpi na bazie ilości zrealizowanych operacji wskazanych przez beneficjentów w sprawozdaniu końcowym.
Cel ogólny III, Cel szczegółowy 3.2. Przedsięwzięcie: 3.2.3.
P.: Liczba operacji polegających na opracowaniu koncepcji Smart Village – 14 szt.
Ad.1. Wskaźnik ten obejmuje pomiar liczby operacji polegających na opracowaniu koncepcji Smart Villages i bezpośrednio mierzy efekty rzeczowe realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na podstawie liczby operacji w przedmiotowym przedsięwzięciu. Przedsięwzięcie będzie realizowane za pomocą konkursów grantowych. Weryfikacja wskaźnika nastąpi na bazie liczby zrealizowanych operacji wskazanych przez grantobiorców. Wartość docelową osiągniemy do 2023r.

Cel ogólny IV, Cel szczegółowy 4.1. Przedsięwzięcie: 4.1.1.
P.: Liczba szkoleń dla pracowników LGD – 90 osobodni. P.: Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD – 270 osobodni.
Ad.1. Wskaźniki obejmują pomiar szkoleń, jakie zamierza przeprowadzić LGD na potrzeby pracowników biura oraz członków organów statutowych Stowarzyszenia w związku z realizacją LSR w latach 2014-2020. Wskaźniki w bezpośredni sposób mierzą efekty rzeczowe realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, poza kosztami typowo administracyjnymi ponoszenia wydatków na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji LGD.
Ad.2. Wartość docelową wskaźników, którą osiągniemy do 2023r., ustalono na podstawie przewidywanej w Regulaminie Pracy Biura liczby szkoleń dla pracowników i organów LGD. Szacowanie wartości tego wskaźnika nastąpi na bazie ilości przeprowadzonych przez LGD szkoleń w tym zakresie wskazanych w sprawozdaniu końcowym z realiz. operacji (5 pracowników x 12 szkoleń x 1,5 dnia szkolenia = 90 osobodni; 15 członków organów x 12 szkoleń x 1,5 dnia szkolenia = 270 osobodni).
P.: Liczba podmiotów/osób, którym udzielono indywidualnego doradztwa – 130 podm./osób
Ad.1. Wskaźnik dotyczy liczby podmiotów, będących potencjonalnymi wnioskodawcami lub beneficjentami, którym udzielono doradztwa w ramach prac nad przygotowaniem wniosku o przyznanie pomocy.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika, którą osiągniemy do 2023r., *ustalono na podst. konsultacji* i przewidywanej liczby przewidzianych w Regulaminie Pracy Biura liczby udzielonego doradztwa oraz ilości podmiotów objętych ta usługą. Weryfikacja wartości tego wskaźnika nastąpi na bazie ilości przeprowadzonych przez LGD usług doradczych w tym zakresie wskazanych w sprawozdaniu końcowym.
Cel ogólny IV, Cel szczegółowy 4.1. Przedsięwzięcie: 4.1.2.
P.: Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami – 77 spotkań.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby spotkań o charakterze informacyjno – konsultacyjnym, jakie zamierza przeprowadzić LGD dla mieszkańców w okresie wdrażania LSR. Wskaźnik w bezpośredni sposób mierzy efekty rzeczowe realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia poza kosztami typowo administracyjnymi ponoszenia wydatków na aktywizację mieszkańców regionu.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika, którą osiągniemy do 2023r., *ustalono w oparciu o konsultacje* oraz na podstawie przewidywanej liczby przewidzianych w Planie komunikacji spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami. Weryfikacja wartości tego wskaźnika nastąpi na bazie ilości przeprowadzonych przez LGD spotkań w tym zakresie wskazanych w sprawozdaniu końcowym.

6.2. Wskaźniki rezultatu.

Informacja w niniejszym rozdziale została zawarta wg. następującego porządku:

Cel ogólny……, Cel szczegółowy ……
Wskaźnik Rezultatu (dalej jako R): ……..
1. Specyfikacja wskaźników, z uzasadnieniem w kontekście adekwatności do celu szczegółowego
2. Stan docelowy wskaźnika, wyjaśnienie dot. sposobu ustalania oraz termin osiągnięcia wartości docelowych.

Informacje ogólne dotyczące założeń przyjętych na potrzebę szacowania, sposobu realizacji i pozyskiwania wiedzy na temat wskaźników rezultatu:

- **Sposób i częstotliwość monitorowania realizacji wskaźników produktu** wg funduszy - PROW - Pomiar osiągnięcia wymienionych poniżej wskaźników (postęp realizacji) będzie prowadzony na bazie procedury monitoringu i ewaluacji. Pomiar wykonają pracownicy biura LGD, na podstawie analizy sprawozdań końcowych z realizacji operacji składanych przez beneficjentów oraz monitorowania własnej pracy Biura LGD. Regularnie prowadzony też będzie przez Biuro w oparciu o prowadzone rejestry.

- ad. 2. Wielkość wskaźników dla celów szczegółowych 1.1, 1.2, 2.1, 3.1., 3.2*. Wysokość wskaźników oszacowano na bazie konsultacji społecznych założeń LSR, wypełnionych przez potencjalnych wnioskodawców fiszek projektowych oraz wniosków z ewaluacji oceniającej efekty wdrażania w życie LSR w latach 2007-2013.*

- ad.2. Wielkość wskaźnika dla celu szczegółowego 1.2. - projektu współpracy *- Wskaźniki oszacowano na bazie konsultacji społecznych założeń LSR oraz rozmów z innymi LGD dotyczących kształtu i zakresu przyszłych projektów współpracy.*

- ad.2. Wielkość wskaźnika dla celu szczegółowego 4.1. *- Wskaźniki oszacowano na bazie konsultacji społecznych założeń LSR oraz wniosków z ewaluacji wdrażania LSR 2007-2013.*

- **ad.2. dla wszystkich celów:** Wartość docelową zakładanych wskaźników osiągniemy w czasie od 2021 do 2023r., co szczegółowo opisano przy każdym ze wskaźników. Określono ją proporcjonalnie do planowanego zaangażowania środków PROW w budżecie LSR.

Cel ogólny I, Cel szczegółowy: 1.1.
R: Liczba osób korzystających z obiektów komercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i/lub dziedzictwa kulturowego objętych wsparciem – 10 780 osób.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby osób, jaka skorzysta z powstałych w ramach celu szczegółowego obiektów komercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej. Jednocześnie wskaźnik ten wynika, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźnika produktu „Liczba nowych, lub rozwiniętych (zmodernizowanych /rozbudowanych /wyremontowanych /doposażonych) obiektów infrastruktury turystycznej /rekreacyjnej /dziedzictwa kulturowego". Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego – gdzie efektem rozwoju komercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej będzie udostępnienie jej dla turystów, czego miarą jest liczba osób korzystających z tej infrastruktury. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika *ustalono na podst. przewidywanej średniej ilości osób korzystających z powstałych nowych lub zmodernizowanych/doposażonych istniejących obiektów infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej (dane z konsultacji społ.)*. Ustalenie tej wartości nastąpi w oparciu o pomiar liczby osób korzystających ze zrealizowanych w ramach celu obiektów. Zostaną one wskazane w Sprawozdaniu końcowym z realizacji operacji. Wartość tę osiągniemy do 2023r.
R: Liczba utworzonych miejsc pracy – 16 EPC.
Ad.1. To pomiar liczby nowych miejsc pracy, jakie zostaną utworzone przez podm. gospodarcze objęte wsparciem w wyniku realizacji celu, wliczając w to samozatrudnienie. Bezpośrednim odniesieniem wskaźnika do wyznaczonego celu szczegółowego przy realizacji projektów komercyjnych, skierowanych na rozwój usług turystycznych spowoduje, jest fakt, że jednym z jego efektów będzie stworzenie nowych miejsc pracy w branży turystycznej. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika ustalono na podst. planowanej liczby operacji w ramach przedmiotowego celu (określonej wskaźnikiem produktu) (*dane z konsultacji*). Zakłada się, że każda operacja będzie związana z wygenerowaniem co najmniej jednego nowego miejsca pracy. Weryfikacja wskaźnika prowadzona będzie na bazie pomiaru liczby stworzonych miejsc pracy w wyniku realizacji operacji przez beneficjentów. Wartość docel. osiągniemy do 2023r.
R: Liczba osób, które skorzystały z miejsc noclegowych w ciągu roku 20 osób/rok.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby osób, które skorzystają z nowych miejsc noclegowych powstałych w wyniku realizacji celu. Mierzy efekty wskaźnika produktu „Liczba nowych miejsc noclegowych". Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego, zakłada rozwój m.in. komercyjnych usług turystycznych, w których – zgodnie z diagnozą – usługi noclegowe mają bardzo duże znaczenie. Przełoży się m.in. na rozwój bazy noclegowej i stworzenie nowych miejsc noclegowych. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika ustalono na podst. przewidywanej liczby nowych miejsc noclegowych, które powstaną w wyniku realizacji celu (4 miejsca) oraz średniej liczby osób – turystów jaka skorzysta z tych miejsc (*dane z konsultacji*). Ustalenie tej wartości nastąpi na bazie pomiaru liczby turystów jaka skorzysta z noclegów w

obiektach turystycznych w których powstaną nowe miejsca noclegowe, które zostaną wskazane w sprawozdaniu końcowym. Wartość tę osiągniemy do 2021r.
Cel ogólny I, Cel szczegółowy 1.2.
R: Liczba osób korzystających z obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego (w tym zabytków) objętych wsparciem – 13 636 osób.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby osób, jaka skorzysta z powstałych w ramach celu szczegółowego obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej. Wskaźnik wynika, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźników produktu w ramach przedsięwzięcia „niekomercyjna infrastruktura w zakresie turystyki /rekreacji /dziedzictwa kulturowego". Ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego, efektem rozwoju niekomercyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej będzie udostępnienie jej turystom oraz mieszkańcom. Miarą będzie liczba osób korzystających z tej infrastruktury. Tak realizacja wskaźnika odnosi się do specyfiki celu.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika ustalono na podst. zakładanej średniej liczby osób korzystających z liczby dotowanych obiektów infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej (*dane z konsultacji*). Pomiar osiągnięcia wartości nastąpi na bazie policzonej liczby osób korzystających z powstałych w ramach celu obiektów. Dane wskażą beneficjenci w Sprawozdaniu końcowym z realizacji operacji. Wartość docelową osiągniemy do 2023r.
R: Liczba osób korzystających z działań promocyjnych lub/i informacyjnych (w tym nowych stron internetowych, przygotowanych wydawnictw, punktów informacji, przewodników mobilnych itp.) – 14 tys. osób.
Ad.1. Wskaźnik oddaje liczbę osób, które zostaną objęte planowanymi do przeprowadzenia działaniami promocyjnymi i informacyjnymi dotyczącymi marki i walorów Kociewia. Wskaźnik wynika, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźników produktu w ramach przedsięwzięcia „liczba przeprowadzonych działań z zakresu informowania i promocji o walorach i marce Kociewia". Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego. Efektem promocji walorów i marki Kociewia będzie wprost liczba osób objęta tymi działaniami promocyjnymi. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki celu.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika ustalono na podst. ilorazu przewidywanej ilości działań z zakresu informowania i promocji o walorach i marce Kociewia oraz zakładanej średniej liczby osób, do których dotrą te działania. Pomiaru osiągnięcia wskaźnika dokonamy na bazie pomiaru liczby osób objętych działaniami promocyjnymi. Wartość docel. wskaźnika osiągniemy do 2021r.
R: Liczba projektów (współpracy) wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne – 2 szt.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby projektów współpracy LGD z innymi LGD wykorzystujących zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne. Wskaźnik wynika, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźnika produktu „Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej". Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego, który odnosząc się do kwestii promocji walorów i marki Kociewia przewiduje realizacje tych zadań także za pośrednictwem projektów współpracy. Realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika ustalono na podst. przewidywanej ilości projektów współpracy, jakie zostaną zrealizowane przy udziale LGD (*dane z konsultacji*). Zakładamy, że wszystkie z nich będą wykorzystywały lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne. Pomiar osiągnięcia nastąpi w oparciu o szacowanie liczby zrealizowanych projektów współpracy oraz weryfikację ich zakresu. Wartość docelową osiągniemy do 2021r.

Cel ogólny II, Cel szczegółowy 2.1.
R: Liczba utworzonych miejsc pracy ogółem (w tym samozatrudnienie) – 50 EPC.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby nowych miejsc pracy, jakie zostaną utworzone w wyniku realizacji celu wliczając w to samozatrudnienie. Miejsca pracy będą tworzone przez podmioty objęte wsparciem. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego, który odnosi się do realizacji projektów komercyjnych, skierowanych na rozwój przedsiębiorczości. Jednym z jego efektów będzie stworzenie nowych miejsc pracy poza branżą turystyczną. Cel szczegółowy wprost wskazuje, że jego założeniem jest rozwój przedsiębiorczości, podnoszenia kwalifikacji przedsiębiorców oraz „…tworzenie nowych miejsc pracy…". Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docel. ustalono na podst. liczby operacji w ramach przedmiotowego celu (określonej wskaźnikiem produktu) (*dane z konsultacji*). Zakładamy, że każda operacja będzie związana z wygenerowaniem co najmniej jednego nowego miejsca pracy. Pomiar osiągnięcia wartości nastąpi w oparciu o badanie liczby stworzonych miejsc pracy bezpośrednio w poprzez realizację operacji przez beneficjentów. Wartość docelową osiągniemy do 2023r.
Cel ogólny III, Cel szczegółowy 3.1.
R: Liczba uczestników szkoleń, warsztatów i innych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych – 100 osób.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby osób - uczestników zorganizowanych szkoleń, warsztatów i innych formach wsparcia dla sektora NGO (*dane z konsultacji*). Wynika on, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia

wskaźników produktu „Liczba szkoleń i warsztatów oraz innych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych”. Ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczeg., który zakłada wzmocnienie działalności III sektora i wsparcie dla działalności zarówno organizacji pozarządowych jak i grup nieformalnych. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika ustalono na podstawie przewidywanej do przeprowadzenia liczby szkoleń, warsztatów i innych działań wspierających sektor NGO przemnożonej przez zakładaną średnią liczbę osób, jaka z nich skorzysta (*dane z konsultacji*). Założono, że przy realizacji 1 tego typu działania, skorzysta średnio 25 osób. Pomiar osiągnięcia wskaźnika nastąpi na bazie pomiaru liczby osób, które zostaną objęte formami wsparcia dla NGO. Dane zostaną wskazane w sprawozdaniu końcowym z realizacji operacji. Wart. Docelową osiągniemy do 2023r.
Cel ogólny III, Cel szczegółowy 3.2.
R: Liczba osób biorących udział w inicjatywach społecznych/edukacyjnych/promocyjnych/z zachowania dziedzictwa kulturowego/twórczości kulturalnej i świadomości ekologicznej – 900 osób.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby uczestników zorganizowanych inicjatyw nakierunkowanych na wzrost aktywności lokalnej społeczności. Wynika on, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźników produktu „Liczba inicjatyw społecznych /edukacyjnych /promocyjnych/ w tym z zachowania dziedzictwa kulturowego/ twórczości kulturalnej i świadomości ekologicznej”. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego, zakładającego zwiększenie aktywności społeczeństwa regionu. Jego miarą będzie liczba osób objętych działaniami aktywizującymi. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika ustalono na podst. iloczynu liczby przewidywanych do przeprowadzenia inicjatyw społecznych dla mieszkańców i średniej liczby osób, jaka z nich skorzysta (*dane z konsultacji*). Założono, że przy planowanej realizacji 30 tego typu inicjatyw, z każdej z nich skorzysta średnio 30 osób. Pomiar realizacji wartości nastąpi na bazie liczby osób, które wezmą udział w opisanych działaniach aktywizujących mieszkańców, która zostanie wskazana w sprawozdaniu końcowym. Wartość docelową osiągniemy do 2021r.
R: Liczba osób korzystających z niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej objętej wsparciem 1200 osób.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby osób, jakie skorzystają z powstałej niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej. Jednocześnie wskaźnik ten wynika, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźników produktu „Ilość obiektów niekomercyjnej infrastruktury kultury przebudowanych/ wyremontowanych /doposażonych w ramach projektu”. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczeg., który zakłada zwiększenie aktywności społeczeństwa regionu m.in. poprzez rozwój infrastruktury, która będzie stanowiła zaplecze infrastrukturalne dla aktywizacji i integracji społeczeństwa – a którego miarą będzie liczba osób, jaka skorzysta z powstałej infrastruktury. Realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docelowa wskaźnika ustalono na podstawie iloczynu przewidywanej do objęcia wsparciem ilości obiektów i zakładanej średniej liczby osób, jaka skorzysta z tych obiektów. Założono, że przy 12 planowanych do realizacji obiektach, z każdego z nich skorzysta średnio 100 osób (*dane z konsultacji*). Pomiar realizacji wartości nastąpi w oparciu o liczbę osób korzystających z obiektów kulturalnych objętych wsparciem, podaną w sprawozdaniu końcowym. Wartość docelową osiągniemy do 2021r.
R: Liczba opracowanych koncepcji SV – 14 szt.
Ad.1. Wskaźnik pomiar liczby opracowanych koncepcji SV. Jednocześnie wskaźnik ten wynika, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźnika produktu „Liczba operacji polegających na opracowaniu koncepcji Smart Village”. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczeg., który zakłada zwiększenie aktywności społeczeństwa regionu. Realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika ustalono przyjmując założenie, że każdy wskaźnik produktu przyczyni się do opracowania jednej koncepcji Smart Villages.

Cel og. IV, Cel szczegółowy 4.1.
R: Liczba podm./osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie świadczonego w biurze LGD – 60 podm./osób
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby osób, które uzyskają wsparcie w ramach doradztwa indywidualnego świadczonego przez LGD. Wynika on, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźników produktu „Liczba podmiotów/osób, którym udzielono indywidualnego doradztwa”. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego który zakłada m.in. informowanie i prowadzenie działań komunikacyjnych związanych z działaniem Leader. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika ustalono na podst. iloczynu przewidywanej do przeprowadzenia ilości usług doradztwa indywidualnego oraz szacowanej liczby osób, która z nich skorzysta (*dane z konsultacji i ewaluacji*). Pomiar realizacji nastąpi w oparciu o liczbę osób, które zostaną objęte wsparciem indywidualnym, jakie zostaną wskazane przez biuro LGD w sprawozdaniu końcowym. Wartość docelową osiągniemy do 2023r.
R: Liczba uczestników spotkań informacyjno –konsultacyjnych – 750 osób.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby uczestników spotkań informacyjno – konsultacyjnych, jakie zamierza przeprowadzić LGD. Jednocześnie wskaźnik ten wynika, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźników produktu „Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami”. Wskaźnik ma

bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego, który zakłada m.in. informowanie mieszkańców obszaru LGD o możliwościach oraz zasadach ubiegania się o wsparcie w ramach środków na realizację LSR. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docel. wskaźnika ustalono na podstawie przewidywanej ilości uczestników spotkań informacyjno-konsultacyjnych, jakie zorganizuje LGD w ramach wsparcia kosztów bieżących i aktywizacji (*dane z konsultacji i ewaluacji*). Założono, że w planowanych do realizacji 77 spotkaniach weźmie udział ogółem 750 osób. Pomiar realizacji wartości nastąpi na bazie opracowanego przez biuro LGD sprawozdania w oparciu o monitorowaną liczbę osób które wezmą udział w zorganizowanych spotkaniach. Wartość docelową osiągniemy do 2023r.
R: Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD – 500 osób.
Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar liczby zadowolonych uczestników spotkań, które zamierza przeprowadzić LGD. Jednocześnie wskaźnik ten wynika, jest skorelowany i mierzy efekty osiągnięcia wskaźników produktu „Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami". Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu szczegółowego, który zakłada m.in. skuteczne informowanie mieszkańców obszaru LGD o możliwościach oraz zasadach ubiegania się o wsparcie w ramach środków na realizację LSR. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Wartość docelową wskaźnika ustalono na podstawie przewidywanej ilości uczestników spotkań, które zorganizuje LGD w ramach wsparcia kosztów bieżących i aktywizacji. Założono, że badany podczas nich będzie stopień zadowolenia ich uczestników. Na 750 planowanych uczestników zakłada się, że 500, czyli 66,66% będzie zadowolonych (*dane z konsultacji i ewaluacji*). *% wynika z badań ewaluacyjnych dotychczas realizowanych spotkań przez LGD*. Pomiar realizacji wartości nastąpi na bazie opracowanego przez biuro sprawozdania. Wartość docelową osiągniemy do 2023r.

6.3. Wskaźniki oddziaływania.

Informacja dotycząca wskaźników oddziaływania została zawarta w następującym porządku:

Cel ogólny …….
Wskaźnik Oddziaływania (dalej jako O): ……

1. *Specyfikacja wskaźników, z uzasadnieniem w kontekście adekwatności do celu ogólnego.*
2. *Źródła pozyskania danych do pomiaru.*
3. *Sposób i częstotliwość dokonywania pomiaru, uaktualniania danych wg funduszy.*
4. *Stan docelowy wskaźnika i wyjaśnienie dot. sposobu ustalania oraz termin osiągnięcia wartości docelowych.*

Cel ogólny I
O: Wzrost liczby turystów odwiedzających obszar LGD o 10% (2014r. – 23740 osób – 2023r. – 26 114 osób – wzrost o 10%)

Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar skali wzrostu ruchu turystycznego na terenie LGD w wyniku realizacji celu w relacji do 2014r. Wskaźnik wskazuje długofalowe następstwa realizacji wskaźników rezultatu dot. celów szczegół. objętych przedmiotowym celem ogólnym. Obejmują one zakładaną liczbę osób, które skorzystają z obiektów objętych wsparciem oraz liczbę osób objętych planowanymi działaniami promocyjnymi. Wskaźnik ma bezpośrednie odniesienie do celu ogólnego. Bezpośrednią miarą podniesienia atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu oraz poprawy stanu środowiska naturalnego (jednego z najważniejszych walorów turystycznych) będzie wzrost liczby turystów odwiedzających LGD. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad. 2. Badanie ewaluacyjne efektów LSR 2014-2020, 2020-2023 – dane oficjalnej statystyki publicznej GUS.
Ad.3. PROW - Pomiar realizacji wskaźnika będzie prowadzony na bazie procedury ewaluacji przewidzianej dla LSR i będzie wykonany na koniec realizacji LSR – po okresie związania operacji z celem. Wykonany będzie przez firmę zewnętrzną, która będzie odpowiedzialna za przeprowadzenie ewaluacji końcowej LSR.
Ad.4. Wartość docelową wskaźnika „10%", obliczono na podst. założonych długofalowych efektów prowadzonych działań w ramach odpowiedniego celu. Jest konsekwencją wielkości założonych wskaźników rezultatu. Przy ustalaniu wskaźnika wzięto pod uwagę wyniki badań ewaluacyjnych efektów wdrażania LSR w latach 2007-2013 i wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych, głównie z przedstawicielami branży turystycznej. Ustalenie tej wartości nastąpi na bazie pomiaru liczby turystów jaka odwiedzi obszar LGD w 2023r.– po zakończeniu realizacji wdrażania LSR w życie i odniesieniu jej do sytuacji jaka miała miejsce w 2014r. *Dane do przedmiotowego porównania będą opierały się o informacje oficjalnej statystyki GUS dot. liczby turystów korzystających z noclegów*. Wartość docelowa zostanie osiągnięta do końca 2023r. Jednocześnie wartość docelowa wskaźnika została określona proporcjonalnie do planowanej wielkości zaangażowania środków PROW przewidzianych w budżecie LSR.

Cel ogólny II
O: Zmniejszenie liczby bezrobotnych na terenie LGD o 0,5%

Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar wpływu realizacji LSR na lokalny rynek pracy poprzez obniżenie bezrobocia rejestrowanego na terenie LGD. Wskaźnik wskazuje długofalowe następstwa zrealizowania wskaźnika rezultatu, który mówi o stworzeniu w sumie 50 nowych miejsc pracy powstałych w celu ogólnym II.

Wskaźnik ma jednocześnie bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu ogólnego, który wprost w swoim założeniu odwołuje się do tworzenia nowych miejsc pracy, które mają przyczynić się do rozwoju lokalnego. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki tego celu.
Ad.2. Badanie ewaluacyjne efektów LSR 2014-2020, 2020-2023 – dane oficjalnej statystyki publicznej GUS.
Ad.3. PROW - Pomiar realizacji wskaźnika będzie prowadzony jak dla celu I.
Ad.4. Wartość docelowa wskaźnika „0,5%", została obliczona na podstawie założonych długofalowych efektów zaplanowanych działań w ramach celu i jest konsekwencją wielkości przewidzianych założonego wskaźnika rezultatu, który określa, że liczba stworzonych bezpośrednich miejsc pracy w wyniku realizacji przedmiotowego celu ogólnego wynosi 50 EPC. Biorąc pod uwagę liczbę bezrobotnych na terenie LGD w 2014r. – 5 083 osoby – należy wskazać, że realizacja LSR obniży ten poziom o 0,5%. Ustalenie tej wartości nastąpi na bazie pomiaru liczby stworzonych bezpośrednio miejsc pracy oraz kwoty bazowej - liczba bezrobotnych na terenie LGD. *W tym zakresie do weryfikacji wskaźnika zostaną wykorzystane oficjalne dane statystyki publicznej GUS*. Wartość zostanie osiągnięta do końca 2023r. Została określona proporcjonalnie do planowanej wielkości środków PROW w LSR.

Cel ogólny III
O: Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru LGD o 2,40% wszystkich mieszkańców (2 150 osób tj. suma wskaźników rezultatu)

Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar wzrostu aktywności społecznej mieszkańców obszaru LGD w wyniku realizacji celu ogólnego. Wskaźnik zakłada długofalowe następstwa zrealizowania działań przewidzianych w ramach przedmiotowego celu. Wszystkie dotyczą aktywizacji i integracji mieszkańców oraz wsparcia działalności sektora NGO. Wskaźnik ma jednocześnie bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu ogólnego, w którym wzrost aktywności społecznej jest bezpośrednią i powszechnie używaną miarą wzmocnienia kapitału społecznego. Tym samym realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki celu.
Ad.2. Badanie ewaluacyjne efektów LSR 2014-2020, 2020-2023 – dane oficjalnej statystyki publicznej GUS.
Ad.3. Pomiar realizacji wskaźnika będzie prowadzony jak dla celu I.
Ad.4. Wartość docelowa wskaźnika „2,40%", została obliczona na podstawie założonych długofalowych efektów zaplanowanych działań w ramach przedmiotowego celu. Wielkość tego wskaźnika została oszacowana wprost na zakładanej wielkości wskaźników rezultatów wyznaczonych dla celów szczegółowych składających się na przedmiotowy cel ogólny – wskaźniki te mówią o objęciu w sumie 2 150 osób działaniami aktywizującymi, co w odniesieniu do liczby mieszkańców obszaru LGD daje wielkość 2,40 %. Ustalenie tej wartości nastąpi na bazie pomiaru wskaźników rezultatu i odniesieniu ich do liczby mieszkańców obszaru LGD w %. *Wskaźnik ten bazuje na wykorzystaniu danych oficjalnej statystyki GUS dot. liczby mieszkańców obszaru LGD*. Wartość docelowa zostanie osiągnięta do końca 2023r. Została określona proporcjonalnie do planowanej wielkości zaangażowania środków PROW przewidzianych w budżecie LSR.

Cel ogólny IV
O: Ilość osób, które powzięły informacje o najnowszych działaniach LGD – 3000 osób.

Ad.1. Wskaźnik obejmuje pomiar efektywności planowanych do realizacji przez LGD działań aktywizująco - informacyjnych dotyczących wdrażania w życie założeń LSR. Wskazuje długofalowe następstwa realizacji działań przewidzianych w ramach przedmiotowego celu ogólnego obejmujące podniesienie liczby osób, które wzięły udział w działaniach aktywizujących, organizowanych przez LGD. Ma bezpośrednie odniesienie do wyznaczonego celu ogólnego, w którym bezpośrednią miarą podniesienia świadomości społecznej będzie liczba osób, które zostały poinformowane przez LGD o inicjatywie Leader. Realizacja wskaźnika wprost odnosi się do specyfiki celu.
Ad.2.Badanie ewaluacyjne efektów LSR 2014-2020, 2020-2023 – Strategia komunikacji.
Ad.3. Pomiar realizacji wskaźnika będzie prowadzony jak dla celu I.
Ad.4.Wartość docelowa wskaźnika „3 000 osób", została obliczona na podstawie założonych długofalowych efektów działań w ramach opisywanego celu. Wielkość tego wskaźnika została oszacowana wprost na zakładanych zakresach wskaźników rezultatów i produktu wyznaczonych dla celów szczegółowych, składających się na przedmiotowy cel ogólny. Wartość docelowa zostanie osiągnięta do końca 2023r. Została określona proporcjonalnie do planowanej wielkości zaangażowania środków PROW przewidzianych w budżecie LSR.

7. Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników.

Cel ogólny	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie
I.	1.1.	1.1.1	Liczba nowych, lub rozwiniętych – zmodernizowanych/ rozbudowanych/ wyremontowanych/ doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/ rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego **20 szt**. (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu – **6 szt.)** z wyłączeniem miejsc noclegowych.	Liczba osób korzystających z obiektów komercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i/lub dziedzictwa kulturowego objętych wsparciem – **10 780 osób.** Liczba utworzonych miejsc pracy – **16 EPC.**	Wzrost liczby turystów odwiedzających obszar LGD – 10% (2014r. – 23740 osób – 2023r. – 26 114 osób – wzrost o 10%)
			Liczba nowych lub rozwiniętych obiektów z nowymi miejscami noclegowymi – **2szt.,** (miejsc noclegowych – **4 szt.)** (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i zapobieganie zmianom klimatu – **2 szt**.).	Liczba osób, które skorzystały z miejsc noclegowych w ciągu roku – **20 osób/rok.**	
	1.2.	1.2.1.	Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego – **40 szt.** (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu – **13 szt.)** z wyłączeniem zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii. Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii – **3 szt.**	Liczba osób korzystających z obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej /rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego (w tym zabytków) objętych wsparciem – **13 636 osób**, Liczba osób korzystających z działań promocyjnych lub/i informacyjnych (w tym nowych stron internetowych, przygotowanych wydawnictw, punktów informacji, przewodnik ów mobilnych itp.) – **14 000 osób.** Liczba projektów (współpracy) wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne – **2 szt.**	
		1.2.2.	Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/ rekreacyjnej/ dziedzictwa kulturowego z wyłączeniem zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii. – **14 szt.** Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii – **2 szt.**		
		1.2.3.	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu informowania i promocji o walorach i marce Kociewia – **6 szt.**		
		1.2.4.	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej – **2szt.** (w tym liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy – **7szt**.).		
II.	2.1.	2.1.1.	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa **66 szt.** (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu – **25 szt**.).	Liczba utworzonych miejsc pracy ogółem (w tym samozatrudnienie) – **50 EPC.**	Zmniejszenie liczby bezrobotnych na terenie LGD – 0,5% (2014 r. – 5 083 osób bezrobotnych – stworzymy 50 miejsc pracy tj. będzie spadek o 0,5%),
			Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – **8 szt.** (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu – **5 szt**.).		
III.	3.1.	3.1.1.	Liczba szkoleń i warsztatów oraz innych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych – **4 szt.**	Liczba uczestników szkoleń, warsztatów i innych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych – **100 osób,**	Wzrost aktywności społecznej

	3.2.	3.2.1.	Liczba inicjatyw społecznych/edukacyjnych/ promocyjnych/ w tym z zachowania dziedzictwa kulturowego/ twórczości kulturalnej i świadomości ekologicznej **46 szt.** (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu – **15 szt**.).	Liczba osób biorących udział w inicjatywach społecznych/edukacyjnych/promocyjnych/z zachowania dziedzictwa kulturowego/twórczości kulturalnej i świadomości ekologicznej – **900 os**. Liczba osób korzystających z niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej objętej wsparciem – **1 200 os.**	mieszkańców obszaru LGD – 2,40% wszystkich mieszkańców (2 150 osób tj. suma wskaźników rezultatu)
		3.2.2.	Ilość obiektów niekomercyjnej infrastruktury kultury przebudowanych/ wyremontowanych/ doposażonych w ramach projektu - **12 szt.**		
		3.2.3.	Liczba operacji polegających na opracowaniu koncepcji Smart Village **– 14 szt.**	Liczba opracowanych koncepcji SV – **14 szt.**	
IV.	**4.1.**	**4.1.1.**	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD – **90 osobodni** Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD – **270 osobodni** Liczba podmiotów/osób, którym udzielono indywidualnego doradztwa–**130 podm./osób**	Liczba podm./osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR – **60 osób.** Liczba uczestników spotkań informacyjno - konsultacyjnych – **750 osób** Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD – **500 osób**	Ilość osób, które powzięły informacje o najnowszych działaniach LGD – 3000 osób (plan komunikacji).
		4.1.2.	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami – **77 spotkań**		

I	CEL OG. I: **Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru LGD wraz z ochroną środowiska poprzez kierunkowanie antropopresji**	
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Rozwój komercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego Kociewia
1.2		Rozwój niekomercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej, związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego oraz promocja walorów i marki Kociewia

Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary(jm)	Stan początk. 2015r.	Plan 2028r.	Źródło danych/sposób pomiaru
O.I.	Wzrost liczby turystów odwiedzających obszar LGD – 10% (2014 r. – 23740 osób – 2023 r. – 26 114 osób – wzrost o 10%)	%	**0**	**10**	Badanie ewaluacyjne ex-post LSR 2014-2020
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		J.m.	Stan początk. 2015r.	Plan 2023r.	Źródło danych/sposób pomiaru
R1.1.1	Liczba osób korzystających z obiektów komercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i/lub dziedzictwa kulturowego objętych wsparciem	Osoba	**0**	**10 780**	Ankiety monitorujące
R1.1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy	EPC	**0**	**16**	Ankiety monitorujące
R1.1.1	Liczba osób, które skorzystały z miejsc noclegowych w ciągu roku	Osoba/rok	**0**	**20**	Ankiety monitorujące
R1.2.1 **R1.2.2**	Liczba osób korzystających z obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego (w tym zabytków) objętych wsparciem	Osoba	**0**	**13 636**	Ankiety monitorujące
R1.2.3	Liczba osób korzystających z działań promocyjnych lub/i informacyjnych (w tym nowych stron internetowych, przygotowanych wydawnictw, punktów informacji, przewodników mobilnych itp.)	Osoba	**0**	**14 000**	Ankiety monitorujące
R1.2.4	Liczba projektów (współpracy) wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne	Szt.	**0**	**2**	Ankiety monitorujące

Przedsięwzięcia		Gr. docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu				
				nazwa	j.m.	Wartość		Źródło danych/ sposób pomiaru
						Początk.2015 r	Końc 2023 r.	
1.1.1	Komercyjna infrastruktura w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego (turystyka, rekreacja, dziedzictwo kulturowe, gastronomia)	A[1]	Konkurs	Liczba nowych, lub rozwiniętych – zmodernizowanych/ rozbudowanych/ wyremontowanych/ doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/ dziedzictwa kulturowego (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu) z wyłączeniem miejsc noclegowych.	szt.	**0**	**20 (6)**	Ankieta monit.
				Liczba nowych lub rozwiniętych obiektów z nowymi miejscami noclegowymi, (miejsc noclegowych) (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i zapobieganie zmianom klimatu)	szt.	**0**	**2 (4) (2)**	j.w.
1.2.1	Niekomercyjna infrastruktura w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego (turystyka, rekreacja, zabytki)	B[2]	Konkurs	Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu) z wyłączeniem zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	Szt.	**0**	**40 (13)**	j.w.
				Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	Szt.	**0**	**3**	j.w.
1.2.2	Niekomercyjna mała infrastruktura w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego (turystyka, rekreacja, zabytki)	C[3]	Konkurs	Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/ rekreacyjnej/ dziedzictwa kulturowego z wyłączeniem zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	Szt.	**0**	**14**	j.w.
				Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	Szt.	**0**	**2**	j.w.
1.2.3.	Informowanie i promocja o walorach i marce Kociewia	C[3]	Konkurs	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu informowania i promocji o walorach i marce Kociewia	Szt.	**0**	**6**	j.w.
1.2.4.	Promocja Kociewia w zakresie turystyki, kultury, przedsiębiorcz. i prod. lokalnych w ramach współpracy w kraju i za granicą	LGD	Projekt współpr.	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej (w tym liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy).	Szt.	**0**	**2 (7)**	j.w.
2.	CEL OG. II: **Rozwój lokalny oparty o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych oraz tworzenie nowych miejsc pracy**							
2.1	CEL SZCZEGÓŁOWY	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz podnoszenie kwalifikacji z zakresu przedsiębiorczości						

[1] *A - Osoby fizyczne zamierzające podjąć działalność gospodarczą, podmioty gospodarcze,*
[2] *B - JST, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe,*
[3] *C - Osoby fizyczne, JST, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarząd., kościoły, związki wyznaniowe, sformaliz. gr. nieposiadające osobow. prawnej.*

Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		j.m.	Stan początk. 2015r.	Plan 2028r.	Źr. danych/sposób pomiaru
O2.1.	Zmniejszenie liczby bezrobotnych na terenie LGD	%	0	0,5	GUS/Ankiety monitorujące
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		j.m.	Stan początk. 2015 r.	Plan 2023r.	Źr .danych/sposób pomiaru
R2.1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy ogółem (w tym samozatrudnienie)	EPC	0	50	Ankiety monitorujące

Przedsięwzięcia		Gr. docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu				
				nazwa	j.m.	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początk. 2016r.	Końc. 2023r.	
2.1.1	Tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach (z wyłączeniem działalności turystycznej, rekreacyjnej, dziedzictwa kulturowego i gastronomii) oraz podnoszenie kompetencji beneficjentów, z uwzględnieniem rozwiązań innowacyjnych, promujących ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu,	A[4]	Konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu)	Szt.	**0**	**66 (25)**	Ankieta monit.
				Liczba oper. polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (w tym operacje ukierunk. na innowacje i uwzględniające rozwiąż. dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu)	Szt.	**0**	**8 (5)**	j.w.

3.	CEL OG. III: **Wzmocnienie kapitału społecznego na obszarze Lokalnej Grupy Działania**
3.1	CELE SZCZEGÓŁOWE: Wzmocnienie działalności sektora organizacji pozarządowych i grup nieformalnych
3.2	Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej opartej i walory Kociewia

Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		j.m.	Stan początk. 2015r.	Plan 2028r	Źródło danych/sposób pomiaru
Ob 3.1	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru LGD – 2,40% wszystkich mieszkańców	%	**0**	**2,40**	Badanie ewaluacyjne ex-post LSR 2014-2020/statystyka GUS
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		j.m.	Stan początk. 2015r.	Plan 2023r	Źródło danych/sposób pomiaru
R 3.1.1.	Liczba uczestników szkoleń, warsztatów i innych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	Osoba	**0**	**100**	Ankieta monitorująca
R3.2.1	Liczba osób biorących udział w inicjatywach społecznych/ edukacyjnych/ promocyjnych/z zachowania dziedzictwa kulturowego/twórczości kulturalnej i świadomości ekologicznej	Osoba	**0**	**900**	Ankieta monitorująca
R3.2.2	Liczba osób korzystających z niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej objętej wsparciem	Osoba	**0**	**1 200**	Ankieta monitorująca
R 3.2.3.	Liczba opracowanych koncepcji Smart Villages	Sztuka	**0**	**14**	Ankieta monitorująca

	Gr. docel	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu			
			nazwa	j.m.	Wartość	Źródło

[4] *A - osoby fizyczne zamierzające podjąć działalność gospodarczą, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe*

Przedsięwzięcia		owe				Początk. 2016r.	Końc. 2023r.	danych/sposób pomiaru
3.1.1.	Wsparcie rozwojowe w tym doradcze i edukacyjne dla org. pozarząd. i gr. nie form.	D[5]	Konkurs	Liczba szkoleń i warsztatów oraz innych form wsparcia dla org. pozarządowych i grup nieformalnych	Szt.	**0**	**4**	Ankieta monit.
3.2.1.	Działania na rzecz aktywizacji społeczności w tym w oparciu o kultywowania dziedzictwa lokalnego i podnoszenie świadomości ekologicznej ze szczególnym uwzględnieniem ich lokalizacji w obiektach dotowanych w ramach PROW	C[6]	Konkurs	Liczba inicj. społ./edukacyjnych/ promocyjnych/ w tym z zachowania dziedzictwa kulturowego/ twórczości kulturalnej i świadomości ekologicznej (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu)	Szt.	**0**	**46 (15)**	Ankieta monit.
3.2.2.	Niekomercyjna infrastruktura kulturalna.	B[7]	Konkurs	Ilość obiektów niekomercyjnej infrastruktury kultury przebudowanych/ wyremontowanych/ doposażonych w ramach projektu	Szt.	**0**	**12**	Ankieta monit.
3.2.3.	Koncepcje Smart Villages	C[7]	Konkurs grantowy	Liczba opracowanych koncepcji SV	Szt.	**0**	**14**	Ankieta monit.

4.	CEL OG.IV: **Podniesienie świadomości społecznej na temat działalności LGD „Chata Kociewia" oraz działania LEADER w ramach PROW 2014-2020**	
4.1.	CEL SZCZEGÓŁOWY	Informowanie, promocja, komunikacja na rzecz zaktywizowania społeczności wokół idei LEADER

Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		j.m.	Stan początk. 2015r.	Plan 2028r	Źródło danych/sposób pomiaru
O4.1	Ilość osób, które powzięły informacje o najnowszych działaniach LGD	osoba	**0**	**3 000**	Badanie ewaluacyjne ex-post LSR
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		j.m.	Stanpoczątk.2015r.	Plan2023r	Źródło danych/sposób pomiaru
R4.1.1	Liczba podm./osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywid. doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie	osoba/podmiot	**0**	**60**	Sprawozdanie z realizacji
R4.1.2	Liczba uczestników spotkań informacyjno -konsultacyjnych	osoba	**0**	**750**	Sprawozdanie z realizacji
R4.1.3	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	osoba	**0**	**500**	Sprawozdanie z realizacji

Przedsięwzięcia		Gr. docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu				
				nazwa	j.m.	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początk. 2016r.	Końcowa 2023r.	
4.1.1	Koszty bieżące działalności LGD.	LGD	Aktywizacja	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	osobodni	**0**	**90**	Ankieta monit.
				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	osobodni	**0**	**270**	Ankieta monit.
				Liczba podmiotów/osób, którym udzielono indywid. doradztwa	Os./podm.	**0**	**130**	Ankieta monit.
4.1.2.	Animacja społeczna i współpraca lokalna.	LGD	Aktywizacja	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami	szt.	**0**	**77**	Ankieta monit.

[5] *D - osoby fizyczne, JST, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, LGD,*

[6] *C - osoby fizyczne, JST, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarząd., kościoły, związki wyznaniowe, sformaliz. grupy nieposiadające osobow. prawnej*

[7] *B - JST, jedn. organizac. JST, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe,*

Rozdział VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.

1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych.

1.1. Charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych.

1.1.1. Rozwiązania formalno-instytucjonalne. Procedury uchwala Zarząd LGD, realizuje je Rada LGD zgodnie z zapisami odpowiednich dokumentów statutu, Regulaminu Rady wraz z załącznikami z procedurami dla poszczególnych typów operacji. Czynności biurowe prowadzi Biuro LGD.

Procedury w § 8 Regulaminu Rady zakładają, że Przewodniczący Rady i Kierownik Biura lub osoba go zastępująca są wspólnie osobami, które będą czuwać nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej.

1.1.2. Planowana wysokość wsparcia dla poszczególnych typów beneficjentów. Wszystkie zadania w LSR są planowane do realizacji w ramach PROW 2014-2020. Założeniem jest, że:

a) wysokość wsparcia w zakresie **rozwoju przedsiębiorczości przez podejmowanie działalności gospodarczej** wynosi 80 tys. złotych.

b) wysokość wsparcia w zakresie **rozwoju przedsiębiorczości przez rozwijanie działalności gospodarczej** wynosi do 200 tys. złotych.

- LGD ze względu na wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej podwyższyła kwotę premii na podejmowanie działalności gospodarczej dla przed. 1.1.1. z 50 tys. do 80 tys. zł. *Podczas konsultacji społecznych stwierdzono, że pomoc w wysokości 50 tys. jest zbyt niska i nie odpowiada realnym potrzebom, osób, które chcą podjąć działalność gospodarczą. Fakt ten potęguje konieczność zakupu nowych rzeczy w ramach kosztów planowanych do poniesienia w wyniku realizacji operacji.*

c) wysokość wydatków publicznych dla **podmiotów publicznych** w ramach przedsięwzięcia 1.2.1. Niekomercyjna infrastruktura w zakresie turystyki/rekreacji/dziedzictwa kulturowego (turystyka, rekreacja, zabytki) ustala się do 78 500,00 zł., a wysokość dofinasowania do 49 949,55 zł. *Wysokość dofinansowania została ustalona podczas spotkań w ramach konsultacji społecznych z zainteresowanymi podmiotami.* W przedsięwzięciu 3.2.2. niekom. infrastr. kultur. wysokość kosztów kwalifikowanych ustala się do 90 000,00 zł, wysokość dofinansowania do 57 267,00zł. Zmiana w tym zakresie spowodowana jest b. dużym zainteresowaniem konkursem (większym niż pierwotnie zakładano). Beneficjenci również deklarują niższe kwoty, o które planują wnioskować. Potwierdzają to dotychczasowe konkursy adresowane do tej grupy beneficjentów. Śr. wartość operacji wynosiła ok. 90 tys. zł. Natomiast w przedsięwzięciu 1.2.2. wysokość wydatków publicznych ustala się do 50 000,00 zł, wysokość dofinansowania do 31 815,00 zł. Wkład własny w przedsięwzięciach pozostaje na poziomie nie wyższym niż 63,63%. *Zastosowanie tego typu rozwiązania wynika z przepisów i zostało przyjęte w drodze analizy potrzeb społeczności na poziomie działania jsfp.* Do podjęcia opisanej tu decyzji przyczyniły się dane zebrane w ich wyniku. Wkład własny w przedsięwzięciach pozostaje na poziomie nie wyższym niż 63,63%. *Zastosowanie tego typu rozwiązania wynika z przepisów i zostało przyjęte w drodze analizy potrzeb społeczności na poziomie działania jsfp.* Do podjęcia opisanej tu decyzji przyczyniły się dane zebrane w ich wyniku.

d) wysokość wsparcia **dla wszystkich grup beneficjentów** w ramach przedsięwzięć: 1.2.2., 1.2.3., 3.1.1., 3.2.1., 3.2.2. ustala się na poziomie do 50 tys. złotych.

Pierwotnie powyższe konkursy miały być przeprowadzone w formie projektów grantowych. Ze względu na trudności proceduralne oraz dłuższy czas weryfikacji i rozliczania projektów grantowych, w celu zapewnienia większej transparentności i szybkości wdrażania strategii, nabory będą przeprowadzane w trybie konkursów otwartych.

Jednocześnie ustalenie wysokości wparcia do 50 tys. powoduje, że w dalszym ciągu dofinansowane będą małe projekty, zgodnie z pierwotnym założeniem strategii.

e) wysokość grantu w ramach **koncepcji SV** wynosi 4 tys. zł.

f) **pozostałe uprawnione podmiot** – wysokość wsparcia pozostaje na poziomie proceduralnym.

1.1.3 **Planowane do realizacji w ramach LSR formy wsparcia.** Procedury przypisane do form wsparcia. Założeniem LSR jest, że przedsięwzięcia przypisane są do określonych form wsparcia. *Procedury powstały w wyniku konsultacji społecznych w oparciu o obowiązujące przepisy UE i krajowe właściwe do realizacji PROW 2014-2020.* W Regulaminie Rady przewidziano podawanie ich do wiadomości publicznej przede wszystkim na stronie internetowej www.chatakociewia.pl. Procedury stanowią załączniki do Regulaminu Rady, które uchwala Zarząd LGD w drodze uchwały. Tam zawarto szczegółowe procedury dla następujących form wsparcia:

a) Operacje realizowane w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez Radę, a następnie przedkładanych do Sam. Woj. – Konkurs otwarty–Procedura obejmuje tryb niezbędny do oceny projektów przez Radę wraz z odpowiednimi załącznikami odpowiadającymi określonym czynnościom planowanym w ramach procedury. Składają się na nią następujące główne elementy: tryb ogłaszania konkursu (z określeniem czasu trwania naboru, miejsca składania wniosków), przyjmowanie wniosków, ocena wniosków dokonywana przez Radę, wraz ze sposobem jej dokumentowania i wzorami dokumentów, zasady informowania beneficjentów o wynikach, tryb odwoławczy (warunki i sposób wniesienia protestu, terminy w tym wniesienia protestu od decyzji Rady. Powstały w oparciu o obowiązujące przepisy.

b) Operacje własne – zostały przewidziane w przedsięwzięciu 3.1.1. Zgodnie z trybem uregulowanym w Procedurze oceny i wyboru operacji własnej, jeżeli żaden uprawniony podmiot nie zgłosi zamiaru realizacji operacji, wówczas

LGD przystępuje do realizacji operacji własnej poprzez złożenie wniosku o przyznanie pomocy na realizację operacji własnej.
c) konkursy grantowe - zostały przewidziane dla opracowania koncepcji Smart Village – przedsięwzięcie 3.2.3.

1.2. **Sposób powstawania poszczególnych procedur.** Procedury, powstawały w oparciu o konsultacje społeczne. *Wstępną propozycję treści procedur przedstawiła grupa robocza. Budowała je w oparciu o: obowiązujące przepisy, uwagi z konsultacji społecznych dot. wad w dotychczasowych procedurach oceny stosowanych w okresie 2007-2013 oraz weryfikację dotychczasowej pracy Rady prowadzonej w oparciu o procedury 2007-2013 wykonaną przez Radę. Następnie propozycja ich treści została przedstawiona na warsztatach i wspólnie weryfikowana i omawiana. Procedury podlegały dyskusji podczas 2 kolejnych warsztatów. Po zakończeniu dyskusji Grupa Robocza opracowała ostateczną wersję Procedur. Projekt został zamieszczony na stronie internetowej www.chatakociewia.pl. Tam zamieszczono ankietę, w której zainteresowani wypowiadali się na temat treści procedur. Każda z uwag została zweryfikowana, poddana ocenie przez Grupę Roboczą, która ustosunkowała się do zebranych uwag. Po weryfikacji uwag przedstawiono procedury do uchwalenia Zarządowi. Procedury są jawne i zgodnie z zapisami w nich zawartymi zamieszczone na stronie internetowej LGD. Powstawanie procedur było jawne.*

Kluczowe cele i założenia procedur. W Regulaminie Rady i procedurach stanowiących załączniki do regulaminu przewidziano **podawanie do publicznej wiadomości protokołów z posiedzeń** na stronie internetowej www.chatakociewia.pl dot. oceny i wyboru operacji zawierających informacje o wykluczeniach z procesu decyzyjnego w oparciu o składane deklaracje bezstronności, ze wskazaniem, których wniosków wyłączenie dotyczy. **Deklaracja bezstronności.** Zgodnie z Regulaminem Rady przed rozpoczęciem obrad wszyscy jej członkowie mają obowiązek złożyć Deklarację bezstronności. Członek Rady podlega wyłączeniu, gdy: złożył wniosek, reprezentuje wnioskodawcę składającego wniosek w danym konkursie, pozostaje z wnioskodawcą w stosunku bezpośredniej podległości służbowej, pozostaje z wnioskodawcą w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia, jest osobą fizyczną reprezentującą przedsiębiorstwo powiązane z przedsiębiorstwem reprezentowanym przez wnioskodawcę, operacja będzie realizowana w gminie, którą reprezentuje w Radzie, zachodzi inna okoliczność mogąca mieć wpływ na bezstronność podczas podejmowania decyzji. Ponadto w Regulaminie Rady przewidziano prowadzenie **Rejestru Interesów**. Rejestr Interesów jest jawny i prowadzony na podstawie składanych deklaracji bezstronności, dostępny jest na stronach internetowych LGD oraz w biurze. Rejestr zawiera następujące dane, dotyczące każdego z Członków Rady: imię i nazwisko Członka Rady, Konkurs, w ramach którego została złożona deklaracja bezstronności, nr wniosku, którego dotyczy składana deklaracja bezstronności, informację o reprezentowanym sektorze (typy sektorów: publiczny, społeczny, gospodarczy), informacje o przynależności do grupy interesu władzy publicznej, podstawę wykluczenia. Wzór deklaracji jest jednym z zał. do Regulaminu Rady.

Procedury opracowano ściśle z zachowaniem zapisów obowiązujących przepisów. W każdej z form wsparcia przewidują możliwość **skutecznego odwołania od decyzji Rady**. Zapisy dotyczące tego elementu oceny operacji są ściśle związane z formą i trybem wynikającym z obowiązujących ustaw i przepisów wykonawczych dla PROW. Uwzględniają tryb, terminy oraz warunki wniesienia protestu.

Zapisy Regulaminu Rady zapewniają **zachowanie parytetu sektorowego** oraz postępowanie w sprawie oceny operacji z zachowaniem parytetu na poziomie podejmowania decyzji przez Radę oraz na poziomie wyboru Rady. Parytet sektorowy zostaje zachowany, gdy na poziomie podejmowania decyzji sektor publiczny, ani żadna grupa interesu nie może posiadać więcej niż 49% praw głosu oraz co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru operacji pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi. W procedurach określono sposób postępowania w przypadku **takiej samej liczby punktów**: w przypadku operacji, które uzyskały tę samą liczbę punktów, wyższą pozycję na Liście operacji wybranych/niewybranych do finansowania przyznaje się operacji, która składana jest przez wnioskodawcę pochodzącego z grupy defaworyzowanej. W przypadku, gdy operacje mają taką samą liczbę punktów i zostały złożone przez wnioskodawców pochodzących z grup defaworyzowanych lub nie zostały złożone przez wnioskodawców pochodzących grup defaworyzowanych wyższą pozycję na Liście uzyskuje podmiot z niższą wnioskowaną kwotą pomocy. W przypadku, gdy operacje mają taką samą liczbę punktów, zostały złożone przez wnioskodawców pochodzących z grup defaworyzowanych lub nie zostały złożone przez wnioskodawców pochodzących grup defaworyzowanych oraz wnioskowana kwota pomocy jest taka sama decyduje wcześniejszy termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Zapisy Procedur zapewniają stosowanie **tych samych kryteriów w całym procesie wyboru w ramach danego naboru**. Procedury przewidują, że **osobą, której zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu** oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej jest Przewodniczący Rady, lub Wiceprzewodniczący Rady. **Głosowanie Rady** dotyczące oceny operacji co do zasady odbywa się większością zwykłą w obecności ½ składu Radu z zachowaniem parytetu sektorowego.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru operacji.

2.1. Ustanawianie kryteriów. Ustanawianie kryteriów, zgodnie z zapisami Statutu należy do kompetencji Walnego Zebrania Członków LGD. *W wyniku konsultacji społecznych podjęto decyzję, że tylko Walne Zebranie Członków może dokonywać tak kluczowych uzgodnień dla działalności LGD. Kryteria uchwalane są odrębną uchwałą Walnego Zebrania Członków i podejmowane na ogólnych zasadach uchwalania wszystkich uchwał przez LGD.*

Uchwała składa się z dwóch załączników. Załącznik I – dotyczy kryteriów wyboru dla konkursów otwartych, Załącznik II – zasady zmiany kryteriów wyboru. Załącznik I – kryteria odpowiadają poszczególnym celom ogólnym LSR. Do każdego z celów ogólnych opracowano odrębne właściwe tylko jemu kryteria.
Kryteria opracowane dla każdego z celów ogólnych przewidują m. in. premiowanie: tworzenia większej ilości nowych miejsc pracy niż minimum zakładane w PROW 2014-2020; innowacyjności; stosowanie rozwiązań uwzględniających ochronę środowiska; realizację celów poprzez ocenę stopnia wykonania zaplanowanych wskaźników rezultatu i produktu; działania na rzecz grup defaworyz. oraz przez beneficjentów pochodzących z tych grup.
Kryteria opracowane dla części celów ogólnych proponują premiowanie: oferowania wyższego wkładu własnego – dla określonych grup beneficjentów; w przypadku turystyki dla zadań realizowanych przez podmioty niekomercyjne premiowanie realizacji zadań w miejscowościach poniżej 5 tys. mieszkańców.
Kryteria posiadają szczegółową metodologię ich wyliczenia. W LSR zaproponowano dwa typy kryteriów: tzw. twarde, (policzalne) oraz tzw. miękkie, które zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium. Wszystkie kryteria są mierzalne, lub zawierają szczegółowe definicje, nie budzące wątpliwości.
2.2. Zmiana kryteriów. Dopuszczalne są zmiany kryteriów w następujących okolicznościach: w wyniku zmiany społecznej, zgłoszonej przez mieszkańców obszaru LGD, bądź przez poszczególne organy LGD, w wyniku przeprowadzonej ewaluacji stwierdza się niezbędność zmiany kryteriów na odpowiadające potrzeby aktualnej sytuacji w zakresie realizacji LSR; wezwania do ich zmiany przez organ nadrzędny dla LGD, bądź związany z realizacją LSR.
Procedura zmiany kryteriów. a) ogłoszenie Zarządu LGD o przystąpieniu do procedury zmiany kryteriów (zamieszczone co najmniej na stronach internetowych LGD z podaniem terminu trwania konsultacji społecznych), b) zgłaszanie propozycji zmian własnych Zarządu i poddanie ich konsultacjom społecznym; c) przeprowadzenie ewaluacji przedsięwzięć LSR zgodnie z procedurą ewaluacji lub monitoringu i konsultacja wstępnych wniosków z Radą LGD; d) gromadzenie i przyjmowanie wniosków z konsultacji społ. propozycji zmian kryteriów – przez Biuro LGD; e) weryfikacja zmian po zakończeniu konsultacji przez Zarząd LGD i propozycji złożonych w ramach konsultacji; f) podanie do publicznej wiadomości treści zmian do kryteriów zaproponowanych w ramach konsultacji (co najmniej na stronach internetowych LGD) z informacją o ich uwzględnieniu, bądź odrzuceniu (tu uzasadnienie); g) Ogłoszenie treści kryteriów po zakończeniu konsultacji społecznych; h) warsztaty członków LGD – ostateczna praca nad kryteriami – II tura konsultacji społecznych. Przygotowanie propozycji treści kryteriów na Walne Zebranie Członków LGD; i) uchwalenie zmienionych kryteriów przez Walne Zebranie Członków LGD; j) podanie do publicznej wiadomości zmienionych kryteriów co najmniej na stronach internetowych LGD.
2.3. Powiązania z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami. Kryteria wyboru dotyczą tylko projektów weryfikowanych przez Samorząd Województwa i Projektów Własnych.
2.3.1. Szczegółowe odniesienia do diagnozy obszaru wykaz zastosowanych kryteriów:
1. Wysokość wkładu własnego w realizację projektu – przed. 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3., 3.1.1., 3.2.1., 3.2.2. – max. 3 pkt.
2. Innowacyjność - przed. 1.1.1., 2.1.1., 3.2.1. - max. 5 pkt.
3. Stopień wykorzystania wskaźników LSR - wszystkie przed. - max. 10 pkt.
4. Stopień wykonania wskaźników LSR - wszystkie przed. - max. 10 pkt.
5. Działalność związana z wdrażaniem rozwiązań proekologicznych, w zakresie ochrony środowiska lub/i zmian klimatycznych - przed. 1.1.1., 1.2.1., 2.1.1. 3.2.1. - max. 3 pkt.
6. Partnerstwo - przed. 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3., 3.1.1, 3.2.1, 3.2.2 – max. 5 pkt.
7. Liczba mieszkańców do 5 tys. - przed. 1.1.1., 1.2.1., 1.2.2. – max. 1 pkt.
8. Grupy defaworyzowane - przed. 1.1.1., 2.1.1. – max. 3 pkt.
9. Tworzenie nowych miejsc pracy - przed. 1.1.1., 2.1.1. – max. 1 pkt.
10. Zapewnienie szerokiej oferty różnorodnych usług w zakresie turystyki /rekreacji /dziedzictwa kulturowego - przed. 1.1.1. – max. 3 pkt.
11. Rozszerzenie świadczonych usług w zakresie turystyki, rekreacji i dziedzictwa kulturowego o dodatkowe usługi towarzyszące- przed. 1.1.1 max – 3 pkt.
12. Zagospodarowanie walorów naturalnych i kulturowych przeciwdziałających negatywnemu wpływowi turystyki na środowisko naturalne – przed. 1.2.2. – max. 3 pkt.
13. Organizacja działań innych niż imprezy lub organizacja imprez sieciujących – przed. 1.2.3 – max 3 pkt.
14. Organizacji działań promocyjnych polegających na kultywowaniu tradycji, obrzędów i zwyczajów Kociewia- przed. 1.2.3 – max. 3 pkt.
15. Udokumentowanie udziału w szkoleniu dotyczącym zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – przed. 2.1.1 max. 3 pkt.
16. Kryterium właściwości wnioskodawcy – przed. 3.1.1., 3.2.1., 3.2.2. - max 3 pkt.
17. Realizacja projektu z wykorzystaniem obiektu dotowanego w ramach PROW 2007-2013 lub PROW 2014-2020 - przed. 3.1.1., 3.2.1. - max. 3 pkt.
18. Kryterium ilości wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach danym naborze – przed. 1.2.1. 1.2.2., 1.2.3., 3.1.1., 3.2.1. 3.2.2 – max 3 pkt.
19. Kryterium ilości wniosków o przyznanie pomocy złożonych przez jednostki sektora finansów publicznych w ramach danego naboru – przed. 1.2.1. 1.2.2., 1.2.3., 3.1.1., 3.2.1. 3.2.2 – max 3 pkt.

Powyższa zestawienie wskazuje na szczegółowe odniesienia do celów, przedsięwzięć i przedstawia bezpośrednie z nimi powiązania. Szczegółowe uzasadnienia powiązań z diagnozą przedstawiamy w odniesieniu do kryteriów zgodnie z numeracją zawartą w powyższej tabeli:
Ad.1. wkład własny – dla LGD ważne jest, by realizowano jak najwięcej projektów prospołecznych. Problem niskiej aktywności społeczności jest podkreślany w diagnozie niejednokrotnie, wychodzimy mu naprzeciw dbając o to, by jak najwięcej zadań rozwiązujących go mogło być zrealizowanych w ramach LSR.
Ad.2. Innowacyjność – opisana poniżej.
Ad.3 i 4 . Stopień wykorzystania wskaźników – opisany poniżej.
Ad.5. Rozwiązania proekologiczne są głównym założeniem PROW oraz jednym z celów ogólnych LSR – cel ogólny *I. Wielokrotnie podczas konsultacji społecznych podnoszono problem konieczności dbałości o środowisko. W związku z tym, to kryterium pojawia się w III celach ogólnych, łącznie w czterech przedsięwzięciach.*
Ad.6. Partnerstwo – pojawiło się w celu ogólnym I dotyczącym turystyki oraz III dotyczącym rozwiązań społecznych. W diagnozie wielokrotnie podnosi się problem słabego rozwoju infrastruktury turystycznej/ rekreacyjnej w zakresie dziedzictwa historycznego. Szansą na jego szybszy rozwój jest współpraca przy realizacji zadań. Kryterium odnosi się bezpośrednio do opisów zawartych w rozdziale Turystyka. Jest także odpowiedzią na problemy i potrzeby opisane w dziale „Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego".
Ad.7. Konsultacje społeczne potwierdziły, że na terenie LGD jest 1 miasto pow. 5 tys. mieszkańców objęte działaniami LEADER. Założono, by w dziedzinie turystyki miało ono mniejsze szanse na ubieganie się o dof. w ramach LEADER.
Ad.8. Grupy defaworyz. są opisywane kilkakrotnie w różnych miejscach LSR. W diagnozie zawarto o nich informacje w rozdziale „Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup, w działach „Demografia" i „Społ. obywat.".
Ad.9. Problem bezrobocia został szczegółowo opisany w dziale Diagnozy „Opis rynku pracy". Tam uzasadniono konieczność potraktowania tego wskaźnika jako najistotniejszego spośród wszystkich kryteriów. Ponadto w wyniku konsultacji zdecydowano, by przypisać go do działań w ramach przedsięwzięć dot. działalności gospodarczą.
Ad.10, 11, 12. W Diagnozie w rozdziale „turystyka" wiele poświęcono problemom, jakie się u nas pojawiają, oraz uzasadnieniu, czemu w ramach LSR musimy podnosić jakość turystyki. Opisane tu kryteria dot. podnoszenia jakości oferty turystycznej i kierunkowania jej, by nie zagrażała środ. natural.
Ad.13 i 14. *Podczas konsultacji społ. uznano, że promocja Kociewia nie musi polegać na organizowaniu imprez. Mamy wiele walorów opisanych w diagnozie w dziale „Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki", że bardziej nam są potrzebne inne formy promowania regionu*. Na to zapotrzebowanie odpowiada wskazane w tym punkcie kryterium.
Ad.15. W diagnozie w dziale „Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości." *w części dotyczącej konsultacji społecznych zauważa się niski poziom innowacyjności i wiedzy dotyczącej przedsiębiorczości*. Chcemy, aby nowe przedsiębiorstwa zakładały osoby, które będą przygotowane do prowadzenia działalności gospodarczej. LGD prowadzi szkolenia dotyczące aktywności i świadomości przyszłych przedsiębiorców. Liczymy, że to zapewni długotrwałość nowopowstających firm.
Ad.16. W dziale „Demografia" diagnozy wskazuje się na *konieczność aktywizacji poprzez wzmacnianie organizacji pozarządowych*. To chcemy promować w tym kryterium.
Ad.17. W nawiązaniu do opisu problemów zawartego w część „Społeczeństwo obywatelskie" diagnozy postanowiono przyczynić się do zagospodarowania obiektów już wcześniej zrealizowanych i realizowanych w ramach obecnego PROW. To przede wszystkim ma promować aktywność mieszkańców i działania nastawione na zachęcenie mieszkańców do silniejszej współpracy i nawiązywania więzi.
Ad.18-19. Nowe kryteria, które powstały w wyniku konsultacji społecznych przeprowadzonych po zakończeniu procedury oceny pierwszych naborów.
Bezpośrednie odniesienia do celów. Szczegółowe powiązania pomiędzy kryteriami wyboru operacji, wskaźnikami, celami i przedsięwzięciami zostały opisane szczegółowo w załącznikach do uchwały Walnego Zebrania Członków LGD w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru operacji. Tam, poza szczegółowym opisem powiązań z celami, przedsięwzięciami i wskaźnikami zawarto również szczegółowy opis kryteriów wraz z definicjami, wagami, punktami i instrukcją oceniania. Ponadto zawarto tam szczegółowe opisy, definicje, wagi i punktację dla poszczególnych kryteriów wyboru oraz instrukcje ich stosowania. To materiał, który będzie ogólnodostępny dla beneficjentów, oceniających operacje i innych – zamieścimy do na stronach internetowych LGD. Na 11 przedsięwzięć kryteria oceny projektów dotyczą 8. Pozostałe przedsięwzięcia dot. projektów współpracy oraz działalności LGD w zakresie kosztów bieżących i aktywizacji. Kryteria przypisane są wprost do poszczególnych celów ogólnych. Kryteria opracowane na potrzeby realizacji niniejszej LSR są bezpośrednio powiązane z diagnozą, analizą SWOT oraz celami i przedsięwzięciami. Wskazuje na to, że są one opracowane na potrzeby realizacji konkretnych celów ogólnych
Odniesienia do wskaźników. Kryteriami, które wprost odnoszą się do realizacji wskaźników są przypisane do każdego z celów ogólnych kryteria nr 3, 4 i 18 dot. stopnia realizacji wskaźników produktu i rezultatu. Kryterium to pozwoli na sukcesywne monitorowanie stopnia realizacji wskaźników i promowanie tych wskaźników produktu i rezultatu, które jeszcze nie zostały w odpowiednim stopniu zrealizowane. Ponadto bezpośrednie odniesienie do kryterium nr 2 mają wskaźniki produktu tj.: „Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje" – planowane do

weryfikacji w przedsięwzięciach 1.1.1., 1.2.1., 2.1.1., 3.2.1. W tych samych przedsięwzięciach ujęto kolejne wskaźniki produktu, bezpośrednio powiązane z kryterium nr 5 i są to wskaźniki dot. „Liczby operacji uwzględniających rozwiązania dot. ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu".

3. Innowacyjność

3.1. Innowacyjność w kryteriach i wskaźnikach. *Pracując przy tworzeniu kryteriów wyboru operacji i tworzeniu oraz szacowaniu wskaźników z wykorzystaniem różnych metod partycypacji społecznej, okazję do definiowania innowacyjności miały wszystkie sektory, które będą uczestniczyć w realizacji LSR – sektor gospodarczy, społeczny i publiczny. Wspólnie stwierdzono, że obszar LGD wymaga wdrażania nowoczesnych rozwiązań. Te, w opinii przedstawicieli wszystkich sektorów, przyczynią się do długotrwałości założonych efektów realizacji LSR. W związku z tym, że w odczuciu wszystkich innowacyjność jest głównym zadaniem, które powinno być osiągnięte w wyniku realizacji operacji.* Przedsięwzięcia, dla których nie zastosowano kryterium innowacyjności to projekty współpracy, które nie są oceniane przez LGD, oraz 2 przedsięwzięcia przypisane do realizacji celu założonego dla zadań LGD w ramach zadania „Wydatki bieżące i aktywizacja". Należy podkreślić, te przedsięwzięcia również uwzględnią innowacyjność, jednak nie będą oceniane przez LGD i w związku z tym nie są do nich przypisane kryteria wyboru operacji.

3.2 Definicja innowacyjności. Definicja innowacyjności wprost została określona w kryteriach wyboru projektów. W każdym z trzech celów głównych mamy tę samą definicję kryterium innowacyjności: „Rada LGD ocenia, czy i w jaki sposób wnioskodawca zamierza zastosować w projekcie innowacyjne rozwiązania. Przez innowacyjne rozwiązania rozumie się wdrożenie w wyniku realizacji operacji, nowego na obszarze gminy, na której realizowana będzie operacja lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych lub zmobilizowania lokalnych zasobów społecznych poprzez innowację: a) procesową – wnioskodawca zakłada opracowanie, wdrożenie lub zastosowanie nowej lub znacząco ulepszonej technologii, b) produktową – wnioskodawca zakłada opracowanie i wprowadzenie do produkcji nowego lub znacząco udoskonalonego produktu lub usługi (w tym zastosowanie nowatorskiej metodologii), c) organizacyjną - wnioskodawca zakłada zastosowanie nowych lub znacząco udoskonalonych rozwiązań organizacyjnych, d) marketingowa - wnioskodawca zakłada zastosowanie nowych lub znacząco udoskonalonych technik marketingowych. Opis zastosowania innowacyjnych rozwiązań powinien znaleźć się we wniosku o przyznanie pomocy. Za innowacyjne nie będą traktowane rozwiązania uznane powszechnie jako standardowe, w zakresie branży/tematyki, której dotyczy operacja".

Zasady oceny innowacyjności.

Punkty można otrzymać, jeżeli ma się zaproponowaną jedną z form innowacyjności. Nie przewiduje się w kryteriach stosowania wag. Udokumentowaniem innowacyjności jest opis zawarty we wniosku o dofinansowanie. Rada oceniając operację, nie będzie traktowała jako rozwiązania innowacyjnego rozwiązania uznanego powszechnie jako standardowe w zakresie branży/tematyki, której dotyczy operacja. Założeniem planowanej punktacji było, by przede wszystkim innowacyjność oceniać tam, gdzie ma ona duże znaczenie, czyli w zadaniach adresowanych do przedsiębiorców, osób fizycznych zakładających działalność gospodarczą, ale także tam, gdzie budujemy ofertę turystyczną. Chcemy by beneficjenci wybierali i stosowali najnowocześniejsze rozwiązania, które będą podnosić jakość proponowanej oferty dla nowo powstających miejsc pracy i oferty turystycznej.

dla właściwego przedsięwzięcia. Opis Procedury oceny i wyboru operacji własnych został zawarty w punkcie 1.1.3.

Rozdział VII. Plan działania.

Plan działania jest rozpisany w podziale na poszczególne cele szczegółowe zawarte w LSR. Zawiera informacje dotyczące realizacji wskaźników produktu. Zakłada się, że cel szczegółowy 1.1. LSR będzie zrealizowany w latach 2016-2023. Przewiduje się, że łącznie będziemy na jego realizację wydatkować 620 000,00 EUR. Największy zakres działań i środków z budżetu LSR (PROW) zaplanowano na okres 2016-2018. Cel szczegółowy 1.2. będzie realizowany w latach 2016-2023. Na jego osiągnięcie przewiduje się w budżecie wydatkowanie 1 161 627,61 EUR, w tym 50 000,00 EUR na realizację 2 projektów współpracy, w tym 1 międzynarodowy (podano jego cele i wskaźniki).

Cel szczegółowy 2.1. adresowany w całości do przedsiębiorców i osób rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej i będzie realizowany w latach 2016-2023. Najwięcej zadań planuje się zrealizować okresie 2016-2018. Na realizację operacji tu zaplanowanych planuje się przeznaczyć 1 522 045,46 EUR.

Cel szczegółowy 3.1. będzie realizowany w okresie 2019-2023. Na jego wykonanie przeznaczono 50 000,00 EUR.

Cel szczegółowy 3.2. będzie realizowany w okresie 2016-2021. Na jego realizację przeznaczono 391 826,93 EUR.

Cel szczegółowy 4.1. dotyczy zadań związanych z pracą biura LGD. Tu zaplanowano wszelkie działania informacyjne, promocyjne, dotyczące animacji, współpracy ze społecznością lokalną, świadczeniem usługi doradztwa oraz zadaniami administracyjno-biurowymi. Na jego realizację zaplanowano wydatkowanie 639 660,00 EUR. Najwięcej zadań będzie realizowanych w latach 2016-2021. Jednak zakładamy wydatkowanie środków i realizację wskaźników LSR dla tego celu do końca realizacji LSR. Wskaźniki produktu zostały szczegółowo opisane w LSR. W nawiasach podane zostały wskaźniki, które umieszczone są w kol. Nazwa wskaźnika w nawiasach w odpowiedniej kolejności. Cele zaplanowane w LSR są zgodne z trzema celami przekrojowymi PROW 2014-2020: ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu, innowacyjność.

Rozdział VIII Budżet LSR

1. Ogólna charakterystyka budżetu, wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR. Całkowity budżet LSR wynosi 4 385 160,00 EUR z czego najwięcej środków przypada na działania związane z realizacją LSR – 3 695 500,00 EUR. W ramach budżetu na pokrycie kosztów bieżących i aktywizację LSR przeznaczono kwotę 639 660,00 EUR, a na projekty współpracy 50 000,00 EUR. LSR ma charakter Strategii monofunduszowej i będzie finansowana z jednego funduszu – PROW 2014-2020.

Plan finansowy LSR dot. finansowania poddziałania 19.2 PROW oparto o pulę środków, jaka zostanie przeznaczona dla sektora finansów publicznych oraz dla pozostałych podmiotów. Założono, że w ramach LSR 906 903,85 EUR tj. 24,54% jej budżetu zostanie wydatkowana na operacje, których wnioskodawcą będą podmiotami z sektora finansów publicznych. Mając to na uwadze udział wkładu własnego będącego wkładem krajowych środków publicznych w LSR wyniesie 329 840,94 EUR.

2. Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR. W kontekście konstruowania budżetu i jego struktury związanej z celami LSR należy wskazać, że dążono do budżetu równoważnego, biorącego pod uwagę potrzeby wszystkich 3 sektorów, a jednocześnie uwzględniającego specyfikę możliwych do zrealizowania operacji w ramach danego celu. Poniżej przedstawiona struktura budżetu LSR z podziałem na cele ogólne potwierdza, że udało się osiągnąć to założenie. Budżet LSR przewiduje wsparcie grup docelowych wywodzących się z każdego z 3 sektorów gospodarki. Założono w nim, że cele opierające się głównie na działaniach inwestycyjnych (cel ogólny I i II) wymagają większych środków finansowych niż cel ukierunkowany na działania miękkie (cel ogólny III). Jednocześnie założono, że cel ogólny I, w ramach którego wyodrębniono najwięcej przedsięwzięć i grup beneficjentów wymaga największych nakładów finansowych. W przypadku celu ogólnego IV będzie on finansowany ze środków na pokrycie kosztów bieżących i aktywizacji, których kwota wynika wprost z wytycznych. W konsekwencji, jak wynika z przedstawionego zestawienia budżet LSR jest zrównoważony i uwzględnia specyfikę obszaru LGD.

Cel ogólny LSR		Budżet
1	I	1 781 627,61 EUR (w tym 50 000,00 EUR na projekty współpracy)
2	II	1 522 045,46 EUR
3	III	441 826,93 EUR
4	IV	639 660,00 EUR (koszty bieżące i aktywizacja)

Rozdział IX. Plan komunikacji.

1. Cele planu komunikacji. *Przygotowując się do pisania LSR prowadzono na bieżąco „biały wywiad", który miał na celu opracowanie zasobów i sposobów docierania do zainteresowanych przy pomocy działań planu komunikacyjnego. Podczas spotkań konsultacyjnych omawiano metody i sposoby informowania społeczności o działalności LGD w oparciu o dotychczasowe doświadczenia LGD. Wyniki spotkań konsultacyjnych omawiane były przez grupę warsztatową na kilku dwudniowych warsztatach oraz domykane podczas pracy Grupy Roboczej. Istotnym elementem tych rozmów były dotychczasowe doświadczenia w zakresie promowania i informowania, co zawarto w ewaluacji realizacji zadań w ramach strategii dwukrotnie: w 2011r. „Ewaluacja z postępów w realizacji LSR LGD "Chata Kociewia", w 2014r. „Ewaluacja z postępów w realizacji LSR LGD "Chata Kociewia''.*

Prowadzono badania dot. jakości działań informacyjnych i promocyjnych. Wynika z nich szereg potrzeb i problemów, które trzeba rozwiązać i zaspokoić, by móc bezpiecznie realizować założenia strategii, trafiając przede wszystkim do potencjalnych beneficjentów LSR. W badaniach większość ankietowanych wskazała na potrzebę rozszerzenia obecnej działalności informacyjnej LGD. Ta grupa ankietowanych wskazywała jednocześnie na brak w działalności LGD działań tj.: większa liczba działań integrujących lokalną społeczność oraz większa liczba imprez promocyjnych.

Cele ogólne

1. Podniesienie świadomości społecznej na temat działalności LGD „Chata Kociewia" oraz realizowanego przez LGD PROW na lata 2014-2020 ze szczególnym uwzględnieniem działania LEADER.
2. Upowszechnienie korzyści płynących z wykorzystania środków pochodzących z działania LEADER w ramach PROW 2014-2020.
3. Stworzenie sprawnego systemu przepływu informacji wraz z informacją zwrotną pomiędzy odbiorcami informacji, a LGD. Stworzenie warunków do wymiany poglądów w oparciu o informację docierającą do mieszkańców na temat działalności w ramach LEADER w ramach PROW 2014-2020.
4. Prowadzenie działań promujących Kociewie na zewnątrz, zachęcających do korzystania z oferty, które powstała w dużej mierze dzięki działaniom LEADER.

Cele szczegółowe:

Wypracowanie i zastosowanie metod umożliwiających skuteczną i spójną komunikację z odbiorcami ze szczególnym uwzględnieniem GRUP DEFAWORYZOWANYCH, tj.:

1. Informowanie o działaniu LEADER w ramach PROW 2014-2020 oraz promowanie aktywności LGD „Chata Kociewia" w kontekście wzmocnienia oferty kulturalno - społecznej Kociewia dla odwiedzających.
2. Wypracowanie działań dotyczących wymiany informacji i promocji pomiędzy LGD „Chata Kociewia", a beneficjentami zaangażowanymi we wdrażanie projektów,

3. Zidentyfikowanie kanałów przekazu informacji dostosowanych do odbiorcy, ze szczególnym uwzględnieniem wyszczególnionych grup adresatów poprzez dotarcie ze szczegółową i dobraną do specyficznych potrzeb informacją o możliwościach wydatkowania i wykorzystania środków dostępnych w ramach działania LEADER PROW 2014-2020 do beneficjentów oraz odbiorców projektów, tak by mieli wiedzę, iż korzystają z projektów współfinansowanych ze środków LEADER PROW 2014-2020.
4. Promowanie idei LEADERA wśród członków LGD „Chata Kociewia" poprzez bieżące aktywizowanie związanych z LGD mieszkańców obszaru.

2. Wskaźniki działań komunikacyjnych. Rezultatem działań komunikacyjnych ma być: 1. Wzrost znajomości Kociewia u osób z zewnątrz i znajomości LGD „Chata Kociewia" u mieszkańców obszaru LGD ze szczególnym uwzględnieniem działania LEADER– planuje się zwiększenie u **3000** osób– zaproszonych, użytkowników, uczestników działań ogólnych poświęconych promowaniu Kociewia i znajomości działania LEADER; 2. Wzrost liczby beneficjentów dobrze przygotowanych do ubiegania się o dofinansowanie w ramach działania LEADER PROW 2014-2020 o **300** osób; 3. Podniesienie identyfikacji 92 członków LGD „Chata Kociewia" oraz zwiększenie ich faktycznego zaangażowania w działania związane z wdrażaniem programu LEADER.

Ponadto na poziome LSR przewidziano następujące wskaźniki dotyczące procesu informowania i działań w zakresie promowania podejmowane przez LGD:

- cel ogólny IV – „Podniesienie świadomości społecznej na temat działalności LGD „Chata Kociewia" oraz działania LEADER w ramach PROW 2014-2020,
- cel szczegółowy Informowanie, promocja, komunikacja na rzecz zaktywizowania społeczności wokół idei LEADER

Wskaźnik oddziaływania: ilość osób, które powzięły informacje o najnowszych działaniach LGD – 3000 osób,

Wskaźniki produktu: - Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD – 90 osobodni, liczba osobodni szkoleń dla organów LGD - 270 osobodni, liczba podmiotów/osób, którym udzielono indywidualnego doradztwa – 130 podm./osób, liczba spotkań informacyjno–konsultacyjnych z mieszkańcami – 77 spotkań.

Wskaźnik rezultatu: Liczba podm./osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywid. doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR - 60 osób, liczba uczestników spotkań informacyjno-konsultacyjnych – 750 osób, liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD - 500 osób.

3. Grupy docelowe. Odbiorców działań informacyjnych zaprojektowanych w niniejszym Planie Komunikacji dotyczących działalności LGD ze szczególnym uwzględnieniem działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 można podzielić na następujące grupy:

1. Mieszkańcy obszaru LGD.
2. Beneficjenci – podmioty, które są zainteresowane ubieganiem się o dofinansowanie, w świetle obowiązujących przepisów mogą się o nie ubiegać oraz podmioty, które składają wnioski o dofinansowanie. Realizatorzy projektów – beneficjenci, którzy otrzymali dofinansowanie i realizują, bądź realizowali projekty w ramach działania LEADER w ramach PROW 2014-2020.
3. Obiorcy projektów – osoby, które korzystają z projektów realizowanych w ramach działania LEADER 2014-2020.
4. GRUPY DEFAWORYZOWANE zdefiniowane w LSR – młodzież do 30 roku życia i osoby po 50 roku życia.
5. Osoby, które chcemy zachęcić do odwiedzenia Kociewia.

Rozdział X. Zintegrowanie.

1. Opis zgodności i komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami obszaru.

1.1. Spójność LSR z dokumentami na poziomie gmin.

Bobowo – „Strategia Rozwoju Gminy Bobowo na lata 2015-2024" z 02.2015r. zakłada jako cel strategiczny 1 „Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej", jest to cel wprost odpowiadający celowi ogólny I LSR. Ponadto jako cel strategiczny 4 wskazuje „wszechstronny rozwój przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw rolnych i produkcji ekologicznej", który jest wprost spójny z celem ogólny II LSR, głównie w zakresie dotyczącym rozwoju przedsiębiorczości. Ponadto w celu strategicznym 3 wskazuje się zadanie „mądrzy i zdrowi mieszkańcy żyjący w zdrowym środowisku" – ten cel odpowiada celowi ogólny II LSR, który zakłada tworzenie odpowiednich warunków do życia społeczności. Ponadto wszystkie te zadania również są powiązane z dbałością o środowisko naturalne, co jest zgodne z założeniami LSR. Czarna Woda - zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Czarna Woda" z 10.2011r. wskazuje jako kierunki zagospodarowania oraz użytkowania terenów: „promuje się na obszarze gminy rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych, preferowanymi formami turystyki i wypoczynku są ogólnodostępne ośrodki wypoczynkowe i inne obiekty o charakterze ogólnodostępnym (pensjonaty, kwatery prywatne, agroturystyka, itp.), tereny rekreacji indywidualnej powinny pozostać terenami wypoczynku i rekreacji, obowiązuje zakaz zmiany przeznaczenia budynków rekreacji indywidualnej na zabudowę mieszkaniową, w obszarach rolniczych, dopuszcza się rozwój zagospodarowania turystycznego w postaci agroturystyki, w zainwestowanie terenu nie może prowadzić do nadmiernej presji turystycznej, która stanowi główne zagrożenie dla cennych siedlisk przyrodniczych, szczególnie w lasach, nad rzekami i jeziorami oraz na terenach podmokłych". Opisane kierunki dla Gminy są zgodne z celem ogólny I LSR. Kaliska – „Strategia Rozwoju Gminy Kaliska na lata 2004-2019" z 07.2004r. jako 1 cel generalny wskazuje Społeczeństwo: „Integrowanie oraz rozbudzanie aktywności i zaradności osobistej mieszkańców oraz zapewnianie bezpieczeństwa na terenie gminy". Jest on wprost zgodny z celem ogólny III LSR, który nastawiony jest na aktywizowanie społeczności, w tym społeczności Kalisk. Ponadto jako cel generalny 2 wskazuje się gospodarkę:

„stwarzanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy oraz zachowania siedlisk rolniczych". Cel jest zgodny z zamierzeniami celu ogólny II LSR w zakresie dotyczącym przedsiębiorczości. Wszelkie cele LSR są zgodne z 3 celem generalnym strategii Środowisko: „zapewnienie wysokiej jakości środ. naturalnego, dbałości o ład przestrzenny i rozwój infrastruktury technicznej".
Lubichowo – „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubichowo" z 12.2009r. wskazuje jako 1 cel rozwoju „politykę rozwoju" polegającą na „stworzeniu atrakcyjnej oferty turystycznej, poprzez przygotowanie prawne i infrastrukturalne gruntów, oraz poprawa jakości urządzeń i wyposażenia w infrastrukturę techniczną terenów rekreacyjnych", „wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu". Zapisy studium są adekwatne do planowanego celu ogólny I LSR. Ponadto w 2 celu rozwoju gminy wskazuje się „politykę wyrównawczą", która wiążę się z „poprawą jakości życia mieszkańców, obniżeniem bezrobocia w gminie". Te założenia są zgodne z planowanymi w LSR celami ogólny II i III, które zasadniczo nastwione są na realizację tych priorytetów również na terenie Gminy. 3 celem rozwojowym w studium jest „Polityka ochronna" uwzględniająca tak mocno podkreślaną w LSR ochronę przyrody.
Liniewo – „Strategia Gminy Liniewo" wskazuje, że „Celem rozwoju gminy jest osiągnięcie stabilnego, trwałego, zróżnicowanego rozwoju, w którym byłyby zapewnione zaspokojenie potrzeb mieszkańców, warunki umożliwiające wzrost poziomu życia oraz warunki umożliwiające zaspokojenie przyszłych potrzeb następnych pokoleń." Założenia całego LSR wpisują się w te zamierzenia na rzecz mieszkańców Liniewa, gdyż przyczyniają się do wielu aspektów powiązanych ze wzrostem jakości życia mieszkańców postrzeganym przez pryzmat miejsc pracy, podniesienia aktywności społeczeństwa oraz podnoszenia jakości oferty turystycznej.
Osieczna – „Strategia Rozwoju Gminy Osieczna na lata 2004-2015" zakłada jako obszar 1 „przedsiębiorczość", w której wyznacza się cel 1 „Sprzyjanie tworzeniu nowych miejsc pracy", jest on bezpośrednio powiązany z celem ogólny II LSR, który zasadniczo przewiduje wspieranie przedsiębiorczości. Jako obszar 2 wskazuje się „turystykę", dla której celem strategicznym jest „zwiększenie dostępności różnorodnych form turystyki i rekreacji", co jest wprost zgodne z założeniami celu ogólny II LSR. Ponadto założono jeszcze obszar 4 „społeczność, kultura i oświata", gdzie celem jest „Poprawa warunków kształcenia i stanu wiedzy mieszkańców", który to cel w zakresie dot. wiedzy mieszkańców osiągniemy przez realizację celu ogólny III LSR.
Osiek – „Strategia rozwoju Gminy Osiek do 2015r." z 02.2000r. jako cel strategiczny rozwoju gminy wskazuje „Pełne wykorzystanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych i nieskażonego środowiska naturalnego dla rozwoju turystyki agroturystyki", który wpisuje w cel ogólny I LSR. Ponadto zakłada cel „wielofunkcyjny rozwój wsi, restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwoju turystyki i agroturystyki jako źródła nowych miejsc pracy" – jest to zgodne z założeniami celu og. I i II LSR.
Skarszewy - „Strategia rozwoju Gminy Skarszewy na lata 2014 – 2022" z 03.2015r. zakłada realizację Celu strategicznego 2 „Wsparcie przedsiębiorczości lokalnej, bogata oferta inwestycyjna, rozwój turystyki", który odpowiada zapisom dotyczącym turystyki oraz tworzenia miejsc pracy zawartym w celu ogólnym I i II LSR. Ponadto w celu strategicznym 3 planuje się „Aktywizację lokalnej społeczności i zapobieganie wszelkim formom wykluczenia" co jest w szczególności w zakresie aktywizowania społeczności zgodne z zapisami celu ogólnym III LSR. Cel strategiczny 4 „Zachowanie walorów przyrodniczych istotnym aspektem rozwoju" też odpowiada założeniom celu ogólnym I LSR, oraz kryteriom wskazującym na stosowanie rozwiązań chroniących środowisko.
Skórcz miasto– „Strategia rozwoju miasta Skórcza do roku 2020" z 09.2015r. wskazuje cel operacyjny 1.2. „Promocja przedsiębiorczości i jej wspieranie", co uwzględnia cel ogólny II LSR. ponadto w cel operacyjny 2.3. mówi o planie „poprawy stanu środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza", co nawiązuje do celu ogólny I, zaś cel operacyjny 3.1. „Wspieranie aktywności społeczności lokalnej, w tym tworzenie warunków dla rozwoju organizacji pozarządowych" ma bezpośrednie dowiązanie do celu ogólnego III LSR.
Skórcz Gmina – „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Skórcz" z 11.2002r.w celach zakłada się rozwój przestrzenny. „Celem nadrzędnym rozwoju przestrzennego jest uzyskanie takiej struktury, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzysta walory przyrodnicze oraz własne zasoby dla potrzeb rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców". Do realizacji tego celu przyczynia się przede wszystkich realizacja celów ogólnych I i II LSR kładąc nacisk na harmonię w dążeniu do rozwoju.
Smętowo Gr. – „Strategia rozwoju Gminy Smętowo Gr. do 2015r." uchwalona w 01.2001r. zakłada jako cel 3 „wspomożenie rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawa warunków dla chcących prowadzić działalność gospodarczą". Cel ten jest zgodny z zapisami celu ogólnego II LSR. Ponadto w celu 5 planuje się „wypracowanie i promocję nowego wizerunku Gminy, sposobem na pozyskanie inwestorów, turystów i ludności osadniczej", co jest zgodne z założeniami dotyczącymi rozwoju turystyki wynikającymi z celu ogólnego I LSR.
Stara Kiszewa – „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stara Kiszewa" uchwalone w 2003r. zakłada następujące kierunki „obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk" oraz „obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej". Te kierunki rozwoju są spójne z celem ogólnym I LSR.
Starogard Gd. – „Strategia rozwoju gminy wiejskiej Starogard Gd. na lata 2012-2022" z11.2012r. Cel ogólny I LSR wpisuje się w cel strategiczny 1. „Przestrzeń" oraz wynikający z niego cel szcz. 1.3. zakładający „rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz lepszym wykorzystaniu istniejących szlaków" oraz cel 1.4. „zwiększanie potencjału zasobów przyrodniczych sprzyjających rozwojowi turystyki". Cel ogólny II LSR wprost

wynika z zamierzeń zaplanowanych w celu gł. 2 strategii gminy „Gospodarka", gdzie w celach szcz. planuje się „tworzenie warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy" (cel 2.1.) oraz „gospodarcze wykorzystanie atrakcyjnych turystycznie terenów gminy" (cel.2.3.). Cel ogólny III LSR wpisuje się w założenia celu gł. 4 Strategii gminnej „Społeczność", zakładającego „aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym" (cel 4.4.) oraz „tworzenie podstaw dla rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi" (cel.4.5.). Cel ogólny I LSR przyczynia się do wypełnienia celu „umacnianie tożsamości regionalnej z zachowaniem tradycji i dziedzictwa kulturowego" (cel szcz. 4.7. strategii gminnej).

Zblewo – LSR jest zgodny ze „Strategią rozwoju gminy Zblewo na lata 2014-2020" z 03.2014r. Cel ogólny I LSR wpisuje się w „rozwój turystyki" (cel strateg. II strategii gminy) wraz z celami szcz.: „rozwój turystyki w oparciu o potencjał kulturowo przyrodniczy", „rozbudowanie nowoczesnej bazy turystyczno-rekreacyjnej", „wsparcie rozwoju agroturystyki". Cel ogólny II LSR wpisuje się w cel strat. I Strategii gminy: „stworzenie warunków do zrównoważonego i efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem mechanizmów ekonomii społecznej" i celów szczegółowych 1.1. Aktywne wspieranie działań zmierzających do poprawy sytuacji na rynku pracy", 1.3. zwiększenie oferty w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji dla mieszkańców. Cel ogólny III LSR wpisuje się w zapisy I celu strat. Zblewa i celu szczeg. 1.5. kształt. świadomości przynależności region.

1.2. Spójność LSR z dokumentami na poziomie powiatów. LGD jest usytuowana na terenie 2 Powiatów: Kościerskiego i Starogardzkiego, które w ostatnich latach uchwaliły następujące dokumenty strategiczne: uchwalona w sierpniu 2010r. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej na lata 2010-2025 wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Ziemi Kościerskiej". Uchwalona w październiku 2015r. Strategia Rozwoju Powiatu Starogardzkiego na lata 2014 – 2020".

Powiat Kościerski: LSR wpisuje się w misję Strategii Ziemi Kościerskiej, która zakłada, że „Działania samorządów i pozostałych instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie Strategii mają na celu uczynienie Ziemi Kościerskiej obszarem wysokiej jakości życia. W tym celu dążymy do: Podniesienia konkurencyjności gospodarki regionu; Poprawy dostępności komunikacyjnej i spójności wewnętrznej obszaru; Poprawy stanu środowiska naturalnego; Podniesienia umiejętności i aktywności mieszkańców Ziemi Kościerskiej. Działania nasze opieramy o zasadę zrównoważonego rozwoju społeczeństwa i gospodarki, poszanowanie środowiska naturalnego oraz racjonalne wykorzystanie zasobów obszaru….". LSR przyczynia się do realizacji następujących celów założonych w Strategii Powiatu Kościerskiego: Cel strategiczny I Podniesienie konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej oraz turystycznej Ziemi Kościerskiej, Cel operacyjny I.1. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju gospodarki i przedsiębiorczości, Cel operacyjny I.3. Systemowe wsparcie promocji gospodarczej i turystycznej oraz pozyskiwania nowych inwestorów; Cel strategiczny III Poprawa stanu środowiska naturalnego i racjonalne wykorzystanie zasobów Ziemi Kościerskiej, Cel operacyjny III.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez działania inwestycyjne i informacyjno – edukacyjne oraz koordynację działań w zakresie zadań informacyjno-edukacyjnych; Cel strategiczny IV Wsparcie rozwoju kompetencji i aktywności mieszkańców oraz budowa zintegrowanego społeczeństwa na Ziemi Kościerskiej, Cel operacyjny IV.3. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i integracja społeczeństwa obszaru.

Powiat Starogardzki: Działania LGD wprost odpowiadają założeniem Strategii Powiatu Starogardzkiego, w których zakłada się, że „Realizacja Strategii musi być prowadzona przede wszystkim zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (osiągnięcie trwałej poprawy poziomu życia mieszkańców wymaga rozwoju, realizowanego przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej)". Ponadto jest zgodna z założeniem, że „Strategia opiera się również o zasadę spójności przestrzennej, co oznacza, że realizacja Strategii uwzględnia wymogi kształtowania ładu przestrzennego, zapewniając poszanowanie i efektywne wykorzystanie ograniczonego zasobu przestrzeni, w tym hamowanie presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo. Biorąc pod wzgląd potencjał przyrodniczy powiatu starogardzkiego, strategia jest zbudowana zgodnie z zasadą korzystnego oddziaływania na środowisko. Oznacza to, że przedsięwzięcia identyfikowane jako istotne dla realizacji Strategii analizowane będą przez pryzmat kryterium efektu środowiskowego promującego poprawę efektywności wykorzystania zasobów i redukcję negatywnych oddziaływań środowiskowych lub działania kompensujące." LSR wobec powyższego wpisuje się w założenia następujących celów strategii: Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka, Cel operacyjny 1.1 Poprawa efektywności przedsiębiorstw, Cel operacyjny 1.2 Bogata i unikatowa oferta turystyczna i kulturalna; Cel strategiczny 2. Zapewnienie mieszkańcom ciągłego i stabilnego wzrostu, Cel operacyjny 2.2 Wysoka jakość kapitału ludzkiego; Cel operacyjny 2.4 Wysoka aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców; Cel strategiczny 3 Spójna i atrakcyjna przestrzeń, Cel operacyjny 3.3 Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu i dbałość o stan środowiska.

1.3. Spójność LSR z dokumentami na poziomie województwa. Uchwałą nr 458/XXII/12 podjętą 24 września 2012r. przyjęto Strategię Rozwoju Woj. Pomorskiego 2020" (dalej SR WP 2020). Planując działania LSR wpisujemy się w we wszystkie 3 zaprojektowane na potrzebę rozwoju województwa pomorskiego główne cele strategiczne:

„Nowoczesna gospodarka" - LSR przyczynia się do realizacji celów szcz. w ramach nowoczesnej gospodarki poprzez działania polegające na aktywizacji przedsiębiorców z uwzględnieniem innowacyjności ocenianym w kryteriach wyboru. Wprost wynika to z opisów celu szczeg. SRWP 2010 – wysoka efektywność przedsiębiorstw, gdzie jednym z kierunków jest upowszechnianie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy do gospodarki. Do realizacji tego działania w szczególności przyczyni się realizacja celu ogólnego II LSR. W opisywanym celu gł. SRWP zaplanowano cel szcz. unikatowa oferta turystyczna. Tu wpisuje się cel ogólny I LSR.

„Aktywni mieszkańcy” – jednym z celów szczeg. jest „Wysoki poziom zatrudnienia”. To jedno z podstawowych założeń LSR. Aż w dwóch z 3 celów głównych (w celu ogólnym I i II LSR) przewiduje się przeznaczenie środków na samozatrudnienie oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Ponadto na poziomie kryteriów wysoko punktuje się tworzenie miejsc pracy. Wszystko współgra z kierunkami działań zaplanowanymi w SRWP 2020 – aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych, wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw. Cel ogólny III LSR przyczynia się do realizacji kolejnego celu szczeg. „wysoki poziom kapitału społecznego”. Realizując go wzmacniamy potencjał organizacji pozarządowych, podnosimy poziom tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracji społeczności, aktywnie uczestniczymy w kulturze i rekreacji, dbamy o dziedzictwo.
„Atrakcyjna przestrzeń” – duża część LSR poświęcona jest ochronie środowiska przyrodniczego i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym. Działania LGD zaplanowane głównie w celu ogólnym I i III LSR przyczyniają się do zachowania walorów przyrody, poprawy spójności przyrodniczej. Ponadto kryteria oceny projektów dotyczą stosowania, wdrażania rozwiązań służących ochronie środowiska, co potwierdza związek planów zawartych w LSR z zamierzeniami woj. Pomorskiego.
1.4. Spójność z opracowaniami dotyczącymi walki z bezrobociem i pomocy społecznej. W „Powiatowym programie promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2014-2020” przygotowanym na potrzeby działania Powiatu Starogardzkiego, jako główny cel założono zgodne z celem ogólnym II LSR następujące wyzwanie „większe i lepsze zatrudnienie dla mieszkańców powiatu starogardzkiego”. W tym Priorytet I zakłada „nowe miejsca pracy zgodne z potrzebami mieszkańców i podnoszące ich kompetencje zawodowe”, Priorytet 2 „więcej przedsiębiorczości”. Te założenia są wprost zgodne z celem LSR dotyczącym rozwoju opartego o aktywizację i wzmocnienie postaw przedsiębiorczych.
Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2010-2015” dla Powiatu Kościerskiego w swoich celach założył „większą liczbę miejsc pracy w powiecie”, która zakłada różne formy, w tym przedsiębiorczość, samozatrudnienie. Te plany wprost wpisują się w założenia celu ogólnym II LSR.
W celu znalezienia rozwiązania problemów z zakresu pomocy społecznej na obszarze LGD opracowano w 2015r. „Lokalny model ekonomii społecznej dla powiatu starogardzkiego”. Przy jego tworzeniu pracowali przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz instytucji zajmujących się pomocą społeczną na obszarze LGD. Warto przyjrzeć się jego założeniom dotyczącym potrzeb w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w kontekście planów zawartych w LSR. LSR planując cel ogólny III przyczynia się do zawartych w „Lokalnym model ekonomii społecznej dla powiatu starogardzkiego” rekomendacji, że „należy dążyć do wypracowania modelu współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a instytucjami publicznymi, tak by zwiększać niski dotąd poziom zaufania” oraz „konieczne jest podjęcie działań zmierzających do wzmocnienia instytucjonalnego organizacji pozarządowych, a także do zwiększania liczny organizacji pozarządowych prowadzących działalność odpłatną.

2. Sposób integrowania sektorów, partnerów, zasobów w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

2.1. **Opis zintegrowanych celów LSR.** W LSR zaplanowano następujące cele szczeg. o zintegrowanym charakterze:

a) Cel nr 1.2. Rozwój niekomercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej, związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego oraz promocja walorów i marki Kociewia.
b) Cel nr 3.2. Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej opartej o walory Kociewia.

Ad. a) Cel zakłada różne działania, które podejmowane będą przez zróżnicowane podmioty, w tym z sektora publicznego, społecznego oraz LGD. Do jego realizacji wykorzystamy rożne form realizacji LSR: konkurs na projekty otwarte oceniane przez SW, projekty współpracy. Spójnie wypracujemy i dołożymy starań, by realizacja tego działania umożliwiła osiągnięcie wspólnego rezultatu w postaci promowania konkretnej oferty turystycznej na Kociewiu. Z jednej strony poprzez duże, inwestycyjne projekty chcemy przyczynić się do rozbudowania tej oferty. Z drugiej strony planujemy realizację działań nieinwestycyjnych. Chcemy promować Kociewie, jego kulturę, dorobek i organizować drobne przedsięwzięcia z zakresu budowania tej oferty. Wszystko poprzemy prowadzoną, przemyślaną promocją, która uwzględniać będzie pełną ofertę, jaką ma do przedstawienia turystom Kociewie, realizowaną przez wszystkie jednostki funkcjonujące na rzecz i dla jego dobra.
W ramach uzupełnienia tych działań przewidujemy realizację działań LGD poprzez 2 projekty współpracy.
- Pierwszy – projekt współpr. międzynarodowej będzie angażował następujące LGD: LGD „Gminy Powiatu Świeckiego” – **„lider”**, LGD „Chata Kociewia”, LGD „Wstęga Kociewia”, LAG Ammerseee.V, - Niemcy. Polega na szeroko pojętej promocji obszaru LGD poprzez organizację „targów” zarówno po stronie polskiej jak i niemieckiej. Promocją obejmiemy szeroko rozumiane produkty lokalne i usługi. Wzajemna organizacja „targów” zainicjuje rozwój rynków zbytu dla naszych produktów i usług; pobudzi rozwój przedsiębiorczości. Współpraca służyć będzie wzajemnej promocji walorów turystycznych obszarów LGD biorących udział w projekcie. To przyczyni się do wzrostu ruchu turystycznego na promowanych obszarach. Realizacja w 2017r.
- Drugi projekt współpracy ma być realizowany przez 3 kociewskie LGD, jako kampanijny projekt współpracy, który zakłada zorganizowanie trasy promocyjnej w kilku dużych miastach wzdłuż autostrady (np. Gdańsk, Sopot, Toruń, Bydgoszcz Warszawa, Łódź).W busie, bądź na stoiskach będziemy promowali gotowe oferty turystyczne 3 kociewskich LGD w konkretnych pakietach weekendowych bądź dłuższych. W trakcie przygotowań do realizacji zidentyfikujemy jak najwięcej produktów i usług w celu sprzedaży.
Uzupełnieniem do tego celu szczegółowego jest mocno zintegrowany z nim cel szczegółowy 1: rozwój komercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego Kociewia. W ramach tego

celu dofinansowania i premie na ten sam zakres tematyczny działań, będą otrzymywać podmioty i osoby rozpoczynające i rozwijające działalność gospodarczą w zakresie turystycznym i rekreacyjnym. To dopełnienie zintegrowanego celu szczegółowego opisanego powyżej.
Ad. b) Cel 3.2. również ma znamiona celu zintegrowanego. Łączy w sobie różnorodne działania zmierzające do zapewnienia szeroko rozumianego zaktywizowania społeczności. Planujemy w nim dokończenie dzieła związanego z obiektami kulturalnymi, ale przede wszystkim przewidujemy w ramach niego wypełnienie treścią obiektów, które powstały dotychczas. Realizować będziemy działania w oparciu o konkursy na projekty inwestycyjne oraz projekty nieinwestycyjne. Przewidujemy szerokie spektrum beneficjentów obejmujące uprawnionych z sektora publicznego i społecznego.
Należy podkreślić, że dopełnieniem tych wszystkich tu opisanych działań będzie aktywność LGD w zakresie działań z planu komunikacji oraz aktywizujących i zachęcających do współpracy społeczność.
2.2. **Opis jak LSR integruje przynajmniej 3 branże działalności gospodarczej.** W celu og. I wskazuje się co najmniej 3 branże działalności gospodarczej, które są zintegrowane poprzez LSR. Można zaliczyć do nich zgodnie z PKD: **Sekcję G**, a z niej szczególnie: 55 zakwaterowanie, 56 działalność usługowa związana z wyżywieniem; **Sekcję R** i z niej w szczególności: 90 działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką, 93 działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna; **Sekcję C,** a z niej w szczególności: 16 produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania, 10 produkcja artykułów spożywczych, 11 produkcja napojów. Opisana informacja o branżach działalności gospod. związana jest z branżą dot. administracji i wszelkich działań, które administracja planuje realizować na rzecz turystyki. Wymienione branże to przykład oparty o informacje pochodzące z badania ankietowego, które przeprowadzono w oparciu o składane fiszki projektowe. LGD poza udzielaniem dofinansowania planuje w ramach swojej działalności dot. aktywizowania prowadzić działania zmierzające do opracowania szerokiej oferty produktu turystycznego łączącego w spójny sposób wymienione tu branże, tak by turysta, który tu przyjedzie mógł korzystać z gotowych pakietów na spędzanie wolnego czasu, które to pakiety zostaną wypromowane w oparciu o projekt współpracy. Działania odpowiadają na problem braku spójności i wysokiej jakości oferty turystycznej, którą mocno podkreślano w diagnozie i analizie SWOT.

Rozdział XI. Monitoring i ewaluacja.

LGD będzie dokonywać systematycznej ewaluacji i monitoringu. Organem odpowiedzialnym za przeprowadzenie badań ewaluacyjnych i monitorujących będzie Zarząd LGD poprzez Biuro LGD.

1. Ewaluacja. Elementy podlegające ewaluacji.

- Ewaluacji podlegają następujące działania: praca Biura, praca poszczególnych organów LGD: Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej. Oba elementy będą weryfikowane w oparciu o zapisy przepisów wewnętrznych oraz statutu LGD, z których wynikają obowiązki sprawozdawcze nałożone na stowarzyszenie, a także w oparciu o wynik kontroli przeprowadzonych przez instytucje zewnętrzne.

Elementy wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji: stopień realizacji poszczególnych celów i przedsięwzięć zawartych w LSR, stopień osiągnięcia wskaźników oraz realizacji budżetu LSR, powiązane z wpływem na ich realizację kryteriów wyboru projektów i/lub uwzględnieniem planów przyszłych beneficjentów, stopień skuteczności informowania, działań szkoleniowych i poradnictwa, znajomość LGD i zadań przez nią realizowanych ze szczególnym uwzględnieniem PROW.
Zakładamy prowadzenie ewaluacji zewnętrznej, pomiary prowadzone są przez pomiot zewnętrzny wybrany z zachowaniem zasady konkurencyjności. Okres pomiaru – od początku do dnia rozpoczęcia badania. Częstotliwość pomiaru – nie rzadziej niż raz na trzy lata.
2. Monitoring. Elementy podlegające monitorowaniu: wskaźniki produktu i rezultatu na poziomie decyzji Rady, zawartych umów i zrealizowanych projektów (prowadzenie rejestru na poziomie decyzji Rady, zawartych umów o dofinansowanie, zrealizowanych projektów; oraz badanie monitorujące raz w roku – na koniec roku dla okresu pomiaru od początku realizacji LSR), budżet na realizację LSR (rejestr udzielonego dofinansowania, podpisanych umów, zrealizowanych projektów w kontekście realizacji wskaźników, typów beneficjenta, poszczególnych gmin), budżet na realizację działań w zakresie kosztów bieżących i aktywizacji, realizacja harmonogramu naborów w ramach LSR, realizacja projektów współpracy (przygotowanie i realizacja założonych celów i wskaźników zawartych w LSR), obecność na spotkaniach, szkoleniach, warsztatach prowadzonych przez LGD – z uwzględnieniem badania poziomu zadowolenia z przygotowanych szkoleń/warsztatów w postaci ankiety monitorującej, praca Biura LGD zgodnie z obowiązującym Regulaminem Pracy Biura LGD, doradztwo prowadzone przez osobę odpowiedzialną za doradzanie wraz z prowadzeniem pomiarów skuteczności tego doradztwa zgodnie z zapisami Regulaminu Pracy Biura LGD – ilość poradnictwa, czas trwania porady, skuteczność w zestawieniu z wnioskami składanymi i uzyskanym dofinansowaniem; aktywność beneficjentów w zakresie składanych wniosków; skuteczność w prowadzonych działaniach informacyjnych zgodnie z planem komunikacji; realizacja obowiązków pracowniczych; zainteresowanie stroną internetową LGD.
Dane pozyskiwane są przez Biuro LGD (dane wewnętrzne). W przypadku prowadzenia działań przez podmioty zewnętrzne będą one zobowiązane do prowadzenia monitorowania realizowanych działań.
3. Wykorzystanie wyników i planowane kryteria ewaluacyjne. Wyniki badań ewaluacyjnych będą służyły: Podjęciu decyzji o aktualizacji LSR zgodnie z procedurą aktualizacji; wszczęciu procedury zmiany kryteriów wyboru projektów; podjęciu decyzji o wzmocnieniu obszarów działalności, które są w badaniach wskazane jako zagrożone i

stwarzają ryzyko nieosiągnięcia wymaganego minimum realizacji strategii, poprzez zwiększenie nakładów na zachęcenie do ich osiągnięcia; podjęciu decyzji o zmianie budżetu LSR, podjęcie decyzji o zmianie organizacyjnej Biura, Zarządu, Rady LGD.

Planowane kryteria ewaluacyjne:

1. Kryterium przystąpienia do aktualizacji LSR. Przystąpienie do aktualizacji LSR może być poprzedzone przeprowadzeniem badania ewaluacyjnego.
2. Kryterium przystąpienia do zmiany budżetu. Podstawą do zmiany budżetu jest wynik prowadzonych działań w zakresie monitoringu bądź informacje o konieczności przeprowadzenia zmian w budżecie określone we wnioskach z ewaluacji.
3. Kryterium przystąpienia do zmiany kryteriów wyboru projektów: LGD przystępuje do zmiany kryteriów wyboru projektów, jeżeli w wyniku przeprowadzonej ewaluacji niezbędna jest zmiana kryteriów na odpowiadające na potrzeby aktualnej sytuacji w zakresie realizacji LSR.

Zgodnie z metodologią badań ewaluacyjnych dostosowaną do potrzeb LSR w ramach badań ewaluacyjnych naszej LSR będą obowiązywały następujące kryteria ewaluacji: Skuteczność; Efektywność; Użyteczność; Trwałość.

Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

W ramach prowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzono analizę i spisano ją w opracowaniu „analiza uwarunkowań na potrzeby wniosku o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru LGD na lata 2014-2020”.

W analizie skupiono się na aspektach zgodnych z wymogami zawartymi w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013r., poz.1235 z pózn. zm.) dalej ustawa OOŚ.

Zgodnie z art. 48 ust.2 w związku z art. 57 ust.1 pkt 2) oraz art.58 ust.1 pkt 2) ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013r., poz.1235 z pózn. zm.) wystąpiono z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku w swym piśmie nr RDOŚ-Gd-WOO.410.135.2015.MCZ.1. z dnia 04.12.2015r. stwierdza, że LSR „nie jest dokumentem, o którym mowa w art. 46 pkt 1, 2, 3, oraz art. 47 ustawy OOŚ, zatem nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, tym samym nie ma podstaw prawnych do uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego projektu dokumentu w trybie art. 48 i 49 ustawy OOŚ. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie ONS.9022.1.115.2015.KM z dnia 03.12.2015r. przychyla się do stwierdzenia RDOŚ stwierdzając również, że „Zgodnie z art.48 ust.1 ustawy OOŚ uzgodnienia z Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym wymaga jedynie zamiar odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.”.

Procedura aktualizacji LSR.

Aktualizacja LSR odbywać się będzie z uwzględnieniem trzech procedur:

a) procedurę ogólną – dotyczącą zmian całej strategii,
b) procedurę zmiany budżetu LSR i/lub Planu działania - (wymaga ona szybkiego działania i nie wiąże się z zasadniczymi zmianami w LSR).
c) Procedura dostosowująca do obowiązującego prawa.

Ad. a) Procedura ogólna. Decyzja o wszczęciu procedury musi być poprzedzona badaniami ewaluacyjnymi lub oparta o przeprowadzony monitoring . Zarząd w drodze uchwały wszczyna procedurę konsultacji społecznych polegającą na opisanych poniżej działaniach. Organem odpowiedzialnym za dokonanie aktualizacji LSR jest Zarząd LGD za pośrednictwem biura LGD. Zarząd w zakresie wsparcia metodologicznego dot. aktualizacji LSR może zlecić część lub całość prac podm. zewnętrznemu mającemu wiedzę i doświadczenie w planowaniu strategicznym, bezpośrednio uczestnicząc w jego pracach.

Proces aktualizacji zapisów LSR przebiega następująco:

1. I etap konsultacji społecznych. Organizacja co najmniej 2 spotkań dla mieszkańców, w tym przyszłych i obecnych beneficj. PROW w ramach działania LEADER – informacja o spotkaniu rozpropagowana poprzez zaproszenia.
2. Przebieg spotkania: informacja o dotychczasowej realizacji LSR, informacja o zmianach niezbędnych do wprowadzenia zdaniem Zarządu bądź innych organów LGD, weryfikacja analizy SWOT, celów szczegółowych, przedsięwzięć, wskaźników LSR - w trakcie spotkań uczestnicy zgłaszają uwagi/pomysły dot. aktualizacji LSR.
3. Na podstawie uwag zebranych na spotkaniach ze społecznością lokalną oraz biorąc pod uwagę wyniki ewaluacji LSR, Rada LGD z Zarządem uczestniczy w warsztatach ustalających zakres aktualizacji LSR.
4. Wynikiem przeprowadzonych konsultacji i warsztatów jest wypracowanie propozycji zmian w LSR, które zostaną następnie przedstawione do II etapu konsultacji społecznych.
5. Treść aktualizowanej LSR zostaje podana do publicznej wiadomości na stronie internetowej LGD.
6. Jednocześnie do publicznej wiadomości zostaje podana możliwość zgłaszania uwag do proponowanej aktualizacji LSR wraz z ankietą uwag dostępną na stronie internetowej LGD. W tym zakresie przez okres co najmniej 1 tygodnia od opublikowania LSR mieszkańcy obszaru LGD będą mieli możliwość wnoszenia swoich uwag i zastrzeżeń do propozycji Zarządu. Mieszkańcy będą dostarczać wypełnioną ankietę do biura LGD drogą pocztową, internetową lub osobiście. Zbieraniem uwag i zastrzeżeń składanych na bieżąco zajmuje się Biuro LGD. Prowadzi ono odpowiednią dokumentację i archiwizację dokumentów do wnoszenia uwag. O rozpoczęciu procedury aktualizacji LSR ostateczną decyzję uchwałą podejmuje Zarząd LGD.
7. Po zebraniu uwag od społeczności lokalnej do proponowanych zmian LSR Zarząd i Rada ponownie wspólnie weryfikują zmiany ustalając ostateczną wersję zmienionej LSR. Na tej podstawie biuro LGD (ewentualnie wyznaczony podmiot zewnętrzny) opracuje propozycję aktualizacji po konsultacjach społecznych,
8. Aktualizacja LSR jest przyjmowana przez Walne Zebranie Członków LGD zgodnie z zapisami Statutu.
9. Zaktualizowana LSR przedstawiana jest do akceptacji Samorządowi Województwa.

Ad. b) Procedura zmiany budżetu LSR i/lub Planu działania. Odmienna procedura dotyczy wydatków w budżecie LSR w zakresie: poszczególnych przedsięwzięć w LSR; wdrażania projektów współpracy; kosztów bieżących i aktywizacji.

Odmienna procedura zmiany Planu działania dotyczy:

- wskaźnik produktu – wartość z jednostką miary dla lat 2016-2018, 2019-2021, 2022-2023;
- wskaźnik produktu , % realizacji wskaźnika narastająco dla poszcz. lat 2016-2018, 2019-2021, 2022-2023;
- wskaźnik produktu, planowane wsparcie w EUR dla lat 2016-2018, 2019-2021, 2022-2023.
- w opisanej w niniejszym punkcie procedurze nie można zmienić zapisów kolumn „RAZEM 2016-2023".

Poniżej opisujemy planowaną procedurę:

Zmian do budżetu LSR i/lub Planu działania w zakresie opisanym powyżej dokonuje Zarząd w następującym trybie:

1. W oparciu o prowadzony monitoring lub/i w oparciu o przeprowadzoną ewaluację Zarząd stwierdza konieczność wprowadzenia zmian do budżetu LSR i/lub Planu działania w wymienionych zakresach.
2. Konsultacje społeczne: Proponowane przez Zarząd zmiany biuro LGD zamieszcza na stronie internetowej LGD wraz z ankietą uwag do proponowanych zmian. W ciągu 5 dni społeczność może wnieść propozycje swoich uwag do proponowanych przez Zarząd LGD zmian.
3. Zarząd weryfikuje uwagi zamieszczając na stronie internetowej odpowiednią informację o ich zastosowaniu bądź nie z uzasadnieniem.
4. Zarząd podejmuje uchwałę o przyjęciu zmian do budżetu LSR i/lub Planu działania w trybie okr. w Statucie.
5. Zmiana jest przekazywana do konsultacji Samorządowi Województwa.

Ad. 3 Procedura dostosowująca do obowiązujących przepisów nie wymaga konsultacji społecznych. Aktualizacja zmian w tym zakresie wymaga przyjęcia przez Walne Zebranie Członków LGD, zgodnie z zapisami statutu. Następnie zmiany są przekazywane do Samorządu Województwa.

Załącznik nr 2 do LSR

Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu dla LSR LGD „Chata Kociewia" na lata 2014-2020.

LGD będzie dokonywać systematycznej ewaluacji i monitoringu. Organem odpowiedzialnym za przeprowadzenie badań ewaluacyjnych i monitorujących będzie Zarząd LGD poprzez biuro LGD.

1. Ewaluacja

1.1. Elementy podlegające ewaluacji. Ewaluacji podlegają następujące działania:

1.1.1. Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji: praca Biura, praca poszczególnych organów LGD: Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej.

Oba elementy będą weryfikowane w oparciu o zapisy przepisów wewnętrznych oraz statutu LGD, z których wynikają obowiązki sprawozdawcze nałożone na LGD oraz w oparciu o wynik kontroli przeprow. przez instytucje zewnętrzne.

1.1.2. Elementy wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji: stopień realizacji poszczególnych celów i przedsięwzięć zawartych w LSR; stopień osiągnięcia wskaźników oraz realizacji budżetu LSR, powiązane z wpływem na ich realizację kryteriów wyboru projektów i/lub uwzględnieniem planów przyszłych beneficjentów; stopień skuteczności informowania, działań szkoleniowych i poradnictwa; znajomość LGD i zadań przez nią realizowanych ze szczególnym uwzględnieniem PROW.

1.2. Czas, w jakim zostanie przeprowadzona ewaluacja.

- ewaluacja może być prowadzona na wniosek członków LGD i/lub poszczególnych organów po przeanalizowaniu tych wniosków przez Zarząd – Zarząd podejmuje decyzję o wszczęciu działań z zakresu ewaluacji najpóźniej w przeciągu pół roku od zaakceptowania tej propozycji przez Zarząd,
- ewaluacja przeprowadzana jest nie rzadziej niż raz na trzy lata; w zależności od bieżącej potrzeby. Wszczęcie procedury przeprowadzenia pierwszej ewaluacji po podpisaniu umowy ramowej nastąpi nie później niż po upływie 2 lat od zawarcia umowy ramowej na realizację LSR.

1.3. Sposób i okres prowadzenia pomiaru.

Sposób prowadzenia pomiaru:

- zakładamy prowadzenie ewaluacji zewnętrznej, pomiary prowadzone są przez pomiot zewnętrzny wybrany z zachowaniem zasady konkurencyjności,
- wykonany jest w oparciu o dane przekazane przez biuro LGD, dane statystyczne, rejestry, przeprowadzone na reprezentatywnej grupie członków LGD, beneficjentów, bądź mieszkańców obszaru LGD badania ankietowe, wywiady i inne działania prowadzone w oparciu o plan komunikacji,
- do przygotowania pomiaru niezbędne jest poza prowadzeniem opisanych powyżej badań zastosowanie co najmniej 3 jakościowych metod partycypacji społecznej właściwych dla danego rodzaju prowadzonego badania ewaluacyjnego (konsultacje społeczne, grupa robocza, grupa warsztatowa),
- pomiar zawiera podsumowanie i wnioski z prowadzonych badań.

Czas pomiaru: pierwsza ewaluacja nastąpi nie później niż po upływie 2 lat od dnia zawarcia umowy ramowej na realizacje LSR, pozostałe ewaluacje będą przeprowadzanie nie rzadziej niż raz na trzy lata- w zależności od bieżącej potrzeby.

Okres pomiaru: badanie obejmie okres od początku realizacji LSR do dnia rozpoczęcia badania, lub badanie obejmie okres od zakończenia badania poprzedniego do dnia rozpoczęcia danego badania za wyjątkiem pierwszej ewaluacji która obejmie okres od rozpoczęcia wdrażania LSR w życie (od podpisania umowy ramowej). Organy LGD prowadzą sprawozdawczość stanowiącą element ewaluacji zgodnie z zapisami Statutu i odpowiednich regulaminów.

2. Monitoring.

a) elementy podlegające monitorowaniu: - wskaźniki produktu i rezultatu na poziomie decyzji Rady, zawartych umów i zrealizowanych projektów (prowadzenie rejestru na poziomie decyzji Rady, zawartych umów o dofinansowanie, zrealizowanych projektów); - budżet na realizację LSR (rejestr udzielonego dofinansowania, podpisanych umów, zrealizowanych projektów w kontekście realizacji wskaźników, typów beneficjenta, poszczególnych gmin); - budżet na realizację działań w zakresie kosztów bieżących i aktywizacji; - realizacja harmonogramu naborów w ramach LSR, - realizacja projektów współpracy (przygotowanie i realizacja założonych celów i wskaźników zawartych w LSR); - obecność na spotkaniach, szkoleniach, warsztatach prowadzonych przez LGD – z uwzględnieniem badania poziomu zadowolenia z przygotowanych szkoleń warsztatów w postaci ankiety monitorującej; - praca biura LGD zgodnie z obowiązującym regulaminem biura LGD: doradztwo prowadzone przez osobę odpowiedzialną za doradzanie wraz z prowadzeniem pomiarów skuteczności tego doradztwa zgodnie z zapisami regulaminu biura LGD – ilość poradnictwa, czas trwania porady, skuteczność w zestawieniu z wnioskami składanymi i uzyskanym dofinansowaniem; skuteczność w prowadzonych działaniach informacyjnych zgodnie z planem komunikacji; realizacja obowiązków pracowniczych; zainteresowanie stroną internetową LGD; - aktywność beneficjentów w zakresie składanych wniosków.

b) sposób pozyskiwania danych, czas i okres pomiaru

Sposób pozyskiwania danych: Dane pozyskiwane są przez Biuro LGD (dane wewnętrzne). W przypadku prowadzenia działań przez podmioty zewnętrzne będą one zobowiązane do prowadzenia monitorowania realizowanych działań: bieżąca praca biura nadzorowana przez Kierownika biura; prowadzone rejestry, bieżąca księgowość dla zadań w zakresie kosztów bieżących i aktywizacji; wnioski składane przez beneficjentów; dane przekazywane od Instytucji Zarządzającej odnośnie zawieranych umów i realizowanych projektów, ankiety beneficjentów po zrealizowaniu

zadań; listy obecności; dokumentacja zdjęciowa; wywiad, rozmowa, wizja lokalna; uczestnictwo w poradnictwie – osobiste, telefoniczne.

Czas i okres pomiaru: Badania monitorujące prowadzone będą przez cały czas realizacji strategii. Prowadzone będą przez Biuro, ich wyniki na bieżąco weryfikować będzie Zarząd – na posiedzeniach, które odbywać się będą średnio 2 razy w miesiącu. Badania te dotyczą stanu faktycznego, więc zawsze prowadzone będą ex post, a informacja przekazywana będzie do Zarządu za okres, który Zarząd wskaże. Jeżeli Zarząd nie wezwie do przekazania informacji badanie jest prowadzone nie rzadziej niż raz na kwartał, na początku kwartału następującego po kwartale ocenianym. Ponadto przewiduje się badanie monitorujące wskaźniki, które prowadzone będzie raz w roku, na zakończenie roku, dla okresu od początku realizacji LSR do dnia rozpoczęcia badania. Dotyczyć będą stopnia realizacji wszystkich wskaźników, prowadzone będą przez Biuro LGD.

3. Wykorzystanie wyników i planowane kryteria ewaluacyjne.

Podjęciu decyzji o aktualizacji LSR zgodnie z procedurą aktualizacji; wszczęciu procedury zmiany kryteriów wyboru projektów; podjęciu decyzji o wzmocnieniu obszarów działalności, które są w badaniach wskazane jako zagrożone i stwarzają ryzyko nieosiągnięcia wymaganego minimum realizacji strategii, poprzez zwiększenie nakładów na zachęcenie do ich osiągnięcia; podjęciu decyzji o zmianie budżetu LSR; podjęcie decyzji o zmianie organizacyjnej Biura, Zarządu, Rady LGD.

Planowane kryteria ewaluacyjne:

1. Kryterium przystąpienia do aktualizacji LSR. Przystąpienie do aktualizacji LSR może być poprzedzone przeprowadzeniem badania ewaluacyjnego.

2. Kryterium przystąpienia do zmiany budżetu. Podstawą do zmiany budżetu jest wynik prowadzonych działań w zakresie monitoringu bądź informacje o konieczności przeprowadzenia zmian w budżecie określone we wnioskach z ewaluacji.

3.Kryterium przystąpienia do zmiany kryteriów wyboru projektów: LGD przystępuje do zmiany kryteriów wyboru projektów, jeżeli w wyniku przeprowadzonej ewaluacji niezbędna jest zmiana kryteriów na odpowiadające na potrzeby aktualnej sytuacji w zakresie realizacji LSR.

Zgodnie z przyjętą metodologią badań ewaluacyjnych dostosowaną do potrzeb LSR w ramach badań ewaluacyjnych przedmiotowej Strategii będą obowiązywały następujące kryteria ewaluacyjne:

1. Skuteczność - ocena stopnia realizacji zakładanych celów, skuteczność użytych metod oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty realizacji LSR.
2. Efektywność - ocena relacji między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji w ramach LSR.
3. Użyteczność - ocena całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję w ramach LSR, odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych określonych w Strategii.
4. Trwałość - ocena ciągłość efektów interwencji w ramach LSR w perspektywie średnio i długookresowe.

Plan działania.

Załącznik nr 3 do LSR

Cel ogólny I	Lata	2016 – 2018			2019 -2021			2022- 2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałania zakres
Przedsięwzięcie	**Nazwa wskaźnika**	**1[8]**	**2[9]**	**3[10]**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1[11]**	**2[12]**	**PROW**	
Cel szczegółowy 1.1.: Rozwój komercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego Kociewia													PROW	
1.1.1.	Liczba nowych, lub rozwiniętych – zmodernizowanych/ rozbudowanych/ wyremontowanych/ doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/ rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu) z wyłączeniem miejsc noclegowych	6 (3) Szt.	30,00	225 000,00	2 (2) szt.	40,00	100 000,00	12 (1) szt.	100,00	295 000,00	20 (6) szt.	620 000,00	PROW	Realizacja LSR
	Liczba nowych lub rozwiniętych obiektów z nowymi miejscami noclegowymi, (miejsc noclegowych) (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i zapobieganie zmianom klimatu)	2 (4) (2) szt.	100,00		0 (0) 0 szt.	100,00		0 (0) 0 szt.	100,00		2 (4) (2) szt.		PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.1				**225 000,00**			**100 000,00**			**295 000,00**		**620 000,00**		
Cel szczegółowy: 1.2.: Rozwój niekomercyjnej oferty turystycznej, rekreacyjnej, związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego oraz promocja walorów i marki Kociewia													PROW	
1.2.1.	Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/dziedzictwa kulturowego (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu) z wyłączeniem zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	7 (3) szt.	17,5	425 000,00	5 (2) szt.	30,00	170 706,58	28 (8) szt.	100,00	250 000,00	40 (13) szt.	845 706,58	PROW	Realizacja LSR
	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	1 szt.	33,33		1 szt.	66,66		1 szt.	100,00		3 szt.		PROW	Realizacja LSR

[8] Wartość z jednostką miary.
[9] Procentowa realizacja wskaźnika – narastająco.
[10] Planowanie wsparcie w EUR.
[11] Razem wartość wskaźnika.
[12] Razem planowane wsparcie w EUR.

1.2.2	Liczba nowych, zmodernizowanych lub doposażonych obiektów infrastruktury turystycznej/ rekreacyjnej/ dziedzictwa kulturowego z wyłączeniem zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	0 szt.	0	0	6 szt.	42,86	100 000,00	8 szt.	100,00	100 000,00	14 szt.	200 000,00	PROW	Realizacja LSR
	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	0 szt.	0		2 szt.	100		0 szt.	100,00		2 szt.		PROW	Realizacja LSR
1.2.3.	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu informowania i promocji o walorach i marce Kociewia	0 szt.	0	0	6 szt.	100	65 921,03	0 szt.	100,00	0	6 szt.	65 921,03	PROW	Realizacja LSR
1.2.4.	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej (w tym liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy)	1 (4) szt.	50	20 000,00	1 (3) szt.	100	30 000,00	0 (0) szt.	100,00	0	2 (7) szt.	50 000,00	PROW	Projekt współpracy
Razem cel szczegółowy 1.2				**445 000,00**			**366 627,61**			**350 000,00**		**1 161 627,61**		
Razem cel ogólny I				**670 000,00**			**466 627,61**			**645 000,00**		**1 781 627,61**		

Cel ogólny II	Lata	2016 – 2018			2019 -2021			2022- 2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałania zakres
Przedsięwzięcie	**Nazwa wskaźnika**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**PROW**	
Cel szczegółowy 2.1.: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz podnoszenie kwalifikacji z zakresu przedsiębiorczości													PROW	
2.1.1.	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu)	16 (5) szt.	24,24	750 000,00	4 (3) szt.	30,30	210 545,46	46 (17) szt.	100,00	561 500,00	66 (25) szt.	1 522 045,46	PROW	Realizacja LSR
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu)	6 (3) szt.	75		2 (2) szt.	100		0 (0) szt.	100,00		8 (5) szt.		PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.1				**750 000,00**			**210 545,46**			**561 500,00**		**1 522 045,46**		
Razem cel ogólny II				**750 000,00**			**210 545,46**			**561 500,00**		**1 522 045,46**		

Cel ogólny III	Lata	2016 – 2018			2019 -2021			2022- 2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałania zakres
Przedsięwzięcie	**Nazwa wskaźnika**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**PROW**	
Cel szczegółowy 3.1.: Wzmocnienie działalności sektora organizacji pozarządowych i grup nieformalnych													PROW	
3.1.1.	Liczba szkoleń i warsztatów oraz innych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	0 szt.	0	0	2 szt.	50,00	25 000,00	2 szt.	100	25 000,00	4 szt.	50 000,00	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 3.1				**0**			**25 000,00**			**25 000,00**		**50 000,00**		
Cel szczegółowy 3.2.: Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej opartej o walory Kociewia													PROW	
3.2.1.	Liczba inicjatyw społecznych/edukacyjnych/ promocyjnych/ w tym z zachowania dziedzictwa kulturowego/ twórczości kulturalnej i świadomości ekologicznej (w tym operacje ukierunkowane na innowacje i uwzględniające rozwiązania dotyczące ochrony środowiska i/lub zapobieganie zmianom klimatu)	10 (3) szt.	21,74	100 000,00	36 (12) szt.	100	92 193,28	0 (0) szt.	100	0	46 (15) szt.	192 193,28	PROW	Realizacja LSR

3.2.2.	Ilość obiektów niekomercyjnej infrastruktury kultury przebudowanych/ wyremontowanych/ doposażonych w ramach projektu	0 szt.	0	0	12 szt.	100	185 633, 65	0 szt.	100	0	12 szt.	185 633, 65	PROW	Realizacja LSR
3.2.3.	Liczba operacji polegających na opracowaniu koncepcji Smart Village	0 szt.	0	0	0 szt.	0	0	14 szt.	100	14 000,00	14 szt.	14 000,00	PROW	Realizacja LSR
Cel szczegółowy 3.2				**100 000,00**			**277 826,93**			**14 000,00**		**391 826,93**		
Razem cel ogólny III				**100 000,00**			**302 826,93**			**39 000,00**		**441 826,93**		

Cel ogólny IV	**Lata**	**2016 – 2018**			**2019 -2021**			**2022- 2023**			**Razem 2016-2023**		**Program**	**Poddziałania zakres**
Przedsięwzięcie	**Nazwa wskaźnika**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**PROW**	**Realizacja LSR**
Cel szczegółowy 4.1.: Informowanie, promocja, komunikacja na rzecz zaktywizowania społeczności wokół idei LEADER													PROW	
4.1.1.	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	50 osobodni	55,55	98 707,50	30 osobodni	88,88	86 682,50	10 osobodni	100	122 395,00	90 osobodni	307 785,00	PROW	Aktywizacja i koszty bieżące
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	180 osobodni	66,66		90 osobodni	100		0 osobodni	100		270 osobodni		PROW	
	Liczba podmiotów/osób, którym udzielono indywidualnego doradztwa	50 os./podm.	38,46		50 os./podm	76,92		30 os./podm.	100		130 os./podm.		PROW	
4.1.2.	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami	35 szt.	45,45	150 837,50	30 szt.	84,42	129 332,50	12 szt.	100	51 705,00	77 szt.	331 875,00	PROW	
Razem cel szczegółowy 4.1				**249 545,00**			**216 015,00**			**174 100,00**		**639 660,00**		
Razem cel ogólny IV				**249 545,00**			**216 015,00**			**174 100,00**		**639 660,00**		
Razem LSR:				**1 769 545,00**			**1 196 015,00**			**1 419 600,00**		**4 385 160,00**		

Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW	**57,96% budżetu poddziałania Realizacja LSR: 2 142 045,46 EUR**

Załącznik nr 4 do LSR

Budżet LSR.

Tabela – budżet.

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	3 695 500,00	0,00	0,00	0,00		3 695 500,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	50 000,00					50 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	639 660,00	0,00	0,00	0,00	0,00	639 660,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)		0,00	0,00	0,00		
Razem	**4 385 160,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**4 385 160,00**

Tab. Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	1 774 383,73	1 014 212,42		2 788 596,15
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	577 062, 91		329 840,94	906 903,85
Razem	**2 351 446,64**	**1 014 212,42**	**329 840,94**	**3 695 500,00**

Załącznik nr 5 do LSR

Plan komunikacji (LSR dla LGD Chata Kociewia na lata 2014-2020).

I. Wstęp. Za koordynację działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych na potrzebę realizacji LSR w ramach działania LEADER PROW 2014-2020 odpowiadać będzie Zarząd LGD. Swoje zobowiązania realizować będzie poprzez Biuro LGD. W proces informacji i promocji zaangażowani będą także Beneficjenci projektów poprzez promocję realizowanych przez siebie operacji finansow. w ramach działania LEADER PROW 2014-2020.

II. Analiza potrzeb/problemów komunikacyjnych. *Analiza potrzeb prowadzona jest na bieżąco od 2006r. przez biuro LGD, które realizując działalność informacyjną jednocześnie otrzymuje zwrotną informację o jej skuteczności, np. poprzez liczbę składanych wniosków, aktywność beneficjentów w trakcie trwania poradnictwa prowadzonego przez biuro LGD. Przygotowując się do pisania LSR prowadzono na bieżąco „biały wywiad", który miał na celu opracowanie zasobów i sposobów docierania do zainteresowanych przy pomocy działań planu komunikacyjnego. Podczas spotkań konsultacyjnych omawiano metody i sposoby informowania społeczności o działalności LGD w oparciu o dotychczasowe doświadczenia LGD. Wyniki spotkań konsultacyjnych omawiane były przez grupę warsztatową na kilku wielodniowych warsztatach oraz dopracowane podczas pracy Grupy Roboczej. Istotnym elementem konsultacji są dotychczasowe doświadczenia w promowaniu i informowaniu, co zawarto w ewaluacji realizacji zadań w ramach LSR 2007-2013 dwukrotnie:*

- w 2011r. „Ewaluacja z postępów w realizacji LSR LGD „Chata Kociewia" (dalej LSR).

- w 2014r. „Ewaluacja z postępów w realizacji LSR LGD „Chata Kociewia"

Ewaluacja to też badania dot. jakości działań informacyjnych i promocyjnych. Wynika z nich szereg potrzeb i problemów, które trzeba rozwiązać i zaspokoić, by móc realizować założenia LSR 2014-2020, trafiając przede wszystkim do potencjalnych beneficjentów LSR. W badaniach większość ankietowanych wskazała na potrzebę rozszerzenia obecnej działalności informacyjnej LGD. Ta grupa ankietowanych wskazywała na brak w działalności LGD działań tj.: większa liczba działań integrujących lokalną społeczność oraz większa liczba imprez promocyjn.

Propozycje potrzeb, które zostały zdefiniowane w ramach prowadzonych badań ewaluacyjnych w grupach:

*1. **Potrzeba bezpośredniego kontaktu LGD z mieszkańcem/beneficjentem oraz promowania Kociewia.** Mieszkańcy chcą prowadzenia promocji tak, by trafiała ona zarówno do wewnątrz LGD, ale także by rozbudzała zainteresowanie innych tym, co dzieje się na Kociewiu. W związku z tym oczekiwana jest intensyfikacja działań informacyjnych o działalności LGD tak, by: dywersyfikować pod względem obszarowym liczbę dofinansowanych operacji (dla wszystkich działań),by jak najwięcej osób słyszało o Kociewiu, by znało go poprzez działania LGD.*

Postulowano, by ukierunkować organizowane szkolenia i warsztaty przede wszystkim na szkolenia związane ze sporządzaniem wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami, a także by rozszerzyć obecną działalność LGD o działania integrujące lokalną społeczność oraz zwiększyć liczbę imprez promocyjnych. Jest potrzeba, by szerzej propagować wiedzę o możliwości uzyskania dofinansowania w ramach LGD przez mieszkańców – głównie poprzez organizację bezpośrednich spotkań informacyjnych w poszczególnych gminach obszaru LGD.
GRUPA DEFAWORYZOWANA:W szczególny sposób należy trafić do młodzieży w wieku do 30 lat i osób starszych w wieku po.50 lat, przedstawiając im ofertę w zakresie promocji działalności LGD. Kilkakrotnie postulowano przeszkolenie grupy liderów lokalnych z terenu LGD (każdej z gmin) w zakresie pisania wniosków i ubiegania się o dofinansowanie. To oni będą z LGD współpracować z wnioskodawcami przy aplikowaniu o środki z Leadera.

2. ***Potrzeba docierania do mieszkańca/beneficjenta poprzez media.*** *Na etapie badań ewaluacyjnych postulowano realizację następujących działań:*

a) *zamieszczanie w Biuletynie LGD przykładów dobrych praktyk zrealizowanych w ramach Leader,*
b) *intensyfikację zamieszczania informacji w prasie lokalnej o naborach wniosków organizowanych przez LGD oraz o bieżącej działalności,*
c) *organizację uroczystych otwarć dofinansowanych przez LGD projektów,*
d) *zamieszczanie informacji w gazetkach gminnych o działalności LGD, organizowanych naborach itp.,*

3. ***Potrzeba docierania do mieszkańca/beneficjenta przez przekaz elektroniczny.*** *GRUPA DEFAWORYZOWANA: najczęściej młodzi ludzie do 30 roku życia postulowali co następuje:*

a) *zwiększenie intensywności wysyłania informacji do mieszkańców o działalności LGD drogą mailową,*
b) *stworzenie bazy kontaktów osób i podmiotów z terenu LGD zainteresowanych aktywną działalnością na rzecz społeczności lokalnej,*
c) *regularne wysyłanie aktualności o działalności LGD w formie np. Newslettera - zapisy na stronie www,*
d) *intensywniejsze zamieszczanie aktualności na stronie www LGD,*
e) *intensyfikacja działań na Facebooku,*
f) *założenie konta i promocja LGD na portalach społecznościowych np. NK, Twitter, itp.*
g) *intensyfikacja działań informacyjnych poprzez np. przekazanie jak największej liczbie beneficjentów informacji o organizowanych przez LGD naborach – maile, sms do osób z bazy do dyspozycji LGD,*

4. ***Inne potrzeby.***

a) *nawiązanie współpracy z ODR obsługującymi obszar LGD oraz oddziałami powiatowymi ARiMR w celu dotarcia do potencjalnych beneficjentów działań nakierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości,*
b) *organizację forum dyskusyjnego organizacji pozarządowych dotyczącego NGO i polegającego na wymianie doświadczeń między tymi organizacjami,*
c) *sfinansowanie i montaż w siedzibach beneficjenta tablic informujących o dofinansowaniu przez LGD,*
d) *przygotowanie filmów promocyjnych z przykładami zrealizowanych projektów ze środków LGD,*
e) *przedstawienie oferty dla młodzieży z terenu LGD w zakresie promocji działalności Stowarzyszenia m.in. poprzez możliwość odbycia wolontariatu pod parasolem LGD.*

III. Cele komunikacji

Cele ogólne

1. Podniesienie świadomości społecznej na temat działalności LGD „Chata Kociewia" oraz realizowanego przez LGD Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ze szczególnym uwzględnieniem działania LEADER.
2. Upowszechnienie korzyści płynących z wykorzystania środków pochodzących z działania LEADER w ramach PROW 2014-2020.
3. Stworzenie sprawnego systemu przepływu informacji wraz z informacją zwrotną pomiędzy odbiorcami informacji a LGD. Stworzenie warunków do wymiany poglądów w oparciu o informację docierającą do mieszkańców na temat działalności w ramach LEADER w ramach PROW 2014-2020.
4. Prowadzenie działań promujących Kociewie na zewnątrz, zachęcających do korzystania z oferty, które powstała w dużej mierze dzięki działaniom LEADER.

Cele szczegółowe:

Wypracowanie i zastosowanie metod umożliwiających skuteczną i spójną komunikację z odbiorcami ze szczególnym uwzględnieniem GRUP DEFAWORYZOWANYCH, tj.:

1. Informowanie o działaniu LEADER w ramach PROW 2014-2020 oraz promowanie aktywności LGD „Chata Kociewia" w kontekście wzmocnienia oferty kulturalno-społecznej Kociewia dla odwiedzających.
2. Wypracowanie działań dotyczących wymiany informacji i promocji pomiędzy LGD „Chata Kociewia" a beneficjentami zaangażowanymi we wdrażanie projektów,
3. Zidentyfikowanie kanałów przekazu informacji dostosowanych do odbiorcy, ze szczególnym uwzględnieniem wyszczególnionych grup adresatów poprzez dotarcie ze szczegółową i dobraną do specyficznych potrzeb informacją o możliwościach wydatkowania i wykorzystania środków dostępnych w ramach działania LEADER PROW 2014-2020 do beneficjentów oraz odbiorców projektów, tak by mieli wiedzę, iż korzystają z projektów współfinansowanych ze środków LEADER PROW 2014-2020.

4. Promowanie idei LEADERA wśród członków LGD „Chata Kociewia” poprzez bieżące aktywizowanie związanych z LGD mieszkańców obszaru.

IV. Grupy docelowe. Odbiorców działań informacyjnych dzieli się na następujące grupy:
1. Mieszkańcy obszaru LGD „Chata Kociewia”.
2. Beneficjenci – podmioty, które są zainteresowane ubieganiem się o dofinansowanie w świetle obowiązujących przepisów mogą się o nie ubiegać oraz podmioty, które składają wnioski o dofinansowanie.
3. Realizatorzy projektów – beneficjenci, którzy otrzymali dofinansowanie i realizują, bądź realizowali projekty w ramach działania LEADER w ramach PROW 2014-2020.
4. Obiorcy projektów – osoby korzystające z projektów realizowanych w ramach LEADER PROW 2014-2020.
5. Grupy defaworyzowane zdefiniowane w LSR – młodzież do 30 roku życia i osoby po 50 roku życia.
6. Osoby, które chcemy zachęcić do odwiedzenia Kociewia.

V. Działania komunikacyjne. W ramach *Planu Komunikacji* wyróżniono trzy główne działania komunikacyjne przyczyniające się do realizacji założonych 4 celów szczegółowych oraz jedno dot. kontaktu z Grupami defaworyz:
1. Informowanie mieszkańców obszaru LGD „Chata Kociewia” – to zadanie realizuje cel 1.
2. Komunikacja służąca tworzeniu wniosków o dofinansowanie i lepszej realizacji operacji – to zadanie realizuje cel 2 i 3.
3. Komunikacja i promocja prowadzona na rzecz skutecznej realizacji działania LEADER w oparciu o członków LGD w ramach PROW 2014-2020 – to zadanie dotyczy realizacji celu 4.
4. Kontakt z grupami def. Należy podkreślić, że wszystkie te działania dążą do realizacji celu 1,2,3 w kontekście grup defaworyz. – przekazywana informacja ma być zrozumiała, prosta w formie i treści i docierać do jak największej liczby odbiorców, którzy pośrednio lub bezpośrednio korzystać będą z zadań realizowanych przez LGD w ramach PROW 2014-2020. Wszystkie działania należy podzielić zgodnie z potrzebami społecznymi zdiagnozowanymi na poziomie prowadzonych badań ewaluacyjnych na działania z następujących obszarów: bezpośredni kontakt LGD z mieszkańcem/beneficjentem; docieranie do mieszkańca/beneficjenta poprzez media; docieranie do mieszkańca/beneficjenta przez przekaz elektroniczny; inne metody informowania.

Ad.1. Informowanie mieszkańców obszaru LGD „Chata Kociewia”. Informowanie ogółu społeczeństwa ma na celu zainteresowanie działalnością LGD ze szczególnym uwzględnieniem zadań realizowanych w ramach działania LEADER. Ma przybliżyć społeczności tę formę aktywności i podnieść świadomość, jak korzysta się z działań współfinansowanych w ramach PROW. Działania tu podejmowane mają dużą formę nagłośnienia i wykorzystują wszystkie sposoby dotarcia do beneficjentów. Wykorzystamy tradycyjne metody docierania z informacją, które głównie docierają do starszych osób. Zamierzamy też wykorzystać metody i zasady docierania do najmłodszych.
Przewiduje się realizację następujących działań w ramach informowania ogółu społeczeństwa:
a) Organizacja bądź współorganizacja imprez kulturalno–społecznych obejmujących kultywowanie tradycji obszaru LGD z uwzględnieniem organizacji stoisk informacyjnych dotyczących aktywności LGD.
b) Organizacja imprezy promującej LGD – Kociewskie Śpiewogry.
c) Uczestnictwo w przedsięwzięciach na skalę wojewódzką, na których promuje się obszar LGD w kontekście promocji całego obszaru Kociewia – np. Jarmark Dominikański.
d) Organizacja konferencji poświęconych promowaniu działań realizowanych w ramach działania LEADER oraz zachęcających do zwiększonej aktywności na rzecz realizacji przedsięwzięć i osiągania celów LSR – w tym konferencji otwierającej realizację programu oraz podsumowującej jego realizację.
e) Wydawanie wersji papierowej i elektronicznej Biuletynu Informacyjnego LGD „Chata Kociewia” – planuje się kwartalnik. Dotychczas nie było zakładki Biuletynu na stronie LGD, powstanie ona w oparciu o niniejszy plan.
f) Wydawanie Newslettera dotyczącego bieżącej działalności LGD.
g) Bieżący kontakt z mediami – informowanie o wszystkich ważniejszych wydarzeniach, sporządzanie prostym językiem notatek, do wykorzystania przez media.
h) Wydawanie cyklu artykułów oraz audycji promujących LGD– corocznie przewiduje się wydanie kolejnego cyklu tematycznych działań LGD „Chata Kociewia”.
i) Opracowanie i wydanie publikacji promujących Kociewie.
j) Organizacja konkursów dla młodzieży przybliżających i identyfikujących z Kociewiem oraz działalnością w ramach LEADER.
k) Przygotowanie materiałów promocyjnych opatrzonych logo LGD.
l) Prowadzenie badań dot. LGD z możliwością wskazywania, jak jeszcze można zmienić sposób informowania, by lepiej dotrzeć do jak największej liczby mieszkańców i osób zainteresowanych Kociewiem i LEADEREM.

Ad. 2. Komunikacja służąca tworzeniu wniosków o dofinansowanie i lepszej realizacji operacji – to zadanie realizuje cel 2 i 3.
a) Ogłoszenia na temat naborów wniosków zgodnie z obowiązującymi procedurami naborów.
b) Organizacja, prowadzenie i wyposażenie spotkań informacyjnych dla wnioskodawców dot. konkursów.
c) Organizacja spotkań dla beneficjentów realizujących projekty na temat realizacji zadań w ramach LEADER .

d) Organizacja szkoleń i warsztatów z działania LEADER dla osób, które zajmują się zakładaniem działalności gospodarczej w poszczególnych Urzędach Gmin oraz dla pracowników PUP oraz GOPS.
e) Poradnik dla beneficjentów.
f) Plakaty dotyczące prowadzonych naborów i spotkań z nimi powiązanych.
g) Internetowe, radiowe oraz przekazywane poprzez sms zaproszenia do składania projektów.
h) Prowadzenie zakładki na stronie internetowej LGD poświęconej konkursom i realizacji projektów.
i) Stworzenie i wykorzystywanie bazy adresowej mieszkańców.
j) Szkolenia z zakresu wypełniania wniosku o przyznanie pomocy z biznesplanem wraz z konsultacjami społecznymi.

Ad. 3. Komunikacja i promocja prowadzona na rzecz skutecznej realizacji działania LEADER w oparciu o członków LGD w ramach PROW 2014-2020 – to zadanie dotyczy realizacji celu 4.

a) Realizacja założeń Statutu LGD – organizacja Walnych Zebrań Członków LGD oraz pozostałych obowiązków wynikających z zapisów szczególnych Statutu i innych przepisów.
b) Opracowanie materiałów promocyjnych i informacyjnych dla członków LGD – kalendarze, plenery, notatniki, teczki inne materiały promocyjne.
c) Organizacja szkoleń i spotkań integracyjnych dla członków LGD oraz szkoleń dla organów LGD i pracowników opisanych szczegółowo w Regulaminie Pracy Biura LGD.
d) Spotkania dla mieszkańców obszaru na rzecz skutecznej realizacji działania LEADER.

Wymienione wyżej działania mają za zadanie utrzymywać członków LGD (będących przekaźnikiem idei PROW i LEADER w terenie) w stanie gotowości do bieżącej współpracy z LGD, mają przyczyniać się do ich aktywnego uczestnictwa w działaniu stowarzyszenia.

Planowane działania są oparte o dotychczasowe działania, które się sprawdziły, a korzystający z tych sposobów promowania i informowania byli właściwie doinformowani. Część jest nowych nie stosowanych działań:

- nawiązanie kontaktu z ODR, PUP, jednostkami zajmującymi się zakładaniem działalności gospodarczej na terenie poszczególnych gmin,
- stały kontakt z mediami z uwzględnieniem konieczności wstępnego opracowania materiału informacyjnego;
- wykorzystanie baz uczestników spotkań, szkoleń, warsztatów,
- powiadamianie poprzez sms,
- organizowanie konkursów dopasowanych do potrzeb zainteresowanych prowadzone w oparciu o zweryfikowane zainteresowania osób, do których tego typu działania kierujemy.

Ad.4. Kontakt z GRUPAMI DEFAWORYZOWANYMI. Plan komunikacji z gr. defaworyz. Zgodnie z założeniami LSR LGD „Chata Kociewia" w ramach swoich działań skierowanych do gr. defaworyz. będzie działania te kierować do 2 grup:- do osób w wieku do lat 30; - do osób w wieku pow. 50 lat.

Aby do niech dotrzeć będziemy stosować wszystkie ogólne zasady informacji i komunikacji opisane w niniejszym planie, ale również przewidujemy zestaw specjalnych działań adresowanych do tych grup. Będą one sukcesywnie towarzyszyć zachęcaniu do zainteresowania działaniami LGD, współpracy z przyszłymi beneficjentami, pracy z beneficjentami, którzy otrzymali dofinansowanie. Specjalnie na potrzeby niniejszego planu komunikacji będzie prowadzona analiza skutków prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych dla gr. defaworyz. W badaniach ewaluacyjnych i monitorujących będzie uwzględniona pełna informacja o skutkach dodatkowych działań opisanych w niniejszym rozdziale.

a) Docelowe efekty działań komunikacyjnych adresowanych do gr. defaworyz. Efektem będzie:

- zwiększenie zainteresowania działalnością LGD u osób pochodzących z gr. defaworyz,
- zwiększenie zainteresowania konkursami ogłaszanymi przez LGD objawiające się wzrostem ilości wniosków składanych przez osoby pochodzące z tych grup.
- faktyczny udział w realizacji projektów osób z gr. defaworyz. zarówno na poziomie realizatorów projektów, jak i na poziomie bezpośrednich odbiorów (np. beneficjentów rozpoczynających działalność) ich realizacji (np. osób zatrudnianych w wyniku zakładania i rozwoju działalności gospodarczej, uczestników imprez, szkoleń, przedsięwzięć o charakterze społecznym, kulturalnym i turystyczno-rekreacyjnym)

b) Sposób dotarcia do grupy – stosowane narzędzie komunikacyjne.

Stanowisko ds. aktywizowania społeczności ma w zakresie zajmowanie się działaniami adresowanymi do gr. defaworyz.

<u>- przewiduje się realizację następujących odrębnych działań dla młodzieży do 30 roku życia:</u> organizacja stoisk z informacją o ofercie LGD na targach pracy; ulotki informacyjne dla szkół wyższych z naszego terenu oraz szkół średnich (dla klas 3 i 4 szkół średnich); spotkania dla nauczycieli; spotkania w szkołach dla uczniów klas 3 i 4 szkół średnich, spotkania z Młodzieżowymi Radami Gmin oraz Powiatu, spotkania w Ognisku Pracy Pozaszkolnej, spotkania z Młodzieżowymi Drużynami Pożarniczymi.

<u>- przewiduje się realizację następujących działań dla dorosłych pow. 50 roku życia:</u> ogłoszenia o konkursach przez ogłoszenia parafialne; wszelkie działania w prasie – w nich będą szczególne informacje o gr. defaworyz.; organizacja spotkań z KGW, Klubami Seniora, Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów, uczestnictwo w zajęciach Uniwersytetu III Wieku; organizacja wyjazdu studyjnego – pokazanie dobrych przykładów.

<u>- przewiduje się następujące działania wspólne dla obu gr. defaworyz.:</u> organizacja szkoleń z przedsiębiorczości; finansowanie pisania biznes planów dla osób z gr. defaworyz.

VI. Zakładane wskaźniki na lata 2016-2022 w oparciu o planowany budżet działań komunikacyjnych (finansowanych z ramach poddziałania Koszty bieżące i aktywizacja).

Działanie	Wskaźnik produktu	Liczba produktu	Wskaźnik rezultatu	Liczba rezultat
Informowanie mieszkańców obszaru LGD „Chata Kociewia”				
Imprezy kultur.–społeczne	Liczba imprez	**4**	Śr. liczba zaproszonych osób	**200 (w tym elektron. lub przez stronę internetową)**
Organizacja imprezy promującej LGD – Kociewskie Śpiewogry.	Liczba imprez	**5**	Śr. liczba zaproszonych osób	**1000 (w tym elektron. lub przez stronę internetową)**
Uczestnictwo w przedsięwzięciach wojew.	Liczba przedsięwzięć	**4**	Śr. liczba zaproszonych osób	**100(w tym elektron. lub przez stronę internetową)**
Konferencje	Liczba konferencji	**3**	Śr. liczba zaproszeń	**70**
Biuletyn Informacyjny	Liczba wydań Biuletynów	**18**	Śr. nakład emisji Biuletynu	**250**
Newsletter	Liczba wydań	**18**	Śr. liczba odbiorców biuletynu	**100**
Bieżący kontakt z mediami	Liczba notatek przekazanych prasie	**10**	Liczba wykorzystanych notatek	**10**
Cykl artyk. promujących LGD w prasie w powiatach starogardzk. i kościerskim	Liczba artykułów sponsorowanych	**5**	Średni nakład prasy	**4000**
Audycje promujące LGD	Liczba audycji	**2**	Śr. częstotliwość nadawania	**20**
Publikacje	Liczba wydawnictw	**4**	nakład publikacji	**2000**
Konkursy	Liczba konkursów	**3**	Liczba nagrodzonych	**15**
Materiały promocyjne	Liczba kompletów mat. promocyjnych	**6**	Średnia liczba materiałów promocyjnych	**100**
Badania wiedzy o LGD	Liczba badań	**2**	Śr. liczba przebadanych	**100**
Komunikacja służąca tworzeniu wniosków o dofinansowanie i lepszej realizacji operacji…				
Ogłoszenia w prasie o naborach.	Liczba ogłoszeń w prasie dot. naborów	**12**	Średni nakład gazety	**4000**
Spotkania informacyjne dla wnioskodawców	Liczba spotkań inform. dla wnioskodawców	**35**	Liczba zaproszonych uczestników spotkań	**300 (w tym elektron. lub przez stronę internetową)**
Spotkania dla beneficjentów realizujących projekty	Liczba spotkań informacyjnych dla beneficjentów	**4**	Liczba zaproszonych uczestników spotkań	**50**
Szkolenia i warsztaty z działania LEADER dla osób, zajmujących się zakład. przedsiębiorstw	Liczba szkoleń	**3**	Liczba zaproszonych uczestników spotkań	**60**
Poradnik dla beneficjentów	Liczba wydawnictw	**1**	Nakład poradników	**600**
Plakaty dotyczące naborów.	Liczba planowanych akcji plakatowych	**9**	Średnia liczba plakatów w akcji	**200**
Internetowe, radiowe oraz poprzez sms zaproszenia do składania projektów.	Liczba ogłoszeń: w Internecie	**30**	Licznik odsłon strony	**100 tys.**
	przez sms	**8**	Śr. liczba wysłanych sms	**100**
	w radio	**2**	Śr. częstotliwość audycji	**20**
Strona Internetowa	Liczba stron Internet.	**1**	Liczba odsłon	**100 tys.**
Baza adresowa mieszkańców	liczba planowanych baz adresowych	**4**	liczba osób znajdujących się w bazie	**1000**
Szkolenia z zakresu wypełniania wniosku o przyznanie pomocy z biznesplanem wraz z konsultacjami indywidualnymi	Liczba szkoleń	**1**	Średnia liczba uczestników	**15**
Komunikacja i promocja prowadzona na rzecz skutecznej realizacji działania LEADER …..				
Walne Zebrania Członków LGD	Liczba Walnych Zebrań Członków	**12**	Średnia liczba uczestników Walnych Zebrań	**40**
Mat. promoc. i informac. dla członków LGD	Liczba typów materiałów	**10**	Średnia liczba materiałów przypadająca na jeden typ	**100**
Szkolenia i spotkania integr. dla członków LGD.	Liczba szkoleń i spotkań integracyjnych	**2**	Liczba zaproszonych uczestników spotkań	**60**
Spotkania dla mieszkańców obszaru na rzecz skutecznej realizacji działania LEADER	Liczba spotkań	**6**	Średnia liczba uczestników spotkań	**80**
Kontakt z Grupami defaworyzowanymi				
Stoiska z inf. o ofercie LGD na targach pracy	Liczba wydarzeń	**1**	Śr. liczba zaproszonych uczestników	**100 (w tym elektron. lub przez stronę internetową)**
Spotkania dla nauczycieli	Liczba spotkań	**1**	Średnia liczba uczestników	**20**
Spotkania z młodzieżą	Liczba spotkań	**3**	Średnia liczba uczestników	**30**
Organizacja spotkań dla osób po 50 roku życia	Liczba spotkań	**3**	Śr. liczba uczestników	**20**
Organizacja wyjazdu studyjnego	Liczba wyjazdów	**2**	Liczba uczestników	**30**
Organizacja szkoleń z przedsiębiorczości	Liczba szkoleń	**2**	Śr. liczba uczestników	**20**
Pisania biznes planów	Liczba biznes planów	**18**	L. wniosków z biznesplanem	**18**

VII. Planowane efekty działań komunikacyjnych. Rezultatem działań komunikacyjnych ma być:

1. Wzrost znajomości Kociewia u osób z zewnątrz i znajomości LGD u mieszkańców tego obszaru ze szczególnym uwzględnieniem działania LEADER – planuje się, zwiększenie u **3000** osób – zaproszonych, użytkowników, uczestników działań ogólnych poświęconych promowaniu Kociewia i znajomości działania LEADER.
2. Wzrost liczby beneficjentów dobrze przygotowanych do ubiegania się o dofinansowanie w ramach działania LEADER PROW 2014-2020 o **300** osób.
3. Podniesienie identyfikacji **92** członków LGD „Chata Kociewia" oraz zwiększenie ich faktycznego zaangażowania w działania związane z wdrażaniem programu LEADER.

VIII. Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu.

Ocena skuteczności: Monitorowanie wdrażania *Planu Komunikacji* ma bardzo duże znaczenie dla zapewnienia efektywnego komunikowania. Procedury oceny skuteczności komunikowania obejmują: opinie zbierane za pośrednictwem interaktywnych elementów strony internetowej; ankiety skierowane do uczestników projektów, za pośrednictwem beneficjentów; zbieranie informacji od komórek zaangażowanych w promocję i informowanie; analizę stopnia wykorzystania środków z działania LEADER w ramach PROW 2014-2020; monitorowanie ilościowe i jakościowe prowadzonych działań komunikacyjnych, w tym informacji prasowych; bieżąca ocena podejmowanych działań przy pomocy ankiet oceniających (szkolenia, konferencje, warsztaty).

Raportowanie: W ramach sprawozdawczości z działań promocyjnych przewiduje się: sprawozdania beneficjentów z wywiązania się z obowiązku promowania projektu i informowania o współfinansowaniu ze środków działania LEADER, które będą stanowiły uzupełnienie bieżącej sprawozdawczości prowadzonej na potrzeby ewaluacji realizacji LSR; sprawozdania Biura LGD składane do Zarządu LGD dot. działań promocyjnych i informacyjnych.

Ewaluacja: W ramach ewaluacji działań komunikacyjnych badane będą pośrednie i bezpośrednie konsekwencje prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych kierowanych do poszczególnych grup docelowych Planu Komunikacji. Badane będą ilości prowadzonych działań i ich rezultaty. Ostatecznym wskaźnikiem ich skuteczności będzie stopień realizacji podstawowych celów *Planu Komunikacji*, a w konsekwencji stopień realizacji LSR. Planujemy badanie stopnia zadowolenia uczestników konferencji, szkoleń i warsztatów.

IX. Opis wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych, sposobu ich wykorzystania w procesie realizacji LSR. Planowane działania ewaluacji w zakresie dotyczącym stopnia realizacji LSR, polegają na bezpośrednim kontakcie z beneficjentami. Przewiduje się, że każda ewaluacja dotycząca stopnia realizacji LSR będzie obejmowała badanie skuteczności stosowanych metod komunikacji i promocji. Oznacza to, że beneficjenci:

- będą zobowiązani do sprawozdań o stanie realizacji wskaźników założonych we wnioskach o dofinansowanie,
- będą zobowiązani do informowania o skuteczności ich informowania.

Te materiały, w wyniku prowadzonych zadań z zakresu ewaluacji, staną się podstawą do zmiany LSR i będą miały wpływ na kształt Planu Komunikacji. Dopuszcza się możliwość zmiany Planu Komunikacji w związku z wynikami ewaluacji w kontakcie bezpośrednim z mieszkańcami, członkami LGD oraz beneficjentami.

Zebrane informacje i opinie będą stanowiły podstawę do zmiany Planu Komunikacji (w trybie Aktualizacji LSR – zmiana ogólna LSR) i dostosowania go bezpośrednio do potrzeb odbiorców, które zostały zidentyfikowane na etapie prowadzenia ewaluacji z uwzględnieniem realizacji Planu Komunikacji.

X. Budżet. Na aktywizację i koszty bieżące zostały przewidziane środki w wysokości 639 660,00 EUR. Największy zakres działań przewidziano w okresie 2016-2018 EUR, wysokość wydatków wyniesie w nim 249 545,00 EUR. W okresie 2019-2021 wysokość wydatków wyniesie 216 015,00, a w okresie 2022-2023 174 100,00 EUR.